

ABS. 1.94.141(1-3)

C H R I S T U S

IN DE ARMEN VAN EEN

G E L O O V I G E N ;

ZIJNDE EENE

R E D E V O E R I N G E

OVER LUC. II : 28.

*Zoo nam hij hetzelfde in zijne armen ende
loofde God.*

Mit het voorgaande van dit Kapittel, in-
onderheid van vers 25, en nederwaarts/
worden ons deze nabolgende Bijzonderheden
van Simeon, van welke onze Tekst hier
preekt/ aangereekend.

Eerst ontvangen wij een Bericht van zijn
leefder/ vers 25, Deze mensche was Regt-
vaardig ende Godvreezende; dat is een die
van

van de plichten van beide de Tafelen van de Wet conscientie maakte; hij was Regtvaardig jegens de menschen / en Godvreezende voor God. Merkt hier / daar zijn in Christus den waren Wijnstok geene doode onvruchtbare ranken. Zij, die aan Hem gelooven, zullen zorg dragen om goede werken voor te staan, (Tit III: 8) en om te merken op alle zijne geboden, Ps. CXIX: 6. Oft wordt er van hem gezegd / dat hij was verwachtede de Verstroosting Israëls; dat is Christus den beloofden Messias, die voor alle Geloobigen de stoffe en grond van vertroosting is / geweest is / en door alle de eeuwen van den Tijd zijn zal; en Welgelukzalig zijn alle, die op Hem betrouwen, Ps. II: 12; want zij zullen niet beschaamd worden. Verder wordt van hem getuigd: Ende de Heilige Geest was op Hem dat is / zoo wel als een Geest der Voorzegginge / dan als een Geest der Heiligmakinge. Het is het voorrecht van alle ware Geloobigen / dat de Geest der heerlijkheid, en de Geest Gods op haar rust, 1 Petri IV: 14.

Ten tweede vinden wij vers 26, dat aan Simeon eene Belofte was gedaan: Ende hem was eene Goddelijke Openbaringe gedaan door den Heiligen Geest, dat hij den dood niet zien zoude, eer hij den Christus des Heeren zoude zien. In deze Belofte of Openbaringe zag Simeon Hem al met de oogen des Geloofs / eer hij Hem met de oogen des Ligchaams heeft gezien. Merkt / dat het geloovig zien van Christus in de Belofte den weg laant tot de gevoelige open

enbaringen van Hem hier, en tot de onmiddellijke genietinge van Hem hier namaals; Eph. 13. In welken gij ook, nadat gij geloofd hebt, verzegeld geworden.

Ten derde wordt ons de Tijd wanneer/ en plaats waa? deze Belofte aan Simeon bades? verbuuld geworden is/ aangeteekend/ vers 29. Het was in den Tempel, als de ouders het kind Jezum inbragten, om na de gewoonte der Wet met Hem te doen. Mesfit/ Dat zij die Christus willen ontmoeten, Hem wachten moeten in zijn Tempel, en in de Ordonnantiën van zijne stellingen; want in zijn Tempel zegt Hem God een iegelijk eere, Ps. XXIX: 9. Eindelijk

Ten vierde, ontmoet ons in de woorden van den Tekst die hartelijke Verwelkominge Onthalinge/ die Simeon den Messias de- / toen hij Hem ontmoette in den Tempel; en nam hij hetzelfde in zijne Armen, ende de God.

Alit welke woorden wij acht mogen geven/ Op Simeons Doozregt: Hij nam het kind Jezum in zijne Armen; te weten/ in de armen zijns lichaams; maar teffens om- / alsde hij Hem ook in de Armen zijnes Geestes/ Hem opnemende als de Zaligheid Gods; anders zoude hij God nooit hebben kunnen loven voor Hem als den Beloofden Messias/ en als een Licht tot verlichtinge der Heidenen, en als de Heerlijkheid zijns Volks Israels, vers 32. Als twijfelen niet/ of velen hebben Christus/ toen hij een kindken was/ in zijne armen gehad/ in welker harten hij nooit eene gestalte gekregen heeft; maar Si-

meon ontving Hem in de Armen van zijn
 ligchaam en van zijne ziele te gelijk. Sommigen
 mogen gereed zijn om te denken/ ô! wat
 was Simeon gelukkig/ toen hij den Grooten
 Messias/ den Immanuël/ God-mensche/
 zijne ligchamelijke Armen had! 't Is waare
 dit was zekerlijk een voorecht; maar zijn
 grootste voorecht was/ dat hij Hem omhelste
 in de Armen des Geloofs. En schoon nu zijn
 Ligchaam buiten ons bereikt is/ zoo is
 nogtans toegang om Hem te omhelzen door
 het Geloove; en dit is het/ daar elk Geloof-
 ge meer of min bevinginge van heeft. (2) Sijn
 de woorden hebben wij ook acht te geven
 Simeons Dankbaarheid voor dit Voorecht; hij
 loofde God. Hij was in eene lobende gestalte
 vervuld zijnde met blijdschap en vrede in het
 Geloove, volgens Rom. XV: 13; ja zijn hart
 was bezuld met lof/ dat hij maar wenschte
 om te stond heen te mogen gaan naar het
 Land van lof/ alwaar hem eene welgestelde
 harpe in de hand gegeven mogt worden/ om
 zich te bezeenigen met de halcluja's van de
 bezlosten hier boven in den hemel; Nu is
 Gij Heere, zegt hij/ uwen dienstknecht gaan
 in vrede naar uw woord. Dugbeze tot ver-
 klaringe der woorden.

Alvorens ik tot de Leere/ die ik voornem
 men te verhandelen/ overga/ moge
 wij uit den Tekst en zijn samenhang opm
 ken: (1) Dat Gods Woord der Belofte aan
 Volk gedaan, vast en zeker is, en nooit in
 Vervulling seilen zal. Simeon had hier een
 Belofte van den Heere/ dat hij den doot

en zoude, eer hij den Christum des Heeren
 ude zien; hiezvan geeft nu onze Teltst
 Verbullinge op. ô! Mijne vrienden/ waagt
 vrij op Gods Woord der Belofte/ en ziet
 t aan als de beste zekerheid die gij heb-
 n kunt; Want die het beloofd heeft is Ge-
 bouw, Heb. X: 23. Zijn bloote Woord is
 o goed als de Verbullinge; Hij heeft nooit
 n Woord gebroken/ ja het is Hem onmo-
 lijk dat hij liegen zoude. (2) Dat de Geloo-
 gen bevinden zullen, dat God niet alleen zoo
 ed, maar beter is als zijn Woord, wanneer
 ij zijne Belofte aan hen komt vervullen. Si-
 mon had rene Belofte/ dat hij den Heere
 een zoude zien; maar wij vinden dat hij
 eer ontvangt dan een bloot gezigte van
 hem/ want hij krijgt Hem in zijne Armen
 harte te gelijk. (3) Dat een waar Geloo-
 ge Christus zoo lief heeft, dat hij Hem wel
 zijn harte zoude willen leggen. Simeon
 ent Christus hiez in zijne Armen/ Hem
 n naauw aan zijn harte leggende als hij
 nde; zoo zegt ook de Psal. 1: 13,
 n Liefste is mij een bundelken myrrhe, dat
 schen mijne borsten vernacht. ô! Die onder-
 ge liefstozingen die ez zijn tusschen Christ-
 en de geloovigen; Hij draagt hen als
 merkens in zijn' schoot, en zij dragen Hem
 het Lam Gods in hunnen schoot/ Jes. XL:
 (4) Dat de Ombelzingen van Christus door
 geloove zoo dierbaar zijn, dat zij het voor-
 gezigte van den dood niet alleen gemakkelijk,
 ar begeerlik maken voor een Geloovigen.
 anneer Simeon hier Christus in zijne Ar-
 men

men ontvangt / zoo is hij gewillig dat die bezeeniging tusschen zijne ziele en zijn lichhaam verhozen zal worden. Doch alle deze Leeringen voorbij gaande / zal ik voor tegenwoordig mij tot deze eene

Leeringe bepalen : Dat de Geloovige Omhelzinge van Christus den mond met Lof vervul. Simeon nam Christus in zijne Armen, end hij loofde God ; het waren de Armen des Geloofs / Christus omhelzende / gelijk ik gezegd hebbe / welke hem met lof en dankzegginge verbulden / Hem opnemende als den Christum des Heeren.

In het Verhandelen van deze Leeringe zal ik onder des Heeren bijstand een weinig trachten te spreken : I. Van dien Arm des Geloofs welke Christus omhelst. II. Zal ik eenigzins van die Lofzangen aanmerken / welke het harte en den mond eens Geloovigen gewoonlik verbullen / wanneer hij Christus in zijn Armen ontvangt. III. Zal ik aantoonen / waar het komt, dat de Geloovige Omhelzingen van Christus dus het harte en den mond met Lof verbullen. En dan zal ik eindigen met IV. van alles eene Toepassing maken.

Belangende het Eerste Hoofdstuk, rakende den Arm des Geloofs welke Christus omhelst, daarvan zal ik toonen : (1) Wat die is. (2) Wat soort van een Arm die is. (3) Hoe hij zelf Christus omhelst.

A. Wat het Eerste betreft ; ik hebbe voorgenomen voor eenigen tijd om de nature des geloofs breedvoerig te verklaren ; al wat ik voor tegenwoordig doen zal / is alleen / om in een

in bijzonderheden aan te toonen / wat het overstelt en te kennen geeft.

. Het onbezstelt klaar / Dat er eene giste of gunninge van Christus gedaan wordt aan zonden in de vrije aanbiedinge en roeping des Evangeliums. Aannemen vooronbezstelt noodwendigst een geven; en iets te nemen dat niet gegeven is / is maar een stelen / een rooven / of schendelijk indringen; hiezom zeide Christus / Joh. VI: 32, tot eene gemengde menigte / waarvan het grootste gedeelte ongelovigen waren / als uit het vervolg van 't middel blijken kan / Mijn Vader geeft u dat eere Brood uit den hemel; waaruit blijkt / dat men en aanbieden beeltijds dezelve zaak is; dat dit onbezscheid alleen / dat de giste of de gunninge van Christus aan zondaren in

Woord de grond is / op welke de aanbiedinge geschiedt. Wij lezen Ps. CXV: 16, God de aarde den menschen-kinderen gegeven heeft; dat is / Hij heeft ze hun vergund en geschonken om van hen gebzuikt en bezaaten te worden; en uit kracht van deze gave was het voor een mensche geoorloofd de aarde / eer dezelve ten volke bevolkt en met inwoners verbuld was / te bezitten en te gebruiken als zijn eigen; en de grond hiezvan was / omdat God de aarde den menschen-kinderen gegeven heeft. Even zoo 't ook hier: God heeft op eene gelijke wijze zijn eeniggehoren Zone gegeven; tot 't einde heeft Hij zulks gedaan? Opdat een gelijk die in Hem geloof, of door het geloof van Hem bezittinge neemt / niet verderve,

maar het eeuwige leven hebbe, Joh. III: 16.
 't Is waar / de eeuwige Voorbezordine-
 ringe / de Verweydinge en Corpaßfinge van
 de Verloßfinge is den uitverkorenen alleen
 eigen; maar de Openbaringe / de Gifte en
 Aanbiedinge is allen die het Euangelium
 hooren / gemeen; in zoo verre / dat / gelijk
 de gzoote RUTHERFORD het uitdrukt / de ver-
 worpenen zulk een klaar geopenhaard recht
 hebben om te gelooven, als de uitverkorenen.
 Aan elk mensche die binnen den om-
 trek van het geklanke des Euangeliums
 leeft / wordt de Aanbiedinge van Christus
 als tot zijne deure gebracht / en die wordt
 zoo sterkt op hem aangedrongen / alsof hi
 met name genoemd wierd; inwoege niemand
 reden zal hebben om te zeggen / de roe-
 pinge en aanbiedinge is niet voor mij,
 ik hebbe geen recht om Christus te Omhel-
 zen; neen / Tot u, ô mannen! roepen wij
 ende onze stemme is tot der menschen-kinde-
 ren, Pred. VIII: 4. Wij hebben Gods Com-
 missie om dit Euangelium te prediken,
 en om dezen Christus aan te bieden aan
 alle creaturen / die uit Adam voortgekomen
 zijn / Marc. XVI: 15, en de uitkomst van
 de verkondiginge van dit Euangelium onder
 de zondaren / volgt vers 16, Die geloofd zal
 hebben, en gedoopt zal zijn, zal zalig word-
 en. Maar die niet zal geloofd hebben, zal verdoem
 worden. Daar is niemand ooit verloren ge-
 gaan / of daar zal nooit iemand verlore
 gaan onder het Euangelium / uit gebrek da-
 van hem geen volkomen recht gegeven was om

W Zalmaker te mogen omhelzen. Meen/
 ne vrienden/ uw dood en bloed zal op uw
 een hoofd zijn; uw ongeloof zal de groot-
 onzond van uwe bezonding zijn; God
 u op den grooten dag dit bezwijten/ dat
 Christus u was aangeboden/ maar dat gij
 weigert hebt Hem aan te nemen; Dewijle
 geroepen hebbe, ende gijlieden geweigerd
 14, zoo zal Ik ook in uieder verderf lagchen;
 zal spotten, wanneer uwe vreeze komt,
 12. 1: 24, 26.

. Dit Omhelzen of Annemen van Christus
 ondestelt de Kennisse van Christus;
 dat een mensch Omhelst/ wanneer hij ge-
 dat/ geene blinde zaak. Daar is eene twee-
 malige Kennisse, die het Geloof noodzake-
 voonzestelt; te weten eene Kennisse
 onszelven/ en eene Kennisse van Christus.
 (a) Het onderstelt eene Kennisse van ons-
 zen, of eene Overtuiging en Ontdekkin-
 van onze zonde en ellende/ van die dienst-
 heid en slavernij daar wij in gebragt
 door de overtreding van het eerste Bez-
 id. De Wet moet ons een richtmeester
 Christus zijn; zonder eene ontdekkinge
 overtuiging van onze zonden en ellenden/
 meer of minder trap/ zal een zondaar
 dat de toevlugt nemen tot Hem/ die het
 de der Wet is tot Rechtvaardigheid. Een
 mensch is in dit geval even gelijk een schip-
 op zee/ zeilende op een gebroken lek
 schip/ niet verre van een grooten rotssteen;
 lang als hij zijn vaartuig goed en ge-
 regzaam oordeelt om hem aan land te
 23 4 bren.

brengen / zal hij zich daaraan vasthouden /
 en niet gewillig zijn om Hem op den rots-
 steen te begeben om veiligheid; maar wan-
 neer de wind en de baren tegen het schip
 slaan / en hetzelve aan stukken breken / dan /
 en niet eer / zal hij hem tot den rotssteen
 begeben. Eben zoo is het ook hier: zoo lang
 een zondaar begrijpt / dat hij het wel genoeg
 zal stellen op den gebroken grond van een
 Verbond der werken / van zijne eigene wez-
 ken en goede meeningen / zoo zal hij nooit
 tot Christus / de Rots der eeuwen / toeblygt
 nemen; maar wanneer de hagel zijne toeblygt
 der leugenen wegbaagt / en hem laat zien /
 dat indien hij op dezen grond van de Wet
 blijft staan / hij onvermijdelijk in den afgrond
 der helle moet verzinken; dan / en niet eer /
 roept hij met den stoffelbewaardez uit / Lieve
 heeren, wat moet ik doen opdat ik zalig wor-
 de? Hand. XVI: 30. Dit zien wij ook in Pau-
 lus / Rom. VII: 9, Zonder de Wet leefde ik
 eertijds; maar als het gebod gekomen is, zoo is
 de zonde weder levendig geworden, doch ik ben
 gestorven. En Gal. II: 19, daar zegt hij / Ik
 ben door de Wet der Wet gestorven, opdat ik
 Gode leven zoude. Dus / zegge ik / onderstelt
 de Omhelzing van Christus noodzakelijk de
 kennis en overtuiging van onzen verloren
 staat door de Wet / of het Verbond der wez-
 ken. (b) Het onderstelt en sluit ook in eene
 Kennisse van Christus, als de gezegende Keme-
 die dewelke God verzorgd heeft; en hierbaar
 ligt zoo veel in de eigenlijke nature van het
 Geloof / dat het gewoonlijk met den naam
 van

an Kennisse genoemd wordt / Afs. XXXIII : 10. Joh. XVII : 3. Deze Kennisse van Christus is niet eene bloote speculative Kennisse van Hem / die door eene uitwendige openbaringe / of gemeene verlichtinge bezeggen wordt ; want daar zijn vele geleerde ongelovigen ; maar het is eene inwendige zaligmakende Kennisse van Hem / welke komt door den Geest der Wijsheid en der Openbaringe / die de uitwendige ontdekkingen van Hem in het Evangelium bezgezelschapt ; hetwelk een waar Geloove is ; 2 Cor. IV : 6, God die gezegd heeft, dat het Licht uit de duisternisse zoude schijnen, is degene die in onze herten geschenen heeft, om te geven Verlichtinge der Kennise der Heerlijkheid Gods in 't aangezichte Jezu Christi. Hij brengt als een venster in des menschen harte / dat te voren als een kerker van helsche duisternisse was / en doet daar een straal van zaligmakend / overnederend en overwinnend Licht in schijnen ; en dus wordt de ziele overgebracht uit de duisternisse tot een wonderbaar Licht ; en dit Licht wordt genaamd het Licht des levens, omdat daarin en daardoor een nieuw beginsel des Levens in de ziele wordt ingeplant / Eph. II : 1, Ende u heeft Hij mede levendig gemaakt, daar gij dood waart door de misdaden en de zonden.

3. Dit Omhelzen van Christus sluit ook in eene vaste Toestemminge der ziele aan het geopenbaarde Evangelium, rakende Christus Jezus ; inboege de ziele niet anders dan met Paulus zeggen kan / Het is een getrouw

Woord en aller aannemingē waardig, dat Jezus Christus in de wereld gekomen is om de zondaren zalig te maken, 1 Tim. I: 15. Deze toestemmingē der zielen nu aan de Openbaringē des Evangeliums is geene bloote historischē toestemmingē / welke alleen op het getuigenisē des menschen rust; want zulk een Geloofve kunnen en hebben ook vele bezworpenen; maar het is eene toestemmingē / die gegrond is op het getuigenisē Gods / aangaande Christus in het Evangelium; hierom genaamd / een aannemen van Gods Getuigenisse, een verzegelen dat God Waarachtig is. Joh. III: 33. Het zaligmakende Geloofve zal zich op niets minder wagen / dan op de geloofwaardigheid en de Authoriteit van God zelve; zoo spreekt de Heere is de grond en reden van des ziels toestemmingē; en dit is een veel vaster Fondament / dan hemel en aarde; want de gedaante dezer wereld gaat voorbij; maar het Woord des Heeren blijft in der eeuwigheid, 1 Petri I: 25. Want de Gerechtigheid is de gordel zijner lendenen, ook zal de Waarheid le gordel zijner lendenen zijn, Jes. XI: 5. Zoodat Hij zoo ras zal ophouden God te zijn / als Hij na zal laten zijn Woord te bezullen / hetwelk door zijn Eed bevestigd is; welke die twee onveranderlijke dingen zijn, en welke het onmogelijk is, dat God liegen zoude, Heb. VI: 17, 18.

4. Hierop volgt de Aannemende, Omhelzende of Toepassende Daad des Geloofs. Christus in het Licht des Woords en des Geds.

reesteg gekend en de Openbaringe van Hem
 bevestigend zijnde/ gaat de ziele nog een trap
 opzder/ Hem/ als 't ware/ in hare harten en
 armen omhelzende/ als zijnde allezing eene
 gepaste remedie voor hare ellende. Deze
 omhelzende en toeëigenende daad des Geloofs
 als het ware/ de Echo van de ziele aan
 de Roeping en de Aanbiedinge des Evan-
 geliums; Ik biede Hem u aan tot uw
 zaligmaker, zegt God; en ik neme Hem voor
 mijn Zaligmaker aan/ zegt het Geloove; Ik
 biede Hem u aan tot Wijsheid tegen uw
 dwaasheid/ zegt God; en ik neme Hem tot
 mijne Wijsheid aan/ zegt het Geloove; Ik
 biede Hem u aan/ daar gij een veroordeeld
 ondaar zijt/ tot uw Regtvaardigmakinge,
 zegt God; en ik neme Hem als den Heere
 mijne Gerechtigheid aan/ zegt het Geloove;
 Ik biede Hem u aan/ daar gij een onrein
 ondaar zijt/ tot Heiligmakinge, zegt God;
 en ik omhelze Hem tot mijne Heiligmakinge,
 zegt het Geloove; Ik biede Hem u aan/ daar
 gij een regtvaardige gevangene zijt/ tot uw
 Verlossinge, zegt God; en ik neme Hem tot
 mijne Verlossinge aan/ zegt het Geloove. Dus/
 zegge ik/ beantwoordt de ziele aan de stem-
 me Gods in het Evangelium/ wanneer zij
 gelooft; niet ongelijk aan hetgene men leest/
 Zach. XIII: 9, Ik zal zeggen: Het is mijn
 volk; ende het zal zeggen, de Heere is mijn
 God. En dit is hetgene dat wij de Verzekerd-
 heid des Geloofs noemen/ of eene Toeëigenende
 Verzekerdheid, waardoor de ziele Christus
 en alle zijne welbaden als haar eigen in be-
 zit.

zittinge neemt / op grond van de Euangelische Aanbiedinge en Weloste. Hetgeen te voren gemeen aan allen in de aanbiedinge lag / brenge de ziele nu op haazzelven in het bijzonder t' huis; en neemt met Simeon Christus in hare armen en schoot / en roept met Thomas uit : Mijn Heere , ende mijn God. Ik zegge niet / dat de eerste tale des Geloofs deze is / Christus is voor mij gestorven , of ik ben van eeuwigheid uitgezonden ; o ! neen / maar de tale des Geloofs is / God biedt mij een geslagen en gekruisden Zaligmaker aan / en dezen gekruisden Christus neme ik voor mijn Zaligmaker aan ; en door mijn Annemen of Omhelzen van Hem / als aan mij aangeboden / hebbe ik grond om te mogen besluiten / dat ik uitgezonden ben / en dat Hij voor mij in 't bijzonder gestorven is / en eer niet. Ik zal alleen hier nog maar bijvoegen / dat deze toereigenende daad des Geloofs met de Kennisse en toestemminge / te voren gemeld / onafscheidelijk gepaard gaat ; en dat zij allen te zamen in de algemeene nature van het zaligmakende Geloove ingesloten zijn ; welk Geloove ik als eene daad van de geheele ziele begrijpe / zonder het te bepalen tot een vermogen of onbezcheidinge van eeuwigheid of laterheid van tijd.

Dit Zaligmakende Geloove / welke ik daar in zijne wezenlijke daden beschreeven hebbe / wordt in de Heilige Schriftuur bezcheidenlijk uitgedrukt ; uit welke Fonteyne wij alleen onze bevattingen daarvan halen
moet.

moeten; tot de Wet, ende tot het getuigenisse: zoo zij niet spreken na deze woorden, het zal zijn dat ze geen dageraad zullen hebben, Jes. VIII: 20. Het wordt dan genaamd

1. Een Aannemen van Christus, Joh. I: 12. Zoo velen Hem aangenomen hebben, enz./ Col. II: 6, Gelijk gij dan Christum Jezum den Heere hebt aangenomen, wandelt alzoo in Hem. Deze uitdrukkinge van het Geloof leidt ons om Christus te begrijpen onder het begrip van eene Gifte/ die ons vrijelijk aangeboden en voorgesteld wordt in het Evangelium; en welke in hare eigene nature eene toeëigeninge medebrengt; want daar iemand eene gifte ontvangt/ neemt hij die als zijneigen en het wordt zijne bezittinge.

2. Het wordt somtijds uitgedrukt door een Rusten of Wentelen van zichzelven op den Heere; Ps. XXXVII: 5, Wentelt uwen weg op den Heere, ende vertrouwt op Hem; en vers 7, Zwijgt of rust op den Heere, ende verbeidt Hem. Welke uitdrukkinge zinspelen kan op een arm vermoeid mensche/ die als onder een zwaren last schijnt neder te zinken/ en die niet langer op zijne beenen kunnende staan/ op een sterken rotssteen leunt en rust/ welke hij verzekerd is dat niet onder hem zal wegzinken. Het Geloof is in zijne rechtvaardigmakende daad niet eene werkende/ maar eene beruigende genade; ô! zegt de arme ziele/ ik ben in gevaar om neder te zinken in de diepte der helle onder het gewigte van mijne angeregtheden/ welke gaan over mijn hoofd/ en die als een zware last mij te zwaar zijn geworden;

den; maar ik legge mijne hulpe daar God die heeft gelegd; ô! dit is mijne Ruste. Hierom worden diegenen die gelooven/ gezegd in te gaan in de Ruste, Heb2. IV: 3. Of dit Berusten van de ziele op Christus kan zinspelen op het Berusten van iemand op een verdrag of obligatie/ welke hem met goede verzekeringe vergund is van een geloofwaardig persoon; deze neemt hij voor eene genoegzame zekerheid voor zichzelf aan/ en beruſt zoo op de getrouwigheid van hem die dezelve gegeven heeft; zoo beruſten wij ook in het Geloof op de Waarheid en Getrouwigheid van God in Christus/ als zijnde die eene genoegzame zekerheid voor de beloofde zegeninge.

3. Het heet een-Toevlugt nemen om de voorgestelde Hoop vast te houden, Heb2. VI: 18. In welke benaminge eene zinspeling is op den onverhoedsen doodsleger onder de Wet/ welke om den bloedwaker te ontvlugten/ tot de vrijstad zijne toevlugt nam; deze arme en door den bloedwaker vervolgte mensche moest niet tot enige van de steden Israëls inkeeren; ook moest hij niet tot den Tempel vlugten om offeranden te offeren; maar hij moest direct tot de vrijstad de toevlugt nemen. Zoo moet ook de ziele in het Geloof niet beruſten in iets dat Christus niet is/ die eene Verberginge is tegen den wind, ende eene Schuilplaatse tegen den vloed, Jes. XXXII: 2. De Hagel zal alle andere toevlugten wegbagen; maar gelijk de doodsleger/ toen hij binnen de poorten der vrijstad was/ in zulk eene belligheid was/ dat hij met den bloed-

lure-

wreker brjelijf ſpreken mozt zonder eenig gebaaz; zoo iſ ook de ziele die door het Ge-
loobe tot het beklced van Chziſtus Bloed
en Geregtigheid de toelugt genomen heeft/
in zulk eene volſtrekte beiligheid / dat zij
met de Wet en alle hare vervolgerſ ſpreken
duzt / en met den Apoſtel uitroepen / Wio
zal beſchuldiginge inbrengen tegen de uitver-
korenen Gods? God is 't die regtvaardig maakt;
wie is 't die verdoemt? Chriſtus is 't die ge-
ſtorven is, enz., Rom. VIII: 33, 34.

4. Het wordt genaamd een Onderwerpen
aan de Regtvaardigheid Gods, Rom X: 3.
Eene wonderlijke uitdrukkinge boorwaar!
zal dat eene onderwerpinge heeten / dat een
beoordeeld miſdadiger een pzdou ontvangt
van zijn priuſe? of dat iemand die moeder-
naakt iſ / een kleed aanneemt? Doch de
uitdrukkinge ſtelt ons duidelijf de bezwaan-
de hoogmoed van deſ menſchen harte voor:
wij zijn / alſ 't ware / op een ingebeelden
troon van eigen-geregtigheid door de Wet
geklommen / denkende met Laodicea dat wij
rijk en verrijkt geworden zijn, en geens dings
gebrek hebben, Openb. III: 17, verachtende
om aan een ander om geregtigheid gehou-
den en verpligt te zijn; maar wanneer een
menſch gelooft / dan worden die bezhe-
bene inberldingen geſlecht / en hij wordt
van zichzelf ontleidg / zoodat hij genood-
zaakt wordt / om alle dingen ſchade en drek
te achten, om Chriſtum te mogen gewinnen;
en om in hem gevonden te worden, niet heb-
bende zijne geregtigheid die uit de Wet is,
maar

maar die door het geloove Christi is, namelijk, de Regtvaardigheid die uit God is door het Geloove, Phil. III: 8, 9. De tale van eene ziele / zich aan Gods Regtvaardigheid onderwerpende, is die van de Hezke / Jes. XLV: 24, Men zal van Mij zeggen: Gewisselijk in den Heere zijn geregtigheden en sterkten; tot Hem zal men komen.

5. Het wordt genaamd een Vasthouden van Gods Verbond, Jes. LVI: 4. Het Verbond der Genade / gelijk het in de uitwendige Bedeeling van het Evangelium ligt / is gelijk een touw dat eene menigte van verdzinkende menschen toegeworpen wordt; God komt door zijne dienstknechten tot zinkende zondaren / die in gebaar zijn om in den grondeloozen poel van zijnen toorn te verdzinken / toeroepen / gijpt mijn Verbond aan / en ook Hem dien Ik gegeven hebbe tot een Verbond des Volks; en Ik zal u verlossen dat gij in den kuil niet nederdaalt. Wanneer iemand nu geloofd / dan gijpt hij / als 't ware / dit Touw der Zaligheid / dit Verbond der Genade en deze Belofte aan; en hij legt die zeelen / gelijk Jeremia dede toen dezelve door Ebed Melech aan hem in den kuil wierden nebergelaten / onder zijne oxen / en waagt zoo zijn geheele gewigte daar aan. De arme ziele zegt in dit geval met Dabid / wanneer hij van het Verbond der Genade spreekt / Daarin is al mijn heil, 2 Sam. XXIII: 5; hierop zal ik het gewigte van mijne zinkende en verloren gaande ziele nederleggen.

6. Het

6. Het wordt genaamd/ Den Heere de hand geven, 2 Thron. XXX : 8, alwaar Micha tot de verbafterde stammen ſchryvende/ en vermaant om den Heere de hand te geven; zinspelende op menſchen/ die met malandere oneeng gelweegt zijnde/ malkandere de hand geven wanneer zij te zamen vereenigd worden/ tot een teken van hunne onderlinge vriendschap. De groote God/ de beedigde Majesteit des Hemels/ komt in de bedeeſſing des Euangeliums zijne hand den aſchen dag tot rebellige zondaren uitſtrekken/ zeggende/ Ziet hier ben Ik, ziet hier ben Ik, Iſa. LXIII : 1; werpt de wapenen uwer vriendschap weg/ en wordt met Mij bevestigd. Wanneer nu een zondaar gelooft/ dan zeſt hij/ als 't ware/ den Heere de hand/ olgens Iſa. XXVII : 5, Of hij moest mijne erkte aangrijpen, hij zal vrede met Mij maken; vrede zal hij met Mij maken.

7. Het wordt genaamd/ een Openen van het herte voor Christus, Hoogl. V : 20. Openb. I : 20. Hand. XVI : 14. Deze uitdrukkinge zeſt te kennen/ dat gelijk het harte van den zondaar van nature geſloten en gegrendeld is voor den Heere/ de eeuwige deuren van zijn beſtand/ wille en genegenheden ook zoo/ wanneer hij gelooft/ worden opgeheven voor den Heere der heirscharen, voor den Heere geldig in den ſtrijd, Ps. XXIV, enz.

8. Het wordt genaamd een Koopen, Iſa. V : 1, Komt koopt, zonder geld en zonder prijs, mijn ende melk. Openb. III : 18, Ik rade u, dat gij van Mij koopt, goud, beproefd komende

uit het vuur enz. Dit Koopen geeft geen zulke
verruilinge te kennen/ alsof wij God een
Evenredigheid moesten geven voor zijne Ge-
nade/ want het is een Koopen zonder Gel-
den zonder Prijs; het is een geven van Ar-
moede voor Rijkdom/ van Ledigheid voor
Volheid/ van Afgemaaktheid voor Schoon-
heid/ van Schuld voor Gerechtigheid/ van
Onreinheid voor Heilichheid/ van Dienste-
baazheid voor Vrijheid; kortom/ Koopen op
Christus Markt is anders niet/ dan Nemen
Openb. XXII: 17, Die dorst heeft, kome; ende
die wil, neme het water des levens om niet

Daar zijn vele andere uitdrukkingen/ die
de Geest van God in het Woord gebruikte
om de nature van het Geloove aan ons voor
te stellen. Soms tijds wordt het genaamd
een vaste grond der dingen die men hoopen
Heb. XI: 1. Omdat het Geloove de Belofte
als verzelfstandigt en eene dadelijkheid geeft
even gelijk iemand zijne wisselbrieven en
obligatiën overziende/ zegt / deze zijn mijn
middelen en mijn geheele kapitaal/ schoon
dezelve maar stukken papier zijn; zoo zeg-
gen ook een Geloovige/ wanneer hij de Gerec-
tigheid en Volheid van Christus in de vijf
Belofte des Evangeliums beschouwt/ dit is
mijn Schat en eeuwige Al; en hij zal zich
met David over Gods Woord der Belofte
meez verblijden en vrolijk zijn, als een die
eenen grooten buit uitdeelt; ja het is het
beter dan goud, ja dan veel sijn goud, Ps.
CXIX: 162. Ps. XIX: 11. Nog eens/ het
wordt in hetzelfde vers ook genaamd/ een
B.

bewijs der Zaken die men niet ziet. Het
 doord dat door Bewijs is overgezet / betee-
 kent eene Overtuigende Demonstratie. Het Ge-
 noebe op de Belofte zich oefenende / overtuigt
 de ziele van de dadelijkheid der Onzienlijke
 dingen / alsof ze voor haar waren / en zij ze
 met hare ligchamelijke oogen zag. Dit ge-
 achte des Geloofs is niet zulk een gezigte /
 als William van Christus ontving / wanneer
 hij zeide / Ik zal Hem zien , maar nu niet ; ik
 wil Hem aanschouwen , maar niet nabij , Num.
 XIV : 17. Hij zag Hem door den Geest der
 prophetie als Israëls Verlosser ; maar niet
 door den Geest des Geloofs als zijn Verlos-
 ser / gelijk Hem Job zoo zag / Job XIX : 25.
 William zag Hem zonder eenig personeel aan-
 teek aan Hem ; maar Job zag Hem als zijn
 Verlosser / met eene bijzondere toeëigeninge :
 ik weet dat mijn Verlosser leeft. Verder in
 het 13 vers van Heb. II , wordt het een
 omhelzen van de Beloften genaamd. Het Woord
 beteekent eene vziendelijke Groetenisse of
 tusfinge ; zijnde eene zinspeling op twee
 liefde Vrienden / die wanneer zij malkan-
 der ontmoeten / malkaander op de vziendelijk-
 ste en teederste wijze omhelzen. De Genade
 der Belofte omhelst de ziele ; en dan om-
 helst de Ziele de Belofte met Christus in
 dezelfde in hare Armen. Het tegengestelde
 hiervan is het geval van een vermetelen ge-
 reingde / die in een zeker opzigt de Belofte
 jaarlijk omhelst ; maar de bijzondere Ge-
 nade der Belofte hem niet omhelst hebben-
 de / is hij gelijk iemand die een boom in

zijne azmen neemt; hij omhelst wel den boom / maar de boom omhelst hem niet.

Nog eens / het Geloobe heet een Eten van het Vleesch, en een Drinken van het Bloed des Zoons des menschen, Joh. VI: 53. Omdat het Geloobe Christus gebzuikt en toepast tot het Leven / en Voedsel en het Onbezoud van de ziele; eben gelijk iemand van de spijsze en drank die hem voorgezet worden / gebzuikt maakt tot voedinge van zijn ligchaam. Laat aan iemand nog zulk een kostelijke maaltijd worden voorgesteld / zoo zal hij nogtans onvermijdelijk van honger moeten vergaan / tenzij hij dezelve toepast er er gebzuikt van maakt; zoo moeten wij ook sonder eene Geloovige toepassing van Christus en zijne Volheid onvermijdelijk sterben en verloren gaan. ô! Wat is dat niet een jammerlijke staat / in het midden van den Overbloed te moeten vergaan en van honger omsiomen.

Eindelijk / het Geloobe wordt genaamd een Vertrouwen op den Name des Heeren, Hes. L: 10. Hes. XXVI: 3. Wij weten allen / wat het is te Vertrouwen op een Man van trouwe en opregtigheid; wanneer hij zijn woord pafseezt / dan twijfelen wij niet aan de verbullinge van hetgene hij beloofd heeft / zoo neemt ook het Geloobe de Belofte aan vertrouwende op de Waarheid en Getrouwigheid van den Belover; gelijk er zoo van Abraham staat / Rom. IV: 20, Ende hij heeft aan de Belostenisse Gods niet getwijfeld door Ongeloove; maar is gesterkt geweest in het Ge

eloove, gevende God de eere. De Deugden en Volmaaktheden Gods / gelijk als zijne Magt / Heiligheid en Goedheid / maar in onbezheid zijne Waarheid en Getrouwigheid / zijn in de Welste verpand / als zonden aan Vertrouwen. Hierom moeten wij op zijn name Vertzouwen ; en wanneer wij op Hem Vertzouwen / moeten wij Hem aanmerken als onzen God in Christus ; want wij kunnen nooit op Hem vertzouwen / zoo lange wij Hem aanmerken als onzen vijand.

B. De Tweede zaak die tot openinge van het Eerste algemeene Hoofdstuk voorgesteld is / is om aan te toonen / wat soort van een Arm die is, of om eenige Hoedanigheden aan dezen Arm des Geloofs voor te stellen.

1. Het is een Leunende Arm. Hoogl. VIII : Wie is zij, die daar opklimt uit de Woestijne, ende daar liefelijk leunt op haren Liefsten? Jes. XXVI : 3, Het is een bevestigd voornemen, gij zult allerlei vrede bewaren, want men heeft op U vertrouwd. Ziet ook Jes. L : 10. Het is het Ambt of het Werk des Geloofs / om de ziele te ondersteunen wanneer zij gereed is om onder den last der zonde / droefheid / duisternisse en verlatinge te bewijken / Ps. XXVII : 13, Zoo ik niet hadde geloofd, dat ik het goede des Heeren zoude zien in het land der levendigen, ik ware vergaan. Het leunt en beruht zich op Hem / die de overwinninge Israëls is ; namelijk / op den Arm van Gods Regterhand, dien Hij Hem geerkt heeft, Ps. LXXX : 18, en dus beurt het de ziele op onder de zwaarste bezdrukkingen.

2. Het is een Winnende Arm. De Apostel spreekt van Christus te mogen gewinnen, en van in Hem gevonden te worden, Phil. III: 8. En daar wordt van den wijzen koopman gezegd/ dat Hij een Peerle van groote waarde gevonden hebbende, benenging, en verkocht alles wat hij had, om dezelve te koopen, en te gewinnen, Matthj. XIII: 46, en deze Peerle kan niet anders gewonnen worden/ dan door dezelve aan te nemen/ Joh. 1: 12. Het Geloof is zulk eene Winnende Genade/ dat die altijd neemt en ontvangt uit de Volheid Christi Genade voor Genade; het gzaat en delst in de Krotse der eeuwen/ waardoor de ziele met onnaspeurlijke Rijkdommen wordt voorzien; het onderhoudt een Koophandel met den Hemel/ het reist naar het vergelegen Land, en het heeft zeer Rijk geladen met de geriefelijkheden van dat betere Land wane wederom naar huis.

3. Het is een zeer Wijd uitgestrekte Arm. Het is geene kleine zaak/ die den Arm des Geloofs verbullen zal; de geheele wereld maar alle derzelver volheid kan denzelven niet verbullen; o! neen/ het Geloof bezweept de alles als drek/ opdat het zijne Armen gebukt mogte krijgen met een God in Christus; het achtte ook alle dingen schade te zijn, om de uienemendheid der kennisse Christi mijns Heeren om wiens wille ik alle dingen schade gerekerd hebbe, ende achtte die drek te zijn, enz. Phil. III: 8. Na ik mag hier bijvoegen/ dat de Hemel zelf met alle de Heerlijkheden van Ammanuëls Land geen grootte hebben in de Arme die

des Geloofs zonder Christus/ in wien de Volheid der Godheid lichamelijk woont, Col. II: 9. Vrien heb ik neffens U in den Hemel? neffens U lust mij ook niets op de aarde, Ps. LXXIII: 25.

4. Het is een zee Vasthoudende Arm. Deszelfs Zinspreuk mag gezegd worden te zijn Grijpt Vast; gelijk de Arm des Geloofs wijdt is/ en veel in zich bevat/ zoo grijpt en houdt hij ook datgene vast hetwelk hij ontvangt/ Hoogl. III: 4, Ik hield Hem vaste, zegt de Bruide/ ende ik liet Hem niet gaan. Het Geloof is zulk eene vasthoudende Genade/ dat het worstelen zal met een Almagtigen God/ en weigeren om het op te geven/ wannee? Hij zich schijnt te willen losmaken uit zijne handen; gelijk wij in het geval van Jacob zien/ Gen. XXXII: 24, en bezvolgens; daar kreeg Jacob door het Geloof een greep van den Engel des Verbonds; de Engel zeide tot hem/ Laat Mij gaan; een wonderlijk woord voorwaar/ dat de Schepper een Smeekeling wordt bij het scheepsel; maar wat zeide Jacob nu op dit voorstel? Ik zal U niet laten gaan, tenzij dat Gij mij zegent; alsof hij gezegd hadde/ laat de dageraad opgaan/ en de dag voorbij gaan/ laat de nacht komen/ en de dageraad wederom opgaan/ de hinkende Jacob en de levendige God zullen niet van een scheiden/ tot dat ik den zegen hebbe. Tot dit einde is hetgene men leest bij den Propheet Hosea, Kap. XII: 3, 4, In zijne kracht, te weten in de kracht zijns Geloofs door het Gebed/ droeg hij zich Vorstelijk met God; ja hij droeg zich Vorstelijk tegen den Engel, ende overmocht Hem;

hij weende en smeekte Hem. ô! Mijne Vrienden/ zoekt doch het voorbeeld van Jacob na te volgen; en dan zult gij gespijzigd worden met de erve uwes Vaders Jacobs. Hes. LVIII: 14. Duſ is het Geloobe/ zegge ik/ een vasthoudende Arm; de eerste Greep die het Geloobe van Christus neemt/ is zoo vast/ dat het nooit tot in alle eeuwigheid zijne Greep wederom loslaat; het vereenigt de ziele met Christus; en die vereeniging is zoo vast en naauw/ dat de mensch één Ligchaam en één Geest wordt met Hem; en duſ ook zoo onverſprekelyk/ dat noch dood, noch leven, noch tegenwoordige, noch toekomende dingen, eene scheidinge zullen kunnen maken, Rom. VIII: 38.

5. Hieruit volgt dan ook/ dat het Geloobe een zeer Vrijpostige en Vrijmoedige Arm is. Het heeft vele Verzekeringe in zich; want het zal zijn Aandeel aan Christus vasthouden op grond van het Nieuwe Verbond/ zelfs wanneer de aarde en de helle/ het geboel en de reben/ en alles daar tegen schijnt op te komen; het zal Vertrouwen op den Name des Heeren, ende steunen op zijnen God, zelfs wanneer de arme ziele in duisternisse wandelt van Verlatinge/ in de duisternisse van Verzoeking/ in de duisternisse van Verdrukking/ ja in de duisternisse van de schaduw des doods. Abrahams Geloobe had met grooten tegenstand te worstelen/ doe hij de Belofte van Zaak en in hem van het beloofde Zaad ontving/ in welke alle geslachten der aarde gezegend zouden worden; nogtans was het Ver-

trou-

tzouwen en de Verzekeringe zijns Geloofs zoodanig/ dat hij aan de Beloftenisse Gods niet getwijfeld heeft door Ongeloove, Rom. IV : 20. De Tale des Geloofs is/ Verblijdt u niet over mij, mijne Vijandinne; wanneer ik gevallen ben, zal ik weder opstaan; wanneer ik in duisternisse zal gezeten zijn, zal mij de Heere een licht zijn, enz. Ik zal mijnen lust zien aan zijne Gerechtigheid, Michha VII : 8, 9. Echter moegt niemand mij hier misduiden/ alsof een arm Geloovige Christus en de Belofte niet met eene belevende hand Mannam; ja een Geloovige wordt menigmaal door de overmagt van het Ongeloove zoo bezre gebzagt / dat hij met den Psalmist moet uitroepen/ Houdt zijne Goedertierenheid in eeuwigheid op? Heeft de Toezegginge een einde van Geslachte tot Geslachte? Heeft God vergeten Genadig te zijn? Ps. LXXVIII : 9, 10. Doch laat dit evenwel gedacht worden/ dat dit niet zijn Geloove/ maar zijne zwakheden was/ door de overmagt van het Ongeloove/ welke hem dede twijfelen; want laat het Geloove maar eens bevestigd worden van het Ongeloove/ laat het zijn hoofd maar eens boven stijgen en zijne eigene tale spreken/ dan zal zijn eigen dialect Abba Vader zijn/ Rom. VIII : 15, Gij zijt doch onze Vader, want Abraham weet van ons niet, ende Israël kent ons niet; Gij, ô! Heere, zijt onze Vader, onze Verlosser, van ouds af is uw Naam, Jes. LXIV : 16.

6. Het is een zeer Lijdzame en Wachtende Arm. Jes. XXVIII : 16, Wie Gelooft, zal niet haasten. Schoon het Geloove de Verbuilinge

der Belofte vastelijk Beloofst / zoo wil het
 nogtaus den Heiligen Israëls geen paal stel-
 len / ten aanzien van den tijd wanneer Hij
 dezelve Verbullen zal; Daarom zal ik den
 Heere verbeiden, die zijn Aangezichte verbergt
 voor den huize Jacobs, ende ik zal Hem ver-
 wachten, Jes. VIII: 17. Het Gezichte zal nog
 tot eenen bestemden tijd zijn; en daarom/ zegt
 het Geloofbe/ Zoo Hij vertoest, verbeidt Hem;
 want Hij zal gewisselijk komen, Hij zal niet
 achterblijven, Hab. II: 3. Het Geloofbe zal
 geene onbezonnen of roekelooze besluiten tze-
 lken/ omdat de Heere zijn Aangezichte ver-
 bergt/ of zijn komen tot de Ziele uitstelt;
 neen/ maar het ziet op Gods Woord der Be-
 lofte/en daar stelt het zijn Vertoelwen op/
 zeggende met de Hezke/ Ik zal uitzien naar
 den Heere; ik zal wachten op den God mijns
 heils; mijn God zal mij hooren, Michä VII: 7.

7. Het Geloofbe is een Voedende Arm. Het
 voedt zich op het ligchaam van den Leeuw
 uit den Stamme Juda; en dus ontvangt
 het met Simson spijs van den Eter, ende
 zoetigheid uit den Sterken, Rigt. XIV: 14.
 Hierom wordt het genaamd/ gelijk wij ge-
 zegd hebben/ een Eten van het Vleesch, en
 een Drinken van het Bloed van den Zone des
 Menschen, Joh. VI: 53. En onder dit Ge-
 zichte wordt Christus aan ons voorgesteld
 in het Sacrament des Heiligen Avondmaals/
 Nemet, etet, dat is mijn Ligchaam, Matth.
 XXVI: 26. Daar wiezd onbez de Wet een ge-
 deelte van de Offerande bewaard tot Spijs
 voor de Priesteren/ wanneer al het overige
 bez-

vezband wierd op den Altaar; de Geloovigen zijn Geestelijke Priester's Gode/ en leven van den Altaar/ en van dat gezegende Pascha hetwelk voor ons geslagt is.

8. Het is geen Lijje, maar een Werkende Arm. 't Is waar/ in zijne Kragtvaardigmakende daad is het geen Werkende, maar alleen een Aandemende of heruystende Arm; het is gelijk de hand eens bedelaars/ die den aalmoes ontvangt/ zonder eenen slag daarvoor te wezken. In de Kragtvaardigmakinge is het Geloobe een Lijdelijk/ of een Ontvangend Instrument; maar in de Heiligmakinge is het een Dadelijk of een Wezkiend Instrument; het is zulk een dadelijke Arm in de Heiligmakinge/ dat het harte reinigt/ en alle de andere Genadens beweegt en aan het Wezki zet; het is door de liefde werkende, Gal. V:6; het wezkit door Bekeeringe/ het wezkit door Hope/ het wezkit door Lijdzzaamheid/ het wezkit door Gehoorzaamheid; ook is het Geloobe zonder de werken dood/ gelijk het ligchaam dood is zonder den geest. Moztom/ de geheele omslag van de Evangelische Gehoorzaamheid is de Gehoorzaamheid des Geloofs; en alle Gehoorzaamheid welke niet uit het Geloobe voortvloeit/ zijn maar doode werken/ welke een Levendigen God niet aangenaam kunnen zijn.

9. Het Geloobe is een Strijdende en Krijgvoerende Arm. Hebr. XI:34, wordt van de Helden des Geloofs gezegd/ dat zij sterk geworden zijn in den Krijg. Ja het is niet alleen een Strijdende, maar een Overwinnende Arm;

Arm; want het brengt Heirlegers der Vreemden op de vlugt. Het is door het Geloofbig leunen op den Arm van Almachtigheid/ dat de Boge van een Geloofbigen in zijne stijfheid blijft, en dat de Armen zijner handen gesterkt worden, om een stalen boge te verbreken, Gen. XLIX: 24. Ps. XVIII: 35. Door het Geloofbe blusschen wij de vurige pijlen des satans uit/ en vertreden wij de magt der duisternisse; door het Geloofbe overwinnen wij de wereld/ en zetten de Mane onder onze voeten; ja deze dappere Genade des Geloofs neemt den Hoof van Christus Overwinnings over de zonde en den satan/ de helle en den dood; en Triumpheert zoo in zijne Overwinnings/ zelfs dan wanneer het nog in den Strijd is/ en door den Vijand schijnt Overwonnen te worden; Gode zij dank, die ons alle tijd doet triumpheren in Christo, 2 Cor. II: 14. Mijn Hofs en groote Veld-Overste/ zegt het Geloofbe/ heeft Overwonnen/ en ik hebbe ook alreede in Hem Overwonnen; want wij zijn meer als Overwinnaars, door Hem die ons heeft liefgehad, Rom. VIII: 37.

10. Eindelijk/ het Geloofbe is een Zaligmakende Arm. Marc. XVI: 16, Die Geloofst zal zalig worden. Daar is door de Ordonnantie des Hemels een onafscheidelijk Verband bevestigd tusschen het Geloofbe en de Zaligheid; Joh. III: 16, Een iegelijk die geloofst, zal niet verderven, maar het eeuwige leven hebben. Schoon er waarlijk geen Verband van Oorzakelijkheid is/ zoo is er nog-
tang

rang een Verband van Orde. Het Geloove kan niet anders dan de Zaligheid in zich verbatten/ omdat het Christus de Zaligheid Gods in zijne Armen neemt/ gelijk wij zien dat Simeon hier dede.

C. Het Derde dat van ons was voorgesteld/ is/ om te onderzoeken, hoe deze Arm des Ge-
loofs Christus Omhelst. Ist antwoorde in 't algemeen: het Geloove Omhelst Hem even zoo/ als Hem God in het Euangelium aanbiedt. Daar is eene klare overeenkomst tus-
schen Gods aanbieden van Christus/ en tus-
schen des Geloofs aannemen van Hem; het-
welk ik nu in deze vier nablogende Bijzon-
derheden zal ophelderen.

I. Christus wordt in het Euangelium Vrijelijk aangeboden/ Jes. LV : 1. Openb. XXII : 17; en het Geloove neemt Hem zoo ook aan/ als eene vrije Gifte Gods. Daar is eene natuurlijke geveigdheid in des menschen harte/ om iets van ons eigen bij wege van bezwisseling of evenwaardigheid te willen geven voor Christus/ en voor de Weldaden van zijne Verdiensten. De trotsche Natuur kan niet dulden om zoo veel aan God gehouden te zijn/ dat zij Christus en de Zaligheid om niet van Hem ontvangen zoude; en daarom wil ze altijd deze of gene Hoedanigheid medebrengen/ als het Koopgeld voor Christus; ik moet zoo boetvaardig/ zoo vernedert/ zoo rein en heilig wezen/ eer ik tot Christus kome; en dan zal ik aangenaam zijn/ dan zal Hij mij Vergeven en Zaligma-
ken. Doch/ mijne Vrienden/ wat gij hier ook
van

van denken moogt/ dit is het leven van het Oude Verbond der Werken; en het is zoo veel alsof men zeide/ ik moet eezst mijzelven genezen/ eer ik tot den Medicijnmeester ga; ik moet eezst mijzelven reinigen/ eez ik tot de Fontaine home/ die geopend is tegen de zonden en onreinigheid. Wacht u doch voor dit bedrog/ want het is eene hemelijke omkeeringe van die orde en weg/ welke God in het Verbond der Genade heeft vastgesteld; en dat is het geld en de prijs/ welke Hij ons verboden heeft te brengen tot de Markt van Vrije Genade. Het Geloove handelt op eene geheele andere wijze in het Nannemen van Christus. ô! Zegt de arme ziele/ ik ben een gewond zondaar van de voet-zolen af tot het hoofd toe; en dit maakt mij bekwaam voor den Medicijnmeester der ziele; ik ben een beblekt onrein zondaar/ zoo zwart als een Moorman/ en zoo beblekt als een Kuipaard/ en daarom moet ik tot de Fontaine gaan; ik ben een naakt zondaar/ en daarom wil ik de witte klederen nemen/ welke mij worden aangeboden/ om de schande mijner naaktheid te bedekken; ik ben een blind zondaar/ en daarom zal ik de oogenzalve nemen/ opdat ik ziende worde. Dus omhelst het Geloove Christus/ zegge ik/ gelijk Hij vrijelijk wordt aangeboden.

2. Christus wordt in het Evangelium Volkomen en Geheel aangeboden; en zoo omhelst Hem ook het Geloove geheel zonder Hem te berdeelen. Ik erkenne/ dat de eerste Toeblygt des Geloofs tot Christus als een Za-

Ighmakez is/ wijl Christus als een Priester de Wet verbullende/ de Rechtvaardigheid Gods Voldoenuende/ en daardoor eene eeuwige Gerechtigheid aanbrennende/ de eenige zaak is die de tegenwoordige engte en de noodzakelijkheid van de ziele verbullen kan/ onder de ontzaggelijke bevattingen van Gods wrekende Rechtvaardigheid en Toorn; en daazom bligt het Geloof derwaarts heen. Doch schoon nu het Geloof zich eezt op Christus als een Priester vestigt/ zoo omhelst het Hem nogtans terzelver tijd als een Propheet, zich aan zijne Onderwijzinge onderwerpende; en zich ook aan Hem als een Koning overgeevende/ om de Wet uit zijn mond te ontvangen. ô! Zegt de ziele/ Ik ben onvernuftiger dan iemand; ende ik hebbe geen menschen-verstand, Spz. XXX:2; maar deze Zaligmaker heeft medelijden met de onwetenden en de dwalenden, Hebr. V:2. Hij opent het Boek/ en zoekt de zeven Zegelen van hetzelve; en daarom zal ik mij nederzetten voor zijne Voeten/ en de geheele Openbaringe van den wille Gods van Hem ontvangen; ik ben een arm vasaal en slaaf van de helle; Andere heeren hebben over mij geheerscht, maar nu zal ik alleen zijns Naams gedenken, Hes. XXVI:13. De Heere is mijn Rigter, de Heere is mijn Wetgever, de Heere is mijn Koning, Hij zal mij behouden, Hes. XXXIII:22. Dus neemt de Azm des Geloofs/ zegge ik/ een geheelen Christus aan. Daar is niets van Christus/ zegt de ziele/ dat ik misen kan; ik moet Hem geheel hebben als mijn

mijn Eigen/ als mijn Propheet/ mijn Priester/ en mijn Koning. En hiezin verschilt het Geloove der Tijdgeloobigen van het Geloove der Mitbeziorenen Gods. Een gebeinsde verhalst Christus/ of anders verkeert hij de orde van zijn Ambt/ in de wijze van zijn Aannemen van Hem; hij neemt Hem aan/ of als een Zaligmaker/ alleen om zich voor de helle te bewaren; maar hij weigert de aanneming van Hem als een Koning/ om hem te regeren; of anders onderweept hij zich in de Belijdenisse aan Christus als Koning/ om over hem te heerschen/ hopende op dezen grond dat Christus hem door zijn Bloed en Gerechtigheid als een Priester zal Zaligmaken; en zoo maakt hij daardoor het gebrek van zijne lamme Gehoorzaamheid goed; hetwelk zakelijk een lap ongevold laken te zetten is op een oud kleed, waardoor de scheure erger wordt, Matth. IX: 16.

God biedt Christus in het Evangelium Hartelijk en met Toegenegenheid aan; zijn harte gaat/ als 't ware/ tot de zondaren uit in de Roeping en Aanbiedinge van hetzelfde. Het is niet mogelijk om iets dat teederhartiger is/ te kunnen begrijpen/ dan het Woord in welke Hij zondaren noodigt/ Ezech. XXXIII: 11. Ho3. XI: 8. Jes. LV: 1—3. Gelyk God nu Christus hartelijk en met toegenegenheid aanbiedt/ zoo neemt het Geloove Hem ook op gelyke wijze aan. Een Geloovige neemt een geheelen Christus met zijn geheele harte en ziele aan; de Liefde/ de Blijdschap/ het Vermaakt/ en het Genoe-

gen van de ziele loopen alle op Hem uit / het Centrum van hunne ruste ; en deze genegenheden / als zoovele springbommen van Evangelische gehoorzaamheid / zetten alle de leden des ligchaams aan het werk in zijne dienst / zoodat het hoofd voor Hem studeren zal / de handen voor Hem wezen / en de voeten voor Hem loopen zullen / en de tonge zal bereid zijn om zijne zake te verdedigen.

4. Christus wordt aan elk mensche Particulier aangeboden ; daar is niet een mensch die mij heden hoort / of ik biede hem in den name Gods een Christus aan / alsof hij met name en toename geroepen wierd. Gelijkt nu de aanbiedinge bijzonder is aan elk onbezdeeld persoon / zoo neemt ook het geloove Christus met eene bijzondere toepassing aan. Wanneer ik een Zaligmaker omhelze / dan omhelze ik Hem niet tot Zaligheid voor een ander ; neen / maar ik omhelze Hem als mijn Zaligmaker / tot zaligheid van mijne eigene ziele in het bijzonder. Wacht u / mijne vrienden / voor een algemeen geloove / hetwelk in ons nationaal verbond als een tak van het Pausdom is afgezworen. Eene algemeene overredinge van de Wazmhartigheid Gods in Christus / en van des Heeren Jezus belofte en gewilheid / om allen die tot Hem komen zalig te maken / is niet genoeg ; ô ! neen / want de duivelen en de verworpenen kunnen dat gelooven / ja gelooven het ook dadelijk. Daar moet dan noodzakelijk eene overredinge en geloove hier van zijn / met eene bijzondere

toepassing op onze eigene ziele; want indien de barmhertigheid Gods in Christus aan elk in het bijzonder aangeboden wordt / dan moet / gelyk ik gezegd hebbe / het geloof / hetwelk de echo der ziele is / aan de roeping des Evangeliums / noodzakelyk Christus en de barmhertigheid Gods in Hem omhelzen / met eene bijzondere toepassing op zichzelf; of anders beantwoordt het niet aan de aanbiedinge Gods; en dus kan het gevolgelyk niet van eene Zaligmakende nature zijn. *Com dus* bezre van het Eerste Hoofdstuk, dat van ons te verhandelen was voorgesteld.

Het Tweede Hoofdstuk dat van ons was voorgesteld / is / om eenige van die Lofzangen aan te merken, welke het herte en der mond eens geloovigen gewoonlyk vervullen wanneer hij als *Simeon*, Christus in zijne armen ontvangt. Wij worden gezegd vervuld te wezen met alle blijdschap ende vrede in het Geloof, *Rom. XV: 13*; ja de Ziele wordt door het Geloof in Christus / welken zij niet ziet / maar gelooft / vervuld met eene onuitsprekelijke en heerlijke vreugde, *Petri I: 8*; en wanneer dit dan het gebaar is van de ziele / zoo kan ze niet anders dan met *Simeon* God loven / en haar harte in deze of diergelyke lofzangen uitlaten.

1. De ziele kan niet anders / dan God loven voor zijne verkiezende en eeuwige liefde. De geloovige omhelzinge van Christus helpt de ziele / om de stroomen der Goddelijke liefde na te speuren tot hunnen oorsprong of de bron / daar zij uit voortkomen.

en om haar eigen name te lezen in het boek des levens / onder degenen die ten leven geschreven zijn te Jeruzalem, Aes. IV: 3. ô! Gedankt zij God / zal de ziele zeggen / dat ik ellendige in Gods harte geweest ben van voor de grondlegginge der wereld. Gedankt zij God in de hoogste Hemelen / die mij gezoliken heeft met goedertierenheid / uit welke ik wete / dat Hij mij lief gehad heeft met eene eeuwige liefde!

2. De ziele kan in zulk een toestand niet anders / dan God loben voor Christus, en de verlossende liefde door Hem; en met den Apostel zeggen: Gode zij dank voor zijne onuitsprekelijke Gave, 2 Cor. IX: 15. Eere zij God in de hoogste hemelen, dat ons een Kind geboren en een Zoon gegeven is / wiens name is Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader der Eeuwigheid, Vredenvorst, Aes. IX: 5. En wanneer dan de ziele dien heerlijken tzein van zegeningen ziet / die met Christus vergezeld gaat / dan kan zij niet anders dan zich met den Apostel in zijne dankzegginge vereenigen / en zeggen: Gezegend zij de God ende Vader onzes Heeren Jezu Christi, die ons gezegend heeft met alle geestelijke zegeningen in den Hemel in Christo, Eph. I: 3. Onder deze ontelbare zegeningen welke met Christus vergezeld gaan / en daar de ziele in dit gebal God voor loben zal / zal ik deze weinigen maar noemen.

a. ô! Gezegend zij God / zal de ziele zeggen / dat Hij in Christus mijn God, ja mijn eigen God geworden is. Voormaals ben ik zonder God in de wereld geweest; maar

ô! wat eene zalige veranderinge is deze? Nu kan ik Hem in Christus beschouwen / en zeggen: Hij is mijn God, mijn Vader, de Rotssteen mijns heils, en het deel mijns bekens; en daarom zijn mij de snoeren gevallen in eene liefelijke plaatse, Ps. XVI: 5, 6.

b. ô! Gezegend zij God / zal de ziele zeggen / dat nu in Christus door zijne gehoorzaamheid en lijden de yurige rigterstoel in een troon der genade veranderd is; de wet en Gods regtvaardigheid eene volkomene voldoeninge ontvangen hebbende / is er een weg gebaad voor de regeringe der soevereine Genade; zoodat nu de genade heerscht door de regtvaardigheid tot het eeuwige leven, door Jezum Christum onzen Heere, Rom. V: 21; en gelijk het de wille Gods is / dat de Genade heerschen zal / zoo is het ook de begeerte mijner ziele / om zijns naam te doen gedenken van elken geslachte tot geslachte; ô! Laat de genade de kroone hebben / en den scepter zwaaijen tot in eeuwigheid; en laten alle de haleluja's van het Hoogerhulst hier boven tot prijs der heerlijkheid zijner genade zijn.

c. ô! Gezegend zij God / zal de ziele zeggen / dat Hij in Christus alle mijne Onregtigheden uitgedelgd heeft als een nevel, ende mijne zonden als een wolke; daar was een wolke van zonden / die zwanger was met toorne / boven mijn hoofd; maar in Christus zie ik dezelfde verdoeven; in Hem hebben wij de verlossinge door zijn bloed, namelijk de vergevinge der misdaden na den
rijk-

rijkdom zijner genade, Eph. I: 7. En daarom, looft den Heere, ô mijne ziele, en al wat binnen in mij is zijnen heiligen name; die alle uwe ongerechtigheid vergeven heeft, Ps. CIII: 1—3.

d. ô! Gezegend zij God / zal de ziele zeggen / dat ik in Christus gezegend ben met eene eenwige gerechtigheid der Wet; Christus / mijn eeuwig gezegende Borge / is voor mij geworden onder de wet, Gal. IV: 4. Hij heeft dezelve verhoogd en verheerlijkt; de Heere hadde lust aan Hem om zijner gerechtigheids wille, Jes. XLII: 21, en in en door Hem is de gerechtigheid der Wet in mij verbudd; en daarom ben ik zeer vrolijk in den Heere, ende mijne ziele verheugt haar in mijnen God; want Hij heeft mij bekleed met de kleederen des heils, en den mantel der gerechtigheid heeft Hij mij omgedaan: gelijk een bruidegom zich met priesterlijk sieraad versiert, ende als eene bruid haar versiert met haar gereedschap, Jes. LXI: 10.

e. ô! Gezegend zij God / zal de ziele zeggen / dat Hij in Christus een Vader der wezen geworden is, en mij met de weldaad van het kindschap gezegend heeft. Ik mag het nu uit mijne eigene bebindinge bezegelen / dat hij Hem een weeze ontfemend wordt. Ik was gelijk een bezworpen kind en een hulpelooze weeze; maar de eeuwig Vader heeft mij opgenomen / en mij in zijn huis en binnen zijne muren een name gegeven, beter dan der zonen, ende dan der dochteren; eenen eeuwigen name, die niet zal uitgeroeid worden, Jes.

LVI: 5. Ziet hoe groote liefde ons de Vader gegeven heeft, namelijk dat wij kinderen Gods zouden genaamd worden, 1 Joh. III: 1.

f. ô! Gezegend zij God/ zal de ziele zeggen/ voor dien geopenden toegang tot het Heiligdom door het bloed Jezu. Te voren is de deure voor mij gesloten geweest/ en ook voor alle de nakomelingen Adams/ door de overtredinge van het eerste verbond; maar in Christus is dezelfde wederom geopend/ zoodat wij nu met vrijmoedigheid mogen toegaan tot den troon der genade, om barmhertigheid te verkrijgen, en om genade te vinden, om geholpen te worden ter bekwamer tijd, Hebr. IV: 16. Eene vleesch geworden Godheid is nu de weg tot God en tot de heerlijkheid geworden. Ik zoude hier vele andere zegeningen kunnen noemen/ daar de ziele God voor looft wanneer zij Christus in hare armen ontvangt; maar ik zal er mij niet verder in uitbreiden. Ik zal dit Hoofdstuk besluiten met u tot twee of drie lofzangen te wijzen/ welke gewoonlijk in zulk een geval zullen voorkomen. De eerste is 1 Petri I: 3. Geloofd zij de God en Vader onzes Heeren Jezu Christi, die na zijne groote barmhertigheid ons heeft wedergeboren tot eene levende hope door de opstandinge Jezu Christi uit de dooden. De andere vinden wij Rom. VIII: 33. tot het einde des Kapittels/ Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? enz. De derde vinden wij 1 Cor. XV: 55, 56. Dood, waar is uw prikkel? Helle, waar is uwe overwinninge? De prikkel nu des doods

doods is de Zonde; ende de kracht der Zonde is de Wet: Maar Gode zij dank, die ons de overwinninge geeft door onzen Heere Jezum Christum. Nu zal ik dit Hoofdstuk afbreken met eenen anderen lofzang daar de Bijbel mede gesloten wordt / Openb. XXII: 20, Amen. Ja komt Heere Jezu.

Het Derde Hoofdstuk dat van ons was voorgesteld / is / om aan te toonen / waar het van daan komt, dat de geloovige omhelzinge van Christus dus het herte en den mond met lof vervullen? Ik antwoorde /

1. Dit komt van de Zekerheid die er in het Geloove is. Het geloove is geene twijfelende genade; neen / de twijfelingen en breezen worden door hetzelve bezdreden / gelijk de wolken en de duisternisse des nachts bezdreden worden door het verschijnen van de zonne; en de zekerheid van het geloove bloeit voort uit de vastigheid van de fondamenten daar het op houdt / welke vasten zijn dan de pilaren des Hemels / of de fondamenten der aarde; het houdt op het Woord en den Eed Gods / op het bloed en de gerechtigheid Gods / op de magt en de getrouwigheid Gods; en bewijl het nu op zulkte onbewegelijke fondamenten houdt / hoe kan het anders zijn / of het moet eene zekerheid in zich hebben die eenigezmate geboegd is en overeenkomt met de gronden op welke het staat? En hiezvan komt het / dat het den mond met lof verbult. Laten de tijdingen nog zoo goed zijn / indien wij nochtan in ons geloove van dezelve geene zekerheid hebben / zoo zal

dat onze blijdschap en beztzoogtinge uitnemende verbezen. Maar nu is de blijde boodschap des Evangeliums geen bliegend of onzeker gerucht; neen/ het is God die niet liegen kan/ die dezelve spreekt; en daar komt de zekerheid des geloofs van daan.

2. Dit komt van de toepassende en toe-eigenende nature des geloofs, daar ik alreede van gesproken hebbe. Laten de rijdingen nog zoo waazachtig zijn/ nog zoo groot en goed wezen; indien wij er nogtans geen belang of aandeel in hebben/ zoo bevest dat al de zoetigheid en troost van dezelve. Spreekt tot een arm mensche van bezgen van goud en zilve/ wat hulpe zal hem dat kunnen toebzengen/ indien hij daar geen toegang of aandeel aan heeft? maar zegt hem/ dat alle die schatten de zijne zijn/ en dat de eigenaar hem recht geeft en bevest om dezelve alzijn eigen te gebruiken/ dit zal hem waarlijk bezheugd doen zijn. Zegt een van hongersterbenden mensche/ dat er een rijke maaltijd is; wat zal hem dat kunnen baten/ indien hem niet bezgund wordt om daarvan te mogen eten? Zegt een naakten/ die voor de ongemakken van de lucht en van het weder blootgesteld is/ van schoone en kostelijke kleederen; wat nuttigheid zal hij daarvan hebben/ indien dezelve niet voor hem en tot zijn gebruik zijn? Maar zegt den hongerigen/ dat de maaltijd voor hem is/ en den naakten/ dat de kleederen voor hem zijn; dit zal blijdschap en gejuich verwekken. Zoo ook hier: het Evangelium doet ons geen

geen verhaal van een Zaligmaker en van
eene zaligheid / daar wij geen aandeel aan
hebben; neen / maar het verkondigt / dat
tot ons het woord dezer zaligheid gezonden
is, Hand. XIII: 26; dat ons een Kind gebo-
ren, dat ons een Zoon gegeven is, Aes. IX:
5; dat Hij ons geworden is Wijsheid van Gode,
Regtvaardigheid, Heiligmakinge en Verlossinge,
1 Cor. I: 30; en dat Hij / als de groote Ge-
magtigde des hemels / gaven genomen heeft
om uit te deelen onder de menschen, om de
wederhoorigen bij Hem te doen wonen, Ps.
LXVIII: 19. Alle deze tijdingen van dezen Za-
ligmaker / en van de geheele zaligheid in
Hem / komt nu het geloofde zich zelve
in 't bijzonder toepassen; en hiervan komt
het / dat het herte met blijdschap / en de
mond met lof vervuld wordt.

3. Het komt van die Gevoelige verzeke-
ring van Gods liefde, en van de genade en
zaligheid, welke gewoonlijk op het Geloof
volgt; volgens hetgene men leest Eph. I:
13. In welken gij ook, nadat gij geloofd
hebt, zijt verzegeld geworden met den Heili-
gen Geest der belofte. Daar is eene verzeke-
ring van gevoelen / welke gewoonlijk de
verzekering van het geloof vergezelt of
volgt / als eene natuurlijke vrucht daarvan /
en die nogtans tot de nature en het we-
zen van het geloof niet behoort; omdat
er een waar geloof zijn kan / daar deze
gevoelige of inkeerende verzekering van de
genade en zaligheid niet is. De verzeke-
ring des geloofs is op het Woord / op het

getuigenisse/ en op de belofte Gods gebouwd / hetwelk een gelooven is omdat God het gesproken heeft; ziet Ps. LX: 8 en 9. God had aan David eene belofte gedaan van het koninkrijke/ vers 8. God heeft gesproken in zijne Heiligheid, zegt hij / ik zal van vreugde opspringen; en in het geloove van dit woord der belofte spreekt hij met zulke eene verzekerdheid / alsof hij alreede in de bezittinge daarvan was / vers 9. Gilead is mijne, ende Manasse is mijne, enz. Maar de verzekeringe des gevoels is een weten dat wij geloofd hebben / of des ziels opmerken van haar eigen daad des geloofs. De verzekeringe des geloofs is gelijk de zekerheid / die iemand van zijn geld heeft in eene goede obligatie; of die iemand van zijn kapitaal heeft in een goed en suffisant regt; deze zal op zijne obligatiën en regten als op eene goede verzekeringe beruften. Maar de verzekeringe van het gevoelen is gelijk de zekerheid die iemand heeft van zijn geld / wanneer hij het met zijne vingeren telt / of de renten daarvan ontvangt. Door verzekeringe des geloofs geloofde Abraham zonder twijfelinge / omdat hij Gods Woord der belofte daarvoor had; maar door de zekerheid des gevoels wist hij het / doe hij Sara bezocht zag van zijnen zone Azaël / en hem in zijne armen had. Nu zegge ik / dat het geloove deze gevoelige verzekeringe gewoonlijk voort brengt / met diezbare en bezlebendigende onderbindingen van des Heeren liefde aan onze ziele; en hiervan komt het / dat he

har

arte en de mond met lof verbuuld wordt.
Het Vierde Hoofdstuk dat van ons was
voorgesteld / is de Toepassing van deze leere.

EERSTE GEBRUIK VAN ONDERRIG- TINGE.

1. Hiezuit zien wij de uitnemendheid van
de genade des Geloofs; het moet zekere eene
uitnemende genade zijn / omdat het een dier-
baren Christus omhelst. Hierom is het /
dat God daar zulke een prijs op stelt / dat Hij
niet dat wij doen acht geeft / wanneer
hetzelve ontbreekt; want zonder het geloove
het onmogelijk Gode te behagen, Hebr. XI:
; en al wat uit den geloove niet is, dat
zonde, Rom. XIV: 23. Onderstelt dat
het mogelijk ware / dat iemand tot zulke een
ap van moraliteit konde komen / dat hij
naar de wet onberispelijk was; zoo zoude
mogtans alle zijne gehooorzaamheid / zoo wel
delijke als godsdienstige / bij Gode niet geacht
worden; ja zij is maar alsof men eenen
ond den hals brak, of als het offeren van
vijnen-bloed op des Heeren altaar, indien
het geloove daaraan ontbreekt / Hes. LXVI:
Dus is dan het geloove / zegge ik / eene
uitnemende genade / die van eene volstekte
godzakenlijkheid is om ons Gode aangenaam
maken. Alleen hebben wij hier zorgvuldig
gedenken / dat het niet de daad des ge-
lofs / maar deszelfs heerlijk en voor eeuwig
zegend voorswerp Christus Jezus is / dien
het omhelst / welke ons aangenaam voor God
doet

doet zijn. In het stuk van de regtvaardigmakinge verloochent het geloove zijne eigene werkzaamheden / en het verwacht alleen om begenadigd te worden in den Geliefden, Eph. I: 6. Het roemt alleen in Christus Jezus, en het betrouwt niet in het vleesch, Ps. III: 3.

2. Ziet ook uit deze leere / wat een gelukkig en bevoorregt persoon een Geloovige is. Hij ontvangt Christus / het Lam Gods / in de omhelzingen zijner ziele; ô! wat zoude hem alleruitgebreidste harte van een mensch meer begeeren kunnen? Dit was het een ding dat David begeerde / Ps. XXVII: 4. Men leest van iemand in het Evangelium die tot Christus zeide / Zalig is de buik die U gedragen heeft, ende de borsten die Gij hebt gezogen; maar Christus antwoordde hem Ja zalig zijn degenen die het Woord Gods hooren, ende datzelve bewaren, Luc. XI: 27, 28. Wie zijn die nu / die het Woord Gods hooren / en hetzelve bewaren / anders dan de geloovigen die Hem in hunne harten geformeerd / en in de armen des geloofs omhelsd hebben? want die dus den Zoon heeft heeft het leven. En aangaande dezulken mag ik zeggen / gelijk Mozes van Israël zeide / Deut. XXXIII: 29. Welgelukzalig zij gij, ô Israël! wie is u gelijk? gij zijt een volk verlost door den Heere. Het op de uitdrukkinge; zij zijn een volk dat alreede verloosd is, zij hebben het eeuwige leven; op die zelfden tyd dat Christus in het harte komt zoo komt de zaligheid in hetzelve / gelijk zo

tot Zachheus wierd gezegd / Heden is dezen
uize zaligheid geschied , Luc. XIX: 9.

3. Ziet hier ook uit den waren weg van
moest en blijdschap. Daar is mogelijk de eene
of andere arme ziële / die zwart daar henen
gaat , niet van de Zonne , Job XXX: 28 ; zeg-
gende / Och ! of ik ware gelijk in de vorige
maanden , Job. XXIX: 2 ; voormaals konde
ik zeggen / dat de Heere zijne lampe over mijn
goud dede schijnen ; maar helaas ! nu is de
zaak veranderd ; de Trooster / die mijne ziële
leegt te vertroosten en te verkwikken / is bezet
van mij ; hoe zal mijne vorige blijdschap we-
terom hersteld worden ? Hier is de weg daar-
toe : gaat door eene directe daad des geloofs
in u zelfven ; omhelst Christus op de brij-
eping en aanbieding des Evangeliums we-
terom op een nieuw in uwe ziële / en gij zult
het Simeon gebragt worden om God te loven.
Het is heden het verderf van den troost
van de meesten van Gods volk / dat zij tot
in u zelfven inkeeren / tot hunne genaden /
hunne gestalten / hunne onderbindingen en ge-
dachten / zonder door het geloof uit-te-
gaan tot de volheid van een Verlosser om
troost en hulpe ; en terwijl wij zoo doen /
zijn wij gelijk de zeelieden op zee / die wan-
neer zij in ondiepe wateren zeilen dicht aan
den wal / geburig in breeze zijn om op de eene
of andere klip of droogte te verzeilen / omdat
ze geen diepte van water hebben ; maar
wanneer zij in de ruime zee afsteken / dan
worden zij van die breeze verlost / als zijnde
van de klippen en droogten bezet te hoven ; maar
wan-

Wanneer een geloovige ook zoo blijft in het ondiepe water van zijne genadens / pligten, bevindingen en gehietingen / zoo kan he niet anders zijn / of hij moet door gedurig vreezen afgemat worden / omdat de wateren der Goddelijke genade maar als een ebbe zijn / terwijl wij hier blijven ; maar als wij door het geloove afsteken in dien volen oceaan van genade / die in Christus is / dan worden de vreezen / twijfelingen en angsteweggedreven ; de ziele wordt boven die allen heengevoerd / gestezit zijnde niet in de geschapene genade die zij in haar zelve heeft maar in de genade die in Christus Jezus is / n wien de volheid der Godheid lichamelijkt woont. Indien gij dan ulve vreezen wilt te boven komen / en ulve blijdschap en troost herstellen / tracht dan om door het geloove des Zoons Gods te leven ; want wij worden met alle blijdschap en vrede vervuld in het geloove, Rom. XV: 13.

4. Uit deze leere kunnen wij ook zien wat eene plaats van Blijdschap de Hemel zijn zal, alwaar de ziele voor eeuwig in de omhelzing van Christus leven zal. Indien het harte eens geloovigen zoo met blijdschap vervuld wordt / wanneer hij Christus door het geloove omhelst / wat overmagtigende Stroom van Blijdschap moet er dan niet in zijne ziele inbloeijen wanneer hij tot het onmiddelijkt genieten komt ; en wanneer geene wolken de stralen van de Zonne der Gerechtigheid onderscheppen zullen tot in alle eeuwigheid ? Gee

word

zonder / dat een geloovige dan somtijds
 eens uitbreekt in zulke verlangende uitdru-
 gingen / wanneer hij op de onmiddellijke ge-
 tietingen denkt / gelijk Paulus / Phil. I:
 3. Ik heb eene begeerte om ontbonden te wor-
 den, ende met Christo te zijn; want dat is
 eer verre het beste.

TWEEDE GEBRUIK VAN BEPROE- VINGE.

Het Tweede Gebruik zal zijn tot Beproe-
 vinge. ô! Mijne vrienden / gij hebt ook he-
 ren in den tempel geweest; maar nu vrage
 ik u / hebt gij ook den Christum des Heeren
 daar in gezien? en hebt gij Hem met Simeon
 en de Armen des Geloofs omhelsd? Vraagt
 gij / Hoe zal ik weten, of ik Hem ooit in mijne
 armen omhelsd heb? Ik antwoorde / dat
 kunt gij uit deze navolgende kenmerken we-
 ten.

1. Indien gij ooit Christus hebt omhelsd /
 dan heeft Christus u eerst omhelsd; want
 daar is eene onderlinge Omhelzing tus-
 schen Christus en een geloovigen; en die be-
 gint aan de zijde van Christus eerst;
 eerst omhelst Hij de ziele door zijn Geest /
 en dat de ziele Hem omhelst door het Ge-
 loofe / Phil. III: 12. Ik jage daarna of ik het
 ook grijpen mogte, daartoe ik van Christus
 Jezus ook gegrepen ben. ô! Zegt de Ziele /
 ik dwaalde als een verloren schaap op de
 berggen der Adellheid; ik was met den ver-
 loren Zoon in een verzelegen land gegaan;
 en

en had niet eene gedachte van Christus/ tot dat Hij mij dooz zijne souvereine genade staande hield/ en mij trok met de hoorden van overwinnende liefde en genade; en toet greep mijn herte Hem ook aan. Daar is nooit eene ziele die waarlijk in Christus geloost/ of zij zal met haar gansche hart erkennen/ dat het niet de vrije wille/ maar de vrije genade geweeft is/ die het werk begonnen heeft; Niemand kan tot Mij komen/ zegt Christus/ tenzij de Vader die Mij gezonden heeft, hem trekke, Joh. VI: 44.

2. Indien gij ooit Christus hebt omhelsd in de armen des Geloofs/ dan zijt gij gebragt, om de omhelzingen van alle ander liefhebbers te verlaten. Rom. XIV: -9, Ephraim zal zeggen: Wat heb ik meer met de afgoden te doen? Inzonderheid/ zijt gij dan gebragt/ om de wet als een man of als een verbond te verlaten/ Rom. VII 4. Zoo dan mijne broeders, gij zijt onder wet gedood door het ligchaam Christ opdat gij zoudet worden eens anderen namelijk, desgenen die van den dooden opgewekt is, opdat wij Gode vruchten zouden voortbrengen. ô! Mijne bzienden/ het is een veel zwaarder werk/ dan vele wel weten/ om een zondaar van de Wet te scheiden/ zoodat hij gebragt wordt om alle hope/ van Zaligheid en Gerechtigheid daaruit te verwachten/ te verloochenen. Het is veel gemakkelijker/ om zijne begeerlijkheden uit zijne armen te rukken/ dan om de Wet als een man te rukken uit zij

inhelzingen; en de reden hiervan is hi laaz/
 omdat de Wet eene Belofte des levens geeft
 aan degenen die haar gehoorzamen; die de-
 dingen doet, zal door dezelve leven, Rom.
 : 5. Dit kan de zonde en de begeerlijkheid
 niet doen/ alzoo zij de helle en den Doorn
 Gods aan eene natuurlijke conscientie zigt-
 baar beztooncn. Zoodat het veel gemakkelij-
 ker is/ om een mensche te overtuigen dat
 zijne zonde eene kwade zaak is; dan om
 hem te overtuigen/ dat zijne gerechtigheid
 alles zij; hierom zeide Christus tot de Pha-
 rizeën/ die bij zichzelven regtvaardige ellen-
 delingen waren/ dat de tollenaars en de hoe-
 ren haer voorgingen in het Koninkrijke der He-
 len, Matth. XXI: 31. De tollenaars en
 hoeren/ en diergelijke menschen/ liggen meez
 oot voor de scherpe pijlen der overtuiging/
 dan eigenzels regtvaardige personen/ die
 aan de Wet zelve/ en aan hare gehoorzaam-
 heid daaraan eene vorstweringe maken/ ach-
 ter welke zij verschansd en beziterkt liggen
 tegen alle de blokken en de bedreigingen der
 Wet/ welke tegen hen worden uitgesproken.
 Zij houden steeds de Wet als een vriend/
 zo lang zij dezelve zoo goed als zij kunnen
 gehoorzamen; zonder ooit te denken/ dat er
 iets is hetwelk de Wet voldoen kan/ dan
 aan hare gehoorzaamheid die allezing volmaakt
 . Nu zegge ik/ indien gij Christus ooit
 afghelst hebt/ dan zijt gij gebragt gewor-
 den om de Wet als een Verbond/ en om
 de eigene gerechtigheid daaraan te verlaten
 als wegwerpelijke kleederen/ en om met Pau-

luf te zeggen/ Ik ben door de Wet der We
gestorven, opdat ik Gode leven zoude, Gal
II: 19. Op dienzelfden tijd als de ziele d
Wet als een Verbond verlaat/ zoo verlaa
zij ook teffens alle andere liefhebbers. He
eerste gezigte van Christus door het Gelo
be doet alle de glinsterende sterren van ge
schapene genietingen uit het gezigte verdwij
nen; zoodat de ziele zich met Asaph ver
eenigt/ Ps. LXXIII: 25, Wien heb ik nesses
U in den hemel? nesses U lust mij ook nie
op de aarde, enz.

3. Indien gij ooit Christus hebt Omhelsd
dat moogt gij weten uit de begeerlijke neven
gaande en daarop volgende dingen. Al zal m
over dezelve niet uitbreiden; alleen ma
met weinige woorden: Uwe Hoogachting
van Christus zal opgewekt worden; want
n die gij gelooft, is Hij dierbaar, 1 Petri II:
Uwe liefde tot Hem zal ontbonkt wezen; wa
het Geloove is door de Liefde werkende, Gal
V: 6. Uwe blijdschap en brede zal vermee
dezd zijn; want Geloovende verheugen v
ons met eene onuitsprekelijke en heerlij
Vreugde, 1 Petri I: 8. Uwe heilichheid d
harten zal bebordezd worden; want het G
loove reinigt het herte/ Hand. XV: 9. Kom
om/ uwe zielen zullen zich in Hem ber
men; want in Hem zullen geregtvaardigd wor
den, ende zich beroemen het gansche zaad
raëls, Jes. XLV: 25.

DERDE GEBRUIK VAN VERMANINGE.

Het Derde Gebruik zal zijn tot Vermaning.
 ô! Mijne vrienden / ik wilde wel / eer
 ij van dezen avond scheiden / dat elke
 ele / die mij heden hoort / naar huis ging
 et den grooten Messias / den Zoon Gods /
 de armen harer ziele; en dan ben ik bez-
 ierd / dat gij henen zoudt gaan en God
 ven / dat gij hier getweest waart. Wij moe-
 en met u handelen als met rebelijke schep-
 len / en u op eene zedelijke wijze overze-
 en; en wanneer wij dan zulks doen / ô!
 et dan uit tot God om de medelwerkende
 racht zijns Heiligen Geestes / wiens voor-
 et het is om u krachtig te overreden en
 kwaan te maken / om Christus te Om-
 lizen / gelijk Hij aangeboden wordt in het
 uangelium. Overweegt dan bij wege van
 etweegredenen:

1. De volstreckte Noodzakelijkheid, die gij van
 zen Christus hebt, welken wij u aanbieden.
 onder Hem zijt gij alreede veroordeeld, Joh.
 : 18. Zonder Hem zijt gij zonder God in
 wereld, Eph. II: 12. God is alle dagen
 u verzoorn; de Wet en Gods Kragtbaaz-
 gheid vervolgen u als bloedwreckers; en
 arom / ô! zondaren / vlugt doch tot een
 aligmaker; Keert gijlieden weder tot de
 erkte, gij gebonden die daar hopet, Zach.
 : 12.

2. Overweegt ook de gadelooze Uitnemend-
 id van dien Zaligmaker, welken wij u ge-
 E 2 bie-

bieden te omhelzen. Engelen en menschen komen hier voor eeuwig te kort / om van zijne Mitnemendheid en Heerlijkheid te spreken; Hij wordt best uit zijn eigen / en uit zijn Vaders getuigenisse van Hem bekend; en zoo gij het Getuigenisse Gods omtrent Hem weten wilt / zoo onderzoekt de Schriften, want die zijn 't die van Hem getuigen, Joh. V: 39. Het is in dezen Spiegel / dat wij zijne Heerlijkheid aanschouwen, eene Heerlijkheid als des Eeniggeborenen van den Vader, vol van Genade en Waarheid, Joh. I: 14. Het is voor eeuwig onmogelijk / dat een zondaar Christus Omhelzen zal / tot dat hij eene regte kennis ontvangt van zijne personele Mitnemendheid / als den Einmannel God met ons. Daar is een Aanschouwen van den Zone, welk in orde der nature / schoon niet in orde des tijds / des ziels Gelooven in Hem voorgeht. Joh. VI: 40, Dit is de wille desgenen die Mij gezonden heeft, dat een iegelijk die den Zone aanschouwt, ende in Hem gelooft, het eeuwig ge leven hebbe.

3. Overweegt ook de Bekwaamheid en Algenoegzaamheid van dezen Zaligmaker, welken wij u gebieden te Omhelzen. Ontvangt des Vaders Getuigenisse van zijne bekwaamheid Ps. LXXXIX: 20, Ik hebbe hulpe besteld eenen Held. Ontvangt zijn eigen Getuigenisse / Jes. LXIII: 1, Ik ben 't, die in Gerechtigheid spreke, die magtig ben te verlossen. Ontvangt ook het Getuigenisse van den Heilige Geest uit den mond des Apostels / Heb VII: 25, Hij kan volkomenlijk zalig maken

legenen die door Hem tot God gaan. Dus hebt
 gij het Getuigenisfe van de Drie/ die getui-
 gen in den hemel/ getuigenis gebende van de
 Zektwzaamheid en Genoegzaamheid van dezen
 Zaligmaker. ô! Verzegelt dan dat God Waar-
 chtig is, door het Getuigenisse te gelooven,
 dat God getuigd heeft van zijnen Zoon; want
 indien gij zulks niet doet/ zoo maakt gij een
 Drieëenig God tot een Leugenaar, 1 Joh. V:
 10, 11.

4. Overweegt ook/ dat deze Algenoegzame
 Zaligmaker de Gezondene van God is. Dit is
 eene Benaminge die omtrent veertig maal
 in het Evangelium van Jhannes gegeven
 wordt; als ook de gewone drangreden/ door
 welke de Heere Jezus de zondaren overzeedt
 om Hem te omhelzen; en daar is ook niets/
 wat grooter invloed konde hebben/ dan deze
 benaminge/ indien het gewigte van dezelve
 gehoorlijk overwogen wierd. ô! Bedenkt
 ons/ in wat kwaliteit zijn Vader Hem ge-
 zonden heeft. Zal dan Gods extraordinaire
 Ambassadeur geen gehoor krijgen onder een
 gezelschap van veroordeelde rebellen? Hij is
 als een Verlosser gezonden om gevangenen
 in vrijheid te stellen; en zullen de gevangenen
 Hem dan niet omhelzen? Hij is als een Wond-
 der gezonden; en zullen Hem dan de onmag-
 ge bankroetiers niet omhelzen als een Wond-
 der? Hij is gezonden als een Medicijnmees-
 ter; zal dan een krank verwond zondaar Hem
 in zijn genezenden balsem niet omhelzen?

5. Overweegt ook/ dat zijn Harte en Armen
 uitgestrekt en gereed zijn, om allen te Omhel-

zen, die gewillig zijn om van Hem omhelsd te willen worden. ô! Zal mogelijk de ziele zeggen / ik wilde Hem zoo gaarne omhelzen maar ik twijfde aan zijne gewilligheid om me te omhelzen. Maar ik zegge u / Hij is veel gewilliger om u te omhelzen / dan gij zijt om van Hem omhelsd te worden. Hij zegt / dat Hij gewillig is; en gij moogt zijn Door gelooven / want Hij is de Amen, de Waarachtige Getuige, Openb. III: 14, en Hij heeft gezegd / Die tot Mij komt, zal Ik geenzins uitwerpen, Joh. VI: 37. Hij zweert / dat Hij Gewillig is; wilt gij dan zijn Eed niet gelooven? Ezech. XXXIII: 11; Zoo Waarachtig als Ik leve, spreekt de Heere, zoo Ik lust hebbe in den dood des goddeloozen. Zegt mij eens waarom heeft Hij zich van eeuwigheid af Borge verbonden / en zijnen Vader in de Haad des Vredes gewilliglijk de hand gegeven / zeggende / Ziet Ik kome, Ik hebbe lust ô! mijn God, om uw welbehagen te doen? Ps. XL: 8, 9. Waazom heeft Hij de menschelijke nature met alle de onzondige zwakheden bezelfde aangenomen? Waazom heeft Hij die de groote Wetgever is / Hemzelven aan zijne eigene Wet onderworpen? Waazom heeft Hij / die de Heere des Levens en der Heerlijkheid is / zich onderworpen aan den schandelijken dood des kruises? Waazom zendt Hij u zijne Leeraren / om u onophoudelijk te roepen? Waazom beïdt Hij den ganschen dag zijne Azmen tot u uit / zeggende / Ziet hier ben Ik, ziet hier ben Ik. Waazom is Hij beroerd over de verharding

uwes harten/ indien Hij niet gewillig is/ dat gij Hem omhelzen zult? Obezweegt dan om des Heeren wille deze dingen; en verwierpt doch den Raad Gods niet tegen uzelven.

6. Obezweegt ook/ wat een heerlijke trein van Zegeningen met Hem gepaard gaat, wanneer Hij in de Armen des Geloofs Omhelsd wordt. Gelijkt als daar is/ vergevinge der zonden/ Heb. VIII: 12. Rede met God/ Rom. V: 1. Eene volmaakte regtvaardigmakende Gerechtigheid/ Rom. VIII: 3, 4. Aanmeminge tot Kinderen/ Joh. I: 12. Heiligmakinge/ zoowel des harten/ als des levens/ 1 Cor. I: 30. Zaligmakende Kennisse Gods/ en de Verborgenheden zijns Verbonds/ 2 Cor. IV: 6. En eindelijk de Kzoone der eeuwige Heerlijkheid/ Joh. III: 16. Alle deze dingen zouden elk op zichzelf kunnen uitgebeeld worden; doch ik zal mij daar niet bezder inlaten/ maar voortgaan om eenige Tegenwerpingen op te lossen/ welke sommigen mogelijk tegen de inwilliginge van deze be-
maninge zullen inbrengen.

1. Tegenwerpinge. De een of ander arme ziele zal mogelijk zeggen/ Ik wilde met mijne gansche ziele Christus Omhelzen; maar ik twijfele steeds aan mijn regt, om deze onuitsprekelijke Gave aan te nemen; Hij is zulk een groot Goed, dat ik vreeze, dat het vermetelheid in mij zoude zijn, om de Omhelzinge van Hem te ondernemen. Om nu alle bezdenkingen van deze nature weg te nemen/ zal ik u eenige weinige Aeghtgebdingen voordragen/ op wel-

ke een verloren zondaar dezen Zaligmaker omhelzen mag.

1. Laat uwe volstreckte Noodzakelijkheid van Hem uw Regt zijn. Gij moet dit doen / of sterben; daar is geen middelweg; Die Geloost, zal zalig worden; maar die niet geloost, zal verdoemd worden, Marc. XVI: 16. Staat niet om de zaak te bedisputeren; want daar is geen tijd toe; ja daar is niet één oogentblik dat een mensch vrijheid heeft / om deze vrage in zijn harte / Zal ik Gelooven, of niet Gelooven? op te nemen / nadat de Openbaringe van Christus in het Euangelium tot hem gekomen is. Of indien gij evenwel de zaak bedisputeren wilt / beredeneert ze dan gelijk die vier melaatsche mannen / welke zeiden / Wat blijven wij hier, tot dat wij sterven komt laat ons in 't leger der Syriërs vallen indien zij ons laten leven, wij zullen leven en indien zij ons dooden, wij zullen maar sterven, 2 Kon. VII: 3, 4. Zoo oot gij; indien gij in dezen zondigen en ellendigen staat buiten God en Christus blijft leven / zoo moet gij onvermijdelijk verloren gaan; maar indien gij u in de Armen van een Verlosser werpt / en op de Barmhertigheid Gods t Hem / dan zult gij zekerlijk behouden worden. En daarom zegge ik / laat uwe volstreckte noodzakelijkheid uw regt zijn.

2. Waagt het / om u in de Armen van dezen Zaligmaker te werpen / op het regt van het oogmerk zijner Menschwordinge. Waartoe is er een Zaligmaker bezorgd? Daarom is Hij in het vleesch geopenbaard? Tot wat

inde is Hij in de wereld gezonden? Anders/
 aan dat Hij zoeken en zalig maken zoude dat
 verloren was? Matth. XVIII: 11. Bewijs dit
 aan het eigenlijke oogmerk van God is in
 het geven van een Zaligmaker/ opdat Zon-
 daaren door Hem behouden worden; wat kan
 er dan meer behagelijk zijn voor Hem / of
 voor zijnen Vader/ die Hem gezonden heeft/
 aan dat een verloren zondaar Hem omhelst
 en aanneemt?

3. Laat de Openbaringe van dezen Mensch-
 geworden Zone Gods in het heerlijke Euange-
 lium uw regt zijn, om Hem te Omhelzen en
 aan te nemen. Eene bloote Openbaringe van
 een Zaligmaker/ zonder iets meer / is ge-
 noeg om een zondaar op te wekken om in
 Hem te Gelooven. Daarom wierd de koperen
 slang in de Woestijn op eene stange verhoogd?
 aan / opdat een iegelijk / die in het Leger
 Israëls door de vurige slangen gebeten was/
 daarop zoude zien/ en genezen worden? De
 bloote verhooginge van de koperen slang was
 een genoegzaam regt voor iemand/ om daar-
 op te zien. Dat nu de Zone des menschen
 op de stange des eeuwigen Euangeliums ver-
 hoogd is / zulks geeft een iegelijk ook regt
 om in Hem te Gelooven/ Aof. III: 14, 15.

4. Behalve deze Openbaringe van Chris-
 tus/ zoo hebt gij in de Uitwendige Roepinge
 des Euangeliums eene volle, vrije en onghin-
 derde Aanbiedinge van Hem; welke Aanbie-
 ding aan een iegelijk gedaen wordt zonder
 onderscheit/ Aes. LV: 1—3. Openb. XXII:
 17. Marc. XVI: 15. Spr. VIII: 4. 6! Mijne

bzienden / wij bieden u een Christus aan
 met alle zijne Volheid van Genade / Heer-
 lijkheden / Verdiensten en Geest / als de vrije
 Gifte Gods / zonder geld of zonder prijs van
 uw eigen wezken en hoedanigheden ; indien
 gij eenigen zulkten prijs brengt om den Pa-
 rel van groote waarde te verkrijgen / zoo zult
 gij Hem voor eeuwig moeten missen ; God
 heeft lust om zijnen Christus te geven om
 niet ; maar Hij bezicht en weigert om iets
 voor Hem te ontvangen. Laat dit van u
 recht zijn / dat Christus van God in het Eu-
 angelium gegeven en aangeboden wordt ; en
 laat het steeds bedacht worden / dat er in
 het stuk van eene gifte geen onderscheid is
 tuschen een mensche en een mensche ; de
 armste kan zoolwel eene gifte ontvangen die
 hem aangeboden wordt / als de rijkste ; een
 veroordeeld misdadiger heeft al zulk een goet
 recht om eene gifte / die hem van den koning
 wordt aangeboden / te ontvangen / als de
 grootste gunsteling aan het hof ; dat hij een
 schuldig misdadiger is / zulks is hem geen
 zins hinderlijk om eene gifte te ontvangen
 ja dat hij zulks is / doet hem bekwaam zijn
 om pardon te kunnen ontvangen. Eben zo
 is het ook hier : Christus de groote Gabe
 Gods bijzonderlijk aangeboden en voorgesteld zijn-
 de / geeft den zondaar recht om Hem te ont-
 vangen / zonder opzigt op eenige hoedanighe-
 den / dan dat hij een zondaar zij ; de honger
 is de beste bekwaammakende hoedanigheit
 voor spijze ; de naaktheid voor kleedinge / enz.
 Dat Christus nu geene andere hoedanighe-

ben zoekt/ blijkt klaar uit zijn raad die Hij aan Laodicea geeft/ Openb. III: 17, 18, Gij zegt, Ik ben rijk en verrijkt geworden, ende hebbe geens dings gebrek; ende gij weet niet, dat gij zijt ellendig, ende jammerlijk, ende arm, ende blind, ende naakt. Ik rade u, dat gij van Mij koopt goud, beproefd komende uit het vuur, opdat gij rijk moogt worden; ende witte kleederen, opdat gij moogt bekleed worden, ende de schande uwer naaktheid niet geopenbaard worde; ende zult uwe oogen met oogenzalve, opdat gij zien moogt.

5. II wordt niet alleen Christus aangeboden/ maar gij hebt een uitdrukkelijk gebod, om Hem te omhelzen tot uw Regt, 1 Joh. III: 23, Ende dit is zijn gebod, dat wij gelooven in den Name zijns Zoons Jezu Christi. ô! Mijne vrienden/ het is geene zaak die aan uwe heere gelaten is om Christus te omhelzen/ of niet/ zooals u dat behaagt; ô! neen/ gij staat in dezen onder eene Wet/ die met de strengste bedreiging en straffe gestaafd is/ Die niet gelooft, is alreede veroordeeld, en de Toorn Gods blijft op hem, Joh. III: 18, 36. Een ongeloovig zondaar wederstreeft de Althoriteit des Hemels; en dus loopt hij tegen den Almagtigen aan met den hals, met zijne dikke hoogverhevene schilden, Joh XV: 26. Gij hebt geene reden om te twijfelen/ of het gebod van te gelooven u ook raakt? Want indien gij niet geboden wierd te gelooven/ zoo zoude uw ongeloobe geene zonde zijn; Want waar geene Wet is, daar is ook geene overtredinge, Rom. IV: 15. Gij twijfelt niet/ of het Woord van God gebiedt

biedt u om te lezen / te hooren / te bidden / den Sabbath te heiligen / en om de andere pligten van de zedelijke Wet te volbrengen ; en omdat die geboden worden / zoo tracht gij die eenigzins te gehoorzamen ; maar nu is het Geloove zoo peremptoiz geboden / ja nog meer dan eenige andere plicht / in zoo verre alle vruchtbare en welbehagelijke volbrenginge van alle andere pligten daazvan afhangt. Blijft dan uw regt niet bedisputeren tegen de uitzonderlijke Authoriteit des Hemels aan.

6. Behalve het Gebod van God / zoo hebt gij eene Belofte van Verwelkominge , om u tot het Geloove aan te moedigen ; Joh. VI : 37 , Die tot Mij komt , zal Ik geenzins uitwerpen. Joh. III : 16 , Een iegelijk die in Hem geloofd , zal niet verderven , maar het eeuwige leven hebben. Ja maar / zult gij mogelijk zeggen / die Beloften kunnen voor anderen zijn / en niet voor mij. Ik antwoorde : De Belofte is tot u gezonden in de uitwendige Roeping en Bedeeling des Evangeliums ; Hand. II : 39 , daaz predikt de Apostel tot een gezelschap van menschen / wier handen onlangs gedoopt geweest waren in het bloed van den Zoon Gods ; deze roept hij nu tot geloove en bekeeringe ; maar door wat drangreden dringt hij de vermaninge aan ? Hij zegt tot hen : U komt de Belofte toe , ende uwe kinderen , ende allen die daar verre zijn , zoo velen als er de Heere onze God toe roepen zal ; waazuit klaaz blijkt / dat de Belofte eezst wordt uitgezekt tot de Joden / en dan tot de Heidenen / die toenmaals verre waren ; en dan

an ookt onbepaald aan Joden en Heidenen/
 tot welken de Roepingen des Euangeliums
 zoude komen. De uitwendige roeping/
 die hiez bedoeld wordt/ schoon de Geest des
 Heeren inwendig medewerkte/ is alleen
 het Fondament/ op hetwelk de Belofte
 aangenomen moet worden; en niet de in-
 wendige roeping van dezen of genen/ wel-
 ke nooit een recht kan geven aan een ander/
 om te gelooven. Gelyk dan de Apostel tot
 hen zeide/ zoo zegge ik ook in den Name
 Gods tot u/ U komt de Belofte toe; ik mee-
 ne de Belofte van welkom te zullen zijn;
 en iegelyk die van u geloofd, zal niet verder-
 ren, maar het eeuwige leven hebben. Deze
 Belofte woedt niet gedaen aan Geloovigen/
 niet uitsluiting van anderen; maar aan
 allen die het Euangelium hooren; want
 indien dat zoo ware/ dan zouden wy nie-
 mand tot het Geloofte kunnen roepen/ dan
 negenen die eeds geloofd hebben; hetwelk
 ongerijmd is. Laat dan Gods Belofte uw
 Riegt zijn/ om in Christus te gelooven. En
 indien gij meenen mogt/ dat dit niet genoeg-
 zaam was; zoo neemt dan zijne Belofte
 van bezwelftekominge/ welke met een Eed
 bevestigd is/ Ezechj. XXXIII: 11, Zoo waar-
 schijnlijk als Ik leve, spreekt de Heere, zoo Ik
 lust hebbe in den dood des goddeloozen! Maar
 laarin hebbe Ik lust, dat de goddelooze zich
 bekeere van zijnen weg, ende leve. Deze zijn
 de twee onveranderlijke dingen, in welke het
 onmogelijk is, dat God liegen zoude. Heb.
 VI: 18.

7. Laat de onbepaalde en absolute Nature van het Verbond der Genade uw Hegt zijn om den Heere Jezus te omhelzen. Het Verbond der Genade/ gelijk dat in de uitwendige be-
deeling van het Evangelium ligt/ wordt be-
grepen in de vorm van eene onbeschriebene
obligatie of testamentaire daad/ waazin plaats
gelaten is voor een iegelijk/ om met de hand
des Geloofs zijn name daazin op te schrijven;
deszelfs beloop en inhoud is/ Ik zal haar
tot een God zijn, ende zij zullen Mij tot een
Volk zijn; Ik zal het steenen herte uit uw
vleesch wegnemen, ende zal u een vleeschen
herte geven. Ik zal rein water op u sprengen,
ende gij zult rein zijn. Ik zal mijn Geest ge-
ven in 't binnenste van u. Ik zal hare onge-
regtigheden genadig te zijn. Ik zal hare onge-
regtigheden dempen, enz. Daar zien wij/
dat de Gifte onbepaald wordt voorgesteld/
niemand's name noemende/ noch uitsluitende.
Wat is nu anders het oogmerk hier-
van/ dan dat een iegelijk zoude aangemoedigd
worden/ om zijn name op te schrijven/
of om toepassing daarvan te maken op zijne
eigene ziele door het Geloof/ door welke wij
gezegd worden aan zijn Verbond vast te hou-
den? Hes. LVI : 4. O! Mijne vrienden/ het
Verbond der Genade/ gelijk dat in de uit-
wendige Bedeeling des Evangeliums ligt/
(want ist spreek nu niet van Gods verbor-
gen voornemen en besluiten/ welke in 't
geheel de regelmate des Geloofs niet zijn)
is gelijk als een touw/ welk eene menigte
van menschen/ die in gebaar zijn van te bez-
digen

zinken/ toegeworpen wordt; die hetzelfde
 bevezpt/ roept een iegelijk toe om hetzelfde
 aan te grijpen/ hun belovende om ze behou-
 en aan land te halen. Zoo stelt God ook in
 de Bedeeling des Evangeliums zijn Verbond
 aan een iegelijk voor als een grond des Ge-
 nofs/ hun verzekerende/ dat al wie zijn Ver-
 bond aangrijpt/ en zijnen Christus/ die Hij
 tot een Verbond des Volks gegeven heeft, om-
 gelst/ en in Hem gelooft, het eeuwige leven
 hebben zal. Wilt dan om des Heeren wille
 dit Verbond niet van u werpen/ onder vooz-
 endsel dat gij niet weet of het voor u be-
 rogd is. Zoudt gij het niet eene belagchelijke
 waagheid achten/ dat de gemelde menschen
 die in gebaar van te verdzinken waren/ aan
 disputeren gingen/ of het touw aan hen
 wel toegeworpen wierd/ wanneer zij op het
 punt stonden om naar den grond te zinken?
 Zouden zij niet allen met hunne uiterste
 macht en vermogen daarnaaz grijpen/ zonder
 het minste dispuut of het hun wierd toege-
 worpen? Even dit is hier ook het geval;
 zondaar/ gij zijt in gebaar van neder te
 zinken in den poel van eeuwige ellende; maar
 God laat u door zijne dienscknechten toeroe-
 en/ om het Touw zijner Zaligheid aan te
 grijpen; ô! ziet dan toe/ dat gij dien die
 van den hemel spreekt/ niet verwerpt; dis-
 puteert uzelfven doch niet af van uw eige-
 ne weldadigheid.

8. Laat de Verwellevominge, die anderen
 ontmoet hebben in hun komen tot Christus. u
 tot aanmoediginge zijn/ om het ook te wa-
 gen;

gen; want daar is niemand die ooit waarlijkt tot Hem gekomen is/ of hij is zeer briesachtig ontbaangen geworden. Vraagt het den verloren zoon; vraagt het Maria Magdalena; vraagt het Paulus en anderen/ hoe zij bij den Zalmgmaker onthaald gelworden zijn? zij zullen u allen zeggen/ dat hun Barmhertigheid geschied is. Diezelfde Barmhertigheid nu/ die hen behouden heeft/ is ook gereed om u te behouden. Gij twijfelt niet/ of Mozes David, Petrus, Paulus, en andere Heiligen/ die nu in heerlijkheid zijn/ hebben een genoegzaam recht gehad om te Gelooven; maar ô mijne vrienden/ gij hebt dezelve gronden des Geloofs/ die zij gehad hebben; denzelven God/ denzelven Zalmgmaker/ dezelve Beloften/ dezelve Getrouwigheid van God om te bezworen/ die zij hadden; weest dan ook aangehoord om te Gelooven/ gelijk als zij deden. ô! Wat zal het eene eeuwige pijniging en kwalvinge in de helle zijn voor alle ongeloovigen zondaren/ wanneer zij zien zullen/ dat anderen op diezelfde gronden die zij gehad hebben/ geloofd hebbende/ met Abrahams Isaak en Jacob zullen aanzitten in het Koninkrijk der Hemelen; maar dat zij uitgeworpen zijn in de buitenste duisternisse met de duivelen en de verdoemde geesten/ van wege hun ongeloof? En hoe zal de duivel zelf de ongeloovigen in de helle niet tot bezwicht wezen/ wanneer zij onder dezelfde verdoordeling liggen/ daar hij onder is/ dat zij zulke schoone voorregten hadden om in Christus te Gelooven/ welke hij nooit gehad heeft.

2. Tegenwerpinge. Gij gebiedt mij in Christus te Gelooven; maar helaas! Hij is zoo verre oven mijn bereik; Christus is in den Hemel, hoe zal ik tot Hem komen kunnen?

Ik antwoorde: Omdat gij tot Christus niet op kunt klimmen/ zoo is Hij afgekomen tot u; en wij brengen Hem u nabij in dit Woord der zaligheid welke wij prediken; Aes. LVI: 12, 13. Hoort na Mij, gij stijven van erten: gij die verre van de Gerechtigheid zijt. Ik bringe mijne Gerechtigheid nabij, zij zal niet verre wezen, ende mijn Heil zal niet vertoeven, zegt dan niet in uw herte, wie zal in den Hemel opklimmen? hetzelfde is Christum van boven brengen. Of wie zal in den afgrond nederdalen? hetzelfde is Christum uit den dooden opbrengen. Nabij u is het Woord in uwen monde, nade in uw herte. Dit is het Woord des Geloofs, welk wij prediken, Rom. X: 6—8. O! Mijne zienden / Christus is in dit Evangelium/ in dit Woord der Genade en des Geloofs/ welke wij u in den name Gods bezkondigen; en uw Geloove moet zich onmiddellijk op dit Woord bepalen / of anders kunt gij hem nooit omhelzen. Gelyk ik iemand Geloove op zijn woord of beschreven belofte / of omhelze ik Christus op het Woord des Geloofs/ of op de Belofte des Evangeliums. stelt / dat iemand van trouwe en geloofwaardigheid in Amerika woonachtig zijnde / hij zijn wisselbrief zond voor een somme lds; zoo is die man en zijn geld mij nabij bragt door zijn brief en zijne geloofwaardigheid / welke hij mij gezonden heeft; zoo

6. Dl. is

is 't ook hier: schoon Christus in den Hemel is/ en wij op Aarde zijn/ zoo brengt nogtans het Woord des Geloofs/ hetwelke wij prediken/ Hem/ zijn Koninkrijk/ zijne Gerechtigheid en Zaligheid/ met alle zijne volheid nabij; zoo dat wij niet in den Hemel behoeven op te klimmen/ noch in den afgrond neder te dalen/ om Hem te zoeken.

3. Tegenwerpinge. Mijne armen zijn zoo besmet met de omhelzinge van andereliefhebbers, dat ik vreeze, of Christus mij wel vergunnen zal, om Hem te omhelzen.

Tot antwoord zal ik u maar alleen tot Jer. III: 1 heen wijzen: Gij nu hebt met vele boeleerders gehoereerd, keert nogtans weder tot Mij, spreekt de Heere. Na maar/ zult gij zeggen/ mijne zonden zijn grootelyks bezwaart geworpen; ik antwoorde: dat zij zoo; lees wat de Heere zegt/ Jes. I: 18, Komt laaten ons te zamen rigten, zegt de Heere. Al waren uwe zonden als scharlaken, zij zullen wit worden als sneeuw; al waren zij rood als carmoen, zij zullen worden als witte wolfe.

4. Tegenwerpinge. Gij gebiedt mij Christus te Omhelzen, maar helaas! mij ontbreekt een Arm, ik hebbe geen kracht om Hem te omhelzen.

Ik antwoorde: Indien gij een wille hebt om Hem te omhelzen/ dan is de grootte zwaarigheid gedaan; want hier ligt de grootte hinderpaal/ Gij wilt niet tot Mij komen opdat gij het leven moogt hebben, Joh. V: 49. Daar God het willen geeft/ daar geeft Hij ook het werken naar zijn welbehagen Phil. II: 13. Gij zegt/ u ontbreekt een Arm

an Hem te omhelzen; doet dan gelijk de
 nan met zijne bezdoorde hand/ daar men in
 het Evangelium van leest; poogt om dezelve
 rit te stekken in gehoorzaamheid aan het
 bevel Christi. Het Geloove is eene zaak die
 wij ondernemen moeten/ eer wij bevinden
 dat de Geest Gods hetzelve krachtadig in
 ons werkt. Wij kunnen niet bidden/ wij
 kunnen den Sabbath niet heiligen/ noch wij
 kunnen geene goede gedachte denken/ tot dat
 de Geest Gods die in ons werkt; en nog-
 anders laten wij die pligten niet na/ omdat
 wij geen kracht hebben om ze te kunnen doen;
 zoo moesten wij ook/ schoon wij geen kracht
 hebben om te Gelooven/ het ondernemen te
 doen. De weg/ hoe de Geest van God het
 Geloove werkt in de ziele der uitverkorenen/
 is dat Hij haar gevoelig maakt van hun e-
 igen onmagt/ opdat zij het werk mogten
 bezorgen in zijne eigene hand/ die ook alle
 onze zaken uitricht/ Jes. XXVI: 12.

5. Tegenweringe. Laat ik het Geloove onder-
 nemen zoo veel als ik wil, ik zal het evenwel
 nooit kunnen oefenen, indien ik geen uitverko-
 rene ben; want het zijn alleen degenen die ten eeu-
 ighen leven verordineerd zijn, die Gelooven zullen.
 Dit antwoorde: Dit is eene buitengelwone
 bedriegelijke sluitreden van den grooten vij-
 and der zaligheid/ door welke hij de zon-
 naren afschrikt om in Christus te Gelooven.
 De bedriegelijkheid en zwakheden zal klaar
 lijken/ wanneer wij de Tegenweringe eens
 bepaalen op de gemeene bezigheden van het
 menschelijke leven. Wanneer u spijze wordt

boozgezet/ weigert gij dan wel om dezelve te
 gebruiken/ om deze reden/ dat gij niet weet
 of God die booz u geordineerd heeft? Zegt
 gij niet veel eer/ de spijze is tot het gebruik
 der menschen/ en deze wordt mij boozgezet/
 en daarom zal ik dezelve nemen en gebruiken?
 Gij zegt niet/ ik wil niet ploegen noch zaai-
 jen/ omdat ik niet wete/ of God besloten
 heeft/ of de aarde wel zal voortbrengen; of
 ik wil niet naar huis gaan/ omdat ik niet
 wete/ of God besloten heeft/ dat ik zoo
 verre komen zal. Gij zoudt immers denken/
 dat zulki een die zoo redeneerde in de dingen
 van die nature/ een dwaas of buiten zijn
 verstand was. En nogtans is het geval hier
 net eben eens; gelijk Gods verborgene be-
 sluiten geheel uit den weg liggen van de be-
 stieringe van de zaken dezes levens/ zoo
 zijn ze ook de regelmate van onze handelingen
 niet in de groote zaken van eene Eeuwigheid:
 De verborgene dingen zijn voor den Heere onzen
 God! maar de geopenbaarde zijn voor ons, ende
 voor onze kinderen, Deut. XXIX: 29. En de
 grond van ulve beoordeeling ten laatsten
 dage zal niet zijn/ omdat gij niet uitverkoren
 zijt geweest; maar omdat gij niet hebt wil-
 len Gelooven. De bezworpene Joden zijn om
 hun Ongeloove afgebroken, Rom. XI: 7, 20.
 Ik zal hier alleen maar bijvoegen/ dat/ ge-
 lijk gij niet weten kunt/ dat de spijze die u
 boozgezet wordt/ in de bezittinge de uwe
 is/ tot dat gij dezelve neemt; zoo kunt gij
 ook nooit weten/ dat Christus booz u geor-
 dineerd is/ tot dat gij Hem door het Geloof

u bezit neemt. En daarom moet gij in Christus gelooven / eer gij uwe verkiezinge weten kunt; anders zult gij het nooit weten / noch ook niet Gelooven. Dus bezre tot Vermaninge.

Nu zal ik deze Hebeboeringe besluiten met en hoort woord tot Twee soorten van Menschen te spreken.

Eerst, tot ulieden die met Simeon Hem in de omhelzingen van uwe zielen ontvangen hebt; en die mogelijk in uwe dierbare onderbindinge met de Zuid zeggen kunt / Ik hebbe Hem gevonden dien mijne Ziele lief heeft, Hoogl. II: 4. Al wat ik voór tegenwoordig tot u zeggen zal / zal in deze twee of drie dingen opgesloten zijn / en

1. ô! Wilt met Simeon God loven voor uulk een voorregt; en laten de verheffingen Gods in uwe kele zijn. Ik heb u alreede verheidene lofsangen voorgedragen / daar gij zond en reden voór hebt om te zingen / welke ik niet herhalen zal. Alleen om u op te welken om Hem te loven / zoo overzweegt / dat dit alle de vergeldinge is die Hij van u verwacht. Wie zal Hem ooit loven / indien het niet het volk is dat Hij zich gesozmeerd heeft? Overzweegt bezder / dat dit de Weg is om de zegeningen over u vermenigvuldigd te zijgen. De dankbaarste bedelaars worden het best geholpen aan de deure van God en aan menschen beide. Een trompetter bazuint het liefst daar een echo is / welke de lijk tot zijne ooren weder brengt; maar zoo wil God ook liefst zijne zegeningen besteden / daar

Hij ze wederom hoort in lof en dankzeggingen. Toben is het werk des hemels vooreene lange eeuwigheid; maar die op reize zijn naar dat bezgelegen land / moesten de tale daarvan uittrepen / eer zij daar komen.

2. Hebt gij Christus in de armen uwer ziele ontfangen; al gebruikt dien gulden tijd doch wel; en dewijl het u bezgund wordt om in des Konings koerse te rijden / die gemaakt is van den houte Libanon; zoo gebruikt uw aandeel aan Hem ten voordele van uzelf en van anderen. Anzonderheid / bezocht Hem / dat Hij zijn eigen werk bezlebendige / het welk heden in ons Land in een zeer droevig verval is; tracht doch om Hem te brengen in uw Moeders huis, en in de binnenste Kamer van degene die u geboort heeft.

3. Hebt gij Hem in uwe armen; volgt dan de praktijk na van de Zuid / Hoogl. III: 4. Ik hield Hem vast, ende liet Hem niet gaan. O! Houdt Hem in de armen van uwe ziele; zijne tegenwoordigheid verdrift de wolken, en verandert des doods schaduw in den morgenstond; zij is gelijk de olie voor de laderen der ziele; licht / leven / vrijheid, vrede / bezgevinge en overbloed zijn de gedurige medgezellen van zijne tegenwoordigheid; en gedenkt ook / dat zijn wegtwijken van een zeer gevaarlijk gevolg is. 't Is waar / zijne dadelijke tegenwoordigheid zal nooit wegtwijken; maar zijne lewendigmakende / versterkende en ondersteunde tegenwoordigheid kan in zulk een trap en mat ontrokken worden / dat gij zwart daar heen kunt

ant gaan, niet van de Zonne, Job XXX: 28. En indien gij dooz ontederheid Hem tergt om te wijken / zoo kan de twiſt wel vervolgd worden tot de poorten van de heſſe; goodat gij zult moeten uitroepen / De pijlen des Almagtigen zijn in mij, welker varigvenijn mijnen Geest uitdrinkt; de verschrikkingen Gods rusten zich tegen mij, Job VI: 4. En ten einde gij Hem in de omhelzinge uwer siele bewaren mogt / zoo wacht u

a. Voor alles dat Hem zoude kunnen terugen, om zich te onttrekken. Wacht u in onederheid voor zorgeloosheid; dit was het / dat Hem zichzelven deed onttrekken van de Zuid / Hoogl. V: 3, bezeeleken met verſ, Ik hebbe mijnen rok uitgetogen, hoe zal ik hem weder aantrekken? enz. Ik dede mijn Liefsten open; maar mijn Liefste was geweken, Hij was doorgedaan. Wacht u booz hoogmoed; Vant God wederstaat de hoovaardigen, 1 Petri 5: 5, en den verhevenen kent Hij van verre, Ps. CXXVIII: 6. Wacht u booz wereldgezindheid; Ik was verbolgen over de ongeegtigheid harer gierigheid, ende sloeg ze; ik verbergde Mij en was verbolgen, Jes. LVII: 7. Wacht u booz het ongeloohe / dien worrel der bitterheid / welke doet afwijken van den levendigen God / Heb2. III: 12. Het aantzouwen / of de jaloersheid is eene grimmigheid des mans, veel meer is zij tergende booz God. God had onder de Wet poozters geſteld / om de deure des tempels te bewaren / opdat niets dat onrein was / daar in mogt komen om de woninge zijns heiligen

gen naamſ te verontreinigen; maar uwe ziele en ligchaam / Geloobigen / iſ de tempel Gods; draagt dan zorg / dat niets denzelven bezontreinige.

b. Indien gij Chriſtus in de omhelzing van uwe ziele bewaren wilt / zoo houdt de Genade in eene levendige Oefeninge, Want die is de Nardus welke zijnen liefelijken reuk geeft om Hem te onthalen. Houdt de armen des Geloofs geduriglijk om Hem; laat het vuur der Goddelijke liefde gedurig branden op den altaar uwer harten; laat het anker der Hope ingaan in het binnenſte boorhangſel; laat de fonteyne van Evangeliſche bekeeringe ſteeds uitblijeten; en weest onder uwe grooſte genietingen bezootmordigd / zorg dragen de om de kroone te zetten op het hoofd van Chriſtus / zeggende / Niet ons, niet, ons, ô Heere; maar uwen Name geeft eere, Ps. CXV: 1.

Ten Tweede. De andere ſoort van menſchen / daar iſ een woord tegen te ſpreken heb / zijn dezulken / die mogelijk klagen over bezbergingen; en zeggen / iſ ben gekomen in den Tempel / om te zien of iſ Chriſtus in mijne armen ontvangen mogte; maar helaas! iſ ben teleur geſteld; ja de zaken zijn zelfs zoo verre gekomen / dat iſ gereed ben om het fondament op te graven / en om te beſluiten dat iſ geheel van Hem bezbeemd ben. Al wat iſ tegenwoordig tot u zal zeggen / zal in deze twee of drie dingen begrepen zijn / waarmede iſ beſluiten zal.

1. Is er niet een holligheid en ledigheid in uw

v herte, die de geheele scheppinge niet vervullen kan, tot dat Christus zelve die komt vervullen? Zijn niet Oordonnantiën / Leeraars / Woord en Sacramenten ledige en dooge hoorden zonder Hem? Dat toont / dat gij niet geheel van Hem bezweerd zijt; wilt daarom geene harde gedachten van u zelven voeden / want uw geval is niet zonder voorbeeld. Wat denkt gij van David? Ps. XIII. Van Asaph? Ps. LXXVII. Van Iemman? Ps. LXXXVIII; ja van Christus zelve / die door de onttrekkinge van zijn vaders liefde gebzagt wierd om die hartcheurende uitroepinge te doen / Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten? Matth. XXVII: 46.

2. Weet ook tot uwer vertroosting / dat u verbergende Heere tot u weder komen zal. Des avonds vernacht het, geweest; maar des morgens is er gejuich, Ps. XXX: 6. Jes. LIV: 8; ja de begeerteng en verlangeng uwer ziele naar Hem zijn een zeker pand / dat Hij weder komen zal; want Hij de dorstige ziele Verzadigt, en de hongerige ziele vervult Hij met goed, Ps. CVII: 9.

3. Wanneer gij Christus zelve niet omhelsd ont krijgen, tracht dan om het woord der beloften te omhelzen; gelijk de Geloovigen in Ouden Testaments zoo deden / Heb. 1: 13. Gelijk eene liefhebbende Vrouw lieft van haren afwezigen Man in haren boezem bewaren / en mogelijk zijn grift wel ruysen zal; legt gij ook zoo de beloften van uwen veel dierbaarder Man

in uwen boezem en tusschen uwe borsten / tot dat Hij zelve wederkomt.

4. Onderhoudt en beweert uw aandeel aan Hem op grond van het Verbond, wanneer gij zulks op grond van het Gevoelen niet kunt doen. Gelyk eene Vrouw de betrekkinge op haren Man zal beweren / schoon hij toornig en afwezig is beide. De Heere heeft een welbehagen / dat zijn Volk hunne liefde bewijst / en hun aandeel onderhoudt en beweert op grond van het huwelijks-contract van het Nieuwe Verbond / wanneer het in duisternisse wandelt, en geen licht heeft. Jes. L: 10. Zulk een gedrag als dit eindigt gewoonlijk in eene gelukkigste ontmoetinge tusschen Christus en de zielen van zijn Volk; want na het Geloove komt Verzege-
linge, Eph. I: 13.

E I N D E.

DE PLEGTIGHEID

VAN

C H R I S T U S

H E M E L V A A R T

TOT DEN

TROON DER HEERLIJKHEID ;

ZIJNDE EENE

R E D E V O E R I N G E

OVER Ps. XLVII: 6.

*God vaart op met Gejuich, de Heere
met geklank der Bazuine.*

Deze Psalm schijnt gedicht te zijn bij gelegenheid van die groote Plegtigheid van't varen van de Arke uit het huis Obedoms naar de Stad Davids, welke geschiedisse ons beschreven wordt / 2 Sam. VI, 1 Chron. XIII: 6. Maar gelijk nu Zion
een

een voorbeeld van de Kerk/ en de Arke een voorbeeld van Christus was; zoo blijkt het klaar/ dat dit een bijzonder opzigt had op de hemelvaart van Christus; en als een gebod of bevel daarvan/ ook op de uitbreiding van zijn Koninkrijk in alle gedeelten en onder alle Volken van de Wereld.

De Psalmist begint dezen Psalm met een beziemanende opwekkinge/ om den Heere te loven/ vers 2. Alle gij Volken, klappet in de handen, Juichet Gode met eene stemme van vreugde-gezag. De Partij/ die hier wordt opgewekt/ is/ Alle gij Volken; niet alleen de stammen Israëls/ maar alle de einden der aarde hebben hier in dezen gemeenen Zaligmaker en zijne zaligheid belang; en daarom worden zij ook alle beziemand om dit vreugde-gezag te bieren/ en in deze triumphen van de heerlijkheid van onzen Verlosser te bevestigen en zamen te spannen. De zaak/ daar zij toe worden opgewekt/ is om te klappen in de handen, en Gode te juichen met eene stemme van Vreugde-Gezag; gelijk als menschen die door blijdschap verboerd zijnde/ hun zinnen niet kunnen inhouden. Het klappen in de handen, en het juichen bij eenige Plegtige gelegenheid/ is een teeken van approbatie en goedkeuringe; zoo moest ook elke ziele/ die van Christus hoort/ de uitbreiding van de oneindige Wijsheid Gods door Hem goedkeuren; en als een teeken van hare Blijdschap en Gejuich zeggen/ Dit is een getrouw Woord, en aller aanneming waardig, enz. 1 Tim. 1: 15. Christus is de

Blijft

ijdschap en het Vermaak van zijnen Vader; en dat is Hij ook van alle de Verlossers; zij worden Vervrolijkt door Vreugde in zijn aangezichte, als er staat Ps. XXI: Dit is een teeken van verbazinge en verwonderinge; God geopenbaard in het mensch is een wonder der Engelen; en het is ook eene verwonderinge zijn voor alle Heiligen / zoo wel in de strijdende als in de triumpherende Kerkte.

Hu volgen eenige aanmerkingen / om al de Volken op te wekken tot lof en dankzegginge.

1. Onze Verlosser moet geprezen worden wegens die onzagchelijke Majesteit Gods, die er in Hem is, Vers 3. Want de Heere, Allerhoogste, is vreesselijk. Maar / zult mogelijk zeggen / is dit eene stoffe van zegginge? ô! Ja / het is eene stoffe van zegginge / dat onze Verlosser niemand anders is / dan de allerhoogste God / die magten der helle schrik aanjaagt; Hij ont om het serpent den kop te vermorse, en om door den dood te niete te doen degenen die het geweld des doods had, is, den duivel, Hebr. II: 14. Hij is voor de goddelooze vijanden zijner Kerkte verpifstelijk; want Hij den geest der Vorsten druiven afsnijdt; en Hij is den Koningen Aarde vreesselijk, Ps. LXXVI: 13. Is dan geene stoffe van Lofzegginge voor de Kerkte / om dezen God voor hun God te hebben / om hunnen eeuwigen Vriend te hebben?

2. Hij

2. Hij is te prijzen / omdat Hij een Souverein Heere is, hebbende zijne heerschappij over alle; Hij is een groot Koning over de geheele Aarde; zijn Koninkrijk is zoo uitgebreid / dat het zich uitstrekt van Zee tot Zee en van de Riviere tot aan de einden der Aarde, (Ps. LXXII: 8) volgens de Belofte die Hem de Vader had gedaan / Ps. II 8, Eischt van Mij, en Ik zal de Heidenen geven tot uw erfdeel; en de einden der Aard tot uwe bezittinge.

3. Hij is te prijzen voór die Eere en Overwinninge, welke Hij aan zijne verlost en geestverg 4. Hij brengt de Volken onder ons en de Natiën onder onze voeten; dat is: Wij zullen meer als overwinnaars zijn door Hem in Hem zullen wij de Heidenen hoeden met een ijzeren staf, Rom. VIII: 37, en Openb. II: 27.

4. Hij is te prijzen wegens dat aangename Deel, en die schoone Erfenisse, die Hij aan al zijn ware Israëel besteedt; Hij verkiest voor ons onze Erfenisse; de Heerlijkheid Jacob's, dien Hij heeft lief gehad, Sela, verg 5. dat is: Hij zal alle dingen van ons lot in deze Wereld tot zijne heerlijkheid en onwelzijn schikken; en hetgeen het beste van alle is / Hij zal / wanneer ons vleesch en harte bezwijkt / ons deel in eeuwigheid zijn dit is eene onverderfelijke, ende onbevleeklijke, ende onverwelkelijke Erfenisse, die de Hemelen bewaard wordt, 1 Petri I: 4.

5. Hij is ook te prijzen uit hoofde van zijne triumphante Hemelvaart in onze natuur

re; welker Gezigte de Kerke hier ver-
 ilt met bezwonderinge en bezruktinge/
 Vers 6, 7, 8, God vaart op met Gejuich, enz.
 Het is alleen het Eerste gedeelte van vers
 1 daar ik voornemens ben een weinig van
 2 spreken/ God vaart op met Gejuich; waar-
 3 wij acht kunnen nemen

1. Op dien heerlijken en ontzagheijken
 2 me van onzen Verlosser: Hij is God,
 3 is / God/ niet wezenlijk of volstrekt-
 4 lijk aangemerkt/ want in dit opzigt kan
 5 niet eigenlijk gezegd worden op te varen,
 6 neder te dalen; maar het is God in onze
 7 ture/ in den Persoon des Zoons/ God
 8 openbaard in het vleesch; die God/ die
 9 voorswerp is van alle lofzegginge en
 10 anbeddinge/ Vers 7; die God/ die een
 11 ning is der ganscher Aarde, Vers 8; die
 12 God/ die over de Heidenen regeert, en die
 13 den Troon zijner heiligheid zit, Vers 9;
 14 ook die God/ tot welken de Edelen der
 15 ken vergaderd worden, en wiens de Schil-
 16 der Aarde zijn; deze zelve God is het/
 17 Opvaart met Gejuich. Wie durst zich
 18 vers dien grooten Name aanmatigen/
 19 Hij/ die in de gestaltenisse Gods is, en
 20 geen roef behoeft te achten Gode even ge-
 21 te zijn? Phil. II: 6. Onder andere win-
 22 / welke te dezer tijd in het dal des Ge-
 23 tes waajen/ waait de wint van laste-
 24 nge tegen eene heerlijke Drieëenheid/ en
 25 a bijzondere lasteringe tegen onzen heerlij-
 26 Anmanuël/ geweldig hard. Ik vreeze/
 27 er in dit land door deze versoeijelijke Ar-
 28 ri-

riaansche ketterijē meer bezwoerd worden / als men wel gewaar wordt; en daarom raakt het een iegelijk / die den Heere Jezus lief heeft / om tot zijner heerlijkheid te denken / te spreken / als ook om in het Geloo-
 be van zijne allerhoogste Godheid en zelfs bestaanlikheid gevestigd te zijn. Hier ziet gij hoe eerbiedig de Kerkte van Hem spreekt met opzigt op zijne Hemelvaart in onze nature / God vaart op met Gejuich, de Heere (of Jehovah) met geklank der Bazuine.

2. Wij hebben ook acht te nemen op zijne Hemelvaart en verhooginge; God vaart op. Dit is eene duidelijke zinspelinge op het opvoeren van de Arke op den berg Zion / hetwelk een groote plegtigheid geschiedde. De Arke, het teeken van Gods bijzondere tegenwoordigheid onder het Volk zijnde / wierd uitgevoert uit het huis Obed-Edoms, (daar zij 300 jaar verduisterd had geweest) tot den berg Zion / en beeldde de opvaringe van Christus tot den berg Zion / het hemelsche Ieruzalem dat boven is / van deze lage Aarde / alwaar zijne Goddelijke heerlijkheid omtrent drie evertig jaren verduisterd had geweest.

3. In de woorden vinden wij de Plegtigheid van Christus; Hij is opgevaren met Gejuich, en met geklank der Bazuine. Toen de Arke gezagt wierd op den berg Zion 300 huppelde David voor dezelfde / en de Priesters met het Volk juichten met groote blijdschap / 2 Sam. VI. 't Is waar / toen Christus ten Hemel voer / zoo leeft men niet alleenig zulk Gejuich onder de ingouers van de

de lage wereld; maar daar is eene groote Plegtigheid geweest onder de Engelen / en de Geesten der Volmaakte Rechtvaardigen. De Psalmist getuigt van de Plegtigheid van Christi Hemelvaart / dat die geweest is onder de inwoners van de onzichtbare wereld / Ps. LXVIII: 18, Gods wagenen zijn tweemaal tienduizend, de duizenden verdubbeld: de Heere is onder hen, een Sinaï in heilichheid. Hij zijt opgevaren in de hoogte, Gij hebt de geestesgenisse gevangelijk gevoerd, enz. En de genade en verstandinge Doctor OWEN oordreeft / dat het de Plegtigheid is van Christus Hemelvaart tot den Troon der heerlijkheid / daar hij gesproken wordt / Openb. V: 11, 12, 13, dat ik zag, ende ik hoorde eene stemme veler Engelen rondom den Troon, ende de dieren en ouderlingen; ende haar getal was tien duizendmaal tien duizenden, ende duizendmaal duizenden, enz. ô! Mijne vrienden / wij hebben door gaans te geringe gedachten van Christus Hemelvaart; en het is ook zeker / dat die weinig geraag hier beneden gemaakt heeft; maar zij heeft echter groote beweginge geschiedt in de andere wereld / en zij zal den Heere ook doen weergalmen met Lozzeggingen en Gejuich tot in eene eindelooze Eeuwigheid. Hij sit zal mij niet bezden in de beziklatinge der woorden inlaten.

aanmerkinge. De Hemelvaart van Christus, zijne verhooginge tot den Troon der heerlijkheid / is eene groote stoffe van Lozzegginge en Gejuich; want hier wordt ons ge- / dat God in onze Nature Opgevaren is

met Gejuich, de Heere met geklank der Bazuine; en dan volgt de bemaanende opwekkinge / vers 7, Psalmzinget Gode, Psalmzinget; Psalmzinget onzen Koning, Psalmzinget. En wij worden verroepen om ons met de Plegtigheid te vereenigen / Verblijdet u den Heere, gij Regtvaardigen; ende zing vrolijk, alle gij opregten van herten, Psalm XXXII: 11.

Ik zal dan door Gods Genade / I. De waarheid van deze Leere / dat God in onze nature opgevaren is, bevestigen. II. Onderscheiden / wat er in die uitdrukkinge / Gejuich vaart op, ingesloten is. III. Zal ik een weinig spreken van de Plegtigheid van zijne Opvaringe, ingesloten in de woorden / met Gejuich, en met geklank der Bazuine. IV. Zal ik het doen blijken / dat zijne Opvaringe waarlijk eene stoffe van Blijdschap en van Gejuich is voor allen / die dezelve gelooven. V. Zal ik de zichtbare of in de onzichtbare wereld / in de strijdende of in triumpherende Kerk. VI. van zal ik eindelijk V. uit het geheel een Toepassing maken.

Belangende het Eerste Hoofdstuk: namelijk / de Bevestiging van deze Leere, dan in hebben wij deze twee dingen te bewijzen. (1) Dat Christus Opgevaren is. (2) Dat dit eene stoffe van Gejuich en Blijdschap is voor de Kerk / zoo wel strijdende als triumpherende.

A. Dat Christus dadelijk Opgevaren is of dat God in onze nature ten Hemel is gegaan / blijkt

1. Omdat dit onder het Oude Testament oorgebeeld is door de Arke, welke ten aanten van deszelfs vaste verblijf in een onzeren en ondoolenden toestand was/ tot dat ezelve eindelijk/ gelijk gij gehoord hebt/ opreuzigt wiezd tot den Berg Sion/ en haazagte plaats kreeg in die heilige plaats van den Tempel/ het Heilige der Heiligen geaamd; hetwelk een voorbeeld was van den hemel/ in welke Christus' nu in onze nature ingegaan is. Dit is ook voorgebeeld geweest door Joseph, die/ nadat hij door zijne roederen verhocht/ in Egypte overgeboezd is een slaaf/ onrechtvaardig in den Kerker geworpen/ en zijn Persoon in ijzers gesteld wierd/ uit de gevangenis genomen zijnde/ verhoogd wiezd aan het Hof van Pharao/ daazem de gansche regeringe van het Koninkrijk opgelegd wiezd/ en hij met zulke eene absolute autoriteit bekleed geworden is/ dat hij de Vorsten bond naar zijn lust/ en een iegelijk voor hem neederboog. Ziet/ hoe het tekenbeeld dit beantwoordt/ Psil. II: 6—13.

2. Christus' Triumphante Hemelvaart was niet alleen voorbeeld/ maar ook door de Profeten voorzien. Ps. CX: 1, wordt gezegd/ dat Hij zitten zoude aan zijns Vaders Regterhand, en dat Hij uit de beeke gedronken hebbende/ zijn hoofd omhoog zoude heffen, vers 7, en met zulke eene magt en autoriteit bekleed worden/ dat Hij de Koningen zal verslaan ten dage zijnes Toorns; Hij zal veraan dengenen, die het hoofd is over een groot land, vers 5, 6. Kortom/ alle de Prophe-

ten hebben van zijne Opstandinge en Verhooginge gepropheteerd/ hoe Hij eerst moest lijden, en alzoo in zijne Heerlijkheid ingaan, Luc. XXIV: 26.

3. Dit wordt verder blijkelyk uit het getuigenisse van vele beroemde getuigen. Lucas verhaalt ons/ Act. 1. dat Christus zijne Discipelen uitgeleid hebbende naar den Olyfberg, en terwijl Hij met hen sprak aangaande de dingen van zijn Koninkryke/ en na dat Hij hen omtrent hun gedrag in die dingen onbezwezen had/ opgenomen wierd in den Hemel, en dat eene wolke Hem weg nam van hunne oogen; waarop Hij twee van zijnen heeren lijken Stoet met opzet nalaat om zijne Discipelen te troosten/ welke tot hen zeiden/ Galileesche Mannen, wat staat gij, ende ziet op naar den Hemel? Deze Jezus, die van u opgenomen is in den Hemel, zal alzoo weder komen, gelijkerwijs gij Hem naar den Hemel hebt zien henen varen, bezg 11. Deze zelfde waarheid wordt van den eersten martelaar Stephanns getuigd/ Act. VII: 55, 56. Hij vol zijnde des Heiligen Geestes, ende de oogen houdende naar den Hemel, zag de Heerlijkheid Gods, ende Jezum, staande ter Regterhand Gods. Ende hij zeide, ziet, ik zie de Hemelen geopend, en den Zone des menschen staande te Regterhand Gods. En Paulus zegt dat Hij van hem als van een ontijdig geborene gezien is 1 Cor. XV: 8.

4. Verder wordt dit bevestigd uit vele plaatsen der Schriftuur; gelijk als Heb. 1: 3. Heb. IV: 13. Hebr. VIII: 1. Hebr. XII: 2; en be-

andere plaatsen/ waarin wij lezen/ dat Hij gezeten is aan de Regterhand der Majesteit in de Hemelen.

5. Het blijkt ook uit de heerlijke Vruchten en gevolgen van zijne dadelijke aankomste tot den Troon der Heerlijkheid/ welke zich verroond hebben in het gezigte van de geheele wereld. Indien Hij niet Opgevaren, en dadelijk bekleed is met alle magt in Hemel en op aarde/ van waar komt het dan/ dat de Geest op zulke eene mirakulenze wijze uitgestort is uit der hoogte op het Pinksterfeest? Act. II: 2, gelijk het geluid van eenen geweldigen ge-revenen wind, en gelijk verdeelde tongen als van vuur. Van waar kwam de gabe der talen/ waardoor ongelceerde Vischeers/ die geen andere tale dan hunne moedertale spreken konden/ bekwaam gemaakt wierden om met de grootste gemakkelijkeit en vloeibaarheid allerhande talen te spreken? Gewisselijk de e magt kwam neder van Hem/ die Opgevaren was niet Gejuich, opdat zij in staat mogen zijn om hunne commissie uit te voeren/ welke zij van Hem ontvangen hadden; namelijk/ om hen te gaan om alle volkeren te onderwijzen in de kennisse van de bezorgenheden der zaligheid door Hem; en inzonderheid dat Hij die dood is geweest, nu leeft, ende levendig blijft in alle eenwigheid; ende dat Hij de sleutels der helle ende des doods heeft, Openb. I: 18. Van waar kwam de gabe der mirakelen/ het openen van de oogen der blinden/ het ontsluiten van de ooren der dooven / het genezen der krankten / het op-

welken der dooden/ en diergeijſke uitnemen-
 de teekenen en wonderen / welke door de
 Apoſtelen en Diſcipelen uitgewezſit zijn/ en
 daar wij van lezen in de Handelingen der
 Apoſtelen? Deze dingen wierden niet gedaan
 in het bezorgen/ maar openbaar in het ooge
 van de geheele wereld; en welke mirakelen
 zij ook wrochten/ dezelve wierden altijd ge-
 daan in den name van een Opgewekten en
 Verhoogden Jezus. Van waar kwam het/ dat
 door de bloote Prediking van de Leere van
 Chriſtus Opſtandige en Verhooginge de
 Mozaïſche huïſhoudinge/ die de authoriteit
 van eene Goddelijke inſtelling had/ uit ha-
 re hengſels iſ geligt; de afgoderij der Hei-
 denen/ daar zij zoo vele eeuwen aan gewent
 waren geweest / ter neder geworpen wierd,
 en plaats moest maken voor het Koninkrijk
 ſke en de Regeringe Chriſti/ als ook voor de
 zuiverheid en de eenvoudigheit van de Eu-
 angelische Godsdienſt? Van waar kwam
 het/ dat in den omtrek van zeer weinige ja-
 ren bijna alle Volkeren gebragt wierden om
 te buigen voor den Koninklijken Scepter van
 dezen Verhoogden Koning? want Paulus zeg-
 onſ / dat zelfs in zijn tijd het geluid der
 Apoſtelen over de geheele aarde uitgegaan wa-
 ende hare Woorden tot de einden der aarde
 Rom. X: 18. Van waar komt het/ dat de
 nabolgers van Chriſtus en zijne Leere niet
 begraven zijn in vergetelheit / bianneer t
 kracht van het Keizerrijk, hetwelk alle Vo-
 lkeren onder zich gebragt had/ gezuikt wierd
 om dezelve te onderdrukken en te verſtik-
 ke

en in tien bijzondere bloedige Vervolgingen?
 Van waa2 kwam het / dat de Discipelen
 van Christus bekwaam gemaakt wierden /
 om met zulken ouberwinnelijken moed en dapper-
 heid de grootste wreedheid te verdragen /
 die hunne vijanden omtrent hen oefenen kon-
 nen? Hoe kwam het dat hen getal veel eer
 grooter / dan minder wierd / schoon er 300
 vele millioenen gedood wierden wegens hun
 aankleven aan / en vasthouden van het Ge-
 loofte van Christus Opstandinge uit den doo-
 ren? Van waar kwam het / dat de Roomsche
 Keizers, en dat geheele magtige Rijk / na hun-
 ne uiterste krachten ingespannen te hebben
 om den Name van Christus en van het
 Christendom van de aarde uit te roeijen /
 indeljk genoodzaakt wierden om zich te bui-
 gen voor den Name van Christus Jezus / en
 te belijden dat Hij de Heere van allen was / tot
 Heerlijkheid Gods zijnes eeuwigen Vaders?
 Alle deze dingen / zegge ik / zijne klare en
 onbetwistbare bewijzen van Christus Hemel-
 vaart / en van zijne aankomst tot den Troon
 der Heerlijkheid daar boven. En ik oordeele
 ook / dat het met opzigt op deze en dierge-
 lijke uitweezingen is / welke op zijne Opstan-
 ding en Hemelvaart volgen zouden / dat Hij
 tot zijne Discipelen zeide / terwijl Hij nog
 aan deze zijde van den dood en van de zee
 van zijn Leiden was / Joh. XIV: 12, Die in
 mij Geloof, de Werken die Ik doe, zal hij
 ook doen, ende zal meerder doen dan deze
 Want Ik ga henen tot mijnen Vader. En het
 was ook zekerlijk zeer welvoegelijk / dat Hij

meerder en grooter Werken zoude doen/ na dat Hij tot den Croon gekomen was/ dan Hij gedaan had tezwijl Hij nog op de aarde was.

B. Nu zoude ik gaan bewijzen/ dat Christus Opvaringe tot den Croon der Heerlijkheid eene stoffe van Triumphe en Gejuich is voer alle de Verlosten/ zoo wel in de stijgende als in de triumpherende Kerke; doch omdat dit in het vervolg van onze rebederringe verklaard zal worden/ zal ik het voor tegenwoordig overslaan/ en tot

Het Tweede Hoofdstuk overgaan; hetwelk ik om aan te toonen/ wat er in die uitdrukkinge / God Vaart op met Gejuich; ingesloten is. Die uitdrukkinge sluit deze navolgende bijzonderheden in:

1. God Vaart op, enz. sluit in/ zijne gewillige Vernederinge, volgens dat Woord van Christus/ Joh. III: 13; daar Hij tot Nicodemus/ om hem te gelijk een gezigte van zijne Goddelijke nature/ en van zijne vernederinge en verhooginge te geven/ zeide/ Niemand is Opgevaren in den Hemel, dan die uit den Hemel nedergekomen is, namelijk de Zonen des menschen, die in den Hemel is. Onze grootte en heerlijke Verlosser/ schoon Hij een Heerlijkheid had bij den Vader reze de wereld was/ en schoon Hij een Voedsterling was bij Hem, en dagelijks zijne vermakinge was te aller tijd voor zijn aangezigte spelende zoo was Hij nochtan spelende in de wereld zijns aardrijks, ende zijne vermakingen waren met der menschen kinderen, Spz. VIII: 30

1. Zoobanig was zijne Liefde tot het afgeballen geslacht en de nakomelingschap van Adam/ dat Hij ons heeft willen bezoeken in onze nederigheid.

3. God Vaart op, enz. sluit meer bijzonder in zijne Menschwordinge, of het aannemen van de nature der menschen; want gelijk ik in de verklaringe der woorden gezegd hebbe/ God, wezenlijk aangemerkt zijnde/ kan niet gezegd worden Op te varen of Neder te dalen/ indat Hij den Hemel en de aarde verbult / in de Hemel der Hemelen Hem niet begripen kan; en daarom moet zijn Opvaren opzigt hebben op Hem / als zijnde Mensch geworden. Hier is eene verhoogenheid/ die ik en gijieden dagelijks noodig hebben te leeren. Dit is wat nieuw is dat God op de aarde geschapen heeft/ namelijk/ dat de Volheid der Godheid lichamelijk woont in den Mensch Christus Jezus. Het is buiten twijfel eene groote verhoogenheid/ dat het Woord vleesch geworden is, en onder ons gewoond heeft, Joh. 1: 4; dat wanneer de volheid des tijds gekomen is, God zijnen Zoon uitgezonden heeft, geworden uit eene Vrouw, geworden onder de Wet, Gal. IV: 4. ô! Dat elk onzer voor hemzelve dezen Losser en nabestaanden dan aanzijpe / gelijk als Ruth Boaz dede/ eene betrekkinge op Hem onszelven aanmatigende/ zeggende/ Breidt uwen Vleugel over mij uit, want Gij zijt de Losser, Ruth III: 9.

3. God vaart op, enz. sluit in/ dat Hij het Volk voleindigd had, om hetwelk te doen Hij in deze lage wereld gekomen was; dat Hij de

Met bezuld/ de Plegtvaardigheid Gods vol-
daan/ en eene eeuwige Gerechtigheid aange-
gebragt had. Tot dit einde strekt hetgene
Christus zegt/ Joh. XVI, daar Hij spreekt
van het Werk des Geestes/ wanneer Hij
na zijne Hemelvaart uitgestoot zoude wor-
den; Hij zal de wereld overtuigen van Gereg-
tigheid, zegt Hij/ omdat Ik tot mijnen Vader
henen ga, vers 10. ô! Mijne Vrienden/ in-
dien Christus geene eeuwige Gerechtigheid
aangebragt had/ en de Wet bezhoogd en ver-
heerlijkt had/ zoo zoude Hij nooit tot den
Vader henen gegaan hebben; maar nu Hij
Opvaart met Gejuich, zoo is dit eene verklar-
inge voor de geheele wereld/ dat de Heere
aan hem lust hadde, om zijner Gerechtigheids
wille, Jes. XLII: 21.

4. Dat God Opvaart met gejuich, onderstelt
zijne Opstandinge uit den dooden, waardoor
Hij gerechtvaardigd is geworden als het Open-
bare Hoofd/ en de Borge van eene uitver-
lorene wereld; als ook krachtelijk bewezen
is te zijn de Zone Gods, naar den Geest der
Heiligmakinge, Rom. 1: 4. Indien de van-
den des doods Hem gehouden hadden/ zoo
zoude Hij nooit hebben kunnen Opvaren met
Gejuich. ô! Mijne Vrienden/ Christus is
waarlijk Opgegaan/ en door zijne Opstan-
dinge worden wij wedergeboren tot eene le-
vende hope; tot eene onverderfelijke, ende on-
bevleekelijke ende onverwelkelijke Erfenisse, 1
Petri 1: 4.

5. Dat God Opvaart met Gejuich, sluit in
dat de deuren of de poorten der Heerlijkheid
welk

welke gesloten waren, wederom geopend zijn door den dood en de voldoeninge van Christus. De poorten des Hemels wierden terstond op het bezekken van het eerste Verbond voor Adam en alle zijne nakomelingen gesloten en verzegdeld / en zouden ook voor eeuwig gesloten zijn gebleven; maar op de belofte en bodelijke volbrachte voldoeninge van Christus wierden zij geopend om Christus zelve als Worge te ontvangen; als ook alle degenen / die door het geloof tot het deelneemden aan zijne Gerechtigheid de toeblygt nemen; hierom worden wij gezegd / Vrijmoedigheid te hebben om in te gaan in het Heiligdom door het Bloed Jezu, Heb. X: 19. De grond hiervan is Kap. IX: 24, Want Christus is niet ingegaan in het Heiligdom dat met handen gemaakt is; maar in den Hemel zelve, om nu te verschijnen voor het Aangezichte Gods voor ons.

6. Het sluit in / dat God de Vader een volkomen genoegen heeft met den Persoon en het Werk van onzen Heerlijken Verlosser; want indien Hij geen Welbehagen had gehad / hoe zoude Hij Hem dan zoo plegtig hebben ontvangen kunnen / na dat Hij zijn Werk volbrindigd had? God de Vader verklaart zijn genoegen in Hem / terwijl Hij nog in zijn Werk bezig was / Deze is mijn geliefde Zoon, en den welken Ik mijn welbehagen hebbe, Matth. XVII: 5. En toen zijn Werk gebrindigd was / getuigde Hij zijn genoegen in hetzelve door Hem te doen zegeprelen / hem opnemende tot den Troon der Heerlijkheid met

met het Gejuich en de Triumphe van het geheele Hemelsche Heir van Heiligen en van Engelen.

7. Het sluit in / dat toen Christus na het voleindigen van het Werk onzer verlossinge ten Hemel voer, Hij in den Hemel ontvangen is met de algemeene goedkeuringe, blijdschap en verwonderinge van de geheele Verbeerlijkte menigte. ô! Mijne Vrienden / toen de Zone Gods tot den Hemel wederkeerde in onze nature / met de lijteeken der wonden welke Hij hier in den strijd ontving / toen Hij het sepsent den kop vermoeseld heeft / hoe heenaarstigde zich een iegelijk van dat Hemelsche gezelschap om malkander in het uitgalmen van zijn lof voorbij te streben? Hoe hebben de bezwulffels des Hemels niet gemeergalind / toen deze Zegepralende Overwinnaar zijn Troon wederom innam / wanneerz alles wat in den Hemel was uitriep met eene groote stemme / Het Lam dat geslagt is, is waardig te ontvangen de kracht ende rijkdom, ende wijsheid, ende sterkte, ende eere, ende heerlijkheid, ende dankzegginge, Openb. V: 12. De zaligheid zij onzen Gode, die op den Troon zit, ende den Lamme, enz. Openb. VII: 10, enz. Doch dit leidt mij tot Het Derde Hoofdstuk, hetwelk wij in de orde hadden voorgesteld; namelijk / om een weinig te spreken van de Plegtigheid van Christus Hemelvaart; want hier wordt ons gezegd / dat Hij Opvaart met Gejuich en met geklank der Bazuine. Hieromtrent mogen wij dan overwegen /

1. De Plaatse, van waar Hij Opgevaren is. Hij is van deze aarde Opgevaren/ daar Hij menigen bedroefden en bezmoeiden dag geduld heeft; Hij was een Man van smarten, die verzocht in krankheid, Jes. LIII: 3. ô! Dat eene vertooninge van smarte en ellende is Hij niet doorgestaan van zijne geboorte tot zijn dood? Hij was waarlijk *Ayeleth bassachar*, de hinde des dageraads, gelijk Hij in den titel van den 22 Psalm genaamd wordt. Deze wereld was als een jaag-veld/ daar Hij van honden is omsingeld geworden/ welke hem zoo lang vervolgd hebben/ tot dat ze hem ter dood gebeten hebben/ op den Berg van Calvaria. ô! Hoe vele reden had Hij van niet/ om deze wereld te haten waarin Hij zulk slecht onthaal ontmoet heeft? *Andersheid* wanneer wij

2. Overwegen de plaatse, waar naar toe Hij opgevaren is. Hij is Opgevaren in den berden hemel/ daar niets inkomt dat onrein is; en die Hem ontvangen moet tot de tijden der wederoprigtinge aller dingen, Act. III: 21. Hij is Opgevaren tot een Paradijs van vreugde en vermaak/ daar de oude slang niet kan komen; daar is geen leeuw of eenig verheurend gedierte om leed te doen of te vererven op dien ganschen Berg van Gods Heilgheid; Hij is Opgevaren van den misthoop tot den Croon/ daar Hij het scepter der Heerschheid zwaait/ alwaar Croonenen Heerschappijen/ Overheden en Magten/ Engelen en arch-Engelen/ Cherubimen en Seraphimen hem als gedienslige Geesten oppassen/ en
naar

naar zijn bevel wachten om dienst te doen aan zijn Gerechtelijk lichaam dat nog op aarde is.

3. Overweegt ook / tot wien Hij Opgevaren is. Dat wordt duidelijc berigt in zijn eigen woorden tot Maria / Joh. XX: 17; alwaar Hij haar bevel geeft / zeggende / Gaat henen tot mijne Broeders, ende zegt haar, Ik Vare op tot mijnen Vader, ende uwen Vader ende tot mijnen God, ende uwen God. Hij hat van alle eeuwigheid in den schoot zijns Vaders gelegen; Hij was een Doedsterling bij Hem geweest / en was dagelijc zijne vermaakinge; ô! wat eene onrindige volboening zoude het niet voor Hem zijn om nu weder te keeren tot zijnen Vader / om die Heerlijc heid te gaan bezitten / die Hij bij Hem had eez de wereld was?

4. Overweegt ook / door welke grenzen en territorien Hij Opgevaren is. Hij is opgevaren door de grenzen van de lucht / de territorien van den satan / wiens booznaamste bezlijft in de lucht is / en die daarom de overste der mag der lucht genaamd wordt / Eph. II: 2. ô! Wat is dat niet eene smarte en pijn geweest voor dien trotschen geest / en voor alle zijne avallige legioenen / dat hij den Oversten Leidman onzer zaligheid Triumphantelijc uit bezijde moest zien wederkeeren door zijn koninkrijke / den buit des vijands met Hem medevoerende / en een iegelijc van hen verpligt zijnde om voor den Name Jezus te moeten buigen?

5. Overweegt ook zijn Stoet die Hem vergezeld heeft, toen Hij Opvoer. Dit schijnt

ing aangewezen te worden Ps. LXVIII: 18, Gods Wagenen zijn tweemaal tien duizend, de duizenden verdubbeld; de Heere is onder hen op den Sinai in Heiligheid; en dan volgt er vers 19, Hij zijt Opgevaren in de hoogte, enz. De Engelen worden genaamd Gods oorlogs-wagenen, welke Hij gebzuist tegen zijne vijanden; zijne wagenen van overboeringe / op of door welke Hij zijne gunstgenoten ovezbrengt in zijn Huis daar vele Woningen zijn / gelijk als het gebal van Elias en Lazarus blijken aan; zij zijn zijne wagenen van staat / welke hem in zijne Plegtige verschijninge vergezellen. Toen Hij op den Berg Sinai nederkwam bij het geven, van de Wet / zoo vergezelden Hem twintig duizenden van Engelen; en nu Hij als onze Vorze de Wet verhoogd en verbuld had / keert Hij weder met deze Myriaden of tweemaal tien duizenden van Engelen / die Hem vergezelden ter heerlijkhed; de Heere is onder hen een Sinai in Heiligheid. ! Wat was dat niet een luisterrijke stoet / die onzen Verlosser vergezelschap heeft doe Hij opvoer naar eene onzichtbare wereld?

6. Wij mogen hier ook eens overwegen de Buit en Zegeteeken en, die Hij mede heeft gevoerd doe Hij ten Hemel voer. Want Opgevaren zijnde in de hoogte, heeft Hij de gevangnisse evangelijsk gevoerd, Ps. LXVIII: 9. Onder den Buit van Chriesti overwinninge was

a. De kop van de oude slange, die Hij met hem nam. Onze heerlijke en beroemde Verlosser heeft dezen Goliath bestreden / en hem met

met zijn eigen zwaard gedood; want Hij heeft door zijn dood te niete gedaan dengenen die het geweld des doods hadde, dat is. den duivel. Heb2. 11: 14. Hij heeft de koppen des Leviathans verpletterd in de wateren, en hem tot spijs gegeven den volke in dorre plaatsen, Ps. LXXIV: 13, 14. Christus overwinnings van de overheden en magten aan het kruis is een aangename maaltijd voor een geloovigen op zijne reis door de woestijne van deze wereld.

b. De sleutels van de helle en het graf zijn ook onder den buit/ dien Christus met Hem nam doe Hij Opvoer met gejuich. En vrees niet; Ik hebbe de sleutels der helle en des doods. Openb. 1: 18. Christus is ten grave of ten helle nedergebaald/ en uit dezelfde wederopgestaan/ hare poorten (gelijk als Simson met Hem wegdragende; en nu verkondigt Hij aan alle zijnde vrienden/ Ik zal ze van het geweld der helle verlossen, Ik zal ze vrijmaken van den dood; ô! Dood, waar zijn uwe pestilentien? Helle! waar is uw verderf? Ho3. XIII: 14.

c. Doe Christus Opvoer met gejuich, nam Hij ook den schuldbrief, welken wij aan Gods Heugvaardigheid schuldig waren/ als voldaan met Hem mede onder den buit van zijne overwinnings. Col. 11: 14, Uitgewischt hebbende het handschrift, dat tegen ons was, enz. Wat was dat handschrift dat tegen ons was, anders/ als de bloek van de gebroekene Wet/ welke wij alle in Adam onderteekend hebben/ doe Hij zijne toestemming gaf aan het Verbond der Werken hier.

ezdoor was het gansche nakomelingschap
 in Adam verbonden / om onder Gods Vloek
 in Coorone voor eeuwig te blijven liggen.
 Doch Christus heeft dat uit het midden weg-
 genomen / hetzelve aan zijn kruis genageld;
 zoo heeft Hij dat handschrijft uitgewischt;
 want Hij heeft ons verlost van den vloek der
 Wet, een Vloek geworden zijnde voor ons,
 Gal. III: 13. Nu / onder de zegeteekenen van
 Christus Overwinninge is ook deze uitge-
 wachte schuldbrief.

2d. Toen Hij Opvoer met Gejuich, nam Hij
 af de gebrokene Wet met Hem mede / als
 hersteld / ja als verhoogd en verheerlijkt door
 de gehoorzaamheid tot den dood. Christus
 was geworden onder de Wet, opdat Hij dege-
 nen die onder de Wet waren, verlossen zoude,
 Gal. IV: 4, 5. En dus mogen wij onderstel-
 len / dat / toen Christus ten Hemel voer /
 Hij aan zijnen Vader een verslag gedaan
 heeft / dat Hij volgens zijn Bevel alle de ge-
 beden van de Wet verbuld / en dus de eere
 en zijne Kiegtbaarigheid / Heiligheid en
 oververeinde verdedigd had. O! Vader /
 zegt Hij zeggen / hier is de heilige Wet /
 door de zonden van velen gebroken was /
 hersteld / ja verhoogd en verheerlijkt;
 want op de Heere verklaart / dat Hij lust aan
 hem heeft om zijner gerechtigheids wille;
 dan komt verder het gansche gezelschap
 te verlossen met eene groote stemme uit-
 roepen / zeggende / Psalmzinget Gode, psalm-
 zinget; psalmzinget onzen Koning, psalmzinget.
 2. Toen Christus Opvoer met Gejuich, zoo
 3. Dl. - H nam

nam Hij niet alleen de sleutels des doods maa2 ooft de sleutels van het huis Davids met Hem mede; dat is/ eene absolute Heerschappij/ Souvereinheid en Oppershoofdsheid over zijne Kerk/ en over alle schepselen om der Kerk wille; Jes. XXII: 22, Ende Ik zal den sleutel Davids op zijn schouder leggen; ende Hij zal open doen, ende niemant zal sluiten; ende Hij zal sluiten, ende niemant zal open doen. Deze Sleutel was een teeken van souvereinheid; die wordt aan een verhoogden Christus toebetrouwd/ als een jukweel of hooftzaak van zijn Kerk; daarom moet het een schandig kwaad zijn wanneer Parlementen of Synoden een wetten vaststellen/ die zijne Autoriteit nederuitdrukken. Dus ziet gij eenige dingen/ welken Christus mede nam toen Hij ten Hemel voer.

7. Ten aanzien van deze Plegtigheid van Christi Hemelvaart/ mogen wij ook overwegen/ dat Hij Opvoer met Gejuich.

Vraagt gij/ (1) Wie ze zijn, die zoo Gejuich hebben? Dewijl men van niets/ dan van een diep stilzwijgend opzien naa2 den hemel leert/ toen Hij van deze lage aarde opvoer/ Mat. I: 9, 10, 11, waa2 was dan dit Gejuich? Ik antwoorde: Dit Gejuich was niet in stijgende/ maa2 in de triumpherende Kerk onder eene ontelbare menigte van Engelen Geesten der volmaakte Kerkvaardigen/ deze kinderen Gods Juichten van blijdschap toen zij hun heerlijk Hoofd van Verlossing en Bevestiginge onder haaz zagen inkomende met zijn kleed dat met bloed gebeit was.

n op dat kleed en op zijne dije dezen naam
geschreven: Koning der koningen, ende Heere
er heeren, Openb. XIX: 16. Een Naam welke
oven allen name is, die genaamd wordt, niet
leen in deze wereld, maar ook in de toeko-
mende, Eplj. I: 21. Wanneer een overwin-
end veldoverste/ na een langen uittocht en
ele gebaren uitgestaan te hebben/ weder-
keert tot het leger/ zoo zal het geheele leger
in verwelkomen met gejuich. Wanneer
ook zoo de heereleger in den hemel/ die ge-
leed zijn met wit rein fijn lijnwaad/ den
Glorie Gods onder hen zien inkomen in onze
nature/ met alle de veldteekenen van Heer-
lijkheid en Overwinnings/ schijnende in den
glans van zijn Vaders Heerlijkheid en Ma-
jesteit; zoo kunnen wij ligt vermoeden/ dat
hij den hemel met halleluja's en Gejuich zul-
len doen weergalmen hebben.

Vraagt gij verder (2) Wat soort van Ge-
juich er onder dat Verheerlijkt Gezelschap ge-
eest is, daar de Heere Jezus tot zijn Troon
a Koninkrijke Opvoer? Wij mogen denken/
dat het gewoest zal hebben/ (a) Een Gejuich
van Approbatie; elc verlost/ en alle de En-
gelen zullen zijn beleid in de uitboeringe van
het groote Werk der Verlossinge hebben
bedgekeurd. ô! zegt de Vader/ Al hebbe
ik Hem al mijn welbehagen; en als een tee-
ken daarvan/ zoo zette Al Hem aan de Reg-
zhand mijner Majesteit in de hoogste he-
velen; en daarop zal de geheele zegenzal-
e menigte uitgeroepen hebben/ Amen, Ha-
luja? want Hij heeft alles wel gedaan. (b)

Een Gejuich van Vreugde en van Blijdschap is er gehoord / toen Christus ten Hemel voer. Daar is onder de Engelen blijdschap in den hemel / wanneer er maar een nieuw Lid tot zijn Geestelijk ligchaam wordt toegebaan; hoe veel te meer dan niet / toen Christus zelve tot de bovenste Ezenzen der Heerlijkheid opvoer? Hoe zullen zij toen malkeander niet toegeroepen hebben / als er staat Openb. XIX: 7, Laat ons blijde zijn, en vreugde bedrijven, en Hem de heerlijkheid geven; want de bruiloft des Lams is gekomen, ende zijn wij heeft haarzelven bereid. (c) Daar was ook een Gejuich van Lof en Dankzegginge; elke hart zal gespannen zijn geworden / en elke tong zal lof gezocht hebben / gelijk als Openb. V: 9, 10, Gij zijt waardig dat Boek te nemen ende zijne zegelen te openen; want Gij zijt geslagt, ende hebt ons Gode gekocht met uwe bloede; ende Gij hebt ons onzen Gode gemaakt tot koningen ende priesters; en dus weept een iegelijk zijne kroone neder voor zijn voeten zeggende / Het Lam is waardig te ontvangen de kracht, ende rijkdom, ende wijsheid, ende sterkte, ende eere, ende heerlijkheid, ende dankzegginge, vers 12. (d) Daar werd ook onder de triumpherende menigte een Gejuich van Verwonderinge en Aanbiddinge gehoord toen Christus Opvoer; de schitterende stelen van de Heerlijkheid onzes Verlossers bepligten de Engelen / om haer aangezicht bebedelen met hare vleugelen / wanneer Hem zien zitten op zijn hoogen ende verhevenen Troon / en uitroepen / Heilig, Heilig, H

eilig is de Heere der heirscharen! De gansche
 arde is zijner heerlijkheid vol, Jes. VI: 3.
 Toen Israëls de Heerlijkheid Christi zag in
 en onbezang van Pharao en zijn heir/ zoo
 waren zij met zulk eene bezwonderinge be-
 angen/ dat zij uit moesten roepen/ ô! Heere,
 wie is als Gij onder de Goden? Wie is als Gij
 verheerlijkt in heiligheid, vreesselijk in Loszan-
 en, doende wonder? Exod. XV: 11. Hoe
 veel te meer zullen de verlostten in de heer-
 lijheid dit Lied niet hebben gezongen/ toen
 zij alle de vijanden onzer zaligheid bezdronken
 lagen in de zee bez Goddelijke wrake? Hier-
 uit volgt dan/ (e) Dat er ook een Gejuich
 van Overwinninge en van Triumphe onder dat
 hemelsch gezelschap gehoord is/ toen Chri-
 stus Opboez; niet ongelijst aan hetgeen men
 ziet Exod. XV: 3, De Heere is een Krijgs-
 man; Heere is zijn naam. En bez 6, 7, ô!
 Heere, uwe Regterhand is verheerlijkt gewor-
 den in magt; uwe Regterhand, ô! Heere, heeft
 den vijand verbroken; ende door uwe groote
 moogheid hebt Gij, die tegen U opstonden, om-
 geworpen; Gij hebt uwen brandenden Toorne
 uitgezonden, die ze verteerd heeft als een stop-
 pel. Dus ziet gij/ dat God in onze nature
 ogevaaren is met Gejuich, de Heere met ge-
 rok der Bazuine.

Het Vierde Hoofdstuk, dat van ons was
 voorgesteld/ is om aan te toonen/ wat er in
 deze Hemelvaart is, dat zulk eene Stofse of
 grond van Gejuich opgeeft. Hier zal ik eenige
 dingen noemen/ welke ons zelfs in een strij-
 den staat met de triumpherende Kerke

in den Hemel mogen doen Juichen. Laat ons dan eens obezwegen / in wat vermogen / en tot wat werk Hij Opgevaren is ; want Hij is niet ten Hemel gebaren gelijk als andere heiligen / wanneer zij sterben en in den hemel komen in eene bijzondere capaciteit of vermogen ; o ! neen / maar Hij is in een publiek of openbaar vermogen opgevaren / in den name van zijn geheele bezorgden ligchaam. Doch meer bijzonder :

1. Hij is Opgevaren met Gejuich , als onze Voorlooper , om den weg te banen tot de Heerlijkheid / en om een verslag te doen wat Hij gedaan heeft in de dagen zijner verrederinge op de aarde ; Heb. VI : 28 , Daar de Voorlooper voor ons is ingegaan , namelijk , Jezus , na de ordeninge Melchizedeks , een Hoogepriester geworden zijnde in der eeuwigheid. Als een Voorlooper baant Hij den weg / opdat wij Hem door het Geloof zouden nabloegen in het Heiligdom ; en opdat wij Hem in den dood zouden nabloegen zonder breeze voor dien laatste vijand / Openb. I : 17. En als een Voorlooper gaat Hij vooruit de tijdinge brengen dat de Wet verbuld / en de Regtvaardigheid volbaan is ; en dat alles / dat in den Raad des Vaders vastgesteld was tot verlossinge van verloren zondaars / dadelijk volbragt is. Ik hebbe voleindigd het werk dat Gij Mij gegeven hebt om te doen , Joh. XVII : 4. Verheugt u dan gij regtvaardigen , ende zinget vrolijk , alle gij opregten van herten , Ps. XXXII : 11.

2. Hij is Opgevaren als een Overwinnend Veld.

eld-overste, om na den strijd te zegepralen. Toen de mensch gezondigd heeft/ is hij gevallen onder de magt des satans/ den god der eeuwe/ die het geheele menschelijke slachte als zoo vele gebangenen in boegen tegboerde; zoodat wanneer deze vrage voorgeseld wierd/ Zoude ook eenen Magtigen den vang ontnomen worden? of zouden de gevangenen eenes Regtvaardigen ontkomen? Jes. LIX: 24., engelen en menschen neen moesten zeggen; niet alleen omdat de vijand magtig en sterkt was; maar omdat Hij de Rechtvaardigheid en de Getrouwigheid Gods/ die de straffe van het verboden Verbond bezwerken verbonden waren/ aan zijne zijde had. Doch nu zegt de Heere, onze heerlijke Verlosser/ onze Immanuël/ de Zoon Gods/ Ja de gevangenen des magtigen zullen hem ontnomen worden, ende de vang des tyrans zal ontkomen; Ik zal het doen in overvloedige overvloed met Wet en de Eere van Gods Heilichheid/ Rechtvaardigheid/ Souvereiniteit en andere volmaaktheden; waarom Hij van het serpent in klop vermorselt tot voldoeninge van de rechtvaardigheid; Hij komt van Edom met sprenkelde kleeberen/ als een die in de kapeze treedt; en na de Overwinninge komt Hij op met Gejuich, de gevangenis wegvoerende, Ps. LXVIII: 19; en heeft Hij alle zijne en onze vijanden geeld tot een boetbank zijner voeten. Is dit een geene stoffe van Gejuich voor alle de bezetenen/ om Gode te Juichen met eene stemme en vreugde-gezag? Ps. XLVII: 2.

3. Hij is Opgevaren als een Bruidegom, om eene woning te bereiden voor zijne Bruid/ en om alles wel te bezorgen voor haar tegen den dag wanneer het huwelijk zal volbrachten worden; Joh. XIV: 2, In het huis mijns Vaders zijn vele woningen; anderzins zoo zoude Ik het u gezegd hebben; Ik ga henen om u plaatse te bereiden. Ende zoo wanneer Ik henen zal gegaan zijn, ende u plaatse zal bereid hebben, zoo kome Ik weder, ende zal u tot Mij nemen, opdat gij ook zijn moogt daar Ik ben. Zijt gij ooit bepaald geworden/ arme ziele/ om aan dezen beteren Man uwe hand en harte te geven/ zeggende/ Ik ben des Heeren, ik zal voor Hem en voor geenen anderen zijn? Hier is dan eene goede tijdinge voor u/ God is Opgevaren met Gejuich, de Heere met het geklank der Bazuine; Hij is henen gegaan om uwe plaatse te bereiden in den hemel/ tegen den tijd dat gij Hem zult volgen. Nu woont gij mogelijk in eenen klwijnende leemen hutte/ die gedurig neerslagtig is/ zoodat gij dagelijks denkt dat dezelve in zal storten; doch weest goedsmoeds/ de dag uwer verlossinge is nabij; die Bruidegom zal eerlang zelve komen en nemen u tot Hem; en dan zult gij geleid worden met blijdschap ende verheuginge in des Konings Paleis; in gestikte kleederen zult gij tot den Koning geleid worden; en Hem worden voorgesteld zonder vlek of rimpel, enz. / Ps. XLV, en Eph. V: 27.

4. Hij is in onze nature Opgevaren met Gejuich, als de groote Hoogepriester onzer belij

denisse, Heb2. III: 1. Dewijle wij dan eenen
 grooten Hoogenpriester hebben, die door de
 hemelen doorgegaan is, namelijk, Jezum den
 eenige Gods, zoo laat ons deze Belijdenisse vast-
 houden, Heb2. IV: 13. En Cap. IX: 12 le-
 zen wij/ dat Hij niet door het bloed der bok-
 ken ende kalveren, maar door zijn eigen bloed,
 eenmaal is ingegaan in het Heiligdom, eene
 eeuwige Verlossinge te weeg gebragt hebbende.
 Het oock Heb2. X: 21, 22. Het was de
 grond van Israëls vertrouwen tot God/
 wanneer hun hoogenpriester met de namen
 van alle de geslagten Israëls op zijn voetz-
 tel in het Heilige der Heiligen inging/ en
 goede aangenaam was; zoo is het oock de
 grond van ons vertrouwen en vrijmoedig-
 heid/ dat onze Jezus door de hemelen door-
 gegaan is/ Dewijle wij dan eenen grooten
 hoogenpriester hebben over het huis Gods, zoo
 dat ons met vrijmoedigheid en met een waar-
 achtig herte toegaan, enz. Gisteren hebt gij
 gehoord/ dat de Hoogenpriester onder de Wet
 vanden schellekens aan zijne kleederen hebben
 voegt/ wanneer hij in het Heilige der Heili-
 gen inging voor het Aangezichte des Heeren;
 zoo het hooren van welke de kinderen Is-
 raëls/ die buiten het voorschansel stonden/
 hoorden dat hij leefde; hetwelk een teeken
 was dat zij in hem aangenaam waren. O!
 zijne vrienden/ onze Hoogenpriester des
 nieuwen Testaments/ Christus Jezus/ is
 binnen het voorschansel gegaan in het Heilige
 der Heiligen niet met handen gemaakt/ maar
 den Hemel zelve; doch in de voorszene

dagen hebt gij het geluid der schellekens gehoord; en mogelijk hooren sommigen ulwer dezelve nog/ terwijl gij buiten het voorhangfel ulwe godsdienst oefent; de bekendiging van het Evangelium is het geklank zijner schellekens; elk getrouw Leeraar is als een schelleken aan den mantel van onzen Hoogepriester; en wanneer de Geest dezelve in de Bedieninge des Woords komt te betwengen/ zoo geven die schellekens hun geluid/ waardoor wij dan weten dat onze Verlosser leeft; en welgelukzalig is het volk, 't welk het geklank kent, Ps. LXXXIX: 16.

5. God is in onze Nature Opgevaren, als een Voorsprake bij den Vader, 1 Joh. II: 2. Indien iemand gezondigd heeft, wij hebben eenen Voorsprake bij den Vader, Jezum Christum den Regtvaardigen. Daar ligt een bijzonder nadruk in dat woord/ Wij hebben een Voorsprake; de meeninge is/ dat Hij aangescheld is om in onze zake te verschijnen/ en om onze geballen te bezorgen. Verheft dan ulwe hooften/ Geloobigen; twijfelt aan den voorspoed van zijne behandelingen niet; want zijn intzigt en belang is van zulk een aangelegenheid aan het Hof/ dat Hij nooit voor iemand een proces verloren heeft; want de Vader verhoort Hem altijd, Joh. XI: 42. En daarom kan Hij volkomenlijk zalig maken degenen die door Hem tot God gaan, alzoo Hij altijd leeft om voor haar te bidden, Heb. VII: 25.

6. Hij is Opgevaren als onze Verhoogde Koning; Hij is gaan zitten op den Troon

het midden van den Troon / en aan de
 gtezhand der Majesteit in de hoogste he-
 len; Hij zal over het huis Davids Koning
 in der eeuwigheid, ende zijns Koninkrijks
 geen einde zijn, Luc. I: 33. De menschen
 raadslagen heden om zijn Koninkrijke te
 bezien / zijne Wetten te schenden / de
 etten en Orde van zijn Huis verander-
 de / en hunne medediensstknechten slaan-
 doch laten de kinderen Zions haar ver-
 gen over haren Koning; want Hij zal alle
 inzeuwingen van zijne Bedieninge regt
 ken / eer alles nog geëindigd zal zijn; en
 wijl Hij de Regeringe in handen heeft /
 zal Hij over de verborvenheden der men-
 en heerschen; Want de grimmigheid des
 aschen zal Hem loffelijk maken; het over-
 ssel der grimmigheden zal Hij opbinden, Ps.
 XVI: II.

7. Hij is Opgevaren als de groote Herder
 schapen, om zijne schapen op te zoeken
 in de woestijne ombolen. Schoon Christus
 / ten aanzien van zijne menschelijke na-
 e / buiten ons gezigte is / zoo is Hij nog
 is niet zoo verre / dat Hij ons niet zien
 de. Indien ulve oogen maaz gestezit wie-
 / gelijk de oogen van Stephanns om
 or de hemelen door te zien / dan zoudt gij
 us zien staan aan de Regterhand Gods.
 ude men ook denken kunnen / dat Hij zijn
 ne volk op aarde niet ziet / en dat Hij
 t weten zoude hoe het met hetzelfde ge-
 en is? Zoude Hij die de ooge formeert,
 t aanschouwen? Ps. XCIV: 9; ja Hij staat
 op

op den berg Zion / en zijne oogen zijn geslagen op elk schaapje en lammeke zijner weide; Hij telt alle hunne gangen / Hij vergadert alle hunne tranen in zijne flesche; en daar is niet eene zucht die heden van het harte van eenige zijner bezukten door het geheele land tot Hem opgezonden wordt / o dezelfde gaat Hem aan het harte; en Hij zal ook in korten tijd alle die onbez-herderg / die zijne azime kudde zoo slaan en bezongelijken, te rekenschap van hunne handelingen roepen. Ondertugſchen / hoe hard ook anderen hen behandelen mogen / zoo zal Hij nogtans zijne kudde wijden gelijk een Herder; Hij zal de lammerkens in zijne armen vergaderen, en de in zijnen schoot dragen: de zoogende zal Hij zachtken leiden, Jes. XL: 11.

8. Hij is ook Opgevaaren als onze Plaatsverbeelder, om bezittinge te nemen van de erfelijke deſ eeuwigen levens / tot dat zijn mede-erfgenamen / alle de geloobigen die door Hem verbeeld worden / Hem volgen. Hierom worden wij gezegd / mede gezet te zijn in den hemel in Christo Jezu, Eph. II: 6. Het is een wonderlijk zeggen / dat wij mede gezet zijn in den hemel, terwijl wij hier op den miſthoop zitten van deze wereld; nogtans geschiedt dat / omdat Christus Jezu in den hemel zit als onze Plaatsverbeelder. Daar is eene soort van onderlinge plaatsverbeeldinge tuſſchen Christus in den hemel / en de geloobigen hier op aarde. Christus in den hemel zijnde / vertoont ons aldaar; want Hij verschijnt voor het aange-
zi

igle Gods voor ons, (Heb2. IX: 24; en wij
 vertoonen Hem wederom aan de andere zijde
 der op aarde. Het leven van een geloovigen
 in deze wereld moest het leven van een le-
 venden Christus in Heerlijkheid afbeelden.
 Hierom wordt gezegd / dat het leven Christi
 in ons geopenbaard wordt, 2 Cor. IV: 10,
 oodat er niemand zijn moest die op onzen
 wandel in de wereld zag / of hij moest aan-
 zonds kunnen zien / dat Christus in den
 hemel leefde / en dat dat leven Christi in ons
 openbaar was. Alle deze dingen nu overwe-
 nende / is het dan wel wonder / dat het Op-
 waren van Christus in onze nature verge-
 elschapt is met Gejuich en met eene stemme
 van vreugde-gezag onder alle de bezloften /
 ookwel in de strijdende / als in de triumphhe-
 ende siezke?

Het Vijfde of laatste Hoofdstuk van ons
 oorzgesteld / is de Toepassing van deze Leere.

Het *Eerste Gebruik* zal een woord van *On-
 verrigtinge* zijn in deze weinige navolgende
 bijzonderheden.

1. Ziet hieruit / dat de Schande van het
 kruis Christi geheel is afgewischt. Hij is met
 de overtreders geteld geweest, Hes. LIII: 12.
 Hij wierd een Godslasteraar genaamd / enz.
 Maar nu is die Wolke van besmaadheid
 verdreven / want God is Opgevaren met Gejuich;
 Hij die geboren was in een stal / heeft nu de
 hoogste plaats in den hemel; Hij die het
 kruis verdragen heeft / draagt nu de kroon
 der heerlijkheide; Hij die de lasteringe der menschen hoo-
 ren moest / is nu omringd met halleluja's der
 heil.

heiligen en der Engelen. En gelijk het me
het Hoofd geweest is / zoo zal het ook me
de leden zijn / die nu voor zijne zake smaad
heid en verachtinge lijden.

2. Ziet hier ook uit / dat niemand het oneer
behoeft te achten , om de zwaarste dingen te lij
den om zijner wille ; omdat Hij / voor wien wi
lijden / Opgevaren is met Gejuich ; Hij heeft bee
zwaarde dingen voor ons geleden / als he
mogelijk is dat wij voor Hem lijden kunnen.
Hij is voor lijden geheiligd geworden / en zij
kruis was de weg tot zijne kroone. ô ! Mij
ne vrienden / daar iemand om de zake Chris
ti mede gebonden wordt / zulks heeft zelf
eene zekere soort van schoonheid en heer
lijkheid in zich ; hierom achtte Mozes d
versmaadheid Christi meerderen rijkdom te zij
dan de schatten van Egypten , Heb. XI : 26.
Zoo wij met Christus lijden , dan zullen wij in
Hem verheerlijkt worden , Rom. VIII : 17.

3. Ziet hieruit / hoe weinig reden een ge
loovige heeft , om onder alle de schuddingen
en verwarringen van deze lage wereld ontru
te zijn ; al ware het ook / dat hemel en aar
de ondereen gemengd / en de zeeën beroer
wierden ; want God is Opgevaren met Ge
juich ; Hij regeert de wereld om zijner ke
ke wille / en daarom kan er niets bezkeer
geschieden ; Alle instrument dat tegen Zion b
reid wordt , zal niet gelukken , (Jes. LIV : 17)
omdat Hij / die het Hoofd / de Voorstander
de Beschezmer is van de keke / op d
Troon zit in den hemel ; Hij is Opgevaren m
Gejuich , en daarom zullen allen die haaz e
di

dezelv beraadslagen/achtezwaaztg gedzeben moezden/en in hun eigen garen vallen; De Heere is aan uwe regterhand; Hij zal koningen verslaan ten dage zijnes toorns, Ps. CX: 5, ende Hij zal ze verpletteren met eenen ijzeren scepter, Ps. II: 9.

4. Ziet hiez ook de Overeenkomste tusschen de Opvaringe van Christus ten Hemel, en zijne Wederkomste ten Oordeel. Want gelijk Hij Opvoer met gejuich, en met het geklank der Bazuine, zoo zal Hij ook met een geroep, met de stemme des Archangels, ende met de Bazuine Gods nederdalen van den hemel, 1 Thess. IV: 16. Maar met dit onderscheid/ dat het geroep en het Gejuich toen Hij opvoez in deze lage wereld/ niet gehoord wierd; maar als Hij nederdaalt om de wereld te oordeelen/ dan zal het geroep of de stemme des Verzlossers/ en de Bazuine Gods zoo luid zijn/ dat dezelve de lewendigen niet alleen zal doen heben; maar dat de dooden/ die zoo veel duizenden van jaren in hunne graven gelegen hebben/ daardoor opgewekt zullen worden.

Het *Twede Gebruik* zal tot *Beproevinge* zijn/ of Hij die Opgevaren is met Gejuich, utw Man/ utw Hoofd/ utw Propheet/ Priester/ Koning en Doodsprake is? opdat gij zoo het voordeel in den troost van zijne Hemelvaart u toe moogt eigenen. Om nu deze zaak te bezoeven/ zoo zage ik

1. Hebt gij zijnen Geest ontvangen? want Hij is Opgevaren/ opdat Hij zijnen Geest mogt uitstorten over zijne ledematen/ die hiez beleden op de aarde zijn; Joh. XVI: 7, Het
is

is u nut dat Ik weg ga; want indien Ik nie weg ga, zoo zal de Trooster tot u niet komen maar indien Ik benen ga, zoo zal Ik Hem tot u zenden. Ziet ook Rom. VIII: 9, Zoo iemand den Geest Christi niet heeft, die komt Hem niet toe. Hij is een heiligende Geest / een Geest der Gebeden / een Geest des Levens / een openbaarmakende Geest in tijden van verbaal; wanneer het Huis Christi tot een spelonke van moordenaars wordt gemaakt, dan zal de ijver van zijn huis u verteeren. Ps. LXXIX: 10.

2. Uwe harten zullen dan veeltijds als merarends-vleugelen opwaarts vliegen naar Hem in den Hemel; gij zult in uwe hoogachtinge tot Hem opbaren / en zeggen / Wien heb ik nessler U in den hemel? nessler U en lust mij ook niet op der aarde, Ps. LXXIII: 25. Ook in uwe buiggezetheit en bezinnigheit; zeggende / Tot uwen name ende tot uwer gedachtenisse is de begeerte onzer ziele. Met mijne ziele hebbe ik U begeerd in die nacht, Jes. XXVI: 8, 9. En in uwe overdenkinge; zeggende / Mijne overdenkinge van Hem zal zoete zijn, Ps. CIV: 34. Gij zult ook minigmaal tot Hem roepen in den gebede; opheffing van uwer handen tot Hem zal zijn als avond-offer, Ps. CXLI: 2. Uwe gebeden die geloofs zullen als rookpilaren zijn / betweling opgingen / wanneer de offeranden / die men reukweel gemengd waren / onder de wolken opgeofferd wierden. Gij zult niet alleen gebeden tot Hem opzenden / maar ook lofzangen; gelijk als hier / Psalmzinget Gode, psalmzinget; psalmzinget onzen Koning, enz. Col.

oofd zij de name zijner heerlijkheid tot in eeu-
 igheid; ende de gansche Aarde worde met
 zijne Heerlijkheid vervuld, Ps. LXXII : 19.
 Indien Hij als uw Hoofd is opgebaren/ dan
 zult gij zoeken de dingen die boven zijn, daar
 Christus is, zittende ter Regterhand Gods, Col.
 I : 1, en dan zult gij/ gelijk de Vrouwe, be-
 leed met de Zonne, de Mane van deze Aarde
 onder uwe Voeten vertreden/ Openb. XII : 1,
 is ook geduriglijk naar Hem op- en uitzien
 met een ooge des geloofs. Eene toegenogene
 vrouwe zal vermaakt scheppen om naar dien
 Deus uit te zien/ daar haar Man is; eben-
 zo is het met een geloovige. Jonas in den
 buik des grafs zijnde/ riep echter uit/ Nog-
 ens zal ik den Tempel uwer heiligheid weder
 anschouwen, Jona II : 4; en dat zal u Troost
 en Sterkte geven. Zij hebben op Hem gezien;
 Hem als een waterstroom aangeloopen; ende
 re aangezigten zijn niet schaamrood gewor-
 en, Ps. XXXIV : 6. Kortom/ gij zult op
 Hem zien tot alle de Eindens van zijne De-
 moginge aan de Regterhand Gods; en de-
 nijk Hij opgebaren is/ om uwe zaken te be-
 rgen in den Hemel/ zoo zult gij ook zijne
 ken bezorgen hier op Aarde/ nadat Hij u
 epen en gebruiken zal willen; gij zult u
 chlijden om zijns Naams te doen geden-
 en van elken geslachte tot geslachte; en
 anneer zijne Zake of Volk lijden moet/
 t zal u meer ter harte gaan/ dan eenig
 zonder belang van uw eigen; gelijk wij
 n kunnen in David/ Ps. CXXXVII : 5, 6,
 lien Ik u vergete, o Jeruzalem, zoo vergete
 3. Dl. I mij-

mijne Regterhand haar zelfs. Mijne tonge kleve aan mijn gehemelte, zoo Ik aan u niet gedenke, zoo Ik Jeruzalem niet Verhesse boven het hoogste mijner Blijdschap.

Het *Derde Gebruik* dezer Leere zal tot *Verstroosting* zijn voor alle de *Vrienden Christ* in deze waggelende wereld / waarin wij hebben gebonden worden. God is *Opgevaren* met gejuich, de Heere met het geklank der Bazuinen. Hieruit zal moeten volgen/

1. Dat gij Hem eerlang zult volgen; want wanneer het Hoofd opvaart/ dan zal Hij alle de Leiden tot Hem trekken; Daar Ik ben aldaar zal ook mijn Dienaar zijn, Joh. XII: 26. Onze ziele zal Hem in den dood volgen gelijk de ziele van Lazarus/ onbez eene wacht van Engelen; en uw Ligchaam zal Hem ook volgen in de Opstandinge; zijne Mitverkorenen zullen bijeen Vergaderd en opgenomen worden in de Wolken, den Heere te gemoete in de Lucht, 1 Thess. IV: 17; en alzoo zullen zij met Hem zitten in zijnen Troon, Openb. III: 2.

2. Als Christus *Opgevaren* met Gejuich dan zullen u de Gaven, de Genadens en I vloed des Geestes niet ontbreken, om u ondersteunen / en om u bekwaam te maken voor zijn Werk en Dienst/ die Hij voor u doen heeft op deze Aarde; want doe Hij *Opgevaren* is in de hoogte, heeft Hij Gaven genomen om uit te deelen onder de menschen Ps. LXVIII: 19. Hetgene Hij nu voor u genomen heeft, dat zal ons zekterlijk volgen onze nooden gegeven worden. Laat ons niet breezen om zijne Bevelen te gehoorzamen

nen/ al ware het ook/ om door het water en
het vuur te gaan/ want Hij die Opgevaren is
met Gejuich, zal alle onze onkosten dragen.

3. Hier is ook Troost tegen alle de Grim-
migheid en Toorn, die ons van de Menschen in
de Wereld kunnen overkomen, wegens het
vasthouden aan/ en het erkennen van Chri-
stus/ zijne Zake/ zijn Koninkrijk/ zijne Maar-
heid/ zijne Wegen en zijn Volk. God is Opge-
varen met Gejuich; Christus heeft de wereld
in alle goddeloozen in dezelfde overwonnen; zij
zijn een Voetbank Christi/ Ps. CX: 1. God
de Vader heeft Hem alle zijne Vijanden on-
der zijne Voeten gesteld; Hij verdmaast alle
kunne listen en staatkundige praktijken/ en
maakt ze tot zijne Werktuigen; want Hij
heerscht in 't midden zijner vijanden, zoodat
de grimmigheid des menschen Hem zal loffelijk
maken, Ps. LXXVI: 11. Deze grimmigheid
des menschen heeft er eenigen van ons uit
de vastgestelde Kezke geworpen; doch wie
weet/ of deze Grimmigheid des menschen niet/
er alles nog geëindigd zal zijn/ den Heere
loffelijk zal maken, en tot voordeel veranderd
worden van het Intrest Christi in dit arm
afgeweken Land; als ook tot het herle-
ven van een gezworen Werk der Reformatie?

4. Hier is ook Troost tegen de Vreeze voor
den brieschenden Leeuw, die omgaat, zoekende
wan hij zoude mogen verslinden, 1 Petri V: 8.
Want Christus is Opgevaren met Gejuich, en
de Leeuw aan Ketenen gebonden; en nu
het opperste eind dier Ketenen in de hand van
den verhoogden Verlosser. In den staat der

Verzunderinge stond hij onder zijn Bevel/ al-
 wij in het gebal van de zwijnen der Gadare-
 nen kunnen zien ; hoe veel te meer dan nu
 niet in den staat zijner Verhooginge ? waazin
 Hij Verheven is verre boven alle Overheid
 ende Magt, ende Kracht, ende Heerschappije
 ende alle Naam die genaamd wordt, niet alleen in
 deze Wereld, maar ook in de toekomende
 Eph. 1:21. Hij zal eerlang een azm verzoch-
 ten geloobige den satan onder zijne Voeten
 doen verpletteren, Rom. XVI:20.

5. Hier is ook Troost/Geloobigen ! alle de
 Engelen des Hemels zijn aan uwe zijde : alle
 de Heirleegers in den Hemel staan gereed/ om
 den Twist zijner Kerke te stijden ; zij wacht-
 ten maar op zijn Bevel/ want Hij is onde-
 hen een Sinaï in heiligheid, Ps. LXVIII:1.
 Zijn ze niet alle gedienslige Geesten, die te
 dienst uitgezonden worden om dergenen wille
 die de Zaligheid beërven zullen? Heb. 1:1.
 De Engel des Heeren legerd zich rondom deg-
 nen die Hem vreezen, Ps. XXXIV:8.

6. Hier is ook Troost tegen den Dood, ove-
 mits hij zijn Prikkel schijnt is/ en niet men-
 beschadigen kan ; want Christus heeft den
 Prikkel des Doods en de Wapenen van de-
 zen Koning der Verschikkinge met He-
 medegenomen/ doe Hij opvoer met Gejuich.
 hebbe de sleutels der helle ende des dood
 zegt Hij/ Openb. 1:18.

7. Hier is ook Troost door een Geloobige
 omdat zijn leven wel verzekerd is ; want hij
 is verborgen in Hem die Opgevaren is in
 Gejuich. Col. III:3, 4, Ende uw leven is in
 Chr

Christo verborgen in Gode. Wanneer nu Christus zal geopenbaard zijn, die ons Leven is; dan zult ook gij met Hem geopenbaard worden in Heerlijkheid.

8. Hier is ook Troost/ omdat alle de Bevelingen der Voorzienigheden in de Regering der Wereld, of in uw eigen Lot in het bijzonder, bestierd zullen worden tot uw Voordeel. Rom. VIII: 28, Ende wij weten, dat dengenen die God liefhebben, alle dingen medewerken tot een goed; want God is Opgevaren met Gejuich; en is van zijnen Vader der Gemeinte gegeven tot een Hoofd boven alle dingen, Eph.

22. Schoon er zich dan zeer duistere Bevelingen mogten opdoen; gelijk als doe de vreesche Strijd dergenen die streden, met geveinsch geschiedde, en de Kleederen in bloed verwenteld wierden, Jes. IX: 4; schoon dit in alle plaatsen van het Land gehoord en gezien mogt worden/ nogtans is God Opgevaren met Gejuich; en Hij heerscht zelfs over de verheerlijking der Zee; en waanneer hare baren naar Verheffen, zoo stilt Hij ze, Ps. LXXXIX: 10. Ook doet Hij doorgaans de Schuddinge der wereldsche Beroertenissen zijne komste inbrengen/ in een weg van Genade tot zijn Volk. Hij zal alle Heidenen doen beven, ende zij zullen komen tot den Wensch aller Heidenen, Ps. 117: 8. Dus ziet gij dan/ dat deze Leere van vertroosting is voor alle de ware dienenden van Christus.

Het Vierde Gebruik dezer Leere zal zijn tot vermaninge. Is het zoo/ dat Christus Opgevaren is met Gejuich aan de Rechterhand der

Majesteit in de hoogste Hemelen? Van Ver-
mane ik u/

1. Om Hem met een Ooge des Geloofs te be-
schouwen op den Troon. Want Hij die een we-
nig minder was gemaakt dan de Engelen,
nu met Heerlijkheid en Eere gekroond, Heb.
II:7. Gaat uit, ende aanschouwt, gij Doch-
ren Zions, den Koning Salamo, met de Kroon
daarmede Hem zijne Moeder kroonde, [Car.
III:11;] doe Hij Opvoer met Gejuich, en met
het geklank der Bazuine. Zijn Vader aan-
schouwt Hem met Vermaak/ en Hij wil op-
dat de geheele wereld Hem zoo aanschouwt
zal; Deze is mijn geliefde Zone, in denwelken
Ik mijn welbehagen hebbe, Matthj. XVII:
Ziet mijn Knecht, dien Ik Ondersteune; mijn
Uitverkoren, in denwelken mijne Ziele een wel-
behagen heeft, Jes. XLII:1. Christus ze-
heeft gaarne/ dat wij onze Oogen op Hem
wenden; en daarom roept Hij ons toe/Wend
det u tot Mij, of ziet op Mij; wordet behouden
alle gij einden der aarde, Jes. XLV:22. ô! Hoe
statelijk zit Hij niet op zijnen Troon
alle zijne Edelen rondom Hem?

2. Verheft de eeuwige deuren uwer hert-
opdat deze Koning der heerlijkheid inga.
Poorten der Hemelen waren voor Hem
opend/wanneer Hij Opvoer met Gejuich;
len dan de Poorten uwer harten niet voor
Hem geopend worden/wanneer Hij met
woord zijns monds komt kloppen/ zegge
de/ doet Hij open/ ende Ik zal tot u
komen? ô! Laat Hem/ die nu de ver-
naamste plaats in den Hemel heeft/ ook

voornaamste plaatse hebben in uwe harten.

3. Is Hij Opgevaren met Gejuich? Laat ons aan met Vrijmoedigheid toegaan tot den Troon der Genade, opdat wij Barmhertigheid mogen verkrijgen, ende Genade vinden, om geholpen te worden ter bekwamer tijd, Heb2. IV: 16. Want Hij is/ gelijk wij te voren gezegd hebben/ als onze groote Hoogepriester en Voorprake Opgebaren/ om nu te Verschijnen voor het Aangezichte Gods voor ons, Hebr. IX: 24. Hij heeft een Vriend op den Troon/ Gelovigen/ die de Volheid der Godheid in Hem eest wonen; en daar is niet anders tusschen hem en Hem te doen/ dan Biddet, en u zal gegeven worden, enz. Matthj. VII: 7. Indien iemand van u Wijsheid ontbreekt, dat hij ze aan God begeere, Jac. I: 5.

4. Is Hij Opgevaren met Gejuich, en met het geklank der Bazuine? dat dan de geheele Wereld, Engelen, Menschen en Duivelen Hem erbidige, en Hem huldinge doe; dat dan alle die dergenen die in den Hemel, ende die op de Aarde, ende die onder de Aarde zijn, voor hem buige; en alle Tonge belijde, dat Jezus Christus de Heere zij tot heerlijkheid Gods zijns vaders, Phil. II: 9, 10. O! Mijne Vrienden/ ze knie die voor Hem niet buigen wil/ zal heerlijk gebzolen worden. Zij die hunne Autoriteit oprigten/ in tegenstellinge van zijne uthoriteit/ Wetten en Keuringe/ en zijn zime Volke onderdzukken/ die zullen het buuzekloopen; want Hij zal ze verpletteren met znen ijzeren Scepter, Hij zal ze in stukken slaan als een Pottebakkers Vat, Ps. II: 9.

5. Draagt ook zorg, dat gij eene behoorlijke achtinge behoudt voor de Wetten en Vrijheden van zijn Huis, en voor de intresten van zijner heerlijkheid en Koninkrijke. Deze dingen worden heden onder ons als met voeten getreden; doch wat anderen ook doen mogen, houdt gij u bij de Wetten van Christus als aan eenen Regel; ontvangt doch geene Leeringen die Geboden van menschen zijn, Matth. XV: 9. Strijdt voor het Geloove, dat eenmaal den heiligen overgeleverd is, Jude vers 3. Staant dan in de Vrijheid, met welke ons Christus vrijgemaakt heeft; en wordt niet wederom met het jok der dienstbaarheid bevangen, Gal. V: 1. En wanneer gij een getuigenisse voor Christus geeft/ houdt dat dan vast/ opdat nieman uwe Kroone neme. Zijt getrouw tot den dooertoe; ende Hij/ die Opgevaren is met Gejuich zal u uit het Strijdspeet uitroepen/ ende geven de Kroone der Blijdschap/ de Kroone des Levens ende der Regtvaardigheid; ende niet alleen aan u, maar aan allen, die zijne Verrijkingen liefgehad hebben, 2 Tim. IV: 8.

6. Is Hij Opgevaren met Gejuich? laat ons Hem dan nooit schamen voor de menschen want Hij is onze Eere en Sieraad; Hij is niet beschaamd om ons te belijden voor zijnen Vader en voor zijne Engelen; laat zijn Name dan geschreven staan op onze Voorhoofden, gelijk die honderd vierenveertig duizend die met Hem staan op den Berg Sion, Openb. XIV: 1. Opdat een iegelijk weten mogt/ wiens wij toebehooren/ en wiens Liberje wij dragen.

7. Laten wij ons ook in de Plegtigheid van

jne Verhooginge vereenigen; want die is nog
 niet geëindigd; zij die Gejuicht hebben, doe
 zij eezgt van den Olijfsberg ten Hemel Doer;
 Juichen tot op dezen dag nog van Blijdschap.
 Laten wij ons dan voegen bij dat eenstem-
 mige Gezelschap. Doe Hij op het Deulen bez
 zelinne binnen Jeruzalem kwam inrijden/
 was er eene groote Schare die uitriep/ zeg-
 gende/ Hozanna den Zoon Davids! Matth.
 XI: 9. Hoe veel te meer past het ons nu
 niet/ om te Juichen en zijnen Lof uit te gal-
 len/ wanneerz Hij in plaatse van op eene
 zelinne te rijden/ op den Hemel vaart door
 zijnen grooten Name JAN, ende met zijne Hoog-
 heid op de bovenste wolken, Deut. XXXIII: 26,
 vergeleken met Ps. LXVIII: 4. Ik besluite
 met deze Vermaninge/ Juicht ende zingt vro-
 k, gij inwoneresse van Sion; want de Heilige
 Israëls is groot in 't midden van u, Jes. XII: 6.

E I N D E.

DE
GRIMMIGHEID
DES
MENSCHEN.

Opgebonden door de
KRACHT VAN GOD:

ZIJNDE EENE
VERHANDELINGE
OVER Ps. LXXVI : 11.

*Want de Grimmigheid des Menschen zal He-
loffelijk maken; het Overblijfsel der Grim-
migheden zult Gij opbinden.*

De Zeventig Overzettez^g noemen deze
Psalm een Lied over de Assyriërs; hetwelk be-
goede Mitleggers^g doet Oordeelen/ dat de
Psalm geschreven is bij gelegenheid van h^{et}
verslaan van het Keger Sanheribs door een En-
gel/ wanneer hetzelfde opgekomen was om M^{en}
r

uzalem te belegeren/ ten tijde van Hiskia. Anderen denken/ dat dezelve geschreven is bij gelegenheid van die Overwinninge ten tijde Josphats, waarvan men leest/ 2 Chzon. XX: 3. Het is eene Zaak van geen groot Betrug/ welk van beide hier wordt vastgesteld; en daarom zal ik mij in het beslissen van dezen Twist niet inlaten. Wij binden/ dat de Kerk hier van deze heerlijke Verschijninge Gods in zijne Voorzienigheid ten haaren voordeele een drievoudig gebruik maakt. (1) Gebruikt zij dezelve tot Verheerlijkinge van den God Israëls, den geheelen Roem en Eere daarvan aan Hem toeschrijvende/ vers 7, 8, 9, Aldaar heeft Hij verbroken de durige pijlen van den bogen; den Schild, ende het Zwaard, ende den Krijg, enz. (2) Tot eene eeuwige Schande van Israëls Vijanden, vers 6, 7, De Stouthertigen zijn beroofd geworden; zij hebben haren slaap gesluimerd, enz. (3) Tot vertroosting van het ware Israël Gods in alle eeuwen, in de Woorden van onzen Tegelst/ Want de Grimmigheid des Menschen zal Hem loffelijk maken, enz.

In welke Woorden wij eene tweevoudige Vaststellinge hebben/ en eene Bevestiginge van de Waarheid van die beide.

De eerste Vaststellinge is/ dat de Grimmigheid des Menschen God zal loffelijk maken. De Grimmigheid is de Verheffing des Toorns tot den hoogsten trap/ of die dezelve in Namme zet. De Grimmigheid des Menschen (in het Oebreeuwgch de Grimmigheid van Adam, of van Narde/ van een zwak onmagtig mensch/) zal

zal Hem losselijk maken; dat is/ die zal tot lof en verheerlijkinge van God moeten streeken/ door zijne albestierende Voorzienigheid/ schoon die anders beoogd mogt worden. God zal Hemzelven verheerlijken/ en die dienste maken tot zijne eigene heilige en wijze Eind en Oogmerken. Hoe God uit de Grimmigheid des menschen tegen Hem/ en tegen zijn Antreft en Volk zijne Heerlijkheid t'weeg brengt/ zal in 't vervolg verklaard worden. De andere Vaststellinge in de woorden is/ het Overblijfsel der Grimmigheden zult Gij Opbinden. Het Overblijfsel der Grimmigheden dat is/ hetgene dat nog van des Menschen Gezelschap overgebleven is/ wanneer God Hemzelven daardoor verheerlijkt heeft; want nadat God de oogmerken der Goddelooze Menschen verijdel heeft/ en dezelve tot zijn Heerlijkheid dienstbaar heeft gemaakt/ zo blijft er nog een Overbloed van Grimmigheid bij hen over; daarom staat er het Overblijfsel der Grimmigheden in het meerboudige getal; dat is/ een Overblijfsel van groote Grimmigheid of een Overvloed van dezelve. Doch wat zal er van dat Overblijfsel der Grimmigheden geworden? God zal hetzelve Opbinden. Schoon God het somtijds noodig acht/ om den toom zijner Voorzienigheid wat te verlossen/ en den goddeloozen toelaat om hun Grimmigheid en Vijandschap uit te laten/ zo verre die versterken kunnen tot zijne Heerlijkheid; zoo zal nochtan het Overblijfsel der Grimmigheden, dat niet tot zijne Heerlijkheid en het voordeel van zijn volk dienstig is/ van

Go

God worden Opgelonden ; zoo dat dezelve niet zullen kunnen uitgelingen worden.

Maar nu is er ook in de Woorden eene bevestiginge van de Waarheid die beide vaststellingen in dat woorden/ Want, (of gewisselijk) dat is / hoe zeer het zwakke Geloof van Gods Volk ook geschud en bewogen worden mag ; hoe zeer hunne harten bewogen mogen worden/ gelijk de boomen des velds/ wanneer de wind en de woede van der Menschen Grimmigheden daar tegen aan waait ; en schoon het Ongeloof in mag bewegen/ dat de Grimmigheid des Menschen tot heere Gods/ tot nadeel en schade van zijn Volk/ en tot bederf van zijn Intrest in de wereld uit zal vallen/ zoo zal het gewisselijk nog anders zijn/ want God die niet liegen kan/ heeft het gesproken ; en daarom is er niet de minste scrupel of twijfel omtrent de juistheid/ Want de Grimmigheid des Menschen zal Hem loffelijk maken ; enz.

Uit de Woorden/ dus geopend zijnde/ mogen wij aanmerken : (1) Dat de Goddelooze en Profhane Wereld met groote Grimmigheid verbuld is tegen Gods Volk en Kinderen. Zulke eene Gramschap had Kain tegen Abel, en Haman tegen Mordechai. (2) Dat de Grimmigheid des Menschen zekerlijk tot loom en Heerlijkheid van God bestierd zal worden ; want de Grimmigheid des Menschen zal Hem loffelijk maken. (3) Dat de Grimmigheid des Menschen, hoe Onstuimig dezelve is wezen mag/ van God bepaald wordt ; gelijk Hij de Onstuimige Baren van de Zee be-

bepaalt / ende zegt / Tot hiertoe zult gij komen, ende niet verder; ende hier zal Hij zich stellen tegen den hoogmoed uwer golven, Job XXXVIII: 11; zoo bindt Hij ook het Overblijfsel der Grimmigheden op, dat ze niet een duim breed hare palen te boven kunnen gaan / die Hij haar gesteld heeft. ,

Ik ben niet voornemens / om mij tot eenige dezer Propositionen of Voorstellingen voor te genwoordig te bepalen; maar alleen zal ik de woorden van den Tekst in deze nabolgende ordtachten te verhandelen. I. Zal ik een weinig spreken van de Grimmigheid des Menschen II. Hoe het geschiedt / dat dezelfde God losselijk maakt; en waarom Hij hebben wil dat zulke zoo zal zijn? III. Zal ik toonen / dat God het Overblijfsel van des Menschen Grimmigheden Opbindt; en hoe Hij zulke doet. En dan zal ik eindelyk IV. van deze Leere eenige Toepassing maken.

Belangende het Eerste Hoofdstuk, hetwelk is / om een weinig te spreken van de Grimmigheid des Menschen, zal ik twee dingen trachten te toonen: (1) Wat de Grimmigheid des Menschen te kennen geeft. En (2) waarom de Mensch zulke eene Gramschap tegen God en zijn Volk heeft?

A. Wat de Grimmigheid des Menschen te kennen geeft? Het geeft te kennen (1) de Goddeloosheid, van des Menschen Nature, en deszelfs Vijandschap tegen God; want de Grimmigheid tegen God / tegen zijne Wetten tegen zijn Volk en Antreest is de eigenlijke Vrucht en het Uitweksel van de verdo-

orbene Nature. Hierom is het/ dat de Hei-
enen woeden, en de Volken ijdelheid beden-
en; zijne banden verscheuren, ende zijne tou-
en van haar werpen, [Ps. II: 1, 3:] en
aet Pharaon zeggen/ Wie is de Heere, wiens
emme ik gehoorzamen zoude? Exod. V: 2.
(2) Deze Mitsdukkinge/ de Grimmigheid des
menschen, geeft de Zwakheid en het Onver-
mogen van dezelve te kennen; het is maar
de Grimmigheid van Adam, of van Roode
Aarde, gelijk ik in de openinge der woorden
tebbe aangemeest. Hoe bezachtelijk spreekt
de Geest des Heeren van den mensche/ en
van de hzacht des menschen niet in de Schrif-
tuur/ Latet gijlieden dan af van den Mensche,
wiens adem in zijnen neuze is; want waarin
hij te achten? Jes. II: 22. De Grimmigheid
des Menschen, wanneer die tot hare uiterste
alen uitgestrekt wordt/ dan kan ze maar
leem komen om het Ligchaam te dooden/
tot het verbezen van de leemen Hutte in
welke de Ziele haar verblijf heeft; en ver-
der kan ze niet gaan. (3) Het geeft te ken-
nen derzelver Voorbarigheid en Onbezonnen-
heid; want een toornig Mensch wordt als
verboezd door Hoogmoed en Passie/ zonder
het te geven noch op de Beginsels van de
beden/ of van de Godsdienst. Hiervan komt
het/ dat menschen in Toorne en Gramschap
vande/ tot zulke daden en ongelegenheden
verboezd worden/ die wanneer zij wedezom
tot stilstand komen/ hun vele smerte en kwel-
inge veroorzaken. (4) Het geeft te kennen
hetzelfs Hestigheid en Vinnigheid. Met wat
he-

hevigheid des geestes verholgen de Menschen hunne Dogmen niet / wanneer zij in Toorne en in Gramschap zijn? Hoe hevig vervolgde Ezaü zijn broeder Jacob niet? niet wat geweld boerde Nebukadnezar zijn Ongenoeen niet uit tegen de drie jongelingen/welke weigden om voor zijn Afgod needer te buigen? (5) Het geest ook deszelfs Ongeregeldheid en Willekeurigheid te kennen. Een Mensch in Toorne en Gramschap zijnde/heeft noch voor de Goddelijke en menschelijke Wetten eenige achttinge; maar is geheel overgegeven aan zijne eigene Begeerlijkheden/ gelijk als Toorne/Wraake/Crotschheid/en diezelijke Lusten.

B. Nu kom ik om te onderzoeken/vanwaar het komt/dat goddelooze Menschen zulk een groote Grimmigheid tegen God/en tegen zijn Zake en Antzigt hebben. (1) Dit bloeit uit de magt des satans in en over hen; want hij werkt in de kinderen der Ongeboorzaamheid Eph. II: 2. Wee dengenen, die de aarde ende de zee bewonen; want de duivel is tot u afgekomen, ende heeft grooten Toorn, wetende dat hij eenen kleinen tijd heeft, Openb. XII: 12. De Duivel is verbuld met Toorne tegen de Kerke Christi/ die aldaar wordt vergeleken bij een Vrouwe, bekleed met de Zonne, hebbende de Mane onder hare Voeten. Hoe is het nu/dat de Duivel zijn toorn tegen de Kerke oesent/ anders/ als door goddelooze Menschen op te werken om onder zijne Bestieringe haar te vervolgen en te onderdrukken? Wanneer dat de goddeloozen Gods volk in de gevangenis werpen / zoo wordt zulks gezegd van de

den duivel te geschieden / Openb. II: 10, Ziet,
 den duivel zal eenigen van ulieden in de gevan-
 disse werpen, opdat gij verzocht wordt; en
 gij zult eene verdrukkinge hebben van tien
 dagen. Zij moeten dan gewisselijk hard
 waken / die de duivel booztdrijft. (2) Het
 heet ook boozt uit de kracht van de natuur-
 lijke vijandschap tegen God en zijne Zaak, het-
 welk niet anders is als het bezigst van des
 duivels boosheid / dat in de zielen der god-
 looze menschen ingestoot is. Wanneer nu de
 Satan eenig kwaad wil doen in de wereld /
 en heeft hij niet meer te doen / als tot deze
 zijne begeerlijkheid te zeggen / gaat / ende
 gaat / en tot een ander komt / en zij komt.
 Het roed van de verdoornene nature rolt en
 valt niet zoo als de duivel dat hebben wil.
 Zij zijn met toorn vervuld tegen het volk
 Gods / omdat hare werken boos zijn, en
 van het Volk Gods goed zijn. Dit
 is de reden / waarom Kain zijn broeder
 door dood sloeg / 1 Joh. III: 12. (4) Omdat
 het Volk het goede van de Kerke Christi op
 zoekte, en de goddeloozen dezelve zoeken
 verderven. De eene zoekt en bidt om de
 vrede van Jeruzalem / en heeft een welge-
 wen aan hare steenen, en medelijden met haar
 Ps. CII: 15, daar de goddeloozen haat
 den te bezwoegen / en uitroepen: Ont-
 ze, Ontbloot ze tot hare fondamenten toe.
 CXXXVII: 7. En daarom kunnen zij
 anders / dan woeden en met gramschap
 vervuld zijn tegen degenen / die hunne oog-
 den en maatregelen overdwarsen. Dus-
 Dl. It bezre

verre over het Eerste Hoofdstuk. Nu volgt

Het Tweede Hoofdstuk; namelijk/ om te toonen / hoe het geschiedt / dat de Grimmigheid des menschen God loffelijk maakt? Ik zegge vooraan/ dat God tweezins onder de menschen loffelijk wordt gemaakt; (1) Dadelijk door heiligen en door engelen in de strijdende en in de triumpherende strijde/ daar de Lofzang tot Hem geduriglijk in stilheid is, Ps. LXV: 2. (2) Lijdelijk; dus looft Hem al waer een wezen ontvangen heeft; de vogelen der hemels/ de dieren des velds/ de visschen der zee/ de zon/ maan en sterren/ hemel en aarde en elk schepsel looft zijnen heerlijken Schepper; Ps. XIX: 2, De hemelen vertellen God Eere, ende het Uitspansel verkondigt zijne handen Werk.

Vraagt men nu/ Hoe de Grimmigheid der menschen God loffelijk maakt? Ik antwoord:

1. God ligt of werft eene schattinge van Lof uit de *Grimmigheid des menschen*, door dezelve te doen keeren tot Verheerlijking van zijn Name, en Verklaringe van de werkzaamheden zijner Nature. Hij verheerlijkt zijne Magt in de Bestieringe en Obezheerschinge van alle de bewegingen van hunne verdorvene gemoederen en werkzaamheden/ daar zij stout en hoogmoedig handelen/ daar vertoont Hij Hemzelven boven hen te zij/ zij liggen alle onder het bedwang van zijn albestierende hand/ want Hij heerscht in midden zijner Vijanden, Ps. CX: 2. Hij verheerlijkt menigmaal zijne wijsheid in

de jebelen van hunne deſſeinen tegen zijn volk
 kerke/ door hen te vangen in hunne eige-
 ſtzikken; Hij maakt te niete de gedachten
 argliſtigen, dat hare handen niet een ding
 en rigten. Hij vangt de wijzen in hare arg-
 righeid: dat de raad der verdraaiden gestort
 wrdt, Job V: 12, 13. Hij doet de Grimmigheid
 der menſchen uitballen tot bezheeſelijkinge van
 de regtvaardigheid en geſtrengheid; want
 terwijl de goddeloozen tegen God en zijn
 treſt woeden en indzuifchen/ vergaderen
 haarzelve toorne als een ſchat in den Dag
 Toorns, ende der Openbaringe van het regt-
 urdig Oordeel Gods, Rom. II: 5. Wanneer
 zelve nu bodelijk over hen geopenbaard
 wrdt/ dan wrdt het voor de wereld meer
 enelijk en zichtbaar. Hij doet de Grimmig-
 heid der menſchen uitballen tot bezheeſelijkinge
 van zijne aanbiddelijke ſouvereinheid; nooft
 het deſ Heeren Volk zulke ontzaggelijke
 teukenen van Gods ſouvereinheid gehad/
 wanneer het in den ogen van de Grim-
 migheid der menſchen is geweest; toen heeft
 het als ſtom en ſtil geweeſt. Toen de Sabe-
 en Chaldeën op Job loſgelaten wierden
 zijne goederen te plunderen en te roo-
 ven zoo wierd hem de Aanbiddelijke Sou-
 vereinheid daarin ontdekt/ zoodat hij zeggen
 kon: De Heere heeft gegeven, ende de Hee-
 re heeft genomen, de Name des Heeren zij
 lofd, Job I: 21. Het is in zulk een geval/
 dat is/ dat God tot zijn Volk zegt/ Latet
 den vrome wetet, dat Ik God ben; Ik zal ver-
 d worden onder de Heidenen, Ik zal

verhoogd worden op der Aarde, Ps. XLVI : 11. Dus vermeerft de Heere voór Hemzelven Loof uit de Grimmigheid des menschen.

2. De Grimmigheid des menschen zal God loffelijk maken door dezelve dienstig te maken tot bevordering van zijn eigen Werk in en omtrent zijne Kerke. De Grimmigheid des menschen zoude schijnen de Hezke te bezwaren; doch God gebruikt ze om dezelve op te bouwen / schoon zij niets zulkz beoogen of in hunne harten hebben.

Vraagt men: Wat Werk Gods omtrent de Kerke door de Grimmigheid des menschen bevorderd wordt? Dit antwoorde: (1) Zijn Openbaarmakend Werk; want door den win van des Menschen Grimmigheid wordt door Hem het kostelijke van het snoode / en het koor van het kaf onderscheiden. Wanneer de Hezke in voorspoed en gerustheid is / da zijn de ware geloobigen en gebedigen onder een gemengd / gelijk het kaf en het koor in den dorschvloer; doch de Heere / gelijk een wijs Landman / opent de deure zijner schure / en laat zoo den wind van des menschen toorn daarin waaijen / opdat de wiet weten mocht / wat het koor of de tarw is. ô! Mijne Vrienden / daar is alreer veel kaf verstoffen / zoowel onder de Leeren / als onder de Belyders; doch het zeer waarschuynlijk / dat de wind en de z nog al mee zullen verstuiwen / eer het wiet ten einde zal zijn. (2) Door de Grimmigheid des menschen wordt Gods Reinigend We

onder zijne eigene kinderen bebordezd. Daar
 veel schuim der bezdozvenheid/ dat des
 meeren volk hiez in de woestijne aankleeft;
 1 stookt de Heere den smeltkroeg van des
 menschen Grimmigheid als 't ware/ heel heet/
 2 wezpt dan zijn volk in dezelve/ opdat
 3 aannee? Hij ze daardoor beproefd heeft/ Hij
 4 en dan als goud te voorschijn brengen mogt;
 5 Jes. XXVII: 9, Daarom zal daardoor de on-
 6 regtigheid Jacobs verzoend worden, enz. Hij
 7 ascht den drek der dochteren Zions af, ende
 8 bloedschulden Jeruzalems uit het midden
 9 erzelver, door den Geest des Oordeels, ende
 10 or den Geest der Uitbrandinge, Jes. IV: 4.
 11) God bebordezt daardoor zijn Vereenigend
 12 Werk. In tijden van brede en uitwendige
 13 rustheid worden de schapen Chzisti ver-
 14 sooid en onder malkander verbeeld; maar
 15 God laat dan de honden op hen los; dan
 16 lit de kudde bij malkande?/ of Hij werpt
 17 als stukken van metaal in het vuur/ op-
 18 t zij tot een klomp te zamen loopen mog-
 19 en. (4) Door de Grimmigheid des menschen
 20 wordezt God somtijds het Werk van de Uit-
 21 eidinge des Evangeliums. Ziet Act. VIII:
 22 6. Het Evangelium is als de kamille/ die
 23 e meer het beztapt wordt/ hoe meer het
 24 h bezpzeidt.

25 3. De Grimmigheid des menschen zal God
 26 elijk maken, door aan Gods Heiligen hier
 27 de woestijne stoffe van Lof en Dankzeg-
 28 ge toe te brengen. De grimmigheid van
 29 jarao en de Egyptenaren maakte een
 30 groot gedeelte uit van Israëls lied./ Exod.

XV: 9, De Vijand zeide: Ik zal vervolgen, ik zal achterhalen, ik zal den buit deelen; mijne ziele zal haarder vervuld worden, ik zal mijn Zwaard uittrekken, mijne hand zal z uitroeijen; maar ô! wat eene stoffe van le wiezd daaz niet uit geboren/ toen de hittig heid hunneſ toozneſ gebluſchte wiezd in d diepte der Zee? en toen zij onder zonken al lood in de geweldige wateren?

4. God perst somtijds zijn Lof uit de monden van zijne Vijanden zelve; inzonderheit wanneer zij zien/ dat God tegen hen he veld behoudt in een weg van vreesſelijk Majesteit; gelijk wij zien kunnen/ Exod XIV: 24, 25. Pharao en zijn heizlegez/ met zijne paarden en wagenen/ hadden Aſra bezvolgd tot in 't midden van de Rode Zee waarop de Heere in zijnen Toozne in de kolonne des vuurs ende der wolke op het leger d Egyptenaren nederzag, de raderen harer wagenen wegstiet, en dede ze zwaarlijk voortvaren; hen dug bezschrikkende/ wiezden zij g noodzaakit om den God Aſraëlſ te loven do eene plegtige erkenteniſſe; komit zeggen ze Laat ons vlieden van 't aangezigte Israëls; want de Heere strijdt voor haar tegen de Egyptenaren Dug ziet gij/ hoe de Grimmigheid des menschen God loffelijk maakt.

Vraagt gij nu/ Waarom de Grimmigheid des menschen deze Schattinge van Lof a God moet opbrengen? Ist antwoorde: (1) Omdat alle wezenſ aan God den Opperſt Mezenaar/ van wien zij afhangen/ de Schattinge betalen moeten; want uit Hem

ende door Hem, ende tot Hem zijn alle dingen, hem zij de Heerlijkheid in der Eeuwigheid, Rom. XI: 36. En Salomo zegt/ Spz. XVI: 4 De Heere heeft alles gewrocht om zijn zelfs wil, ja ook den goddeloozen tot den dag des kwaads. (2) Omdat God een behagen heeft in den duivel en zijne werktuigen te verijelen en te verbluffen; zij beoogen om God te ontteeren/ en om zijn Antreft in de wereld te bederfen; doch God doet hetgene dat tot verheerlijking van de Kerke onbeznoemen was/ tot haar voordeel uitballeen. Dus beoogde de duivel en zijne werktuigen in den dood van Christus niet minde/ dan het gansche oogmerk van zijne menschwozdinge te verijelen; ook dachten zij Hem al ver genoeg te hebben/ en dat alles nu wel en zeker was doen zij Hem in 't graf hadden; en nogtans wordt zelfs zijn dood en kruis een triomphante wagen/ waarop Hij de Overheden en Magten uitgetogen heeft/ en openbaar en toone stelt. (3) God wil zulks doen/ omdat zijn Volk op Hem vertrouwen en hem verheerlijken zoude/ in een weg van geloobig wachten en afhanginge van Hem in de allerslimste tijden; gelijk als Abraham/ de vader aller geloobigen/ bede/ welke tegen hope en op hope geloofd heeft, ende heeft aan de Beloftenisse Gods niet getwijfeld door ongelooft, Rom. IV: 18, 20. De dag van de menschen Toorn en Grimmigheid is een dag/ waarin God op eene bijzondere wijze roept om op Hem te vertrouwen/ volgens het voorbeeld van David/ Ps. LIX: 10.

Tegen zijne sterkte (dat is tegen de sterkste de magt en het woeden van den vijand) zal ik op U wachten; want God is mijn hoop en verlossing.

Het Derde Hoofdstuk van ons voorgesteld is / om te toonen / hoe God het Overblijfsel der Grimmigheden opbindt? Hiertoe heeft de Heere bezcheidenen wegen; gelijk als (1) somtijds bindt Hij hen Toorn en Grimmigheden op door hen te Bekeeren. Een weest van Bekeerende Genade zal den Wolf met het Lam doen verkeerren, en den Luipaard bij den Geiten-bok doen nederliggen, Jes. XI: 6. Zie dit in Saulus / wanneer hij / Act. 9. Moorden dreiging blaasde tegen de discipelen der Heeren, hoe hem God ontmoet op den weg naar Damascus / en hem zulk een keez geeft, dat een vervolgende Saulus in een predikenden Paulus wierd veranderd. Het is voor God eene ligte Zaak / om een wapentuig uit des duivels hand te wzingen / en hetzelfde wederom tegen hem en zijn koninkrijk te gebruiken. (2) Somtijds door hen van hunne oogmerken af te wenden; gelijk Hi. Sanherib voor een tijd zoo dede / wanneer zijne Grimmigheden gespannen waren tegen Israël; de Heere verwekte de inwoners van Libna tegen hem / welke geruchte hem voo dien tijd van zijne toornige onbezinning deed ophouden / 2 Kon. XIX: 7, 8. Zoo ook in 't geval van David / 1 Sam. XXIII: 27, 28 toen Saul hem vervolgde / zoo wendde hen de Heere af van David te vervolgen; want daar kwam een Bode tot Saul, zeggende

Haas

naast u, ende komt, want de Philistijnen zijn
 in het land gevallen. Doe keerde zich Saul af
 van David na te jagen, enz. Het is vooz'den
 Heere eene ligte zaak/ om de goddeloozen een
 geheel anderz wezst te doen te geven/ als des
 Heeren volk te kwellen/ welk zij anderz le-
 vendig/ als 't ware/ op zouden slokken. (3)
 Somtijds dooz hen te bederven; gelijkz wijs
 wij Pharao en de Egyptenaren dede/ toen
 zij Israël bezolgdten/ als wij hoven hebben
 aangemezkt; want de ijver doodt den slech-
 ten, Job V: 2. (4) Door goede gedachten van
 Gods Volk in het harte van hunne vijanden in te
 wezenen, waazdooz hunne Grimmigheid ge-
 smit woçdt; Spz. XVI: 7, Als iemands we-
 ren den Heere behagen, zoo zal Hij ook zijne
 vijanden met hem bevredigen. Dus wiez'd het
 harte van Nebucadnezaz tot de drie Jonge-
 men gekeez'd/ welke hij in den gloeienden
 oven had doen wezpen/ die zevenmaal hee-
 z was gemaakt dan men dien pleeg heet
 maken/ Dan. III: 28; ziet ook Dan. II:
 47, 48, Des Konings herte is in de hand
 des Heeren als waterbeken; Hij neigt het tot
 dat Hij wil, Spz. XXI: 1. Hoe gemak-
 kelijk is het voor den Heere niet/ om zelsz
 Harde bevel te geven om de vrouwe te
 hulpe te komen en om haar te begunstigen?
) Somtijds dooz hunne Verborgenheden te
 ontdekken, en hunne toornige raadslagen tegen
 Kerke en het Volk Gods aan den dag te
 brengen. Dus wiez'den de bezorgene raad-
 gen van den koning van Assyrië ontdekt/
 aan den koning van Israël geopenbaaz'd

door den Propheet Eliza / waardoor hij in zijn oogmerk bezield werd / en zijne woed ophefde. (6) Soms tijds door hen den moed benemen, en hen hant- en handeloos te maken. De stouthertigen zijn beroofd geworden zij hebben haren slaap-gesluimerd, ende gene van de dappere mannen hebben hare hande gevonden, Ps. LXXVI: 6. (7) Soms tijds verwart en verbijstert Hij de Vijanden van zijn Kerke en Volk, door dingen, die haar weinig schaden kunnen. Dus wierden de Midianieten bezigteld en ontsteld door het geluid der Bazuinen / en het aan stukken slaan der Kruiken door het volk Gideon's / Rigt VII. En de Moabieten wierden bezwaaren en bezegen de onbezage door het schijnen van de Zonne over het Water, 2 Kon. III: 22, enz.

Het Vierde of laatste Hoofdstuk van ons boezgesteld / is de Toepassing.

Het Eerste Gebruik van deze Leere zal zij tot Onderrigtinge in deze weinige navolgende bijzonderheden. Is het zoo gelijk wij nu gehoord hebben / dat de goddeloozen zoo vol Grimmigheid zijn tegen God / tegen zijn volk en zijn intrest? ziet hier dan uit /

1. De Verdorvenheid en de Berovinge der Nature. De Goddeloozen zijn Vervreemd van de Baarmoeder aan; de leugensprekers doelen van Moeders buik aan, Ps. LVIII: 4. Wanneer wij eene goddelooze wereld zien / die vol van haat / toorn en hoogheid tegen Christus en zijn intrest is / en die alle bedenkelijke wegen inslaat / die zij maar kunnen

en/ om dezelve te bedekken en om te kee-
 ren/ dan kunnen wij gemalikelijk zien / dat
 de nature des menschen niet is gelijk zij voor-
 maals is geweest; al het gedichtsel der ge-
 machten zijnes herten is 't allen dage alleenlijk
 loos, Gen. VI: 5. Hiervan komt het/ dat er
 zoo veel schuim van prophaniteit/ bloeden /
 eegen/ zweeren / dzonkenschap / onreinheid /
 abbatyschendinge/ en andere kwaden uitbre-
 ken tot oneere Gods en schanden voor onze
 heilige Kerk. ô! Hoe noodig is het wez-
 en der Bekeeringe niet in onze dagen/ hetwelk
 helaas! tot zulk een beslagelyk stilstaan is
 gebragt?

2. Ziet hier ook uit/ de Dwaasheid en de
 onzinnigheid van Zondaren, die tegen God, zij-
 ne Zaak en Intrest strijden; want zij kunnen
 nooit overmogen/ dewijl God in de uitkomst
 de zaken zoo bestiegt/ dat de grimmigheid
 des menschen Hem losselijk maakt. Gods oog-
 ten zullen bereikt worden / en niet de
 onne. Zoodat zij/ die tegen God strijden/
 is onzinnigen zijn/ die hunne hoofden stoo-
 ren tegen een koperen muur; zij mogen in
 alles te doen hunne hoofden verpletteren /
 maar zullen de zaak Gods in 't minste niet
 beschadigen kunnen; want de grimmigheid des
 menschen zal Hem losselijk maken.

3. Ziet hier ook uit/ dat er een Heilige al-
 bestierende Voorzienigheid is in de allerduisterste
 en meest dreigende Bedeelingen, die Gods Volk
 kunnen overkomen. De Grimmigheid des men-
 schen, die het volk Gods als schijnt op te
 hoeken/ is onder het bedwang en de bestie-
 ringen-

ringe van eene heilige en wijze Doorzienig-
heid. Wij zijn gereed / wanneerz God's weg
in de zee / en in de wezbelwind is / om uit
te roepen: Du is 't bezloren / de zake Chzi-
ti zal bezgaan / en God onteerd worden;
maar wacht een weinig / daar is een rad
in 't midden van een rad / dat de zaken zoo
zal heeren / dat de Grimmigheid des menschen
Hem losselijk maken zal, en zijn Antreft en
Zake bevoorden / in de plaats van die te
bederven.

4. Ziet hiez ook een aanmerkelijk Tegengift
tegen de slaafsche vreeze voor de *Grimmigheid
der menschen*, die een stzif bezoozsaait; in
zondezheid wanneer de goddeloozen rondomme
draven, en wanneer de snoodsten van 's menschen
kinderen verhoogd worden [Ps. XII: 9] tot
magt en authoriteit; en wanneerz zij hunne
magt gebzuiken om het volk God's te on-
bezdzukken / en om zijn Antreft in de wereld
te bedezven; wat grond is ez om de Grim-
migheid des menschen te vreezen / wanneerz
God gezegd heeft / dat dezelfde Hem zal losselijk
maken? Wie zijt gij, dat gij u vreezet voor
den mensche, die sterven zal? Ende voor eens
menschen-kind dat hooi worden zal? Ende ver-
getet des Heeren, die u gemaakt heeft? enz. Hes
LI: 12, 13. Wanneer wij door eenige zondige
wegen de Grimmigheid des menschen misser
ontwijken / dan loopen wij tegen God aan met
hoog bezheben schilden.

5. Ziet hiez ook uit / dat het beter is tot
den Heere toevlugt te nemen, dan op menschen
te vertrouwen; dat het beter is tot den Heere

toe

evlugt te nemen; dan op Prinsen te vertrouwen, Ps. CXVIII: 8, 9. Omdat wij door op den Heere te Vertrouwen onder de bescherming zijn van Hem/ die duivelen en menschen onder zijn bevel heeft; en omdat wij/ door menschen te vertrouwen, onszelven uit de ongeveiligheid en Voorzienigheid van God werpen: vervloekt is de man, die op eenen mensche vertrouwt, ende vleesch tot zijnen arm stelt, de wiens herte van den Heere afwijkt, Jer. VII: 5.

6. Ziet hier ook uit/ van waar het komt, dat de Kerke Christi bewaard geworden is alle eeuwen onder de grootste Stormen; wanneer de helle en de aarde tegen haar betoed/ en haar bederf beraadslaagd hebben. De Reden is/ omdat God de zaken altijd zoo bestiejd heeft/ dat de Grimmigheid des menschen Hem moest loffelijk maken, en zijne Zake bevoorderen; en het Overblijfsel, dat God niet bezheerlijkte/ dat heeft hij opgebonden. De Kerke Christi is als een schip in zee/ dat eene groote bezcheidenheid van winden ontmoet; maar dat door het wijze beleid van den loods/ die met den wind zijn voordeel doet/ om in de gevegenschte haven in te komen/ nogtans bezouden aan land raakt. Onze ervaren loods/ de Heere Jezus/ op wiens schouder de heerschappij is/ weet zeer wel/ hoe hij de winden bezgaderen en de zeilen van het schip behandelen zal/ om zijn volk onbedeljk door de stormen en contrarie-winden van de Grimmigheid des menschen, en

en het woeden der duibelen/ tot de eeuwige
 haben der heerlijkheid te brengen; want de
 Grimmigheid des menschen zal Hem loffelijk
 maken, enz.

7. Deze Leere onbezwygt ons ook / alle
 Ongelijk en Lasteringe, die ons om de Zake
 Christi overkomen, te dragen met veel Zacht-
 moedigheid, Lijdzzaamheid en Stilheid des Ge-
 moeds; en om onze zake aan den Heere over
 te geven/ wanneer wij onregtvaardig door de
 menschen lijden moeten; want wij zien hier/
 dat de Grimmigheid des menschen in de hand
 des Heeren is; en wanneer Hij ziet/ dat de-
 zelfde niet tot zijne heerlijkheid en ons wel-
 zijn nuttig is/ dan zal Hij dezelve Opbinden,
 en dezelve ook vergelden; want mijne is de
 wrake, spreekt de Heere, Heb. X: 30. Wan-
 neer wij onze zake wreken willen/ dan nemen
 wij die uit Gods hand. Laat ons dan het
 voorbeeld Christi nawandelen / Die als Hij
 gescholden werd, niet weder schold, maar
 het overgaf in de handen van zijn Vader; en
 nu zien wij/ wat er van geworden is. De a-
 me Joden / die zijn bloed over hen en over
 hunne kinderen afbaden/ hebben nu al zeven-
 tien honderd jaren onder het gewigt van Gods
 hand gelegen.

Het Tweede Gebruik zal zijn tot Vermaninge.
 Als het 300/ dat de Grimmigheid des men-
 schen Hem zal loffelijk maken; en ontvangt
 Hij in een lijdelijken weg uit de hoogheid
 en goddeloosheid des menschen deze schat-
 tinge van Lof? laat ons dan alle het daarop
 toeleegen / om Hem dadelijk te loven en te
 ver-

heerlijksten; want (1) Dit is zelfs het
 einde en Oogmerk van ons geheele Zijn; het
 einde der menschen hoogste Einde / dat hij tot
 heerlijkste zij van Hem / die hem gemaakt
 heeft / en God zal op de eene of andere wijze
 zyne inkomste van heerlijkheid voor Hemzel-
 ven van ons verkrijgen. Laten wij ons dan
 haastigen / om het Einde van ons Zijn te
 bereiken / door Hem dadelijk te verheerlijken /
 zyne heerlijkheid te bevorderen in dezen
 tijt. (2) Dit is het Einde van onze
 nachtdadige Roepinge en nieuwe scheppinge
 Christus Jezus. Dit volk hebbe Ik Mij ge-
 smeerd; zij zullen mijnen Lof vertellen, Jes.
 LIII: 21. Maar gij zijt een Uitverkoren ge-
 achte, een Koninklijk Priesterschap, enz. op-
 dat gij zoudet Verkondigen de Deugden des-
 enen, die u uit de duisternisse geroe-
 pen heeft tot zijn wonderbaar Licht, 1
 Petri II: 9. (3) Dit is het Einde van
 de Verlossinge door Christus; Want gij zijt
 re gekocht, zoo Verheerlijkt dan God in uw
 lichaam, ende in uwen geest, welke Godes
 ro, 1 Cor. VI: 20. (4) Dit is het Ein-
 de van uwe Verkiezing van eeuwigheid.
 Daarom heeft God iemand van Adams na-
 melingen lief willen hebben / dan omdat
 Hem verheerlijken zouden? Eph. I: 4,
 Hij ons uitverkoren heeft in Hem,
 ver de grondlegginge der wereld, opdat wij
 heiligen ende onberispelijk zijn voor Hem
 in de liefde, tot Prijs der Heerlijkheid zijner
 glorie. (5) Dit is ook het werk, waar-
 in alle de schepselen, die rondom u zijn, be-

bezig zijn. Alle uwe werken , Heere , zullen U loven ; ende uwe gunstgenooten zullen U zegenen , Ps. CXLV : 10. Laat ons dan met David zeggen / Ps. CIII : 1 , Looft den Heere mijne Ziele ; ende al wat binnen in mij is zijnen heiligen Name.

Vraagst men : Hoe zullen wij Hem / dien de Grimmigheid des menschen losselijk maakt , badelijk loven en bezheezlijken ? Ik antwoord : (1) Door te Gelooven in den Name zijnes Zoons Jezus Christus , en te verzegelen dat God waarachtig is. Dus geloofde Abraham aan God / Ende heeft aan de Beloftenisse Gods niet getwijfeld door Ongeloove ; maar is gesterkt geweest in het Geloove , gevende God de eere , Rom. IV : 20. (2) Door gehoorzaamheid aan alle zijne geboden , en door een wel aangeselden wandel ; want de bezichtbare belijders zijn eene eere Christi / en het sieraad van zijn hof ; want zij zullen genaamd worden eikenboomen der gerechtigheid , eene plantinge des Heeren , opdat Hij verheerlijkt worde , Jes. LXI : 3. Wie dankoffert , die zal Mij eeren ; ende wie zijnen weg wel aanstelt , dien zal Ik Gods heil doen zien , Ps. L : 23. (3) Door een standvastig aankleven aan Hem , aan zijne zake en intrest / en aan de boozregten van zijne Knechten en Koninkrijke / wanneer de grimmigheid des menschen ons van dezelve zoekt te berooven. Hierom worden wij geroepen / om in zoo een tijd te strijden voor het geloove , dat eenmaal den heiligen overgeleverd is , Jude vers 3 , en om te staan in de vrijheid , met welke Christus ons vrijgemaakt heeft ,

est, Eph. V: 1. Wanneer wij nu gewillig
 naar de geboden der menschen wandelen/ en
 die zake afstaan/ zoo verachten en onteeren
 Hem/ alsof Hij/ noch zijne zaak/ niet waar-
 digh waren om voor te stighden. (4) Door een
 moedig Lijden voor Hem, wanneer Hij ons
 artoe roepen zal/ zeggende met Paulus/
 ben bereid, niet alleen gebonden te worden,
 maar ook te sterven te Jeruzalem voor den Name
 Heeren Jezu, Hand. XXI: 13. O! Myne
 vrienden/ wij moeten op den eenen of ande-
 ren tijd ons leven verliezen; nu kunnen wij
 hetzelve nooit eerlijker verliezen// dan door
 sterben voor den Name van Christus; dit
 is voor een Christen het bed van eere; want
 niemand voor Christus zijn leven verliest/
 zal hetzelve wederom vinden met voor-
 deel/ zoo wel in den dood als in de opstan-
 dinge des ligchaams.

Het *Derde Gebruik* zal een kort woord van
maninge zijn voor het arme volk Gods, het-
 welk heden door kerkelijke tirannijs in hunne
 natuurlijke voorregten onderdrukt wordt; en
 onmogelijk om hun vasthouden aan hunne
 voorregten en bijnheden als Christenen/ en
 de bijnheden van de kerkte Christi/ bloot
 te steld zijn aan de Grimmigheid van huane
 heidenen. Ik zal alleen tot uwer bemeedi-
 ginge deze weinige dingen uit den tekst voor-
 brengen. (1) Het is niet de Gramschap van
 , maar de Grimmigheid van een woem/
 een mensche, daar gij bloot voor ligt/
 en die Grimmigheid niet veel uitwerken kan;
 daarom wie zijt gij, dat gij u vreezet voor
 . Dl. den

den mensche die sterven zal? enz. Jes. LI: 12.

(2) Gelijkt het de Grimmigheid des menschen is/ zoo zal deze Grimmigheid den Heere losselijk maken. Indien de Heere dan eene schattinge van Lof bekomt uit de Grimmigheid des menschen, zoo mogen wij bezelve met lijdzaamheid en geduld verdragen. De menschen zullen hunnen grond ploegen/ zelfs in koud en stormig weder/ in verwachtinge van een volen oogst; O! Mijne bzienden/ indien God maar een oogst van Lof en heerlijkheid bekomt/ dan mogen wij met lijdzaamheid en vermaal de ploegers op onze ruggen laten ploegen/ want de ploegtijd zal voorbijgaan en de oogst zal eens naderen; en dan zullen zij/ die tzanen gezaaid hebben/ met vzeugde maaijen.

(3) Indien er eenige Grimmigheid des menschen overblijft, behalve hetgene baardoo God eene inkomste van Lof en heerlijkheid bekomt/ die zal Hij opbinden, en wederhouden gelijkt het water van een molen; hij zal zoo veel van den loop van het water over het rad laten loopen/ als dienstig zal zijn om hetzelve te doen omloopen en om zijn koren te malen; maar het overige water zal hij een anderen koez doen nemen. Zoo zal hij ook zoo veel van des menschen Grimmigheid uitlaten/ als dienstig zal zijn tot de einden van zijne heerlijkheid en ons welzijn; maar het Overblijfsel van den stroom of loop zal hij opbinden, en hetzelve een anderen koez geven; Jes. XXVIII: 28, 29, Het broodkooi moet verbrijzeld worden, maar hij dorscht niet geduriglijk dorschende, noch hij breekt

het niet met het wiel zijnes wagens, noch hij
 verbrijzelt het niet met zijne peerden; zulks
 komt ook voort van den Heere der heirscharen;
 Hij is wonderlijk van Raad, Hij is groot van
 Raad. (4) Alle deze Troost is zeker en ge-
 wis; daar is niet de minste twijfel aan/ of
 de blamme van des menschen Grimmigheid zal
 den Heere loffelijk maken; maar het overtol-
 lige Vuur zal Hij uitblusschen / of hetzelve
 inhouden; want hier hebben wij Gods
 getrouwe woord voor onze verzekeringe /
 Want, of gewisselijk, de Grimmigheid des men-
 schen zal Hem loffelijk maken, ende het over-
 tuiging der Grimmigheden zal Hij opbinden.

E I N D E.

DE
T R O O N
DER
G E N A D E ,
OF EENE
R E D E V O E R I N G E
over Ps. LXXXIX : 15.

*Gerechtigheid ende Gerigte zijn de vastigheid
uwer Troons.*

Deze Psalm beschrijft op eene zeer sierlijke wijze Gods Verbond der Genade / hetwelk Hij gemaakt heeft met Christus en met zijn geestelijk zaad in Hem / onder het voorbeeld van zijn Verbond met David en zijne nakomelingen / rakende den Koninklijken Troon en Regeringe; gelijk zulks uit vele plaatsen van dezen Psalm blijken kan / welke veel te ver-

verheben en uitmuntende zijn/ dan dat de-
 zelfde bepaald zouden worden tot de tijdelijke
 regeringe van David, of tot die van zijne na-
 komelingen over de stammen Israëls/ welke
 in weinige eeuwen geheel geëindigd is.

De woorden/ welke wij hebben voorgele-
 zen/ zijn eene Beschrijvinge van de Nature
 van het Koninkrijk en de Regeringe van
 Christus: Gerechtigheid ende Gerigte zijn de
 vastigheid uwer Troons. Hier hebben wij acht
 te geven: (1) Op den Koninklijken Persoon,
 die het Onderwezp der stoffe is van onzen
 tekst, als ook van het grootste gedeelte van
 den Psalm, welke ons wordt voorgesteld in
 den Doornaam/ Uwer. Deze is niemand an-
 ders dan Christus, de ware David, die in het
 laatste der dagen regeren zoude/ en in wien
 Davids familie en koningrijke voor eeuwig
 zoude bevestigd worden. Deze is de Koning
 die in Gerechtigheid regeert, Jes. XXXII: 1,
 zijns zaad tot in eeuwigheid bevestigd, en
 zijns Troon opgebouwd zal worden van ge-
 stachte tot geslachte, vers 5. (2) Op het Tee-
 nen van de Koninklijke Majesteit en Souverein-
 heid, dat Hem wordt toegeschreven/ namelijk
 den Troon. Wij lezen veel in de Schriftuur
 van Christus Troon, gelijk als Ps. XLV: 7,
 vergeleken met Hebr. I: 7, Uwen Troon,
 O God, is eeuwiglijk ende altoos. Gods Troon
 is onbegrijpelijk. (a) Daar is de Troon zijner
 heerlijkheid, door welke is de wezenlijke
 heerlijkheid en Majesteit van de Godde-
 lijke Nature hersta. Deze Troon is ontoe-
 fankelijk voor alle eindige schepselen; hier-

om lezen wij/ 1 Tim. VI: 16, dat Hij alleen onsterfelijkheid heeft, ende een ontoegankelijk licht bewoont, denwelken geen mensche gezien heeft of zien kan, enz. Het Licht der heerlijkheid/ dat van dezen Troon van wezenlijke heerlijkheid afstaaft en uitbreekt/ is te glansrijk en te overstelpende/ dan dat het van engelen of van menschen onmiddelijk aanschouwd zoude kunnen worden. Hierom worden de Cherubimen/ Hes. VI: 2, voorgesteld hunne aangezichten te bedekken met hare vleugelen, om hunne ogen te verbergen van die schitterende heerlijkheid der Goddelijke heilichheid/ welke van dezen hoo-gen en verhebenen Troon zijner heerlijkheid afstaaft. ô! Wie zal van Adams afgebal-len nakomelingschap in de plaats zijner heilichheid kunnen staan? (b) Daar is de Troon van zijne Regtvaardigheid, alwaar Hij alle zondaten rigten en oordeelen zal/ volgens den inhoud van de Wet/ of het verboden Verbond der Werken. Door deze bierschare is elk ongeloobig zondaar alreede veroordeeld/ en van dezen Troon zal hun eindelijk en onherroepelijk vonnis ten laatste dage worden uitgesproken/ Gaat weg van Mij gij vervloekten, enz. Door dezen Troon zal geen vleesch geregtvaardigd worden voor Hem, Rom. III: 20. Zoo Gij, Heere, de ongeregtigheden gade slaat; Heere, wie zal bestaan? Ps. CXXX: 3. (c) Wij lezen ook van een Troon der Genade, Heb. IV: 16, Laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot den troon der Genade, opdat wij barmhertig-
heid

heid mogen verkrijgen, ende Genade vinden,
 en geholpen te worden ter bekwamer tijd.
 Deze nu is de Troon, die in onzen tekst
 bedoeld wordt; als uit het slot van het
 vers/ en uit hetgene dat verder volgt/ blij-
 ven kan; want de Goedertierenheid en de
 Waarheid gaan voor het aangezichte henen van
 hem/ die daarop zit; van daar gaat een lie-
 kelijk geklank uit van bede/ van verge-
 vinge en zaligheid voor verloren zondaren.
 Zij wandelen in het licht van des Konings aan-
 hijn; zij verheugen zich in zijnen Name, en
 worden door zijne Gerechtigheid verhoogd, enz.
 vers 16, 17. Verschikkingen/ verbazinge/
 roed en bederf zijn de vruchten/ wanneer
 God van een Troon der heerlijkheid ende
 der rechtvaardigheid verschijnt; en daarom/
 zegge ik/ moet het een Troon der Genade
 zijn die hier bedoeld wordt. (3) In de
 woorden hebben wij ook acht te geven op
 het vaste Fondament, op welk deze Troon
 der Genade staat. Deggelzels vastigheid is Ge-
 rechtigheid en Gerigte; zijnde die het aller-
 eerste Fondament daar eenige Troon op
 gebouwd kan worden. De Troonen van vele
 aardische potentaten worden door geweld en
 onderdrukkinge opgericht; maar de Troon
 van Gods Genade is op Gerechtigheid en Ge-
 rigte bevestigd en opgericht. De Zoon Gods
 heeft/ als des Zondaaers Vorge/ zich over-
 gegeven om Gods rechtvaardigheid te vol-
 inden/ en om het Gerigte en de veroordee-
 linge van eene verzoekene Wet te ondergaan/
 waardoor Hij eene eeuwige Gerechtigheid heeft

aangebragt; en op dit Fondament is de Troon der genade bevestigd/ en op deze Basis (gelijkt Pool het leest) zal dezelve voor eeuwig staande blijven.

De Leere/ die ik voornemens ben om uit deze woorden te verhandelen/ is deze/ Dat de Bedeeling van Gods Genade gegrond is op eene volmaakte Voldoeninge aan zijne Gerechtigheid, door zijnen eeuwigen Zoon als onzen Borge. Of anders/ Dat eene voldane Gerechtigheid en een uitgevoerd Gerigte over Christus als onzen Borge, de Basis en het Fondament is van een Troon der Genade. *Gerechtigheid en Gerigte zijn de vastigheid uwes Troons.*

Ik zal alleen maar twee andere plaatsen der heilige Schriftuur aanhalen/ tot Bevestiginge van deze Leere. De reene is Rom. III: 25, 26, alwaar de Apostel ons zegt/ dat wij om niet geregtvaardigd worden uit zijne Genade, door de verlossinge die in Christus Jezu is. Welken God voorgesteld heeft tot eene Verzoeninge door het geloove in zijnen Bloede tot eene betooning van zijne Regtvaardigheid door de Vergevinge der zonden, die te voren geschied zijn onder de Verdraagzaamheid Gods tot eene betooning van zijne Regtvaardigheid in dezen tegenwoordigen tijd, opdat Hij regtvaardig zij, ende regtvaardigende dengenen die uit den geloove Jezu is. Alwaar klaar blijkt/ dat de Genade Gods/ in het vergeven en het regtvaardigen van een goddeloos zondaar/ gegrond is op de verzoenende offerande van den dood Christi; en Gods bedeeeling zijner Genade op dezen grond gebouwd zijn de,

zoo is God regtvaardig in het vergeven
 en een zondaar / die in Christus geloofst.
 eene andere Schriftuurplaat / tot hetzelfde
 gemeest dienende / vinden wij Rom. V: 21,
 waar de Genade gezegd wordt te heerschen
 over Regtvaardigheid tot het eeuwige leven,
 over Jezum Christum. De regeringe der Ge-
 nade is gegronnd op eene Gerechtigheid, na-
 melijk op de Gerechtigheid van Christus /
 over welke de Regtvaardigheid voldaan is /
 het uitvoeren van het Gerigte over den
 dode.

En het verhandelen van deze Leere zal
 door den Goddelijken bijstand deze orde
 nachten te houden: (I) Zal ik een weinig
 rekenen van dezen Troon. (II) Zal ik iets
 voordragen van de Basis of het Fondament van
 den Troon. (III) Zal ik eenige Pilaren aan-
 wijzen / die denzelven ondersteunen. (IV) Zal
 ik onderzoeken / waarom God wil / dat Ge-
 rechtigheid en Gerigte het Fondament of de
 vastigheid van zijnen Troon der Genade zijn
 zullen? (V) Zal ik van alles eene Toepas-
 singe maken.

Belangende het Eerste Hoofdstuk, daarom-
 ment zullen wij onderzoeken: (1) Wat deze
 Troon is / en waarom die zoo genaamd wordt?
 (2) Welke troostelijke gezigten van God een
 onschuldig zondaar van dezen Troon ontvangen
 kan. En dan zullen wij (3) eenige Schrift-
 uurlijke Aanmerkingen daaromtrent voor-
 dragen.

I. Wat deze Troon is, en waarom die zoo
 genaamd wordt? Door dezen Troon der Ge-

nade verstaan wij anders niet / dan God / zichzelven openbarende in onze nature / en met zondaren door Christus handelen de volgens de Genade des Evangeliums. Nu achte dat het woord des Apostels / hetwelk men leest 2 Cor. V: 19, 20, eene naauwkeurige beschrijvinge is van 't gene dat door een Troon der Genade bedoeld wordt / zeggende / want God was in Christo de wereld met Hemzelve verzoenende, hare zonden haar niet toerekenende, enz. een woord van bede en verzoeninge voortzeggende / opdat zondaren niet langer blijven mogten in hunne vijandschap / door God aan te merken als een onverzoenlijken Vijand / of als een onverbiddelijken Rigter; maar opdat zij tot Hem mogten wederkeeren als een verzoenden God en Vader. De reden van dit alles wordt gegeven / vers 21, Want dien, die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt opdat wij zouden worden regtvaardigheid Gods in Hem.

Gods Bedeeling der Genade nu omtrent schuldige zondaren door Christus mag een Troon genaamd worden:

A. Met Zinspeling op het Verzoendeksel in den schaduwachtigen Tempel van Jeruzalem Israëel was eene Theocracie of Godsregering; de Heilige Israëls was hun Koning en het Verzoendeksel was zijn Troon. Dit was een uitnemend voorbeeld van Christus als ook de allerplegtigste en heiligste zaak in die gansche schaduwachtige bediening. Hier om wordt God gezegd te wonen tusschen de
The

Cherubimen; ô! Herder Israëls, neemt ter
 hand; die Jozeph als schapen leidet; die tus-
 sen de Cherubim zit, verschijnt blinkende,
 LXXX: 2. Zoo woont God ook in Christus
 ja in Hem woont alle de volheid der God-
 delijghemelijk, Col. II: 9. En door Hem
 want God / in een weg van Genade / ook
 den mensche op aarde; door Hem heb-
 wij den toegang tot het Heiligdom / ge-
 want Israël dien eertijds had in den persoon
 den Hoogepriester; in Hem hebben wij
 verzoeninge onzer zonden / en door Hem
 wangen wij de woorden Gods / te weten /
 openbaringe van den wille Gods. In
 hi komt God tot ons / en Hij spreekt met
 / gelijk Hij eertijds dede van het ver-
 boden in den stoffelijken tempel / Exod.
 VII: 17, 22.

Het mag een Troon genaamd worden /
 eens die heerlijke Grootheid en Koninklijke
 Heesteit Gods, welke in deze Bedeeling der
 Genade door Christus Jezus afstraalt. Een Troon,
 het gij / is een zetel van Majesteit / die den
 oververeine Magten alleen eigen is. Dat
 niemand zich dan inbeelde / dat de heerlijk-
 heit Gods vermindezd is door zijn zitten op
 een Troon der Genade; of dat Hem hier min-
 der eerbied toekomt / dan dat Hij op een
 Troon der Heerlijkheid of der Kragtvaardig-
 heit gezeten was. 't Is waar / wij worden
 onze naderinge tot dezen Troon geboden /
 toe te gaan tot denzelven; doch dit ver-
 mindezt niet / maar het vermeezdezt veel eer
 eerbied en den heilige vreeze van de ziele;
 ziet

ziet Ps. XCIX: 1, De Heere regeert, dat d
Volkeren beven; Hij zit tusschen de Chérubim
de aarde bewege haar. Alles wat hij of om
tzent Gods Troon is/ vertoont zich groot e
heerlijk; want de Schoonheid en Sierlijk
heid van zijn Troon ligt in dezelsz Maj
steit. Tot bewijs hiervan zal ik deze weinig
bijzonderheden voordragen.

a. Daar is zelfs in den Name van Hem/ d
op den Troon zit / eene Koninklijke Maj
steit. Wat is zijn Name? o! Gelukkig/ d
Hem kennen/ en met een ooge des geloof
denzelven/ gelijk die op zijn sileed en op zij
dige geschreeven staat/ lezen kunnen/ Konin
der koningen, en Heere der heeren, Open
XIX: 16. Zijn Naam is Wonderlijk, Raad
Sterke God, Vader der Eeuwigheid, Vred
Vorst, Jes. IX: 5.

b. Daar is eene Majesteit in zijne Ooge
Majesteit en heerlijkheid zijn voor zijn aang
zigte, Ps. XCVI: 6. Zijne gestalte is als
Libanon/ uitberstend als de Cederen/ ja g
lijk de Zonne schijneude in hare kracht; dat
is zulk eene Majestueuze Liefelijkheid in zij
berzoend Aangezichte/ die des doods schaduw
berandert in den morgenstond/ en meer vreug
de in het herte geeft, dan wanneer het koor
en de most vermenigvuldigd zijn, Ps. IV: 4.

c. Daar is eene Majesteit in zijne Woo
den en Stemme; en allen/ die dezelve kennen
zullen gereed zijn om uit te roepen: Welg
lukzalig is het Volk, 't welk het geklank ken
gelijk men zoo leest in de woorden die op o
telghevolg volgen; de stemme des Heeren, zel

een Troon der Genade/ is met Kracht, de
 ome des Heeren is met Heerlijkheid. Deze
 nne is eene kracht Gods tot zaligheid,
 Stemme in den donder doet de hinden
 en werpen; maar zijne Stemme van
 Troon der genade doet de dooden leven.
 woorden/ de stommen zingen en juichen/
 he kzeupelen spzingen als een hezt; en
 wonder/ want zijne Woorden zijn Geest
 is Leven/ ja het zijn Woorden des eeuw-
 levens. Christus spzeekt maar één woord
 m Maria, haar noemende bij haar name/
 ja, en terstond spzingt haar harte van
 schap op/ zeggende: Rabbouni, mijn Mees-
 Joh. XX: 16. Het is de stemme mijns
 oeten, ziet Hem, Hij komt, enz. Hoogl. II: 8.
 Daar is eene Majesteit in zijne Klee-
 e. Hij is bekleed met een lang kleed tot
 oeten, Openb. I: 13. Hij heeft een Man-
 der gerechtigheid en Kleederen des heils,
 I. LXI: 10. Zijn geheel verborgen lig-
 am en ieder bijzonder lid van hetzelve is
 anede bedekt; wanneer Hij op zijnen
 en zit dan vervullen zijne Zoomen den ge-
 en Tempel, Jes. VI: 1. Alle zijne Kleede-
 en zijn Myrrhe, ende Aloë, ende Cassie; uit
 elpenbeenen Paleizen worden zijne oppas-
 en van Hem verblid, Ps. XLV: 9.
 Daar is eene Majesteit in zijn Scepter.
 lezen van het Scepter van Christus Ko-
 nink/ Ps. XLV: 7, hetwelk Ps. CX: 3
 Scepter zijner sterkte wordt genaamd;
 welke wij het Evangelium/ gepaard
 de met de kracht zijnes Geestes/ te ver-
 staan

staan hebben. Daar is in dezen Scepter wanneer Hij dien van een Troon der Genade zwaait/ zulk eene Majesteit/ dat het een gewillig volk maakt/ dat tot Hem komt op den dag zijner heikracht, Ps. CX: 3.

f. Daar is eene Majesteit in de Besluiten welke voor den Troon der Genade genomen en vastgesteld zijn. Zij komen met de Natuur van den Troon overeen; daar worden alle voor een Troon der genade zulke Besluiten der Genade genomen. O! Wat vertoont God niet eene Oneindige Majesteit van zijn Genade-Troon, wanneer Hij hopen de verwachtinge van engelen en menschen dat Koninklijk Besluit der Genade/ van pardon voor schuldige rebellen/ laat uitgaan/ Ik, Ik be't, die uwe overtredingen uitdelgt, om mijnen wille, ende Ik gedenke uwer zonden niet, Jer. XLIII: 25.

g. De Majesteit van dezen Troon vertoont zich ook in de Herauten, welke gebruikt worden om die Besluiten der Genade welke daar genomen zijn, bekend te maken en te verkondigen. Wat zijn de Apostelen/ Propheeten/ Evangelisten/ Herders en Leeraars/ en alle de Dienaren Christi anders dan zoo vele Herauten/ welke van den Koning/ die op zijn Troon zit/ geordonneerd zijn om zijn Genade-wille bekend te maken en te verkondigen aan eene verlorene wereld? Gaat henen, zegt Hij/ in de geheele wereld, predikt het Euangelium allen creaturen, Mat. XVI: 15: dat is/ Gaat henen verkondigt de Besluiten der Genade/ wel-

te voordeele van verloren zondaars genoe-
gen zijn voor een Troon der Genade.

Daar is eene Majesteit in de Inkom-
st van dezen Troon. De Bedeeling van
de Genade in Christus brengt eene rijke
minste van Heerlijkheid en Lof toe aan
den zoon des Hemels; Christus konink-
dom der Genade is zeer wijd en uitgebreid;
want Hem zijn de Heidenen gegeven tot zijn
regel, en de einden der aarde tot zijne be-
ringsel, Ps. II: 8. En uit alle gewesten van
de zijne uitgebreide erfenis wordt Hem
de schattinge van heerlijkheid en prijs
toebragt/ Jes. XXIV: 16, Van het uiterste
e der aarde hooren wij Psalmen, tot ver-
heerlijkinge des Regtvaardigen; dat is/ tot
verheerlijkinge van Christus Jezus den
Regtvaardigen. De Strijdende Kerk zal
in deze schattinge toebringen/ zoo lange
de wereld staan zal. In Hem zullen wij
regend worden; en daarom zullen alle Hei-
den Hem welgelukzalig roemen, en zeg-
gen/ Geloofd zij de Naam zijner Heerlijkheid
in eeuwigheid; ende de gansche aarde
zal met zijne heerlijkheid vervuld, Ps.
LII: 17, 19. Ook zal de Triumpherende
Kerk in den hemel deze schattinge van
Lof en Heerlijkheid betalen tot in eene
euelooze eeuwigheid/ Openb. IV: 10, 11,
die vielen de vier en twintig Ouderlingen voor
den die op den Troon zat, ende aanbaden
den die leeft in alle eeuwigheid; ende wier-
den hare kroonen voor den Troon, zeggende
den Heere zijt waardig te ontvangen de heer-
lijk-

lijkheid, ende de eere, ende de kracht, enz.
Ziet ook Openb. V: 11, 14.

1. Daar is eene Majesteit in de Gaven en Uildeelingen, welke gegeven worden van dezen Troon, als ook in de Maniere hoe Hij dezelve geeft. De Gaven zijn groot/ en allezing der Geber/ die op den Troon zit/ waardig. Hij geeft Hemzelven/ zeggende/ Ik zal haar tot een God zijn, Jer. XXXI: 33. Hij geeft zijnen Zoon/ Joh. III: 16, Alzoo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij zijnen eeniggeborenen Zoon gegeven heeft, enz. Hij geeft zijne Geest/ Joh. VII: 37, 38, 39. Hij geeft Genade en Eere, Ps. LXXXIV: 12. Nochtan Hij geeft alle de gewisse Weldadigheden Davids, Jes. LV: 3. Al wat van een Troon der Genade voortkomt/ dat moet noodzakelijk blyve van eene Gifte voortkomen; of anders zoude het de nature van den Troon niet we voegelyk zijn. Het is oneindig beneden de Majesteit van den grooßen Koning/ wien Naam is de Heere Genadig en Barmhartig dat Hij geld of prijs van ons ontvangen zoude. Alles wat Hij geeft/ dat geeft Hij om niet zonder eenig opzigt op eenige hoedanigheden in ons/ Jes. LV: 1. Openb. XXII: 17.

2. Nu komen wij om te onderzoeken wat troostelijke Gezigten van God een schuldenzondaar van dezen Troon ontvangen kan? I't algemeen: elk gezigte van God dat hij ontvangen wordt/ is tot Bemoediging en Mitlokkinge. Het Ongeloope wordt gezegd ons te doen afwijken van den levendigen God, Heb. III: 12; en de Weg/ langwerd

liken het ons van Hem doet afwijken, is/ door Hem te beschouwen op een Troon van strekte Barmhertigheid; en dus brengt het ons tot een bezmetel vertoonwen van heids in een zondigen weg; of anders beschouwt het Hem op een Troon van onbeddelijke rechtvaardigheid; en dus brengt ons tot wanhoop / en het doet ons zijne genade bidden / alsof Hij een bevend vijand ware. Maar het beschouwt ons als op een Troon der genade; en daar het elke volmaaktheid van de Godde nature den zondaar zeer vriendelijk toemien. Doch meez bijzonder.

God wordt op een Troon der genade zien / als een God en Vader van onzen Heere Jezus Christus, Eph. 1: 3; en 1 Petri 3, Gezegend zij de God en de Vader onzes Heeren Jezu Christi. Dit is de groote en ruime naam van God onder het Nieuwe Testament; en o! wat is daar niet eene schazende genade en dierbaarheid in? Christus is onze Heere / onze Jezus / en de Christus; want deze Zone is ons gegeven, dit Kind is ons geboren, Jes. IX: 5. Hij is onze Goel of Nabestaande / onze oudste Broeder; en overmits Hij ons nu zoo nabestaande / en onze Bloedvriend is / zoo stelt zijne Betrekkinge op God tot ons af tot Hem / in zoo verre / dat zijn God onze Vader / en zijn Vader onze Vader is. Hierzeide Christus tot Maria / Joh. XX: Gaat henen tot mijne Broeders, ende zegt, Ik vare op tot mijnen Vader, ende tot
 Dl. M uwen

uwen Vader; tot mijnen God, ende uwer God. ô! Wat kan er meer tot bemoediging gezegd worden? Hij is uw Vader / omdat Hij mijn Vader is / en uw God / omdat Hij mijn God is. Hier is eene rijke mijn der Genade / in welke de Engelen begeerig zijn om in te zien; ook is het een gezigt van God in deze betrekkinge tot Christus en tot ons door Hem / dat een zondaar eezels beweegt om tot God weder te keeren. Ik zal opstaan (zegt de Verloren Zonde) en tot mijnen Vader gaan, Luc. XV: 18. Ziet, hier zijn wij, wij komen tot U, want Gij zijt de Heer onze God; zegt de Kerke / Jer. III: 22. Ook kan een door de wet veroordeeld zondaar Hem nooit als zijn God en Vader beschouwen dan allern als op een Troon der Genade / gelijk Hij zichzelf in Christus openbaart.

b. Van een Troon der Genade wordt God gezien / als een God der Liefde, ja als de Liefde zelfe; 1 Joh. IV: 16, God is Liefde. 1 Joh. IV: 10, Hierin is de Liefde niet dat wij God lief gehad hebben, maar dat Hij ons lief gehad heeft, ende zijnen Zonden gezonden heeft tot eene Verzoeping voor ons zonden. Zoo ook Joh. III: 16, Alzoo heeft God de wereld gehad, dat Hij zijn eenigen geborenen Zoon gegeven heeft, en Deze Liefde van God tot verloren Zonden lag onder een voorhangsel van Toorn en Rechtvaardigheid bezorgen / tot dat het voorhangsel door de voldoeninge van Christus aan stukken wierd gescheurd; en dat wij hebben de Liefde en de Goedertierenheid

Gods zich geopenbaard op eene allezheer-
 fte en luitsterrijfste wijze. ô! Wat geeft
 t gezigte van God niet eene uitnemende
 enmoediginge/ om tot zijn Troon te nade-
 n met de brijmoedigheid des Geloofs/ om
 armhartigheid te verkrijgen, en Genade te
 den om geholpen te worden ter bekwamer
 d, Hebr. IV: 16. Het was dit Gezigte/
 t welk David dede uitroepen/ Ps. XXXVI:
 Hoe dierbaar is uwe Goedertierenheid, ô
 id? dies den menschen-kindereu onder de
 aduwe uwer vleugelen toevlugt nemen.

c. God kan op een Troon der Genade
 en een schuldig zondaar gezien worden/
 een God des vredes, Hebr. XIII: 20,
 God des vredes, die den grooten Herder
 r schapen, den Heere Jezus Christus/
 est weder gebragt, enz. Gods toorn en
 amschap begonnen terstond na den val
 en Adam en zijne nakomelingen te ont-
 anden; en indien dezelve niet uitgebluscht
 ren geworden/ zoo zouden zij de gansche
 ede en dezzelver inkomste verteerd en in de
 derste Helle bezband hebben; maar zoo
 ontving de Heere geene verzoeninge van
 en gezegenden Worge/ hetzij in de belofte
 in de dadelijke verbullinge daarvan/ of
 blammend zweezd zijner regtvaardig-
 d wierd in zijne scheede gestoken/ en daar
 erd eene verklaringe van genade afge-
 bidgd/ dat hij Hem geene grimmigheid
 s. 't Is maar/ indien de zondaren-vog
 ds met Hem als op een Troon der regt-
 irdigheid/ of volgens de voorwaarden
 M 2 van

van het verbond der werken / willen handelen / dan zullen zij Hem bevinden een verteerend vuur te zijn. Ô! Wie zoude dan zoo dwaas zijn / om hem als een doorn en distel in oorzoge te stellen tegen een verteerend vuur? Zoo iemand zulks doet / Hij zal gewisselijk tegen hem aanvallen / en hem te gelijk bezighanden; zullen wij ons dan niet liever tot Hem keeren / als gezeten zijnde op een Troon der Genade / alwaar wij Hem kunnen hooren zeggen tot een webezpanning zondaar / Of Hij moest mijne sterkte aangrijpen, hij zal vrede met Mij maken, vrede zal hij met Mij maken, Jes. XXVII: 4, 5.

d. Van een Troon der Genade kan God gezien worden / als een God met ons, Matth. 1: 23, vergeleken met Jes. VII: 14, Ziet een maget zal zwanger worden, ende eenen Zoon baren, en gij zult zijnen Name heeten Emmanuel, 't welk is overgezet zijnde, God met ons. In Christus is Hij een God met ons, om onzen twist te twisten tegen het Serpent / om hem den kop te vermorselen; De dag der wrake was in mijn herte, ende het jaar mijner Verlosten is gekomen, Jes. LXIII: 4. Hij is met ons om ons te bebrijden van de Wet / van de Heftvaardigheid / van de werelt / en van alles wat onze ziele veroordeelen zoude; want Hij zal den Nooddrustigen ter regterhand staan, om hem te verlossen van dengenen die zijne ziele veroordeelen, Ps. CIX: 31. Als God nu met ons is / wie zal dan tegen ons zijn? Hier banaan dat Triumphlied van de Kerke / Psalm. XLVI De Heere der Heerscharen

charen is met ons, de God Jacobs is ons een
 hoog vertrek. Daarom zullen wij niet vreezen,
 veranderde de aarde hare plaatse, en al wierden
 de bergen verzet in het herte van de zee, enz.
 e. Van een Troon der Genade zien wij
 Hem ook / als een Belovenden God. God vol-
 rekt aangemerkt / is voor een Zondaar
 een bedreigend God. Daar wordt van een
 oeroon der rechtvaardigheid niets gehoord /
 van vervloekingen tegen een iegelijk die niet
 leeft in alles wat geschreven is in het Boek
 der Wet, om dat te doen, Gal. III: 10.
 Maar ô! mijne Vrienden / komt tot een
 oeroon der Genade / tot God in Christus;
 dan zult gij Hem zien als een Belo-
 venden God; want zoovele Beloften als er zijn,
 die zijn in Hem Ja, ende zijn in Hem
 Amen, 2 Cor. I: 20. Wanneer ons eenige
 Belofte Gods ontmoet in de Schriftuur /
 hetzij eene Belofte van vergevinge / van
 medede / van raad / van genade / of van heer-
 schap / van dit leven of van het toeko-
 mende / zoo hebben wij steeds te gedenken /
 dat die voortkomt van een God in Chris-
 tus / de Wereld met Hemzelven verzoenende.
 Christus / door zijne gehoorzaamheid tot
 den dood / de eigenlijke conditie van de Be-
 lofte verbuuld hebbende / zoo zijn in de eer-
 ste plaats alle de Beloften de zijne; Hij is
 eerste erfgenaam van die allen / en in en
 voor Hem worden zij aan ons gegeven in het
 doord / als de onmiddellijke grond en het
 fundament van ons Geloof / met deze be-
 stendmakinge / Hand. II: 39, U komt de

Belofte toe, ende uwen kinderen, ende allen die daar verre zijn, zoo velen als er de Heere onze God toe roepen zal. **ô! Mijne Vrienden/** dit is eene blijde hoedschap/ voortkomende van een Genade-Troon, indien gij dezelve maar gelooven en aannemen kondt met toepassinge op uwe eigene ziele. Gelijkt alle de bedreigingen van het Woord tot den Zondaar in het bijzonder gesproken worden van een Troon der Riegtvaardigheid/ alsof hij met name en toename wierd genoemd; alzoo worden ook alle de Beloften van het Woord tot u in het bijzonder van een Troon der Genade gezonden/ alsof gij uitdrukkelijk in dezelve genoemd wierdt. Daar is niet een kind van Adam/ of hij heeft zoo veel belang in die Belofte/ Het zaad der vrouwe zal het serpent den kop vermorselen, Gen. III: 15, als Adam zelf/ in wiens tegenwoordigheid dezelve uitgesproken wierd. **Dus/** zegge ik/ wordt God van een Troon der Genade gezien als een Belovend God.

f. Wij kunnen God op dezen Troon ook zien/ als een God, die met ons in eene Vereeniging komt. Daar is eene tweeboudige Vereeniging/ die de groote Jehova aanneemt met het geslachte Adams. Eerst vereenigt Hij zich met onze nature/ dezelve aannemende tot eene personele vereeniging in den Persoon van zijnen eeuwigen Zoon; en dus wordt Hij/ door onze nature aan te nemen tot eene personele vereeniging/ vermaagschapt aan het gansche geslachte Adams/ aan Joden en aan Heidenen; dit

die groote Blijdschap, welke allen den
 zaligen wezen zal, dat ons (niet den gevallen
 ingelien) geboren is de Zaligmaker, welke is
 Christus, de Heere, in de stad Davids, Luc.
 1: 10, 11. God onze Nature aangenomen/
 als het ware die groote ongelijkheid
 vererfend hebbende / opdat dezelve geene ver-
 anderinge mogte toebrengen aan het huw-
 elijk / zoo stelt Hij zijn voornemen voor in
 het Euangelium / om met onze personen in
 die huwelijks-bezeeniging te willen komen.
 Dit voorstel van aankondiging van het hu-
 welijk / voortkomende van den Troon der Ge-
 shede / wordt in het Euangelium aan allen
 onder onbezcheid gedaan / Matth. XXII: 23.
 Na alle de Leden van de zigtdare Kerke zijn
 een zeker opzigt met den Zone Gods on-
 vertrouwd / Jer. II: 14. En indien dat zoo
 het ware / zoo konden zij niet van overspel /
 van met andere Boelen gehoereerd te heb-
 ben, beschuldigd worden / gelijk dat zoo ge-
 schiedt / Jer. II: 1. Doch boden dit alleg-
 ooraalt Hij op een dag zijner Heerschacht elke
 arme Ziele / dien Hij lief gehad heeft met
 zyne eeuwige liefde / om hare haztelijke
 bestemminge te geven aan de Welofte / en
 in het voorstel van het huwelijk / hetwelk
 voor Christus wordt gedaan in het Euange-
 lium; zoodat zij moeten zeggen / Wij zijn des
 Heeren, Jes. XLIV: 5. Dus verbult Hij zijne
 Welofte / Jes. LIV: 5, Uw Maker is uw man,
 en de heerscharen is zijn Naam; ende de
 heilige Israëls is uw Verlosser; Hij zal de God
 des ganschen aardbodems genoemd worden.

Ziet ook Ho3. II: 19, 20, Ik zal u Mij on-
dertrouwen in eeuwigheid, enz.

g. God wordt van een Troon der Genade
gezien / als een Vergevend God, Ozijheid ui-
roepende aan rebellen / die zijne Wetten ge-
schonden / en zijne autoriteit met voeten ge-
treden hebben. Van een Troon der Regtbaa-
heid kan Hij alleen als een Vercoordeeler
God gezien worden / zijn regtvaardig bonnis
van eene gebroekene Wet uitsprekende en ui-
voerende over den Zondaar / die dezelve obe-
treden heeft; en wanneer de uitnemendste
Heiligen / die ooit geleefd hebben / met God
op dezen grond komen te handelen / dan
moeten zij uitroepen / ô! Heere, wie kan be-
staan? Daar is niet dan bezbolgenheid in
toorn / verdrukkinge en benaauwdheid over
alle ziele die het kwaad werkt. Maar
eere zij God in de hoogste Hemelen / dat Hij
door de heerschinge der Genade door de ge-
regtigheid van Christus / nu in een geheel
ander gezigte zich ontdekt / namelijk / als een
God die de Ongeregtigheid en de Zonde / en
de overtredinge vergeeft; ja Hij beroemt
zich daarin als in zijn groot voorrecht / zeg-
gende / Ik, Ik ben 't die uwe overtredinge
uitdelgt om mijnent wille, ende ik gedenk
uwer zonden niet, Jes. XLIII: 25. Ja Hij
biedt zijne Vergevinge aan / Jes. I: 18.
Komt dan, en laat ons t' zamen regten, zeg
de Heere; al waren uwe zonden als schar-
ken, zij zullen wit worden als sneeuw; al wa-
ren zij rood als karmozijn, zij zullen worden
als witte wolle.

h. Da

b. Van een Troon der Genade verschijnt
 ad aan ons / als een God van oneindige
 edertierenheid en Milddadigheid; ô! Wat is
 niet voor den armen en den nooddzusti-
 a een aangenaam gezigte? Mac. I: 5, Ende
 tien iemand van u wijsheid ontbreekt, dat
 ze van God begeere, die een iegelijk mil-
 dijk geeft en niet verwijt, en zij zal hem ge-
 ven worden. Van een Genade-Troon geeft /
 geeft Hij mildelijk zonder te verwijten.
 Mijne Vrienden / de Genade houdt niet
 / maar zij geeft gedurig uit; ook zouden de
 enade geene Genade zijn / indien het anders
 ere. Nooit was er zulk een Troon, als
 e Troon der Genade / welks natuur en be-
 an zelfs in milddadigheid gelegen is. Hoe
 zouden niet de inkomsten van de groot-
 en rijkste koningen op de aarde bezteet
 zden / wanneer zij die aan elk / die maar
 geerte had / wilden uitdeelen? Indien zij
 hunne deuren en schatkamers voor alle men-
 en open zetteden / en hen verwelkomden
 te komen / en nemen alles wat hun be-
 agde / hoe ras zouden hunne schatkamers
 t uitgeledigd zijn? Maar ô! mijne Vrien-
 / de schatten van dezen Troon zijn niet
 een onuitputtelijk / maar zij worden zelfs
 uit te deelen niet bezminderd; hoe vele Ge-
 ade daar van dezen Troon aan de kinde-
 der menschen gegeven is geworden / (ge-
 de uitdeelingen daarvan alreede ruïnen
 wat geweest zijn) zoo is er nogtans zoo-
 e Genade overig / als er ooit geweest is.
 de heerlijkheid / de rijkdom en luister van

dezen Troon is eigenlijk gelegen in de vrij uitgebreide en milddadige uitdeelingen / er gegeven worden aan arme en nooddringende Zondaren / die om Barmhertigheid Genade tot denzelfven komen; ja de Koning noodigt en verwelkomt een iegelijk zont onderscheid; Jes. LV: 1, ô! Alle gij Dorren, komt tot de Wateren, enz.

i. Van een Troon der Genade wordt God gezien / als een God, die het Gebed hoort, Ps. LXV: 3, Gij hoort het Gebet tot U zal alle vleesch komen. Hij zit zijnen Troon, een iegelijk aanmoedigende die iets met Hem te doen heeft / om nimmer vrijmoedigheid toe te treden / en hunne begeerten aan Hem voor te stellen / hun verzekerende dat hunne verzoeken niet verworpen zullen worden; Matth. VII: 7, Bidt, ende u zal gegeven worden; Zoeket, en gij zult vinden; Kloppet, ende u zal open gedaan worden. Het geloovig Gebed is het vastgestelde middel / dat God heeft ingesteld om de beloofde Genade en Goedertierenheid te ontvangen; Ezech. XXXVI: 37, Daarenboven, zal Ik hierom van den huize Israëls verzoekt worden, dat Ik het hen doe. Zoo opbarmhartig is de Koning / dat zijn harte zijne ooren opent om te hooren / en zijne hand om te geven. Wanneer wij groote dingen van Hem begeerd hebben; zoo berispt ons / dat wij geen meerder en grooter dingen begeerd hebben / en Hij gebiedt ons bidden en te ontvangen / opdat onze blipschap verbuuld worde. De stemme des Konings

g maakt een aangenaam geluid voor dezen
 on: Mijne Duive, zijnde in de kloven der
 enrotse, in het verborgene eener steile plaat-
 toont mij uwe gedaante, doet mij uwe
 ame hooren, want uwe stemme is zoet, ende
 e gedaante is liefelijk, Hoogl. II: 14.

. God wordt op een Troon der Genade
 ien als onzen God. Al waaz wij in het
 word God vinden als verschijnende op een
 on der Genade tot Zondaren / daar bin-
 i wij dat Hij zich altijd voorstelt als hun
 l in Christus. Op dezen Troon verscheen
 aan Abraham; en wat zeide Hij tot
 n? Gen. XVII: 7, Ende Ik zal mijn Ver-
 d oprigten tusschen Mij ende tusschen u,
 e tusschen uwen Zade na u in hare Ge-
 chten, tot een eeuwig Verbond; om u te zijn
 eenen God, ende uwen Zade na u. Toen dit
 Verbond vernieuwd / of op nieuw op Sina
 bekondigd werd / zoo zeide Hij: Ik ben de
 ere uw God. Dit is de gewone bena-
 nge van een Verbond der Genade / welke
 n een Troon der Genade voortkomt / Ik
 haar tot een God zijn, ende zij zullen Mij
 een Volk zijn. Wat kan Gods oogmerk
 / in op deze wijze tot ons Zondaren te
 schijnen / anders zijn / dan dat wij / die alle
 rt op Hem door de overtredinge van het
 rste Verbond verbeurd hebben / Hem ons
 gten aanmatigen als onzen God / op grond
 n de Vrije Genade? Daar is zoo vele
 verbaarchheid / -Genade / Goedertierenheid /
 esde en Zaligheid in Gods openbaren van
 hzelven van een Troon der Genade / dat
 de

de Ziele / wanneer zij Hem door het Geloof
beschouwt / gebragt wordt onder eene on-
bepaalde / doch teffens aangename noodzakelij-
cheit / om Hem toe te eigenen als haar
in Christus / en om te zeggen met
mag / Mijn Heere, en mijn God, Joh.

28. Die God is ons een God van volkomene
Zaligheid, ende bij den Heere Heere zijn
komsten tegen den Dood, Ps. LXVIII:
En het Geloof eenmaal de ziele haar
op God door Christus / volgens het Verbod
hebbende doen vastmaken / zal het zijn
op denzelven grond blijven vasthouden /
wanneer het onder wolken en duisternis-
ten; gelijk de Kerk zoo dede / Jes. XLIX
De Heere heeft mij verlaten, de Heere heeft mij
vergeten. Dus ziet gij / wat liefelijke ge-
zichten van de Goddelijke Majesteit daar te be-
merken zijn van een Troon der Genade; of
God / zichzelf openbarende in het vlee-
ken met Zondaren handelende volgens de
nade des Evangeliums. Nu zullen wij

3. Eenige Schriftuurlijke Aanmerkingen
omtrent dezen Troon voordragen.

a. Deze Troon wordt genaamd de Troon
Gods, ende des Lams, Openb. XXII: 1. Te-
kens welke uitdrukkinge ons geleerd wor-
dat beide de Vader en de Zoon gelijk
verheerlijkt worden in deze bedeeling
Genade; dezelve kunnen niet gescheiden
worden / noch ten aanzien van hun Wezen
ten aanzien van hunne belangen / heerlijk
of bedieninge. Mijn Vader werkt tot nu
(zeide Christus /) en Ik werke ook,

17. Gelijkt zij met eene vereenigde
 ht in het Koninkrijke der Voorzienig-
 werken / zoo werken zij ook op dezelfde
 te in het Koninkrijke der Genade. En het
 e wille Gods / dat zij alle den Zoon eeren,
 e zij den Vader eeren, en dat alle tonge-
 len zal, dat Jezus Christus de Heere zij,
 eerlijkheid Gods des Vaders, Joh. V: 23,
 Philip. II: 11. Indien de Troon alleen
 roon Gods wierd genaamd / zoo zoude
 genoege zijn om een schuldig Zondaar
 e schrikken / om nooit berwaarts heen
 en; maar nu dezelfde de Troon Gods en
 Lams genoemd wordt / zoo geeft dat
 zielen een beminnelijk gezigte van de
 elijke Majesteit; en het verklaart dat
 een God des Vredes is / en dat Hij als
 zachtmoedig Lam is / voor elke ziele
 tot Hem komt in den weg / dien Hij
 geordineerd heeft; zijne verschrikkinge
 eft ons niet bebreegd te maken.

Merkt ook / dat er eene zuivere Riviere
 het water des Levens voortkomt uit dezen
 e, Openb. XXII: 1. Ik weet / dat
 igen door deze Riviere (gelijk ik ook
 ren in die gedachten geweest ben) al-
 verstaan die Rivieren van wellusten /
 ie verzadiging der breugde / welke de
 gen bezitten in het onmiddellijk Gezigte
 e Genietinge Gods in heerlijkheid. Ik
 bezen zijn niet uit; doch het komt
 uit vers 17 van dit Capittel klaar voor /
 de Riviere van het water des Levens.
 vers 1 van gesproken wordt / haar
 op.

opzigt heeft op de stzjddende Kerke hier aarde; omdat er vers 17 eene noodiginge van der Geest en de Bruid om te komen, om die wateren des Levens te nemen om niet welke voortkomen uit den Troon Gods, en de Lams, vers 1. En daarom denkt ik / dat mij dooz deze Riviere, voortkomende uit den Troon Gods, ende des Lams, te bestaan hebben den Heiligen Geest / die van den Vader en den Zone uitgaat / met zijne levetigmakinge / reinigende en vertzoogstende in bloeden. Deze wordt gewoonlijk in Schriftuur bij eene Riviere of bloed vergeleken; gelijk als Jes. XXXV: 6, 7. Jes. XLII: 3, en op andere plaatsen; niet bij een beekken / maar bij eene Riviere, om de overvloedige / vrye en milde medederlingen des Geestes en der Genade Gods te beteekenen welke op de Verhooginge Christi op den Troon in onze nature volgen zouden. Het is het niet een modderige poel / maar een Zuivere Riviere; de Geest van Christus een Heilige Geest / die de ziele reinigt van het vuil der zonden. Het is eene Riviere van het water des Levens, omdat Hij het leven heeft in Hemzelven / en de ziele die daarin is in zonden en in misdaden / levendig maakt. Dezelve is klaar als kristal, omdat Hij is de Geest der Wijsheid en der Openbaring en de oogen van het duistere verstaand open om te weten de dingen / die ons van God geschonken zijn.

c. Merkt verder / dat het Lam gezet wordt te zijn in het midden van den Troon. Open

Openb. V: 6 en Cap. VII: 17. Hetwelk
 alleen de Heerlijkheid van zijn verhoog-
 staat te kennen geeft / als hebbende alle
 aarde in hemel en op aarde; maar ik denke
 / dat deze uitdrukkinge inzonderheid ge-
 bruikt wordt tot aanmoediging des Geloofs/
 dat wij met vrijmoedigheid mogten toegaan
 den Troon der Genade, om barmhartigheid
 verkrijgen, en om Genade te vinden om
 geholpen te worden ter bekwamer tijd, Hebr.
 : 16. Het zachtmoedige Lam is in het
 midden des Troons, gereed om ons bij de
 hand te nemen / om onze zaak te hooren /
 om dezelve te bepleiten. Hij is een be-
 dwillige en een naarstige Doozpraak /
 nooit van de hand of afwezige is / wan-
 neer onze zaak te bezde komt / gelijk andere
 volken en vrienden menigmaal zijn /
 wanneer wij hen / en hunne bemiddelingen /
 het meest van nooden hebben: Wij hebben
 een Hoogepriester, die door de Hemelen
 overgegaan is, namelijk, Jezum den Zoon
 des Vaders, Hebr. IV: 14. Wij hebben Hem als
 een Doozpraak bij den Vader / om ge-
 bruikt te verschijnen voor het aangezichte Gods
 voor ons, Hebr. IX: 23.

4. Merk ook / dat de zeven Geesten voor
 den Troon zijn, Openb. I: 4. en Cap. V: 6,
 de ik zag, ende ziet in het midden van de
 vier dieren, en in het midden van de Ouder-
 gen, een Lam staande als geslagt, heb-
 bende zeven Hoornen, ende zeven oogen; de-
 ze zijn de zeven Geesten Gods, die uitgezon-
 den zijn in alle landen. Door welk het bijzon-
 dere

derc ambt van den Heiligen Geest beteekend wordt in de toepaſſinge van de verloſſinge/ door Chriſtus verdiend en verworven; welke zeven genaamd worden/ van wege de verſcheidenheid van zijne inbloeden en werkingen. Deze worden gezegd voor den Troon te zijn, om te toonen/ hoe gerced de Geest van God iſ/ om alle de beſluiten der Genade/ welke van den Troon der Genade uitgezonden worden/ uit te voeren; en om dezelve door zijne Goddelijke kracht krachtdadig te maken. Ook worden deze zeven Geesten Gods gezegd uitgezonden te zijn van het Lam, hetwelk in het midden van den Troon ſtand als geſlagtet, om ons te toonen/ dat het zenden of het uitſtorzen van den Geest en van zijne inbloeden de bzuucht en het gevolg waſ van de verzoenende offerande van Chriſtus dood/ en van zijne krachtige voorbiddinge/ die op zijne verzoeninge gegrond iſ.

e. Merkt ingelijkiſ/ dat deze Troon op den berg Zion ſtaat, Openb. XIV: 1. Daar ſtaat het Lam, en alwaar het Lam ſtaat, daar moet ook de Troon ſtaan/ want Hij iſ altijd in het midden van denzelfden. Door den Berg Zion, hetwelk eene ſprekwiſe iſ van het Oude Teſtament/ verſta ik de Kerke Gods/ die ten deele ſtjgende iſ op de aarde/ en ten deele zegepralende in den Hemel; zij omringen allen denzelfden Troon, geliĳk de ladder Jacobs/ welkerſ voet in Bethel ſtand op de aarde/ maar het opperſte raakte aan den Hemel. Zoo ſtaat ook deze Troon der Genade op de aarde in Bethel/ het

het huis des levendigen Gods; schoon het
 uiterste deszelfs hoog en verheven is boven
 de hoogte der hemelen. Tot dezen Troon zijn
 alle Geloobigen gekomen / hetzij ze in den
 hemel of op de aarde zijn / schoon sommigen
 in sport hooger mogen wezen dan anderen;
 want de heerlijkheid der strijdende of trium-
 pherende heiligen bezschilt maar alleen in
 klappen. Laat een Geloobige in zulk gedeel-
 te van de Wereld zijn / daar hij zoude mogen /
 zo zal hij steeds door het Geloove gaan tot
 in Troon der Genade; dat is tot een ver-
 enden God in Christus / die overal tegen-
 woordig is / en krachtelijk bevonden wordt
 ene hulpe te zijn in benaauwdheden.

1. Merkt ook / dat deze Troon omringd is
 met een regenboge, Openb. IV: 3, Ende een
 regenboge was rondom den Troon, in 'taanzien
 als een steen Smaragdus gelijk. Doch dit zal ik
 niet tegenwoordig voorbij gaan / omdat ik
 voornemens ben / om afzonderlijk daarvan
 te handelen.

2. Merkt ook / dat deze Troon omsingeld
 is met eene ontelbare menigte oppassers, beide
 de Strijdende en in de Triumpherende Kerke,
 welke allen Hem die daar op zit / eene schat-
 tige van dienst en onderdanigheid toebre-
 ngen: Openb. V: 11—13, Ende ik zag, ende
 hoorde eene stemme veler Engelen rondom
 den Troon, ende de Dieren, ende de Ouderlin-
 den; ende haar getal was tien duizendmaal tien
 duizenden, ende duizendmaal duizenden: Zeg-
 te met een groote stemme, het Lam dat
 geslagt is, is waardig te ontvangen de Kracht,

ende Rijkdom, ende Wijsheid, ende Sterkte, ende Eere, ende Heerlijkheid, ende Dankzegginge. Ende alle Schepsel dat in den hemel is, ende op de aarde, ende onder de aarde, ende die in de zee zijn, ende alles wat in dezelve is, hoorde ik zeggen, Hem die op den Troon zit ende den Lamme zij de Dankzegginge ende de Eere, ende Heerlijkheid, ende de Kracht in alle eeuwigheid. Daar zien wij, dat alle de Heiligen in hemel en op aarde dezen heerlijken Troon omringen / van welken wij nu spreken. ô! Welgelukzalig zijdegene die Hij verkieft / en doet nabere tot Hem onder dit talrijk gezelschap.

h. Merkt ook eindelijk / dat de Basis of het Fondament van dezen Troon de Gerechtigheid van Christus is. Dezelve is gegron op eene genoeggedane Gerechtigheid / een uitgeboerd gerigte op den Zone Gods. Gerechtigheid en Gerigte zijn de vastigheden zijns Troons. Doch dit leidt mij tot het

Tweede Hoofdstuk, dat van ons is voorgesteld; namelijk / om iets te spreken van de Basis of het Fondament van dezen Troon welke is Gerechtigheid en Gerigte. Om dit een weinig te verklaren / zoo zullen wij (1) eenige Stellingen, en van (2) eenige Eigenschappen van dit Fondament voordragen.

1. Makende de Stellingen, wij zeggen (1) Toen God den mensch schiep / is Hij met hem in een Verbond getreden / op voorwaarde van eene volmaakite gehoorzaamheid / hem verbiedende te eten van den boom

der kennisse des goeds ende des kwaads/ op
 straffe van den dood. (2) De mensch heeft
 door het bezbreken van dit Verbond de
 straffe van hetzelve op hem gebragt; in-
 wege nu het gansche menschedom alle ge-
 meenschap met God verloren heeft/ liggen-
 de onder zijn bloek en toorn; en is dus on-
 zehartig geworden aan alle ellenden in dit
 leven/ zelfs aan den dood en de eeuwige hel-
 le pijnen. (3) God heeft in zijne verba-
 nde liefde en genade beide een Vorge toe-
 gelaten en verzorgd; te weten/ zijnen ewi-
 gen Zoon/ die onze verlossinge gewillig op-
 genomen heeft/ en die dadelijk gesteld is
 te worden in onze plaats; Hij heeft onzer
 ongerechtigheid op Hem doen aanloopen,
 Jes. LIII: 6. (4) De Zoon Gods/ inge-
 volgen van zijne onderneminge als onzen Vor-
 der/ onze Nature aangenomen/ en Hemzel-
 ven in onze plaats gesteld hebbende/ zoo
 op de rechtvaardigheid Gods in den hemel/
 weerd, ontwaakt tegen mijnen Herder; tegen
 den Man, die mijn Medgezel is, Zach. XIII:
 7. maakt u bronken van zijn koninklijk
 bloed; spaart Hem niet/ vordert van Hem
 schuld af tot den laastten penning toe;
 Hij heeft Hij voor ons den bloek gedragen/
 vloek geworden zijnde voor ons, Gal. III:
 13. (5) Al wat Gods rechtvaardigheid van
 den Vorge geborderd heeft/ dat is over den
 ziele Jezus uitgeboerd. Vorderde de recht-
 vaardigheid/ dat de Vorge dezelve gemeene
 nature zoude hebben met den Zondaar?
 Het is alzo over Hem uitgeboerd; want

het Woord is vleesch geworden, ende heeft onder ons gewoond, Joh. I: 14. Hij is geworden uit eene Vrouwe / en is gelijk de kinderen des vleesch en bloeds deelachtig geworden; Hij is onze nabestaande geworden / opdat het regt der verlossinge Hem mogte toebehooren. Vorderde de rechtvaardigheid / dat de eere van de heilige Wet hersteld zoude worden? Dat is alzoo door den Borge geschied / want Hij heeft alle Ge-
 regtigheid vervuld, Matth. III: 15. Hij heeft de Wet verhoogd ende verheezlijkt. Vorderde de rechtvaardigheid / dat de vloek en de straffe der Wet gedragen zoude worden. Ook dit is door den Borge geschied / want Christus heeft ons verlost van den vloek der Wet, een vloek geworden zijnde voor ons Gal. III: 13. Vorderde de rechtvaardigheid dat het serpent den kop bezmorseld zoude worden / en dat de wrake zoude worden uitgeboerd over dien grooten vijand van de heerlijkheid Gods en des menschen zaligheid. Dit is ook zoo geschied / want Hij heeft de overheden en magten uitgetogen, en die in openbaar ten toone gesteld; en heeft door zijn kruis over haar getriumpheerd, Col. II: 15. Vorderde eindelijk de rechtvaardigheid / dat de zonde uit den weg geruimd zoude worden. Ook dit is zoo geschied / want Hij heeft de overtredinge gesloten, de zonden verzegeld, en de ongeregligheid verzoend, Dan. IX: 24. Hij heeft de zonde veroordeeld in het vleesch, opdat het regt der Wet vervuld zoude worden in ons, Rom. VIII: 3, 4 (6) De rechtvaan-
 dig

gheid volbaan/ de Met verbuld zijnde/ en
 e Heere een welbehagen hebbende in de Ge-
 regtigheid van den heerlijken Borge/ rigt
 naar den Troon zijner Genade op/ Hemzel-
 ven beklarende te zijn/ De Heere, Heere,
 God, Barmhartig ende Genadig, die de on-
 gerechtigheid, ende de overtredinge, ende de
 onde vergeeft, wtz. en dus laat Hij ook be-
 uiten der Genade van dezen Troon uitgaan/
 reggende/ Ik zal haar tot een God zijn, ende
 j zullen Mij tot een volk zijn, Hes. XXXI:
 3. Ik zal hare ongerechtigheden Genadig zijn,
 hebz. VIII: 8. Ik zal rein water op u sprengen,
 ede gij zult rein worden, Ezechj. XXXVI: 25,
 r diergelijke. Dus ziet gij/ op wat basis
 fundament de Troon der Genade ge-
 bulwd is.

2. Nu zal iſt eenige Eigenschappen voor-
 ragen van dit Fondament des Troons, daar
 Genade heerschende is door Gerechtigheid.
) Het is een zeer oud Fondament; want
 Christus is van eeuwigheid gezalſd, van den
 nvang van de oudheden der aarde aan, Spr.
 III: 23. Hij is het Lam dat geslagt is
 n de grondlegginge der Wereld, Openb.
 II: 8. En op de trouwe van zijne Be-
 te/ om in de volheid des tijds Gods regt-
 ardigheid te volboen/ zijn alle de heiligen
 g ouden Testament gezaligd worden. (2)
 et is een Fondament/ dat God zelve ge-
 d heeft, Hes. XXVIII: 16. Ziet Ik legge
 n grondsteen in Zion. Hij hadde zelfs lust
 dien te leggen. Toen Hij dit Fonda-
 ment van eeuwigheid in zijn besluit leidde/

300 dede Hij zulks met vermaak; Ik hebbe verzoeninge gevonden, Job XXXIII: 24. Hij spreekt er van met een soort van roem / zeggende / Ik hebbe hulpe besteld bij eenen Held. Ik hebbe David mijnen knecht gevonden, Ps. LXXXIX: 20, 21. Toen Hij hetzelfde dadelijk leide in de menschwozdinge zijns Zoons / 300 dede Hij het met lust; Het behaagde den Heere Hem te verbrijzelen, Jes. LIII: 10. En toen Hij het leerstuklik leide in Zion / 300 heeft Hij het met vermaak gedaan / verklarende aan de gansche Wereld / dat een iegelijk die daarop bouwt / niet beschaamd zal worden, 1 Petri II: 6.

(3) Het is een vast Fondament / op welk God den Troon der Genade gebouwd heeft: het is het vastste Fondament / daar ooit eenig Fondament op gebouwd kan worden: de Troon der goddeloosheid die op ongeretigheid gebouwd is / zal zekerlijk worden omgekeerd; maar hier is een Troon die op Gerechtigheid en Gerigte is gegrondevest. Christus wordt een Hoofsteen genaamd / Op deze Petra zal Ik mijne Gemeente bouwen, Matth. XVI: 18. Dus heeft de Kerke en de Troon der Genade een en hetzelfde Fondament.

(4) Het is een beproefd Fondament. God rechtvaardigheid heeft hetzelfde beproefd en heeft het vast bevonden; toen geheel bergen van wraak en toorn op hetzelfde gelegd wierden / heeft het die alle kunnen bevaren; alle de magten van de helle hebben beproefd om dit Fondament omver te werpen; maar hun Koninkrijke en magt is

zull

Hellig te ondernemen / in stukken gebroken;
 die kleine steen welke uit den berg gehouwen
 werd/ heeft den kop van den grooten Goliath
 overbroken. Alle de heiligen hebben dit Fonda-
 ment bezocht/ en hebben het genoegzaam be-
 waard om hun gewigte te kunnen dragen; ja
 het is genoegzaam om het gewigte van het
 mensche menschdom / ja van miljoenen We-
 liden/ indien zij een wezen hadden/ en zich
 daarop wagen konden/ te kunnen dragen;
 Want Hij kan volkomenlijk zalig maken, degenen
 die door Hem tot God gaan, Heb. VII: 25. (5)
 Het is een kostelijk en dierbaar Fondament.
 Wij zijn niet door vergankelijke dingen, zilver
 of goud, verlost uit onze ijdele wandeling;
 maar door het dierbare Bloed Christi, als eens
 onbestraffelijken ende onbevleeten Lams, 1
 Petri I: 18, 19. Het goud of het zilver kan het
 niet ebenaren; de Topaz van Moorenland
 kan er niet bij gewaardeerd worden; het is
 voorluchtiger dan de roof-bergen, Ps. LXXVI:
 (6) Het is een gansch sierlijk Fonda-
 ment. Hetgeen God van zijne Kerke zegt/
 Jes. LIV: 11, is veel meer waar van den
 Troon der Genade; Hij legt de steenen daar-
 aan gansch sierlijk, en Hij grondvest den-
 selven op saphiren. Daar is in dit Fonda-
 ment van den Troon der Genade zulk een
 geraad/ dat het een cieraad brengt op allen
 die tot hetzelve naderen/ inboege zij er
 aan daan komen/ met vleugelen eener Duive,
 Ps. LXVIII: 14. (7) Eindelijk / hetgeen
 volmaakt/ het is een eeuwig en altijd-
 standend Fondament. Hier van daan de Een-
 wig-

wigdurendheid van den Troon zelfe / gelijk er zoo staat vers 5 van dezen Psalm, Ik zal uw Zaad tot in eeuwigheid bevestigen, ende uwen Troon opbouwen van geslachte tot geslachte. Zoo ook Ps. LXXI: 17, Zijn naam zal zijn tot in eeuwigheid, zoo lange als er de Zonne is, zal zijn Naam van kind tot kind voortgeplant worden. Het Priesterschap van Christus is het Fondament van den Troon der Genade; en dit Priesterschap moet volgens den Eed Gods eeuwig zijn; Ps. CX: 4, De Heere heeft gezworen, ende het zal Hem niet berouwen, Gij zijt Priester in der eeuwigheid na de ordeninge Melchizedeks. Nu gaan wij over tot het

Derde Hoofdstuk, dat van ons is voorgesteld. Beschouwend het Fondament beschouwd / laat ons nu eenige pilaren van dezen Koninklijken Troon en bedeeling der Genade beschouwen / waarmede dezelve ondersteund wordt / welke niet weinig tot hetzelfde vastigheid toebzingen. Om mij nu niet in bijzonderheden uit te streiden / het Fondament van dezen Troon gelegd zijnde in de voldoening aan de Goddelijke rechtvaardigheid / zoo komen alle de andere deugden en volmaaktheden van de Goddelijke nature de heerschappij der Genade ondersteunen; De Goeder-tierenheid en de Waarheid zullen malkanderen ontmoeten; de Gerechtigheid en de Vrede zullen malkander kussen, Ps. LXXXV: 11. Zij komen niet malkander zeer liefelijk overeen tot de bevorderinge van dit heezlijk dessein / gelijk men zien kan in den samenhang van onzen

zingen telst. ô! Zegt de oneindige Wijsheid, de mijne onmetelijke schatten zullen lig-
namelijk wonen in den menschte Christus
zus; Hij zal de Wijsheid Gods zijn in eene
bevoordenheid/ opdat Hij zoo in staat zij om
de dingen in hemel en op aarde te kunnen
stieren/ tot bevoordening van de heerlijk-
heid der zijne Genade/ welke door rechtvaar-
heid heerscht tot het eeuwige leven. ô!
Zegt de oneindige Magt, mijn hand zal met
hem vast blijven; ook zal Hem mijn arm ver-
sterken; Ik zal zijne wederpartijders verplet-
ten voor zijn aangezichte, ende die Hem
leiden, zal Ik plagen, Ps. LXXXIX: 22, 24.
Zegt de oneindige Heiligheid, schoon ik
reinen van oogen ben dan dat ik het swaare
vade zien/ zoo bespeure ik nogtans klaar-
/ dat de schuld der zonde in den dood van
in Zone Gods voldaan zijnde/ de smet daar-
in vooz mijne oogen bevoorden zal worden/
zijn bloed zal eene fonteyne zijn om de
af te waschen/ opdat ik niet geschon-
of bezongelijkt worde; en daarom is het
zoo verre af/ dat ik deze bedeeeling de
nade vooz Christus zoude hinderen/ dat
integendeel mijn zelven bevoorden om dit
zlijkt Deessein te bevorderen. Ik hebbe eens
wvoren bij mijne Heiligheid, zoo Ik aan Da-
liege, Ps. LXXXIX: 36. ô! Zegt de on-
dige Goedertierenheid, ik ben zulken naauw
bedverwant met de Genade/ dat ik nood-
delijk mijne toestemminge geven moet/ op-
dat de Troon der Genade voozspoedig zij; Mij-
 Goedertierenheid zal met Hem zijn, ende

zijn hoorn zal in mijnen Name verhoogd worden, Ps. LXXXIX: 25. **O!** Zegt de oneindige Getrouwigheid en de Waarheid Gods/ alle de Beloften die de Genade gedaan heeft in een Verbond der Genade/ daar verbindt en verplichte ik mij toe om dezelve te bezvullen hemel en aarde zullen voorbij gaan/ eer een jota of tittel van Gods Waarheid/ of van zijne woorden der Genade voorbij gaat; Mijn Goedertierenheid zal Ik van Hem niet wegmenen, noch in mijne Getrouwigheid niet seilen hetgene dat uit mijne lippen gegaan is, zal niet veranderen, Ps. LXXXIX: 34, 35. **O!** heb ik u eene korte schetsje gegeven van de heerlijke Pilaren, welke tot de bevestiging van den Troon der Genade dienstig zijn / grond van de Gerechtigheid en het Gerigte.

Het Vierde Hoofdstuk, dat van ons is voorgesteld / is / om te onderzoeken / waarom God gewild heeft, dat eene voldane gerechtigheid, en een uitgevoerd Gerigte op den Borg het Fondament zal zijn van zijn Troon der Genade? **Ik** zal de redenen hiervan niet bezmenten; alleen zal ik er maar een voorstellen opgeven; en die is de reden die de Apostel daarvan geeft / Rom. V: 21, Opdat Genade zoude heerschen door Regtvaardigheid tot het eeuwige leven, door Jezum Christus onzen Heere. Zoodat/ indien gebraagd wordt **Waarom** wil God dat eene volbane Gerechtigheid, en een uitgevoerd Gerigte, het Fondament van den Troon zijner Genade zal zijn? zoo is het antwoord / Opdat de Genade zoude heerschen door Gerechtigheid, ten ei-

de heerlijkheid der Genade geopenbaard
 mogte worden in eene bestaanlijkheid met
 de eere van zijne Goddelijke regtvaardigheid.
 Hieruit ontstaat nu eene vrage: Hoe
 heerscht de Genade? of Hoe wordt de Heer-
 lijkheid der Genade geopenbaard in en door
 de Gerechtigheid van een Borge?

Hi antwoorde:

1. De Genade heerscht en wordt geopen-
 baard in de uitvindinge van deze Gerechtigheid.
 Want dezelve is de uitvindinge van de on-
 eindige Wijsheid / welke bestierd en bezle-
 endigd wordt door zijne Genade. Toen de
 mensch onder het Vonnis van de Wet ge-
 vallen was / was Gods regtvaardigheid ge-
 reed om het Oordeel over hem uit te voeren;
 maar de Genade riep / strekt ulwe hand niet
 uit / want Ik hebbe verzoeninge gevonden,
 Job XXXIII: 24. God bedenkt gedachten
 en middelen / om den verstotenen niet van
 zich te verstoten. Onze eerste voorzouders
 hebben God getergd / om hen uit het Para-
 dijs te drijven / gelijk zij ook dadelijk uit het-
 selve gedreven zijn geworden; doch de on-
 eindige Wijsheid / bewogen door de ingelwan-
 gen der barmhertigheid / vindt eenen weg uit
 hoe de verstoten mensch wederom te regt-
 verbzagt zal worden in eene bestaanlijkheid
 met zijne Regtvaardigheid / en dat is door de
 Gerechtigheid van den Messias.

2. De Genade heerscht en wordt verklaard
 in het goedkeuren en aannemen van deze Ge-
 rechtigheid. Wat is er anders / dan de on-
 eindige Liefde en Genade / dat op eene on-
 ver-

verbiddelijke regtbaardigheid bezwinnen zoude kunnen/ om zoo verre van de strengheid van de Wet af te gaan/ dat die eenen Boze toeliet in de plaats van den zondaar? Voor dit hebbe ik alreede gemeld; en daarom is het dat

3. De Genade heerscht in de verkrijging of verwerving van deze *Gerechtigheid*. Want God heeft in zijne bezazende Genade zijne Zone gezonden, geworden uit eene Vrouwe, geworden onder de Wet, Gal. IV: 4. De Gerechtigheid door welke wij geregtvaardigd worden/ is zelfs de regtvaardigheid Gods onze nature; Hij heeft dezelve door zijn gehoorzaamheid en lijden uitgewerkt. O! Heer heerscht hier de Genade niet? De geloovigen ingezigten hiervan mogen ons allen met verwonderinge verbullen/ en ons met de Kerke doen uitroepen/ Jes. LXIII: 1, Wie is deze die van Edom komt met besprenkelde kleedren, van Bozra? Deze, die verciert is in zijn gewaad? die voorttrekt in zijne groote kracht?

4. De Genade heerscht in de openbaring van deze *Gerechtigheid*. Het was de Genade niet genoeg/ om deze Gerechtigheid uit te vinden en te weeg te brengen; maar de tijding daarvan moest verkondigd en bekend gemaakt worden aan eene bezlorene Wereld/ als met het geluid eener Bazuine. Hierom is het/ dat wanneer de Apostel ons een bericht wil geven van den inhoud des Evangeliums/ dat hij zulks met een woord doet/ zeggende dat het is eene kracht Gods tot Zaligheid, eene iegelijk die gelooft, want de regtvaardighe

Go

ds wordt in hetzelfde geopenbaard, Rom. 16, 17. ô! Hoe voorzderlijk en haastig is Genade Gods niet geweest / om de bezondiging van eene volboeninge door een orgje voort te brengen? Naauwelijks had Adam gezondigd / of de Genade ontdekte aan hem dit Dessein in de eerste Belofte / Het Aad der Vrouwe zal het serpent den kop verselen. Gen. III: 15. De Messias is naauwelijks in Bethlehem geboren / of daar wordt een Engel uit den hemel gezonden om het in de herberg bekend te maken / Heden is geboren de Zaligmaker, welke is Christus de ere, in de stad Davids, Luc. II: 11.

5. De Genade heerscht in het nabij brengen van deze Geregtigheid tot een zondaar in een gepredikt Euangelium. De Genade openbaart niet alleen de Geregtigheid Gods; maar brengt dezelve den zondaar nabij / ten einde hij die onthange en aanneme; Aes. VI: 12, 13, Hoort na Mij, gij stijven van verren, gij die verre van de Geregtigheid zijt. bringe mijne Geregtigheid nabij, zij zal niet verre wezen, ende mijn Heil zal niet verlopen. Zij wordt den zondaar nabij gebracht / even gelijk het manna Israëls nabgebracht wierd / toen het rondom de duizend hunner tenten viel; zij hadden niet ver van hetzelve te loopen.

6. De Genade heerscht in de toerekeningen van deze Geregtigheid. Hier is waarlijk eene vrije verborgenheid der Genade / die met eene woorden kan uitgesproken worden; hoe een schuldig zondaar / die de Wet geschonden /

den/ en aan Gods regtvaardigheid strafbaar
 is/ vooz God gesteld kan worden/ als of
 de Wet verbuld/ en zijne regtvaardigheid
 zijn eigen persoon voldaan had/ en dus
 staat gesteld om te kunnen zeggen/ Wie
 beschuldiging inbrengen tegen de uitverkoren
 Gods? God is 't die regtvaardig maakt; wie
 het die verdoemt? Rom. VIII: 33, 34.

7. De Genade heerscht in des ziels aan-
 nemen van deze Geregtigheid door het Geloof.
 Daar is niets in de geheele Wereld/ dat
 zoo direct inloopt tegen de trotsche natuur
 van hunne eigene Geregtigheid, gehoorzaam-
 heid/ pligten/ betrachtinge/ genade
 heilichheid te verloochenen in 't stuk van
 de regtvaardigmakinge en aangenaamhe-
 bij God; en om zich te onderwerpen aan
 de regtvaardigheid van een ander/ en om
 verplicht te zijn aan de gehoorzaamheid
 het lijden van den Zone Gods alleen. Te-
 was voor den Joden een steen des aan-
 stoets; zij konden geen anderen weg van
 regtvaardigmakinge vooz God bedenken
 dan door de werken der Wet; en daarom
 zochten zij haar eigen Geregtigheid op te rij-
 ten, en waren de regtvaardigheid Gods niet
 onderworpen, Rom. X: 3. Om nu een zo-
 daar van dezen Wettischen grond af te ligten
 en om alle die hooge gedachten en be-
 heelbingen ter neder gelwozen te krijgen; om
 dien toewagt der leugenen te verbreken; om
 den hoogmoedigen en verwaanden zo-
 daar tot erkentnisse te brengen/ dat zijne
 eigen Geregtigheid maar is als een wegwerp

it kleed / en om te zeggen / Gewisselijk den Heere zijn Geregtigheden en Sterkten; den Heere zullen geregtvaardigd worden, de zich beroemen het gansche Zaad Israëls, vs. XLV: 25. De Genade / zegge ik / die erſcht / en wordt wonderlijk in dit alles ſchlaard en ontdekt.

8. De Genade heerſcht door regtvaardigheid / voor zoo veel het door de openbaringe is en deze regtvaardigheid voldoende *Geregtigheid*, dat de Genade den zondaar krachtdadig overwerpt, en brengt onder de heerschappije van de Genade. Hierom zegt de Apostel / gerekende van de Geloebigen / Gij zijt niet onder de Wet, maar onder de Genade, Rom. 7: 14; dat is / gij zijt gebzagt onder de geringe der Genade. Maar op wat wijze worden zij nu door de Genade overwonnen? Dat is het groote werktuig / dat tot dit einde wordt gebzuikt? Het is de openbaringe van de Geregtigheid Chriſti in het Euangelium / Rom. 1: 16. Het is een kracht Gods tot ligheid. Op wat wijze? Ziet dat verſ 17, want de Regtvaardigheid Gods wordt in hetzelfde openbaard uit Geloove tot Geloove. Daaruit ſchijnt / dat de beſkondiginge van eene gerekende Geregtigheid, als de eenige grond van eens zondaars aangenaamheid bij God / pit en het merg is van het Euangelium. Men hebben tegenwoordig eene wijze van prediken aangenomen / die ik niet geloofte een ziele bekeeren zal; zij ſpreken een erlijk vertoog van moraliteit voor den dag / welke oppzoukende met een zwier van welſpre,

spreekendheid; doch die ondertuſſchen maſtinkende zijn in de neusgaten van een onrecht Chriſten. En waarom? Omdat/ schon zj eene zebelijke Gerechtigheid aanprijzen/ hebben zij toch weinig of niets van de Oerichtigheid Chriſti/ welke de eigenlijke baſis of het Fondament is van den Troon der Genade; en wanneer dit ontbreekt/ zoo ontbreekt hun het ware Schibboleth des Evangeliums; want het Evangelium is eene openbaring van de rechtvaardigheid Gods; dit doet het eene kracht Gods zijn tot Zalighe-

Het zal hier niet kwalijk voegen/dat ik hier eene aanhalinge bijbreng van den vermaarden en geleerden OWEN, uit zijne uitlegginge van den brief aan de Hebrëen/ Cap. 7. »Sommigen, zegt hij/ denken, dat het geheele werk der Leeraren omtrent de Monarchie moet. Want deze Fonteyn en Springbron van Genade, (te weten / Gerechtigheid en de volbruinge Chriſti) is de Basis van eeuwige heerlijkheid, dit is de wijs en verloop der Goddelijke wijsheid, heiligheid, rechtvaardigheid, en liefde; deze ontdekkinge van de heiligheid der Wet en schuldigheid der zonde; dit eerste, groote, principale onderwerp des Evangeliums, de drangreden van geloove en gehoorzaamheid; deze wortel en oorzaak van alle vrede met God, van alle opregte onverderfelijkheid Liefde tot Hem, en van alle blijdschap en vertroosting van Hem, achten zij naauwelijks een plaatse waardig onder de voorwerpen hunner overdenkinge, en zijn g

eed om te gissen, dat alles wat anderen daar aan schrijven of spreken, maar bewordingen, eigenzinnigheden en verbeeldingen zijn. Doch die toegelaten worden tot de gemeenschap des tijdens Christi, zullen zoo gemakkelijk van een onsterfelijk aandeel en belang daarin niet scheiden willen. Ja ik schroomde in dezen niet te zeggen, dat hij waarschijnlijk de beste, de nederigste, de heiligste en vruchtbaarste Christen zal zijn, die het allervlijtigst en naartigst is in het geestelijke onderzoek van deze groote verborgenheid van de verzoeninge Gods met zondaren door het bloed des kruises, en in de oefeninge des geloofs daar omtrent. Ook is er geen krachtdadiger middel, om de ziele te bewaren in een gedurigen afkeer van de zonde, en in eene wachthouding tegen dezelve, als eene regte overweging van hetgene dat het gekost heeft om er verzoeninge voor te doen.

Men volgt het Vijfde Hoofdstuk dat van ons was voorgesteld / namelijk de Toepassing van deze leere.

Het EERSTE GEBRUIK zal zijn tot ONDER-
RIGTINGE in deze navolgende Bijzonder-
heden.

1. Als het 300 / dat eene volbane Gereg-
heid, en een uitgeboerd Gerigte op den
3. Dl. 1000

door eeuwig gezegenden Vorze/ het Fonda-
ment is van een Troon der Genade/ dan kun-
nen wij hier uit zien/ wat een kostbaar stuk
Werks de *Troon* der Genade is; wijl het Fonda-
ment deszelfs gelegd is in den dood en in he-
bloed van den Zoon Gods. Toen God / als de
grootste Scheppez en Regeerdez van de wereld
een Troon der Heerlijkheid vooz Hemzelven wil-
de oprigten/ zoo maakte Hij weinig of geen
plegtigheid daar omtrent; Hij zeide allee-
maar / dat zulks zij; en terstond komt de
hemel / die zijn Troon, en de aarde / die de
voetbank zijner voeten is/ uit niets te vooz-
schijn/ in eene zeer wonderlijke orde. Maar
wanneer de Troon der Genade zal opgerig-
t worden / zoo moet de Gerechtigheid voldaan
en het Gerigte uitgeborzd worden op den
Zoon Gods; Hij moet tot zonde en tot ee-
vloek voor ons gemaakt worden, opdat het reg-
der Wet vervuld worde in ons; en opdat wi
Regtvaardigheid Gods zouden worden in Hem
Rom. VIII: 4, en 2 Cor. V: 21.

2. Ziet ook uit deze Leere de Heerlijkheid
van eene Euangelische Bedeeling. Wij lezen
soms tijds van het heerlijke Euangelium der
Zaligen Gods; en wat is daar de reden van
de reden van die benaminge is / omdat de
Koninklijke Majesteit der Genade Gods
heerschende door de Regtvaardigheid van zijn
nieuw eeuwig Zoon / hier beklard en geo-
penbaard wordt. God heeft een heerlijken en
verheven Troon tot de plaats zijns Heilig-
doms opgericht / en Hij heeft de schoonheid zijn-
nes sieraads ter overtreffelijkheid gezet, Ezech.

1: 20. Daar wierd veel van de Goddelijk-
 heerlijkheid geopenbaard in het geven
 en de Wet op den Berg Sinai / en in de
 naduwachtige bedeeeling des Ouden Testa-
 ments; maar ô! alle die heerlijkheid moet
 als eene schaduw verdwijnen door die veel
 woote heerlijkheid / welke geopenbaard is in
 de bodelijke Oprichtinge van een Troon der
 genade door de Menschwoordinge / Dood /
 Opstandinge en Hemelvaart van onzen Hee-
 re Jezus Christus; en door de Openbarin-
 die nu onder het Nieuwe Testament door
 het woord van Hem gemaakt wordt; 2 Cor.
 5: 7—11, Ende indien de bedieninge des doods
 letteren bestaande, ende in steenen inge-
 snukt, in heerlijkheid is geweest, alzoo dat de
 anderen Israëls het aangezichte Mozes niet kon-
 nen sterk aanzien om de heerlijkheid zijns aan-
 gezichts, die te niete gedaan zoude worden; hoe
 niet veel meer de bedieninge des Geestes in
 heerlijkheid zijn? Want indien de bedieninge
 der verdoemenisse heerlijkheid geweest is, veel
 meer is de bedieninge der regtvaardigheid over-
 vloedig in heerlijkheid. Want ook het verheer-
 lichte is zelfs niet verheerlijkt in dezen deele,
 om aanzien van deze uitnemende heerlijkheid.
 Want indien hetgene dat te niete gedaan wordt,
 heerlijkheid was; veel meer is hetgene dat
 blijft in heerlijkheid. ô! Mijne Vrienden /
 dat ons ons voorregt doch waardeerden / die
 onder eene bedeeeling des Nieuwen Testa-
 ments leven / in welke wij alle met ongedek-
 te aangezichte de heerlijkheid des Heeren als in
 een spiegel aanschouwende, na hetzelfde beeld

in gedaante veranderd worden, van heerlijkheid tot heerlijkheid, als van des Heeren Geest, Cor. III: 18.

3. Indien het zoo is / dat eene voldane Gerechtigheid, en een uitgeboerd Gerigte vanden Zone Gods / het Fondament is van den Genade-Troon, ziet hier dan uit / dat de zaligheid van een Verloren zondaar door Genade zeer wel bestaan kan met de eere van de Goddelijke regtvaardigheid; want Gerechtigheid en Gerigte zijn zelfs de vastigheden van dez Troon. Vele arme zielen zijn / wanneer onder beschuldigingen en ontwakingen de conscientie komen / gereed om te denken te zeggen / ô! het is voor mij te vergeen om te denken / dat God zijne Genade Barmhartigheid tot mij zal uitstrekken; want mijne zonden zijn van zulke eene bloedige natuur en van zulke eene schrikkelijke natuur dat ik niet kan verbeelden / dat het mogelijk is dat de Regtvaardigheid bestaan kan om de Genade te geven / of om zulke een als ik ben zalig te maken. Maar ô! mijne Ozielen / gedenkt doch / dat God alreede zo veel gedragen heeft voor de voldoening van zijne Regtvaardigheid / in den dood en het bloed van zijnen eeuwigen Zoon; en daarop heeft Hij het Fondament van den Troon zijner Genade gebouwd en opgericht; en daarom heb ik u niet te verbeelden / dat de Regtvaardigheid Gods uw vijand zal zijn in het hemel om Genade en Barmhartigheid tot u te geven op den Troon der Genade; ô! neen / God is zeer wel Regtvaardig in het zaligen van een zondaar.

naar die tot dezen Troon komt / als in het verdoemen van den zondaar die tot denzelfden niet komen wil. Na laat ik u zeggen / dat de Hechtvaardigheid Gods meer heerlijkheid ontvangt in het zaligen van zondaren door het bloed en de voldoeninge van Christus Jezus / dan in de verdoemenisse en het verdoemen van alle de verworpenen en ongeborenen in de wereld; omdat een geloof zondaar de verzoeninge / die God geboden heeft / aanneemt / en die aan zijne Hechtvaardigheid voorstelt; en daarin heeft de Heere een welgeballen; want deze verzoenende offerande is Hem tot een welriekende reuk.

4. Ziet hier de uitnemendheid en de oneingewoone waardije van het bloed Jezu Christi, en hoe veel wij aan hetzelfde verplicht zijn. Door het bloed is Gods Hechtvaardigheid voldaan / en daar door is er een fondament gelegd voor een Troon der Genade / tot welken wij geroepen worden om met vrijmoedigheid te treden / Heb. X : 19, Dewijle wij dan, broeders, vrijmoedigheid hebben, om in te gaan in 't Heiligdom door het bloed Jezu. Daarom deze twee dingen door het bloed Jezu gezocht / uit welke onze verplichtinge tot hetzelfde zonderling zal blijken. (a) Door het bloed / besprengd op den Troon der Hechtvaardigheid / is zelfs die Troon veranderd in een Genade-Troon; een vertoornd God is nu verzacht en hebredigd; en Hij noodigt een schuldig zondaar / om tot Hem te komen om barmhertigheid en Genade om geholpen te worden.

worden. (b) Door dit bloed is de vloek der Wet vernietigd. De vloek van eene bezozokene Wet staat als een onoverkomelijke hinderpaal in den weg van onzen toegang tot God; maar nu is door het bloed Christi dit handschift dat tegen ons was/ te niete gedaan zijnde hetzelve aan het kruis genageld; en zoo door dit bloed door het geloofte wordt toegepast zoo gaat het vonnis uit van een Genade Troon, Zoo is er dan nu geen verdoemenis meer voor degenen, die in Christus Jezus zijn. Rom. VIII: 1; want zij zijn onder het bedekkleed van zijn bloed; 't is God die hen niet rechtvaardigt/ wie durst hen dan verdoemen? God de groote Wetgever rechtvaardigt; wat heeft iemand anders dan tegen hen te zeggen/ wanneer de Wetgever hen ontslaat?

5. Heeft God/ ten koste van den dood en de voldoeninge van zijnen eeuwigen Zoon een Troon der Genade opgericht; dan moet gij u onderzoeken, of gij gunstelingen zijt van dezen Troon? Zijt gij dan ooit tot dezen Troon gekomen? Gij zult mogelijk denken dat dit is eene zeer wonderlijke vrage/ en zij zullen zeggen/ hebt gij zoo weinig liefde omtrent ons/ dat gij denken zoudt dat wij nooit gebeden hadden? Wij danken God dat wij alle morgen en avonden voor den Troon der Genade komen; wij lezen/ wij hooren/ wij bidden/ en gaan ten avondmaale en zult gij dan nog vragen/ of wij ooit tot den Troon der Genade gekomen zijn? Doch ik antwoorde/ dat alles kan iemand doen

nder dat Hij nogtans waarlijk komt tot
 den Troon, die de Gerechtigheid en het Ge-
 rigte heeft tot zijne vastigheid. Wat is dan
 het komen tot een Troon der Genade? Het
 is een gaan uit uw zelven tot een God in
 Christus / als uwe eenige hope en hulpe;
 het is een aannemen van Christus / en een
 rusten op Hem tot alle die eindens en ge-
 bruiken daar Hij toe geopenbaard en aange-
 roepen wordt in het Evangelium; met één
 woord / te komen tot een Troon der Genade /
 om door het geloof in het bloed Jezus in
 gaan in de tegenwoordigheid van een hei-
 gen God.

Hoe zal ik weten, of ik ooit op deze wijze
 tot dezen Troon der Genade gekomen ben?
 Daar zijn eenige dingen in den samenhang
 van onzen tekst / welke wij tot dien einde voor-
 stellen zullen / als

EEN TWEEDE GEBRUIK VAN BE- PROEVINGE.

1. Indien gij ooit tot een Troon der Ge-
 nade gekomen zijt / dan hebt gij de Goedertie-
 renheid en de Waarheid voorbij het aangezigt
 van Hem, die op den Troon zit, zien henen gaan.
 Gerechtigheid en Gerigte zijn de vastigheid uwer
 troons; wat volgt er nu / Goedertierenheid en
 Waarheid gaan voor uw aangezichte henen; dat
 is / niet alleen Goedertierenheid in het afge-
 rookte; maar Goedertierenheid die verbou-
 den is met / en medegedeeld wordt in een
 woord der Waarheid. Het is zeer opmerkelyk /
 dat deze twee / te weten Goedertierenheid en

Waarheid, gemeenlijkt in de Schziftuur aan malkander vastgemaakt zijn; gelijk als Ps. LXXXV: 11, De Goedertierenheid ende de Waarheid zullen malkanderen ontmoeten. Joh. 1: 17, De Genade ende de Waarheid is door Jezum Christum geworden; en vers 14 wordt Christus gezegd vol te zijn van Genade en Waarheid. Waarom worden deze nu te zamen geboegd? De waren reden is deze/ omdat alle de goedertierenheid, die er is in het harte van God/ medegeedeeld wordt in een woord der Waarheid; zoodat wat Goedertierenheid wij van God begeeren/ wij die altijd verwachten moeten in een Belofte/ of in een woord der Waarheid. Hetgeen God heeft zamengeboegd/ dat scheiden de menschen niet. Sommigen grijpen naar de Goedertierenheid Gods/ volstrekt aangemerkt/ dezelve nooit aanmerkende gelijk die in Christus/ of gelijk die in het Verbond en het woord der Waarheid is. Maar ô! mijne Vrienden/ de Goedertierenheid Gods/ in dit opzigt aangemeekt/ heeft nooit een zondaar behouden; zij die waarlijk tot een Troon der Genade komen/ en God/ gelijk Hij in Christus is/ beschouwen/ die zien de Goedertierenheid en de Waarheid te zamen verbonden; en durven zich de Goedertierenheid niet aanmatigen/ dan op grond van de Belofte/ of het Verbond dat in Christus bevestigd is; en dit is al hun heil en al hun lust.

2. Indien gij ooit tot een Troon der Genade gekomen zijt/ dan hebt gij dat liefelijk geklank gehoord, hetwelk van den Troon voortkomt, vers 16, Welgelukzalig is het volk,
 't welk

Welk het geklank kent; te weten het geklank van des Konings stemme/ die op den Troon zit; de stemme van een God in Christus/ die heeft een zekere bijzondere klank in zich/ welke de geloobigen kunnen onderscheiden van die van een vreemden; Mijne schapen kennen mijne stemme, zegt Christus/ Joh.

4. Zoo ras spreekt de Heere Jezus niet/ wederstond roept de Bruid uit/ Dat is de stemme mijnes Liefsten; ziet Hem, Hij komt, Hoogl.

8. O! Mijne vrienden / gij allen hoort wel de stemme eens menschen; maar ik vraag u/ hoort gij de stemme van Christus wel/ voortkomende van een Troon der Genade? Zijne woorden zijn Geest en leven; zij hebben zulk eene Goddelijke majesteit en liefelijkheid in zich/ dat zij een echo van lofen dankzangen wedez doen geven aan den hemel; daarom lezen wij/ dat er op de verkondiging van het Evangelium onder de Heidenen de uiterste einden der aarde Psalmen gehoord worden tot verheerlijkinge des Regtvaardigen, Jes. XXIV: 16.

4. Indien gij ooit tot dezen Troon gekomen zijt/ en den Koning daarop gezien hebt/ dan zult gij het Licht zijns Aanschijs grootelijks waarderen; zijne gunste zal u zoo dierbaar zijn / dat gij zonder dezelve niet zult kunnen leven; zijne tegenwoordigheid zal u omringt zijn; en als Hij zich onttrekt/ dan zullen zij sterren van geschapene vertroosting en zijne plaats niet vervullen kunnen.

Indien gij tot een Troon der Genade gekomen zijt / dan zal des Konings Naam als

een olie zijn, die uitgestort wordt; vers 17, Zullen haar den ganschen dag verheugen in uw Name. Zijn Naam zal een sterke toeren zijn / daar heen gij loopen zult om in een hoog vertrek gesteld te worden; en daar zal zulk een reuk in zijn voor uwe ziele / dat gij het eene eere zult achten om zijns Naams te doen gedenken van elken geslachte tot geslachte, opdat de volkeren Hem loven mogen eeuwiglijk ende altoos, Ps. XLV: 18.

5. Indien gij tot een Troon der Genade gekomen zijt / en zijne goedkeuringen ontvaren hebt / dan zult gij zijne Gerechtigheid aanzien als de eenige grond van uwe verhooging vers 17, Door uwe Gerechtigheid zullen zij verhoogd worden. ô! Zal eene arme ziele zeggen: het is niet mijne goedheid / mijne heiligheid of gerechtigheid / die mij tot deze eere gebragt hebben; neen / het is de gehoorzaamheid en de dood van mijnen Vorge; het is door de Gerechtigheid, die Hij heeft aangebragt / dat ik aldus verhoogd ben; in Hem hebbe ik Gerechtigheid, en ik achte alle dingen schade te zijn, om in Hem gevonden te worden, niet behelende mijne Regtvaardigheid die uit de Wet is, maar die door het Geloove Christi is, Phil. III: 8, 9.

6. Indien gij tot een Troon der Genade gekomen zijt / dan zal Hij de heerlijkheid uwer sterkte zijn, vers 18. Wanneer gij tot de oefeninge van eenige Genade bekwaam gemaakt wordt / om iets voor Hem te lijden of te doen / dan zult gij alle de eere daarvoor aan Hem toeschrijven / en zeggen / Niet ik maar

ar de Genade Gods die met mij is, 1 Cor.
: 10; Niet ons, ô Heere! niet ons, maar uwen
me geest eere, Ps. CXV: 1.

7. Indien gij tot dezen Troon der Genade
komen zijt/ dan zult gij veel opgenomen zijn
de verwonderinge over de vrijheid van zijns
nade en Liefde, welke door de toegerekende
regtigheid van Christus heerscht; Gij zult op
ten trap van den Troon der Genade/ en op
ten trap van uwe Zaligheid de Genade ge-
reben zien staan met groote kapitale let-
ren; vers 18, Door zijn welbehagen zal onze
orn verhoogd worden. Ben ik van eeuwigheid
verloren? Mijne verkiezinge is uit Gena-

Ben ik door het bloed van Christus
eloft? Het is naar den rijkdom zijner Ge-
de, Eph. 1: 7. Ben ik geregtvaardigd/
heiligd/ tot een kind aangenomen/ of kragt-
dig geroepen? Het is Genade/ vrije Ge-
de/ die alles heeft gedaan; Door Genade
n ik, dat ik ben, 1 Cor. XV: 10.

8. Indien gij tot een Troon der Genade
komen zijt/ Dan zal een God der Genade uw
nige Heiligdom zijn; vers 19, Onze schild is
n den Heere; ten tijde uwer breeze zult gij
hem vertrouwen; Hij zal u eene Verber-
ge zijn tegen den wind, een Schuilplaatse tegen
n vloed, als de Schaduwe eenes zwaren rots-
ens in een dorstig land, Jer. XXXII: 2. Want
is den armen een Sterkte, eene Sterkte den
oddrustigen als hem bange is; een toevlugt
or den vloed, eene schaduw voor de hitte;
nt het blazen der tyrannen is als een vloed
en eenen wand, Jes. XXV: 4. Wanneer
gij

gij van de zonde/ van den satan/ van de wet en van uwe consciëntie vervolgd wordt; wanneer gij van binnen en van buiten met zwarigheden en kwellingen omringd zijt/ dan zult gij tot Hem als tot uwe sterkte inkeeren/ gelijk er zoo van den gevangenen der hof wordt gezegd/ Zach. IX: 12.

9. Indien gij tot een Troon der Genade gekomen zijt/ dan zal de Koning, die op de Troon zit, uw eenige Heere en Souverein zij verſ 19, Onze Koning is de Heilige Israël. Gij zult alle verbindtenisse met andere heeren afgaan/ en zijnen Name alleen vermelden/ zeggende/ De Heere is onze Rigter, De Heere is onze Welgever, de Heere is onze Koning; Hij zal ons behouden, Jes. XXXIII: 2. Ook zult gij uwen Koning zoo zeer beminnen/ dat gij zijne Wet zult liefhebben/ en dezelve als heilig/ regtvaardig en goed verklaren/ omdat zij een afschijft is van de heilichheid zijner nature; gij zult met David zeggen/ Ik hebbe alle uwe bevelen van alles voor regt gehouden; maar allen valschen po hebbe ik gehaat, Ps. CXIX: 148. Zijn jok zacht ende zijn last is ligt, Matth. XI: 30. Bproeft u nu uit deze dingen/ of gij gunstlingen zijt van dezen Troon der Genade/ welke eene voldane Gerechtigheid en een uitgeroepd Gerigte op den Worze tot zijn Was of Fondament heeft. Deze merkteekenen kunt gij gemakkelijk onthouden/ omdat zij alle in den tekst en in de drie volgende verzen staan. Nu komen wij tot een

DERDE GEBRUIK VAN VERMA- NINGE.

Is het zoo / dat God ten koste van
voldoeninge zijner rechtvaardigheid een
Troon der Genade opgericht heeft? O! Mijne
vrienden/ dan noodig ik u allen/ om tot de-
zen Troon te komen. De menschen hebben
gewoonlijk niet vele noodigingen van doen /
tot de Troonen van aardische Vorsten te
komen; maar elk rekent het zich eene eere/
tot die Troonen te mogen naderen. Wel
/ mijne Vrienden/ ik noodige/ ja ik bidde
u smeekte u/ om doch te komen tot den Troon
van den Oversten van de Koningen deraar-
den Koning der Koningen / en den Heere
der heeren. Opdat ik deze vermaninge te krach-
ter op uwe ziele zoude mogenaandringen/
ik eenige practikale vragen, welke op zulke
vermaninge in uwa gemoed mogten op-
komen/ beantwoorden.

I. Wie is het die ons roept? Wij hooren u
Leeraren ons wel roepen/ om tot een Troon
der Genade te komen/ doch dat is ons niet
genoeg; wij begeeren ook te weten/ of de
Vermaning zelve ons verwelkome zal? Ik ant-
woorde: Het zijn de Leeraars niet/ maar het
is de Koning zelve die roept/ om tot zijnen
Troon te komen. Wij Leeraren zijn alleen de
Botschappers/ welke uitgezonden zijn om des
Koning's wille en welbehagen bekend te ma-
ken en te verkondigen; en indien gij naaz
onze

onze instructiën of commissie vraagt/ die zullen wij u gereedelijk voortbrengen/ opdat gij die/ als met Konings eigen hand geschreven/ met uwre eigene oogen lezen moogt/ 2 Cor. V: 19, 20, God was in Christo de wereld met Hemzelven verzoenende, hare zonden haar niet toerekenende; (daar heeft gij den Troon der Genade/ te weten/ een God die de wereld met Hemzelven verzoent) nu volgt verder onze commissie: Ende heeft het Woord der verzoeninge in ons gelegd, Zoo zijn wij dan gezanten van Christi wegen, als of God door ons bade: wij bidden u van Christi wegen, laat u met God verzoenen. Want dien die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden Regtvaardigheid Gods in Hem. Daar heeft gij dan onze commissie; het Woord der verzoeninge is in ons gelegd; dat is de Verkondiginge van dit Evangelium der Genade Gods. Wanneer wij u dan noodigen/ om tot een Verzoenden God in Christus te komen/ dan spreken wij in den Name Gods/ en van Christus wegen. Wat zoudt gij denken/ indien Christus hier in mijne plaats tot u sprek/ en u nodigde en gebod om tot zijnen Troon der Genade te komen? Wel nu/ het gebal is hier hetzelfde/ wanneer wij uit commissie van Hem met u handelen; en daarom zoo is het God zelve/ die u roept en noodigt daar ons.

2. Wien roept Hij? God roept elk en een iegelijk om tot zijnen Genade-Troon te komen; dat is geene gemeene zaak; alle be
on.

onderdanen worden niet toegelaten om tot
 den Troon te komen; dat is alleen maar het
 voorregt van eenige gunstelingen. **Ik ant-**
woorde: 't Is waar / dat is zoo onder de
 aardsehe Vorsten; deze laten alleen eenige
 bijzondere gunstelingen den Troon hunner ma-
 jesteit benaderen / of anders zouden hunne
 Troonen te veel verdrongen worden; maar het
 is in het Hof des grooten Konings / die de
 Gerechtigheid en het Gerigte tot de vastigheid
 zijnes Troons heeft / geheel anders; want hiez
 worden allen en een iegelijk / die het Geklank
 des Evangeliums / welke uit dezen Troon voort-
 komt / hooren / genoodigd en geroepen / om te
 komen tot den Troon der Genade. Dit zal na-
 der blijken / indien gij overweegt (1) De uit-
 gestrektheid van de commissie, die God den
 leeraren gegeven heeft / Marc. XVI: 15, Gaat
 heen in de geheele wereld, predikt het Euan-
 gelium allen Creaturen; dat is aan Joden en
 aan Heidenen / aan Barbaar en aan Scyth /
 Dienstknecht ende Vrije / aan Edel en aan
 Onbedel / aan elk redelijk mensche uit Adam
 voortgesproten; gaat henen / predikt daar
 het Evangelium aan; verkondigt hun uit
 name van een God der Genade deze blijde
 boodschap / dat Gods Troon nu toegankelijk
 is / en dat elk die maar wil tot denzelven
 komen mag om Genade en Barmhertigheid /
 om geholpen te worden ter bekwaamer tijd.
 (2) Het Gebod van God, om tot een Troon
 der Genade te komen, is aan allen; 1 Joh.
 III: 21, Ende dit is zijn Gebod, dat wij geloo-
 ven in den Name zijns Zoons Jezu Christi:

het-

hetwelk dezelfde zaak is / met het komen tot een Troon der Genade. Het gebod van te gelooven streekt zich uit tot allen die het Evangelium hooren; en gedenkt ook/ dat gij wegens de ongehoorzaamheid aan dit gebod alreede veroordeeld zijt/ en dat de toorn Gods op u blijft. (3) Gelyk het gebod om te gelooven aan allen is/ zoo is ook de Belofte van wellekome te zijn tot den Troon der Genade, aan allen en een iegelijk, tot hunner bemoeidiging om te komen; Die tot Mij komt, zegt Christus/ zal Ik geenszins uitwerpen, Joh. VI: 37, Een iegelijk die gelooft, zal niet verderven, maar het eeuwige leven hebben, Joh. III: 16. Denkt niet/ dat de Belofte in dezelfs aanbiedinge alleen den uitverkorenen of den geloovigen toebehoort; ô! Neen/ U komt de Belofte toe, ende uwen kinderen, ende allen die daar verre zijn, Hand. II: 39. Dus/ zegge ik/ worden allen/ die onder het Geluk des Evangeliums leven/ geroepen om tot een Troon der Genade te komen.

3. Gij gebiedt ons tot een Troon der Genade te komen; Maar waar is die? Wij weten hem niet te vinden. Ik antwoordde: Alwaar gij toenaderinge tot God vindt in eenige van de pligten van zijne dienst/ daar vindt gij den Troon der Genade. Onder het Oude Testament/ toen de Godsdienst bepaald was tot den Tempel te Jeruzalem/ waren de arme Heidenen uitgesloten; maar nu onder het Nieuwe Testament is dezelve tot ons Heidenen overgebragt; zoo dat / in wat gedeelte van den aarbdem gij u bevin-

binden moogt/ gij niet bezegen behoeft te zijn/
 waar gij een Troon der Genade binden zult;
 schoon gij in eenen keizer maakt opgesloten/
 of tot het uiteerste einde der aarde van zien-
 den en magen bezeeven wiez/ zoo kunt gij
 nogtans van een Troon der Genade niet ver-
 zeeven worden. Noztom/ daar is geene plaats
 aan deze zijde van de helle/ of gij kunt dezen
 Troon, te weten/ een God in Christus/ vin-
 den/ zijnde Hij een God die overal tegenwoor-
 dig is; Hij is niet verre van een iegelijk on-
 zer. Dit wordt door Christus aan de Sama-
 ritaansche vrouwe te kennen gegeven/ Joh.
 IV: 21—23, Vrouwe, geloofst Mij, de ure komt,
 wanneer dat gijlieden noch op dezen Berg, noch
 te Jeruzalem, den Vader zult aanbidden. Gij-
 lieden aanbidt, dat gij niet en weet, wij aan-
 bidden dat wij weten; want de zaligheid is uit
 de Joden. Maar de ure komt, en is nu, wan-
 neer de ware aanbidders den Vader aanbid-
 den zullen in Geest ende Waarheid; want de
 Vader zoekt ook alzulken, die Hem alzoo aan-
 bidden.

4. Langs wat Weg zullen wij tot dezen Troon
 der Genade komen? Ik antwoorde: Daar is
 in de geheele wereld maar één Weg/ en die
 is Christus/ Joh. XIV: 6, Ik ben de Weg,
 de Waarheid en het Leven; niemand komt tot
 den Vader, dan door Mij. Gelijk Christus/
 of God in Christus de Troon is/ zoo is Hij
 ook de Weg tot den Troon. Een vleesch-ge-
 worden Godheid is des zondaars Weg tot
 God/ zoowel als Gods Weg tot den zondaar/
 Hebr. X: 19, 20, Wij hebben vrijmoedigheid

om in te gaan in het Heiligdom door het bloed Jezu, op eenen verschen en levendigen Weg, welken Hij ons heeft ingewijd door het Voorhangsel, dat is door zijn vleesch. De menschelijke nature Christi/ aangenomen tot de personaliteit van den Zoon Gods/ is de Weg of Poozte/ door welke wij ingaan tot den Troon der Genade/ Joh. X: 9, Ik ben de Deure; indien iemand door Mij ingaat, die zal behouden worden, ende hij zal ingaan, ende uitgaan, ende de Weide vinden. Deze Deure van Christus menschelijke nature is door den hamer van Gods Coorn aan stukken geslagen/ opdat onze Weg tot een Troon der Genade/ of tot een verzoend God/ geopend mogte worden. Hierom lezen wij/ dat bij den dood van Christus het voorhangsel des Tempels in tweeën scheurde van boven tot beneden. Dit is dan de Weg van God/ door welken een zondaar komen kan/ en een Heilige bodelijk komt tot het Hof des grooten Konings/ en tot zijn' Troon. Velen hebben een verkeerd begrip van deze zaak/ meenende dat zij bodelijk komen tot een Troon der Genade/ wanneer zij lichamelijk komen tot de Goddelijke Oordonnantiën; gelijk als tot het gebed, het hooren van het Woord/ het Abondmaals houden/ en diezelfde. Ik erkenne/ dat dez uitwendige pligten de uitwendige poorten zijn/ door welke wij tot den Troon der Genade komen/ daarom genaamd de Poorten Zions; inzonderheid worden de openbare oordonnantiën door die benaminge bedoeld maar ô! mijne vrienden/ velen komen tot
 dez

deze Poorten / die nooit tot den Troon komen ; van dezulken slaagt de Heere / Aes. XXIX : 13 , Dit volk nadert tot Mij met zijnen monde , ende zij eeren Mij met hare lippen , doch hare herten doen zij verre van Mij. Het waazachtig komen tot den Troon der Genade is eene inwendige zaak ; het wordt gedaan door eene daad van het harte / want met het herte gelooft men ter regtvaardigheid , ende met den monde belijdt men ter zaligheid , Rom. X : 10. Wanneer het harte uitgaat tot God in Christus om barmhertigheid en genade / om geholpen te worden ter bekwaamer tijd ; dat is een komen tot een Troon der Genade. Dus is Christus / zegge ik / de eenige Weg tot den Troon , gelijk Hij de Troon zelve is.

4. Op wat wijze zullen wij tot dezen Troon komen ? Ik antwoorde : (1) Indien gij regt wilt komen / zoo moet gij komen met eene ledige hand. Brengt geen geld of prijs met u mede ; want wanneer wij tot een Troon der Genade komen / dan komen wij om wat te ontvangen / maar niet om den Heere wat te geven. Gij die uwe gebeden / uw Avondmaal gaan / en andere goede werken en hoedanigheden tot een prijs of koopgeld stelt / kunt niet voorspoedig zijn voor den Troon der Genade. Gedenkt steeds / dat het een Troon der Genade is / en dat er daarom niets te bekomen is bij wege van schuld of bezdienst. (2) Komt met verruimde Begeertens , om hetgene dat gij komt verzoeken ; Want Hij de dorstige ziële verzadigt , ende de

hongerige ziele met goed vervult, Ps. CVII: 9. (3) Komt met vertrouwen, hope en kinderlijke vrijmoedigheid. God wil niet/ dat gij met hangende hoofden/ als beoordeelde misdadigez tot hunnen rigter om het doodvonnis te ontvangen/ komen zult; neen/ Hij wil dat wij met vrijmoedigheid en vertrouwen tot Hem komen zullen/ als kinderen tot hunnen vader/ op Hem beztrouwende/ en van Hem alles goeds beztwachtende uit hoofde van zijne Goedheid/ Waarheid en andere Volmaaktheden die in Christus geopenbaard zijn. Komt / zegge ik/ met hope en beztouwen/ Want de Heere heeft een welgevallen aan die, die Hem vreezen, die op zijne goedertierenheid hopen, Ps. CXLVII: 11. Het is een algemeen gebrek onder ons/ dat wij tot God gaan in den gebede en in andere ordonnantiën/ alsof Hij karrig was in zijne Zegeningen/ en alsof Hij van zijne Genade niet wilde scheiden; maar ô! mijne vrienden/ dit is de weg niet om voorspoedig te zijn; Die mensche meene niet, dat hij iets ontvangen zal van den Heere, die twijfelende / en met achterdenkinge van de Liefde en Goedertierenheid van een verzoend God in Christus / komt/ Jac. 1: 7. (4) Komt tot dezen Troon met eene heilige aankoudendheid, volgt het voorbeeld van Jacob na/ zeggende/ Ik zal U niet laten gaan, tenzij Gij mij zegent, Gen. XXXII: 26. Het krachtig gebed des regtvaardigen vermag veel. (5) Maakt veel gebruik van den Geest, als een Geest der Genade ende der Gebeden, opdat Hij ulwe zwakheden te hulpe

komme voort den Troon. Hij is het/ die onzen mond met redenen verbuult/ en die ons leert bidden met onuitsprekelijke zuchtingen, Rom. VIII : 26. Ook heeft de Heere zijnen Geest beloofd dengenen, die Hem bidden, Luc. XI : 13.

VIERDE GEBRUIK VAN VERTROOSTINGE EN VERMANINGE VOOR GELOOVIGEN.

Eerst hebbe ik een woord van vertroosting. Wetet dan geloovige/ tot uwer vertroosting / dat de Heilige Israëls uw Koning is, en dat door zijn welbehagen uw Hoorn verhoogd wordt; de Goedertierenheid en de Waarheid gaan voor zijn aanschijn hen/ met bijzonder uitzigt op uwe gelukzaligheid voor tijd en eeuwigheid. Alle de Goedertierenheid en Genade die er in het harte des Konings is/ is voor u geordend en bewaard door een welgeordineerd Verbond; zijne gausche Bederlinge / hetzij in de Genade / of in de wegen zijner Voorzienigheid/ is ten uwen goede en voordeele geschikt en gereguleerd; Want wij weten, dat dengenen die God lief hebben, alle dingen medewerken ten goede, Rom. VIII : 28. Gij zijt de kinderen des Konings/ Hij heeft u in zijne familie aangenomen/ ja eene erfenis op u bevestigd en vastgesteld/ als erfgenamen Gods en mede-erfgenamen Christi, Rom. VIII : 17. Gij wordt tot de verhoorigheden des Konings toegelaten / inboege Hij

u dingen bekend wil maken/ die Hij aan de wereld niet openbaren wil/ namelijk de verborgenheden van de Kieginge zijner Genade; U is 't gegeven de verborgenheden des Koninkrijks der hemelen te weten, maar dien is het niet gegeven, Matthj. XIII : II. De verborgenheid des Heeren is voor degenen die Hem vreezen, ende zijn Verbond om hen die bekend te maken, Ps. XXV : 14. En hetgeen alles kzoont/ is/ dat er geen gebal is daa? gij in deze wereld in komen kunt/ of daar is een besluit dez Genade/ dat op ulve omstandigheden gepast is/ opgeschreven in het Hofboek/ ik meene/ in de Schzisten van het Oude en Nieuwe Testament. Elk besluit is met het bloed des Konings versegeld/ en aangeraakt met zijn Koninklijken Scepter; ja gij hebt het Asschzist daarvan in ulve handen. ô! Wat een sterke grond van Vertzoogtinge is hier niet voor u/ die door het geloobe kennisse hebt van dezen Troon?

Ten anderen. Ik hebbe ook een woord van Vermaninge, of van Raadgevinge aan Gelooibigen/ die tot dezen Troon gekomen zijn/ in deze nabolgende Bijzonderheden:

1. Weest dikwijls aan het Hof des Konings. inzonderheid op zijne Regtsdagen, ik meene/ woont zijne Ordonnantien bij/ inzonderheid op den Sabbath/ welken Hij tot dit einde geheiligd en gezegend heeft. De vasallen dez grooten zijn verpligt om hen op te passen op hunne regtsdagen; is het dan niet billijk/ dat de onderdanen en vasallen van den Koning der koningen Hem deze eere betwijzen?

zen? Majesteit ende heerlijkheid zijn voor zijn aangezichte, sterkte en sieraad in zijn Heilichdom. Geest den Heere de eere zijns Naams, brengt offer, ende komt in zijne Voorhoven; aanbidt den Heere in de heerlijkheid des Heilichdoms, schrikt voor zijn aangezichte gij gansche aarde, Ps. XCVI: 6—9. **ô! Grest den Koning doch eere / door zijne voorhoven bij te wonen; Want één dag in uwe voorhoven, is beter dan duizend elders. Ik koos liever aan den dorpel in 't Huis mijns Gods te wezen, dan lange te wonen in de tenten der goddeloozen, Ps. LXXXIV: 11. Die in het Huis des Heeren geplant zijn, dien zal het gegeven worden te groeijen in de voorhoven onzes Gods, Ps. XCII: 14.**

2. Laat het u niet vergenoegen ten Hove te komen, tenzij gij toegang verkrijgt tot den Troon; want het is de tegenwoordigheid des Konings / die zijne voorhoven en woningen liefelijkt maakt. Absalom was niet tebreiden om te Jeruzalem te wezen / tenzij hij des Konings aangezichte zag; laat het u ook zoo niet vergenoegen de ordonnantiën bij te wonen / tenzij gij eene vissete ontvangt banden God der Ordonnantiën. Dit was Davids gesteldheid / Ps. XXVII: 4, Eén ding heb ik van den Heere begeerd, dat zal ik zoeken: dat ik alle de dagen mijns levens mogte wonen in 't Huis des Heeren, om de Liefelijkheid des Heeren te aanschouwen, en te onderzoeken in zijnen Tempel. Indien gij eenige kennisse hebt aan den Koning / wiens Naam Ontfermer is / zoo zal het eene verslagenheid op uwen geest

bzengen/ wanneerz gij zijne *Tegenwoordigheid* moet misfen in zijne *boozhoben*; dan zult gij zwart daar henen gaan/ niet van de zonne/ en uitroepen/ Och of ik wiste dat ik Hem vinden zoude! Ik zoude tot zijnen stoel komen, *Jof. XXIII: 3.*

3. Wanneer de Koning u ten Hove roept, of om te komen tot zijn *Troon*, overtreedt dan zijn Bevel niet; wanneerz Hij door zijn *Woorde*/ of door de *Bewegingen* zijns *Geestes* tot uwe ziele zegt/ Zoekt mijn aangezigte, laat dan uwe ziele gereedelijk antwoorden/ Ik zoek uw Aangezigte, ô! Heere, *Ps. XXVII: 8.* Wanneerz Hij zegt/ Komt; laat uwe ziele antwoorden/ Ziet, ik kome tot U, want Gij zijt de Heere mijn God, *Aer. III: 22.* ô! Hij neemt het zeer kwalijk/ wanneerz iemand zijne *Roeping* bezonachtzaamt/ gelijk wij in het geval van de Bruid kunnen zien/ *Hoogl. V: 2,* daar de Heere Jezus tot haaz komt/ zeggende/ Doet Mij open, mijne zuster, mijne vriendinne, mijne duive, mijne volmaakte; want mijn hoofd is vervuld met dauw, mijne haarlokken met nachtdruppen; maa2 zij/ traag en onachtzaam zijnde/ zeide/ Ik hebbe mijnen rok uitgelogen, hoe zal ik hem weder aantrekken? Ik hebbe mijne voeten gewasschen, hoe zal ik ze weder bezoetelen? *bezg 3;* waardoor de Heere Jezus getezgd wierd om Hem te onttrekken/ tot dat zij gebragt wierd om hare dwaasheid te betzeuren.

4. Wacht u voor alle dingen, welke aanleidinge zouden kunnen geven om uwe verkeeringe aan het Hof te verhinderen, of om den Koning te-

tegen u te vergrimmten; want schoon Hij het verlaten had / zoo kunt gij Hem nogtans tergen om zijn Aangezigte voor u te bezorgen; ja gij kunt Hem wel zoo tergen / dat Hij zich zoo tegen u zal gedragen / dat gij / op de bloote gedachtenisse van Hem / misbaar maken zult. Sommigen van zijne diezbaarste gunstgenooten hebben zijnen Geest wel zoo bedroefd / dat Hij zijn twist tegen hen tot aan de poorten der helle uitgeboerd heeft; gelijk wij in het geval van David zien / Ps. XXXVIII: 3, Uwe pijlen zijn in mij gedaald, ende uwe hand is op mij nedergedaald; daar is geen vrede in mijne beenderen van wege mijne zonden. Gij kunt door uwe ontberheid tot zulk een toestand gebragt worden / dat gij zult moeten uitroepen / De Pijlen des Almagtigen zijn in mij, welker vurig venijn mijnen geest uitdrinkt, Job VI: 4. Gij hebt mij in den ondersten kuil geleid, in duisternisse, in diepten, Ps. LXXXVII: 7; en daarom hebt gij u voor alles te wachten / dat uwen Koning tot gramschap vertoefften kan. Wacht u voor Hoogmoed; want den verhevenen kent Hij van verre, Ps. CXXXVIII: 6; den hoogmoedigen doet Hij achterwaarts keeren / wanneer Hij tot zijnen Troon wil komen. Wacht u voor het Ongeloove; want dat is eene zonde die Hij niet verdragen kan. Hoe onbetamelijkt is het niet voor zijne onbedanen of kinderen / om Hem een Leugenaaz te noemen? Dit is eene zonde die u van den Heere afkeert / en die den Heere afkeert van u. Onderhoudt ook geen Achterdocht omtrent

zijne liefde, nadat Hij de bewijzen daarvan gegeven heeft aan uwe ziele; want dat is een bedrogen van den Geest Gods/ dat men zijne liefdeblijken in twijfel trekt. Wacht u ook voor alle onteederheid; want indien er geen naauwkeurige wandel is met God in den weg der heilichheid/ zoo hebt gij des Konings gunste niet te wachten; want zonder heiligmakinge zal niemand God zien, Hebr. XII: 14. Wie zal klimmen op den Berg des Heeren? ende wie zal staan in de plaatse zijner Heilichheid? Die rein van handen, ende zuiver van herten is, Ps. XXIV: 3, 4.

5. Weest zorgvuldig om de Geboden des Konings te gehoorzamen; want gelijk de Besluiten der Genade/ van welke ik gesproken hebbe/ de regelmate des geloofs zijn; zoo is de Wet der geboden de regelmate van de gehoorzaamheid. Denkt niet/ dat de Troon der Genade eenige vrijheid geeft tot eene hatelijke losbandigheid; het zijn waarlijk bleesche-lijke Evangelie-belijders of Antinomianen/ die zulk een gevoelen hebben. Neen/ de zedelijke Wet der Tien Geboden is door de Authoriteit des Konings/ wiens Naam de Heere Genadig en Barmhartig is / bevestigd en onbezweerd. Gelijk de Wet/ als een Verbond der werken/ voortkomt van een Troon der Rechtvaardigheid/ zoo komt diezelfde Wet/ als een regel der gehoorzaamheid/ van een Troon der Genade voort; als uit de voorbereiding van de Tien Geboden klaar blijkt/ Ik ben de Heere uw God; dat is/ Ik ben u een God van Genade in Christus/ een Zaligmakend
en

en Verlofsend God; daarom zult gij alle mijne Geboden onderhouden. **O** Mijne vrienden/ de Wet zelfs/ als een regel van gehoorzaamheid/ is met de beste authoriteit in hemel of aarde bekrachtigd; en de Genade Gods/ voortkomende van dezen Troon, onderwijst ons, dat wij de goddeloosheid en de wereldsche begeerlikheden verzakende, matiglijk, ende regtvaardiglijk, ende godzaliglijk leven zouden in deze tegenwoordige wereld, **Cit. II: 12.** Hij heeft u bekend gemaakt, **o!** mensche, wat goed is; ende wat eischt de Heere van u, als regt te doen, ende weldadigheid lief te hebben, ende ootmoediglijk te wandelen met uwen God, **Mticha VI: 8.**

6. Verkeert en houdt gezelschap met de getrouwe onderdanen van den Koning; en wacht u om uzelven niet te verbinden met rebellen tegen des Konings Kroone of Regeringe. Maar tot den heiligen, zegt David/ die op aarde zijn, en de heerlijken, in dewelken al mijn lust is, **Ps. XVI: 3.** Maar het gezelschap van degenen die in rebellie leefden tegen den Heere/ was hem tot een last; **o!** Wee mij, dat ik een vreemdeling ben in Mesech, dat ik in de tenten Kedars wone; mijne ziele heeft lange gewoond bij degenen die den Vrede haten, **Ps. CXX: 5, 6.**

7. Weest ook zorgvuldig, om de Schattinge te betalen die dezen Troon toekomt; onttrekt hem zijne inkomsten niet; de Koning heeft eene schattinge van lof en dankzegginge gelegd op alle zijne onderdanen; Wie dankofert, die zal Hem eeren, **Ps. L: 23.** Lof betaamt

taamt den opregten, Ps. XXXIII: 1. Dit volk heb Ik Mij geformeerd, zij zullen mijnen Lof vertellen, Jes. XLIII: 21. Onttrekt Hem dan deze inkomste niet; maar laten de Lofzangen van een God der Genade geduriglijk in uwe helen zijn. Om u nu tot een blijmoedig betalen van deze Schattinge van Lof op te welken/ zoo gedenkt steeds die heerlijke blijkeden en voorregten/ welke wij onder de gunstige Regeringe der Genade genieten; welke zoo vele en zoo groot zijn/ dat geen ooge die gezien/ geen oore die gehoord heeft/ noch in het harte van geen mensch is opgeklimmen om die te begrijpen; hetwelk den Psalmist zichzelven op deze wijze bede uitdrukken/ als wij lezen Ps. XL: 6, Gij, ô! Heere mijn God, hebt uwe wonderen, ende uwe gedachten velen gemaakt; men kan ze niet in orde bij U verhalen; zal ik ze verkondigen ende uitspreken, zoo zijn ze menigvuldiger, dan dat ik ze zoude kunnen vertellen.

8. Eindelijk/ Strijdt ook voor de Koninklijke Vrijheden van dezen Troon, welke op velerhande wijzen worden aangevallen. Daar worden hebben aanslagen gemaakt om den Koning te berooven van zijne Gelykwezigheid met den Vader/ alzo zij Hem van zijne onafhankelijkheid en zelfbestaanlijkheid berooven willen. Anderen maken aanslagen tegen zijne Regeringe/ door ceremoniën in te stellen in zijne dienst/ die nooit in zijn Woord geboden zijn. Anderen wedezom door zijne onderdanen hunne voorregten te ontvoeringen/ inzonderheid de vrije verkiezingen hun-

hunner Leeraren. Anderen door Leerlingen
te tollereren/ welke onbestaanlijk zijn met de
eenwige Waarheden van zijn Woord. Du/
zegge ik/ het is de plicht van alle de getrou-
we onderdanen van dezen Koning/ om voor
de waardigheden van zijne Kroone en de bly-
heden van zijn Koninkryke te strijden/ tegen
allen die dezelve aanballen; en om in dezen
de vermaninge des Apostels te volgen: Staat
dan in de vrijheid, met welke ons Christus vrij
gemaakt heeft, ende wordt niet wederom met
het jok der dienstbaarheid bevangen, Gal. V: 1.

E I N D E.

EENE

LEERREDE

bij gelegenheid van het Openen der

SYNODE

te PERTH en STIRLING, A°. 1732.

OVER Ps. CXVIII : 22.

De Steen dien de Bouwlieden verworpen hebben, is tot een Hoofd des hoeks geworden.

Het is waarschijnlijk/ dat deze Psalm door David geschreven is geworden/ toen de Arke des Heeren uit den huize Obad-Edoms overgebragt wierd naar hare eigene plaats te Jeruzalem, nadat die inwendige beroerteng tusschen het huis van David en van Saul gelukkig in Davids bezhooginge tot de kroone en het koninkrijke eindigden/ door de gemeene toestemminge van alle de geslachten. Doch schoon dit de gelegenheid geweest is/ zoo had nogtans de Geest Gods een bezder uitzigt in hetzelfde: name.

melijk op Christus zelve/ van wien David in alle zijne bedieningen in Aſraël maar eene ſlaauwe ſchadulve en voorbeeld iſ geweeſt.

De komſte van David tot den tzoon was door vele ſtozmen van tegenſtand; want ſchoon God hem bezkoren en bezordend had tot het koninkrijke en de heerschappije / zoo wierd hij nogtans grootelijks tegengeſtaan door het huis van Saul, en van begenen die dat huis waren toegedaan; doch nadezhand had het huis Davids de overhand. Even zoo was het ook met den Zoon Davids, onzen heerlijken Verloſſer; de aarde en de helle beraadslaagden tegen den Heere, en tegen zijnen Gezalfden, Ps. 11: 2, maar God had voorgenomen en bepaald/ dat de heerschappije op zijn ſchouder zijn zoude, Iſ. IX: 5, en dat zijn Koning gezald zoude worden over Zion der berg zijner heiligheid, Ps. 11: 6. Dit voornemen voert de Heere ook tegen alle zijne tegenſtandez uit/ als gij zien kunt in de woorden van onzen tekſt/ De Steen dien de Bouwlieden verworpen hebben, is tot een Hoofd des hoeks geworden.

Ik heb niet noodig lang te blijven ſtaan/ om te bewijzen/ dat deze woorden van Chriſtus te verſtaan zijn / dewijl ze uitdrukkelijk van Hem zelf en van zijne Apoſtelen in de Schriften van het Nieuwe Teſtament op Hem toegepaſt worden; ziet Matth. XXI: 42. Hand. IV: 7. 1 Petri II: 7. Eph. II: 10.

In de woorden mogen wij op deze navolgende bijzonderheden acht geven. (1) Op die Leenspreukige Benaminge / door welke de

de Kerke hier vertoond en voorgefteld woꝛdt/
 namelyk / van een Huis of een Gebouw. (2) Op het Karakter dat onze Emmanuël draagt/
 met betrekkinge op dit Gebouw: Hij is de
 Steen bij Uitnemendheid / zonder welke daar
 geen Gebouw noch Huis voor God zijn kan/
 om in te wonen onder de kinderen der men-
 schen. (3) Het Karakter van de Bezaliëden/
 die in dit geestelyk Gebouw gebruikt worden:
 zij worden Bouwlieden genaamd. (4) Een be-
 zefelyk kwaad daar zij van beschuldigd
 worden in het Bouwen van het Huis Gods:
 zij hebben dien Steen verworpen, dien God
 had uitverkoren; zij willen Hem geene plaats
 vergunnen in zijn eigen Huis. (5) Merkt
 ook de Plaats / die Christus hebben moest
 en ook hebben zal in dit Gebouw: laten de
 Bouwlieden by doen al wat zij willen / Hij
 is geworden tot een Hoofd des hoeks. De
 woꝛden die onmiddelyk hierop volgen / ver-
 klaren hoe dit is uitgewerkt; en hoe de hei-
 ligen door het zien van deze zijne verhoog-
 ringe / niettegenstaande de hoogheid van de
 geheele helle en aarde / bewogen zijn: Dit
 is van den Heere geschied, en het is wonder-
 lijk in onze oogen.

An 't verhandelen van dit onderwerp zal
 ik de orde van den tekst volgen / die daar
 zoo eben ter neder is gelegd / door de genoem-
 de byzonderheden te verklaren, en dan zal ik
 uit het geheel eenige besluiten trekken ter
 Toepassing.

Belangende het Eerste Hoofdstuk, zoo zul-
 len wij de Kerke beschouwen onder het be-
 grip

grip van een Huis, of een Gebouw. Deze
 Leenspreukige Benaminge van de Sterke is
 heel gemeen/ zoo wel in de Schriften des
 Ouden/ als des Nieuwen Testaments. Jes.
 II: 2, 3, Ende het zal geschieden in het laatste
 der dagen, dat de Berg des Huizes des Heeren
 zal vastgesteld zijn op den top der Bergen;
 ende dat hij zal verheven worden boven de
 heuvelen; ende tot denzelven zullen alle Heide-
 nen toevloeijen. Ende vele Volken zullen zeg-
 gen, Komt laat ons opgaan tot den Berg des
 Heeren, tot den Huize des Gods Jacobs. Deze
 zelfde maniere van spreken komt ook voor in
 de Schriften des Nieuwen Testaments; ge-
 lijkt als 1 Cor. III: 9, Wij zijn Gods Mede-
 arbeiders, Gods Akkerwerk, Gods Gebouw zijt
 gij. Hierom schrijft Paulus aan Timotheus/
 hem bestierende opdat hij weten mogt, hoe
 men in 't Huis Gods moet verkeerren, hetwelk
 is de Gemeente des levenden Gods, 1 Tim.
 III: 15. Met betrekkinge nu op dit Huis of
 Gebouw, zal ik deze navolgende Bijzonder-
 heden Voordragen.

1. Schoon God met den Mensche bij zijne
 eerste Scheppinge huis gehouden heeft, zoo is
 nogtans door den Val van Adam dat Huisgezin
 verbroken, God en de Mensch van een geschei-
 den, de Familie verdeeld, en de Breuke zoo
 wijd geworden als de Zee. God konde niet
 den mensche geene gemeenschap hebben; want
 wat gemeenschap heeft het Licht met de Duis-
 ternisse? ende wat zamenstemminge heeft Chris-
 tus met Belial? 2 Cor. VI: 14, 15. De
 Mensch heeft teztand/ gelijk de verloren

Zoon/ God verlaten/ en is heengereisd in een vergelegen Land van zonde en van ijdelheid.

2. God had van alle eeuwigheid vastgesteld, dat Hij, niettegenstaande deze Breuke, met den gevallen Mensche een Huis en Woning op zoude rigten; Hij wilde wederom met hem huishouden/ en de Familie wederom bijeen vergaderen. Hierom lezen wij/ dat Hij voor de Grondvesten der Aarde spelende was in de Wereld zijns Aardrijks, en dat zijne Vermakingen waren/ met de Kinderen der Menschen, Spr. VIII: 31. De Grondslag van dit Gebouw is gelegd in den Vrede-Raad; ook zijn alle de Steenen en Materialen van hetzelfde van de dagen der Eeuwigheid afgezonderd; en Christus is als het Fundament en de uiterste Hoeksteen daarvan uitverkoren. Ik ben van eeuwigheid af gezalsd geweest, (zegt Hij) van den Aanvang, van de Oudheden der Aarde aan, Spr. VIII: 23. Ook zijn alle de Heiligen als levendige Steenen uitverkoren/ om Vernieuwd/ Geregtvaardigd/ Aangenomen/ Geheiligd en Gezalsd te worden in en door Hem; Eph. I: 3, 4. Gelijk Hij ons Uitverkoren heeft in Hem voor de grondlegginge der Wereld, opdat wij zouden heilig en onberispelijk zijn voor Hem in de liefde. Die ons te voren verordineerd heeft tot Aanneming tot kinderen door Jezum Christum in Hemzelve, enz.

3. Eer dit bedoelde *Gebouw* konde opgericht worden, zoo moest de Hemel eene oneindige onkoste doen; ja eer een Steen aan dat Gebouw gelegd konde worden/ zoo moest de
Herr.

Heerlijkheid van een Oneindig God met een Voorhangfel des Vleesches bedekt worden in den Persoon van zijn Eeuwigen Zoon; de groote Wetgever moest onder zijne eigene Wet komen; God bovenal te prijzen in der eeuwigheid moest een Vloek worden/ en de Heilige Gods tot Zonde worden gemaakt. Gods Aegtbvaardigheid had vastgesteld/ dat er zonder Bloedstorting geene Vergevinge zijn zoude; en dat/ tenzij zijne Aegtbvaardigheid volstaan/ en de eere van de Wet hersteld wierd/ Hij nooit met den Mensch op Earde op eene Hem verheerlijkende wijze zoude kunnen wonen. ô! Wat is die koste niet oneindig groot/ die God in het opbouwen van dit Huis moest nemen? Wij moesten uit de handen van Gods Aegtbvaardigheid verlost worden/ niet door vergankelijke dingen, zilver ofte goud; maar door het dierbare Bloed Christi, als eens onbestraffelijken ende onbevleeten Lams, 1 Petri I: 18, 19.

4. Elke Steen van dit Gebouw moet uit de diepe en duistere Steengroeven van de Nature worden uitgedolven; wijl ze dood zijn in de zonden en in de misdaden; kinderen des toorns gelijk de anderen; verbeemd van het leven Gods door de onwetendheid die in hen is; beemdelingen van het Burgerschap Israels/ en van de Verbonden der Belofte; kortom/ daar is geen slijmer stoffe in de helle zelfs/ als de Steenen van dit Gebouw zijn van Nature. Wie kan nu met den grooten Bouwmeester twiſten/ omdat Hij naar zijn welgeballen den eenen Steen uit de Groeve

uitneemt/ en den anderen daarin laat blijven? Alleen/ wanneer wij den Rotssteen beschouwen daar wij uit gehouwen, en de holligheid des Bornputs daar wij uit gegraven zijn, Jes. LI: 1, 300 mogen wij wel zeggen/ wie onderscheidt ons? want onze Vader was een bedorven Syriër, Deut. XXVI: 5.

5. Het groote Werktuig, dat de Heerlijke *Bouwmeester* tot het vergaderen van de *Steenen* van dit *Gebouw*, en tot *Opbouwinge* van hetzelfde gebruikt, is de zuivere Verkondiging van het eeuwige Euangelium. Dit is hetgene dat de *Prophheet*/ Jes. XXVII: 13, voorzegt/ Ende het zal geschieden, dat er met eene groote Bazuine geblazen zal worden; dan zullen die komen, die in den lande Assur verloren zijn, en die henen gedrevenen in den lande van Egypte, ende zij zullen den Heere Aanbidden op den heiligen Berg te Jeruzalem. Het heeft den Heere behaagd, door de dwaasheid der Prediking zalig te maken die gelooven, 1 Cor. I: 21. Hierom wordt ook het Euangelium eene kracht Gods tot Zaligheid genaamd/ omdat de Regtvaardigheid Gods in hetzelfde geopenbaard wordt uit geloove tot geloove, Rom. I: 16, 18. Doe Christus zijne Apostelen als Stichters van de Kerk des Nieuwen Testaments uitzond/ wat moesten zij dan doen? Hunne Commissie was/ om in de geheele wereld het Euangelium te Prediken aan alle Creaturen onder den Hemel; Gaat dan henen, Onderwijst alle Volkeren, dezelve doopende in den Name des Vaders, ende des Zoons, ende des Heiligen Geestes, Matth. XXVIII: 19.

XXVIII : 19. Hierom verklaart de Apostel/ 2 Cor. X: 4, 5, Dat de Wapenen onzes Krijgs niet vleeschelijk zijn, maar krachtig door God, tot nederwerpinge der Sterkten. Dewijle wij de Overleggingen ter nederwerpen, ende alle hoogte die haar verheft tegen de kennisse Gods, ende alle gedachten gevangen leiden tot de gehoorzaamheid Christi.

6. De Kerke dus Vergaderd, en onder Christus als het heerlijke Hoofd vereenigd zijnde, is zij het Huis Gods, of zijn Huisgezin op Aarde. Hij heeft een velerlei Recht op hetzelfde; een Recht door Verkiezinge/ een Recht door Verlossinge en Koopinge/ en een Recht door Verbond en door Bezittinge. Vraagt men/ wat soort van een Huis is de Kerke Gods? Ik antwoorde: (a) Zij is het Huis daar Hij in woont, Ps. LXXVI: 3, In Salem is zijn hutte, ende zijne Woning in Zion. God heeft geene andere Rustplaats onder de Kinderen der Menschen/ dan in zijne Kerke; want de Heere heeft Zion verkoren; Hij heeft het begeerd tot zijne Woonplaats, zeggende, Dit is mijne Ruste in eeuwigheid, hier zal Ik wonen, want Ik heb ze begeerd, Ps. CXXXII: 13, 14. Zoo dat nu de Tabernakel Gods bij de Menschen is; en gelijk een Mensch zich in zijn huis verblijft/ zoo verblijft Hem de Heere ook in zijne Kerke. Hij zal den zachtmoedigen met heil versieren. Ik zal in haar wonen, ende onder haar wandelen. Ende Ik zal u tot een Vader zijn, en gij zult Mij tot Zonen ende Dochteren zijn, zegt de Heere de Almagtige, 2 Cor. VI: 18.

(b) De Kerk is zijn Schathuis. Hier is het/ dat Hij van zijne onwaardeerlijke Gederen uitdeelt. Israëel is zijn bijzondere Schat/ des Heeren Erfenisse is zijn Volk/ en Jacob is het Lot zijner Erve; hier heeft Hij zijne Kroone en Koninklijken Hoed; Gij zult eene sierlijke Kroone zijn in de hand des Heeren, ende een Koninklijke hoed in de hand uwes Gods, Jes. LXII: 3. Hier heeft Hij zijne Tuweelen/ gelijk zijn Volk zoo genaamd wordt/ Mal. III: 17, in tegenstellinge van het overige der Wereld dat maar als voden is. Wat is het Kraf bij het Kroon/ spreekt de Heere? Eer Hij van zijne Tuweelen of Eigendom wil afstaan/ zoo wil Hij liever Volkeren en Koninkrijken geven tot losgeld in hare plaatse, Jes. LXIII: 3, 4, Van doe af dat gij kostelijk zijt geweest in mijne oogen, zijt gij verbeerlijkt geweest, ende Ik hebbe u liefgehad; Ik hebbe Egypte, Moorenland, ende Seba gegeven tot losgeld in uwe plaatse. (c) De Kerk is zijn Wijnhuis, Hoogl. II: 4, Hij voert mij in het Wijnhuis, ende de Liefde is zijne banier over mij. Hier is het/ dat de Heere voor alle Volken (in de uitwendige Be-deeling des Euangeliums) een vetten Maaltijd maakt, een Maaltijd van reinen Wijn, van Vette vol mergs, van reine Wijnen die gezuiverd zijn, Jes. XXV: 6. Hier is het ook/ dat de zielen der Geloovigen worden onthaald met hetgene dat waarlijk Spijze en waarlijk drank is; met het verborgen Manna en de vruchten van den Boom des Levens. En hier is het ook/ dat Hij zelfs onthaald

haald wordt op de Vruchten van zijn eigen Geest/ Hoogl. V:1, Ik ben in mijnen hof gekomen, ô mijne Zuster, ô Bruid; Ik hebbe mijne myrrhe geplukt, mijne Specerijën; Ik hebbe mijne honiggraten met mijnen honig geten; Ik hebbe mijnen Wijn, mitsgaders mijne Melk gedronken. Dus zegge ik is de Kerke het Huis van den levendigen God.

7. Gelyk de Kerke het Huis Gods of zijne Familie is/ zoo is Christus de eenige Deure van dat Huis, Joh. X:9, Ik ben de Deure; indien iemand door Mij ingaat, die zal behouden worden; ende hij zal ingaan ende uitgaan, ende Weide vinden. En vers 1, Die niet in en gaat door de Deure in den Stal der Seba-pen, maar van elders inklimt, die is een Dief en een Moordenaar. Niemand kan voor een Wd/beel minde; voor een Leeraar der Kerke gehouden worden/ zels niet volgens een Oordeel der Liefde/ tenzij hij eene geloofwaardige Belydenisse doet van zijn Geloof in Christus/ en een Wandel heeft die daarmede overeenkomt; en al wie zonder dit in het Huis Gods komt/ en zich de Voorregten van de Kerke aanmatigt/ tot dezulken zal de Heere des Huizes op zijn eigen tijd zeggen/ Vriend, hoe zijt gij hier ingekomen? En zij die de Voorregten der Kerke durven overhengen op dezulken/ die niet door de Deure Christus ingekomen zijn/ en die in 't ooge van de Wereld van een hoogwaardigen geest zijn/ en vijanden van het Huis onzes Gods; deze/ zegge ik/ maken zich schuldig aan het Heilige te werpen door de honden/ en aan het berra-

den van Gods Huis/ in plaatse van hetzelve met Voordeel te Regeren.

8. Schoon dit *Huis* of dit *Gebouw* het voorwerp is van alle de boosheid van de helle en van de aarde; gelijk het nogtans sedert deszelfs oprigtinge in het Paradijs is blijven staan, zoo zal het ook blijven staan zoo lang. de Zon en de Mane blijft aan den hemel. Het is waar/ bijzondere Gemeentens kunnen wel worden uitgeroeid; maar de Algemeene Kerk zal bestand blijven tegen de allergeveldigste aanballen van de poorten der helle; Want God is in 't midden van haar, zij zal niet wankelen; God zal ze helpen in 't aanbreken des Morgenstonds, Ps. XLVI: 6; en hierom zingt zij ook vers 3, Daarom zullen wij niet vreezen, al veranderde de Aarde hare plaatse, ende al wierden de Bergen verzet in het herte van de Zeeën, enz. Alle de stormen die van de helle en van de aarde op haar zijn losgebrosen/ hebben door Gods albestierende Voorzienigheid alleen maar moeten dienen / om haar ware Antreft en Heerlijkheid te vorderen; Jes. LIV: 11, 12, Gij Verdrukten, door Onweder voortgedrevenen, Ongetroosten: Ziet, Ik zal uwe Steenen gansch sierlijk leggen, ende Ik zal u op Saphyren grondvesten. Ende uwe Glasvensters zal Ik Kristalynen maken, ende uwe Poorten van Robynsteen; ende uwe Landpalen van aangeuame Steenen.

Het Tweede Hoofdstuk dat voorgesteld was/ is/ om een weinig te sijnken van het Karakter dat hier aan Christus/ met betrekkinge op dit Gebouw, gegeven wordt; Het is

is de Steen. Daar zijn in een Gebouw vele Steenen; maar in dit Geestelijk Gebouw van het Huis Gods/ is Christus bij Uitnemendheid de Steen, alsof het geheele Gebouw maar uit een stuk was; te kennen gevende/ dat Christus en zijne Kerk zoo naauw met mekaar vereenigd zijn/ dat zij één Ligchaam en één Geest zijn geworden. Om deze reden wordt het geheele Gebouw met den Name van Christus genaamd/ als zijnde Hij het voornaamste Gedeelte dezels/ 1 Cor. XII : 12, Want gelijk het Ligchaam één is, ende vele Leden heeft, ende alle de Leden van dit eene Ligchaam vele zijnde, maar één Ligchaam zijn; alzoo ook Christus. Ziet ook Jer. XXIII : 6, Ende dit zal zijn Naam zijn, daarmede men Hem noemen zal, de Heere onze Gerechtigheid. Ik Geloove/ dat Christus hier om dezelsde Reden de Steen wordt genaamd/ daarom Hij op eene andere plaats Hemzelven een Rotssteen noemt/ Op dezen Petra of Rotssteen zal Ik mijne Gemeente bouwen, Matth. XVI : 18, om aan te toonen/ dat Hij de Kracht en vastigheid is van zijne Gemeente. De Uitnemendheid en de Noodzakelijkheid nu van dezen Steen ter Opbouwinge van het Huis Gods/ zal nader blijken/ indien wij aanmerken/

1. Dat Hij de Steen is/ dien God heeft Uitverkoren; 1 Petri II : 4, Tot welken komende, als tot eenen levenden Steen, van de menschen wel verworpen, maar bij God uitverkoren en dierbaar. Jer. XLII : 1, Ziet mijn Knecht, dien Ik ondersteune, mijn Uitverkoren, in denwel-

ken mijne Ziele een Welbehagen heeft. Dewelke voorgekend is geweest voor de grondlegginge der Wereld, 1 Petri I: 20.

2. Hij is de Steen van Gods Goedkeuringe; schoon Hij van de menschen bezworpen is/ zoo ontving Hij nogtans Getuigenisse van zijn Vader met eene hoorbare Stemme uit den Hemel/ zeggende/ Deze is mijn Geliefde Zoon, in denwelken Ik mijn Welbehagen hebbe, Matth. XVII: 5. En gelijk Hij van God beproefd en goedgekeurd is/ zoo wordt Hij ook van elk wijs Bouwmeester goedgekeurd; zoo dat zij met Paulus moeten zeggen/ Dit is een getrouw Woord, en alleraanneminge waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is, om de zondaren zalig te maken, enz. 1 Tim. I: 15.

3. Hij is de Steen, dien God beproefd heeft; Jes. XXVIII: 16, Ziet, Ik legge een Grondsteen in Zion, eenen beproefden Steen. Hij is beproefd geworden in den Smeltkroeg van zijn Vaders Toorn/ ende Hij heeft de Beproevinge doorgestaan; want Hij is in zijne Opstandinge uit den dooden meer heerlijk te voorschijn gekomen/ als ooit te voren. Hij heeft ook de proef uitgestaan van alle de moede der menschen en der duivelen/ die Hem zochten te stuiten in zijn Verlossings-werk. Ook is Hij beproefd geworden van alle de Heiligen in den Hemel/ en van alle Geloovigen op de Aarde: en zij geven Hem allen dit getuigenisse/ dat Hij Volkomelijk kan Zaligmaken, Hebr. VII: 25.

4. Hij is de eenige Levende en Leven-geven-

vende Steen; 1 Petri II:4, Tot welken komende, als tot eenen levenden Steen. Gelijk de Vader het leven heeft in Hemzelven, alzoo heeft Hij ook den Zone gegeven het leven te hebben in Hemzelven, Joh. V:26. Hij is de Opstandinge en het Leven/ van wien alle de Steenen van het Gebouw haar Leven ontvingen hebben; 1 Petri II:5, Zoo wordet gij ook zelve als levende Steenen, gebouwd tot een Geestelijk Huis. Die den Zone heeft, die heeft het leven, 1 Joh. V:12. Ons Leven is met Christo verborgen in Gode, Col. III:3.

5. Hij is de Steen, die zelfs van Jehova's hand tot een Grondsteen in Zion is gelegd; Jes. XXVIII:16, Ziet, Ik legge een Grondsteen in Zion, eenen beproefden Steen, eenen kostelijken Hoeksteen. Hij is in het Besluit van alle eeuwigheid gelegd; Leerstuklig en Verklaarderwijze is Hij gelegd in het verkondigde Evangelium; en Hij wordt krachtbadiglijk gelegd op een dag van Gods Heerkracht; en wanneer een zondaar door de kracht van den Eeuwigen Geest bepaald wordt om Hem aan te nemen door het Beloofte/ dan wordt Hij tot een Grondslag en tot het eenige Fondament van hope gelegd voor verloren Zondaren. De menschen hebben in alle Eeuwen onbezomen/ om andere Fondamenten te leggen; maar het is gebleken dat zij maar Zandgronden zijn geweest; want niemand kan een ander Fondament leggen, dan hetgene gelegd is, 't welk is Jezus Christus, 1 Cor. III:11. Al wie dan eene Kerke oprigten zonder Christus/ of voor zichzelf een hope van Zaligheid

heid opbouwen zonder Hem/ die bouwen maar
 kraaksteelen in de lucht / en hun Gebouw is
 altijd omver gevallen.

6. Hij is de Onvergelykelijke en Weerga-
 looze Steen; want Hij is de uiterste Hoeksteen;
 Hij is het afschijnsel van zijns Vaders Heerlijk-
 heid, en het uitgedrukte Beeld zijner Zelfstan-
 digheid, Hebr. 1: 3. Alle geschapene heerlijk-
 heid moet/ wanneer Hij bezchijnt/ tot niet
 en tot duisternisse inkrimpen; want Hij is
 veel schooner dan de menschen-kinderen, Ps.
 XLV: 3; en als een Appelboom onder de boo-
 men des Woods, Hoogl. II: 3. Hij brengt aan
 het geheele Gebouw/ en aan elken Steen des-
 zelfs/ een lichte en eene heerlijkheid toe; want
 wij zijn schoon door zijne heerlijkheid; de Heer-
 lijkheid des Heeren is op zijne Heiligen.

Het Derde Hoofdstuk dat van ons voorge-
 steld was/ is/ om een weinig te spreken van
 de Werklieden, die in het opbouwen van dit
 Geestelijk Gebouw gebruikt worden/ welke hier
 voorkomen onder den name van Bouwlieden.
 Christus zelf is de principale Bouwmeester,
 aan wien dit Werk toebetrouwd is/ Zach.
 VI: 12, Ziet een Man, wiens Name is Spruite,
 die zal uit zijne plaatse spruiten, ende Hij zal
 des Heeren Tempel bouwen, ende Hij zal den
 Sieraad dragen, enz. Maar Hij stelt Ambt-
 lieden aan onder Hem/ om het Werk te bebor-
 deren; en deze worden Bouwlieden genaamd.
 De Koningen en andere Burgerlijke Heeren-
 ten mogen/ wanneer zij in hunne eigene Stand-
 plaats de hand leenen tot Bevordering van
 het Werk Gods/ Bouwlieden genaamd worden;
 doch

noch onder het Nieuwe Testament vinde ik
 dit woord alleenlijk toegepast op de Bedienar-
 en des Euangeliums/ hetzij gewone of ui-
 tengewone/ Eph. IV: 11, 12, Ende dezelve
 heeft gegeven sommigen tot Propheten, ende
 sommigen tot Euangelisten, ende sommigen tot
 Herders ende Leeraars; en tot wat einde heeft
 Hij die gegeven? Tot Ophouwinge des Lig-
 chaams Christi. En I Cor. III: 10 zegt Pau-
 lus van zichzelven/ dat hij na de genade Gods,
 die hem gegeven was, als een wijs Bouwmees-
 ter het Fondament gelegd had. Zoo dat van
 de Bedienaren des Euangeliums/ inzonderheid
 de Bouwlieden des Nieuwen Testaments zijn.
 Met betrekkinge nu op deze zal ik alleen
 deze weinige dingen zeggen.

1. Een *Bouwmeester* van het Huis Gods te
 zijn, is een zeer heerlijk en aanzienlijk Werk;
 het is een Werk daar de Zone Gods als *Mid-*
delaar in wordt gebruikt; en is het van geene
 Eere/ om *Mede-arbeiders* met Hem te zijn?
 David achtte het eene Eere te zijn/ om maar
 een *Dorpelwachter* te zijn van het Huis onzes
 Gods; maar het is nog grooter Eere een Bouw-
 meester van hetzelfde te zijn. En gelijk het
 Werk heerlijk is/ zoo is ook de Genade-loon
 evenredig; want indien wij de Commissie/ aan
 ons toebetrouwd/ waarnemen/ zoo zullen wij
 wandelinge hebben onder degenen die voor
 den Troon staan in den hemel/ en de Leeraars
 zullen blinken als de glans des Uitspansels; ende
 die er velen Regtvaardigen, gelijk de Sterren
 altoos ende eeuwiglijk, Dan. XII: 8.

2. Niemand heeft enig regt om een Steen aan
 dit

dit *Gebouw* te leggen, tenzij hij regelmatiglijk geroepen zij. Wat *Metselaar* zal zijne hand aan een *Gebouw* slaan/ tenzij hij aan 't *wezen* gesteld wordt door degenen/ die het regt of de magt hebben/ om hem daartoe te roepen? Dit is zulk eene *Noodzakelijke Omstandigheid*/ dat *Christus* zelve zich niet bemoeijen wilde met het *Bouwen* van zijns *Vaders* *Huis*/ tot dat de *Vader* Hem daartoe riep; *Hebr. V: 4, 5*. Ende niemand neemt hemzelven die eere aan, maar die van God geroepen wordt, gelijkewijs als *Aäron*. Alzoo ook *Christus* heeft Hemzelven niet verheerlijkt om *Hoogepriester* te worden; maar die tot Hem gesproken heeft: *Gij zijt mijn Zone, heden hebbe Ik U gegene-reerd*. Daar is eene tweërlei *Roeping* *noodzakelijk* voor iemand/ die als een *Bouwmeester* in de *Kerk* Gods wil handelen; namelijk de *Roeping* Gods/ en de *Roeping* der *Kerk*. De *Roeping* Gods bestaat in zijne *Bekwaam-making* van iemand tot dat *Wezen*/ hem be-wegende en bewerken-de tot een heiligen ijver en begeerte/ om die *Bekwaamheden* tot *Eere* Gods en ten goede van de *Kerk* te gebruiken. De *Roeping* der *Kerk* bestaat in de *hijze* *Verkiezing* van het *Christen-volk*. De *Be-lofte* van *Leiding* en *Raadgeving* in *Man-nen* te verkiezen/ om de *Kerk* te *Bouwen*, is niet gebaan aan *Patrouen* / *Erfheeren* / of enig ander bijzonder soort van menschen; maa: aan de *Kerk*/ het *Ligchaam* *Christi*/ aan welke de *Propheten* / *Apostelen* / *Evangelis-ten* / *Hezbez* en *Leeraars* gegeven zijn. Gelyk het nu een natuurlijk *Doozregt* van elk *Huis* of *Maat-*

Maatschappij van menschen is/ dat zij hunne
 zijne Verkiezingen hebben van hunne eigene
 Dienstheden of Ambtenaren; zoo is het ook
 het Voorrecht der Kerk op eene bijzondere
 wijze. Wat zoude het niet voor eene ellendige
 Slavernij gehouden worden voor eenig Huis-
 gezin/ wanneer hetzelve door Ozeemdelingen
 of door Vjanden/ Dienstheden of Kintmees-
 ters opgedrongen wierd/ die aan de Kinderen
 het huisgezin een Steen in de plaats van
 Brood, en een Scorpioen in de plaats van een
 Viscb mogten geven? Zullen wij ons dan ver-
 heelden/ dat God aan eenig slag van Volk/
 Patronen/ Etsheeren/ Ouderlingen/ of wie
 het ook zoude mogen wezen/ een Magt ge-
 geven heeft om zijne Familie Dienaren op
 te brengen/ zonder hunne Verkiezingen/ daar
 zij de vrijste Maatschappij is in de Wereld?
 Doch ik zal voor tegenwoordig dit Stuk
 voorbijgaan; omdat er mogelijk in 't vervolg
 nog wel wat meer van voór zal komen.

3. Den *Bouwlieden* van het Huis Gods wordt
 niet gelaten om het Huis te vormen en te
 schikken naar hun eigen goeddunken; ô! neen,
 zij moeten alles doen naar het Voorbeeld, dat
 hun getoond is op den Berg der Goddelijke
 Openbaringe. Doe de Tabernakel opgerigt
 wierd/ zoo ontving Mozes eene afbeeldinge
 van denzelven. En doe de Tempel gebouwd
 zoude worden/ zoo gaf David eene Afbeel-
 ding daaraan aan zijnen Zoon Salomo;
 ook moest elke Nagel van den Taberna-
 kel/ en elke Steen van den Tempel gere-
 guleerd en geschikt worden volgens het God-
 de-

delijke Bevel. Deze waren nu maar Door-
beelden van het Gebouw des Nieuwen Tes-
taments/ waarvan wij nu spreken. Wij
houwt een Huis/ zonder eene Schets of Be-
stelt te toonen aan de Bouwlieden? Wie rigt
eene Maatschappij op/ zonder Orde te ge-
ven omtrent dezelvez Reegeringe? Zij die
de Reegeringe der Kerkte betweten willen wil-
lekeurig te zijn/ die leggen eene verachtinge
op de Wijsheid Gods; hetwelk men niet van
eenig wijs of verstandig mensche/ wie hij ook
zijn mogt/ vermoeden zoude. Nu zegge ik/
gelijk de Bouwlieden van eenig huis van hunne
eigene Bestelken moeten afzien/ en de Orde
opvolgen van den Eigenaar; zoo moeten ook
de Leeraren en Bedienaren der Kerkte hun
bleeschelijk Beleid en de Wijsheid dezer We-
reld verloochenen en afstaan/ en de Orde die
God gesteld heeft in zijn Woord/ dat de eenige
Regel is van Geloof en Zeden/ zoo wel voor
de Leeraren als voor de Kerkleden/ naauw-
keurig opvolgen. Wat het bijzonder Model
der Kerkte moest zijn/ is eene Zaak die ik
hope dat onder ons/ die zoo plegtig verbon-
den zijn om de Leere/ Discipline/ Godsdienst
en Reegeringe dezer Kerkte voor te staan/
buiten verschil is; en daarom zal ik mij voor
tegenwoordig daar niet inslaten.

4. God heeft degenen die Hij tot het
Bouwen van zijn Huis geroepen heeft, met
bijzondere en onderscheidene Talenten en Be-
kwaamheden begaafd, naar hunne bijzondere
Diensten, daar zij in dit Werk toe gebruikt
worden. Daar is eene groote verscheiden-
heft

heid van gaven / die van Christus aan zijne Leeraren besteed worden / welke alle geschikt zijn ten goede van de Kerke Gods in 't algemeen; gelijk de Apostel dit argument ten hollen bewijst en opheldert / 1 Cor. XII, het geheele capittel door. Indien dit maar eens behoortlijk wierd aangemerkt / zoo zoude het allerlei soorten van twijst en na-ijver onder de Bouwlieden genezen / dat de een niet wan- gunstig zoude zijn omtrent den anderen.

5. Deze gaven, hoe stichtelijk en wel geschikt om het werk voort te zetten dezelve ook wezen mogen, die zullen nooit eenige dienst of voordeel toebrengen, zonder den zegen en de gunst van den grooten Bouwmeester. Paulus mag planten, en Apollos nat maken, maar het is God die den wasdom geeft, 1 Cor. III: 6. En het is ook goed dat het de oneindige Wijsheid zoo geschikt heeft / opdat men aan de werktuigen geen grooter heerlijkheid mogt toeschrijven / als hun toekomt / en opdat de geheele eere van dit werk mogt toegebracht worden aan den Heere alleen; tot dit einde legt Hij dezen schat in aarden vaten, opdat de uitnemendheid der kracht Godes zij, ende niet uit ons, 1 Cor. IV: 7.

6. Somtijds wordt het werk Gods uitnemende bedorven door de zwakheid of door de goddeloosheid van gewaande *Bouwlieden*. Doch dit leidt mij tot

Het Vierde hoofdstuk dat voorgesteld was; namelijk: het bederfelijk kwaad van deze *Bouwlieden*, daar in den tekst van gesproken wordt; Zij hebben den steen verworpen.

zonder welken hun geheele gebouwt niet anders dan een mengelmoeſ van bezwarring was / hoe heerlijk hetzelve ook in hunne eigen oogen ſchijnen mogt. De ſteen dien de Bouwlieden verworpen hebben, enz.

Zij ſchenen eenen grooten ijver te hebben voor den Meſſias en voor zijn Koninkrijke en echter vergunnen zij Hem / wanneer Hij komt / geen plaats in zijn eigen Huiſ. Hij is gekomen tot het zijne, en de zijnen hebben Hem niet aangenomen, Joh. 1: 11. En dus hebben ze de voorzegginge van Jeſaja ontrent Hem vervuld; Hij hadde geene gedaante noch heerlijkheid; als wij Hem aanzagen, zo was er geen geſtalte dat wij Hem zouden begerd hebben. Hij was veracht, ende onwaardigſte onder de menſchen, enz. Jeſ. LIII 2, 3. En omdat zij Hem verworpen hebben zoo heeft Hij ook hen bezworpen / dat zij geen Kerkle of Volk meer zijn. En ô! hoe gelukkig zoude het niet geweest zijn / indien hunne dwalinge en daarop volgende ondergang een baken had geweest voor andere Kerken na dien tijd / om zich op dien zelfden klip en rotſteen niet te ſtooten? Doch hier ontſtaat nu natuurlijkt eene vrage; te weten / Hoe hebben de Joodsche Bouwlieden de ſteen verworpen, dien God geordend had om de uiterſte Hoekſteen te zijn? Dit is geſchied door het invoeren van een groote menigte van verdorvenheden / zoo wel in de grond-leere / als in de praktijk. Ik zal alleen maar eenige van dezelve noemen; en dan zal ik het aan het oordeel van een ieder over

overlaten om te oorbeelen / hoe ver zulke kwaden en verborvenheden in onze dagen te vinden zijn.

2. Schoon deze *Bouwlieden* eene groote achtinge voorgaven voor Gods heilige Wet, en Christus en zijne Apostelen uitkreten als vijanden tegen dezelve, zoo verkortten en verminderten zij echter deszelfs zin en meeninge, dezelve bepalende tot de bloote letter / zonder naar deszelfs uitgebreidheid en geestelijkheid te onderzoeken; hetwelk gelegenheid gaf voor de predikatie van Christus op den berg. Schoon nu door deze middelen hunne toehoorders eenige begrippen bekomen konden van eene zedelijke eerbaarheid / zoo konden zij echter geen begrip ontvangen van de verborvenheid der nature; noch van de bedriegelijkheid en boodelijke goddeloosheid van hun eigen harte; zonder welke niemand ooit zien kan / dat hij het werk der wedergeboorte / of een Zaligmaker van de zonden noodig heeft.

2. De geestelijke zin en meeninge der Wet aldus besnoeid hebbende / zoo zochten zij de regtvaardigmakinge uit deszelfs werken, meenende dat iemands personele gehoorzaamheid genoeg was om hem bij God aan te prijzen en aangenaam te maken / als blijkt Rom. IX: 31, 32. Maar Israël, die de Wet der regtvaardigheid zocht, en is tot de Wet der regtvaardigheid niet gekomen. Waarom? Omdat zij die zochten, niet uit den Geloove, maar als uit de Werken der Wet. Want zij hebben haar gestooten aan den Steen des aanstoots. En Rom. X: 3. Want alzoo zij de

regtvaardigheid niet kennen, ende hare eigene gerechtigheid zoeken op te rigten, zoo zijn zij der regtvaardigheid Gods niet onderworpen. Zij konden geen begrip formeren van eene regtvaardigmakinge door de toegerekende gerechtigheid des Messias / schoon God hun gezegd had / Ik zal uwe gerechtigheid bekend maken, ende uwe werken, dat zij u geen nut doen zullen, . Jes. LVII: 12; en dat die een bedde zouden zijn dat te kort, en een deksel dat te smal was, Jes. XXVIII: 20.

3. Deze *Bouwlieden* slooten door de Wetticheid van hunne leere het Koninkrijke der Hemelen toe voor de menschen; zij wilden zelfs niet ingaan / en zij verhinderden anderen om in te gaan. God had hun gezegd / dat de zegeningen van zijn Verbond verkregeu moesten worden zonder geld en zonder prijs; maar zij wilden niet geweld hunne wettische hoedanigheden bij Hem verpanden / en de zalie met Hem bezwiggelen en bezuilen; en dus wserpen zij / in de plaatse van de steenen weg te ruimen, en den weg des Volks te bereiden, [Jes. LXII: 10] steenen en struikel-blokken in den weg van de Zaligheid der zondaren door den Messias.

4. Deze *Bouwlieden* veroorzaakten door hunne sleurdienst eene levenloosheid in de ordonantiën van God. Schoon zij den uitwendigen haest bleven behouden / zoo gaven zij echter geen acht op het einde / noch ten aanzien van hunne eigene zielen / noch ook ten aanzien van de zielen van het Volk / hetwelk was de gemeenschap en ommeegang met God in dezelve; om wel-

welke God zijn affkeer toont tegen zijne eigene ordonnantiën. Jes. I: 11, 12, en 3. Waar toe zal Mij zijn de veelheid uwer slagt-offeren? zegt de Heere; Ik ben zat der brand-offeren der rammen ende des smeers der vette beesten, ende hebbe geen lust aan den bloede der varren, noch der lammeren, noch der bokken. Wanneer gijlieden voor mijn aangezichte komt verschijnen, wie heeft zulks van uwe hand geëischt, dat gij mijne voorhoven betreden zoudt? en 3. Een van de groote soerksen van dit kwaad was / dat wanneer iemand voor eenige jaren opgevoerd geworden was aan de voeten van Gamaliël, en een smaak weg had van de geleerdheid die toen in zwang ging en in achtinge was / het volgens hunne gebachten genoeg was om hem tot een Bouwmeester te maken van het huis Gods / schoon hij ondertusschen geheel verbzeemd was van het werk Gods / op zijhe eigene ziele; als blijkt uit het voorbeeld van Nicodemus, die wanneer Christus hem omtrent het werk der wedergeboorte onderzoekt / met een deel snapperij en onbezstand te voorschijn komt / Joh. III: 4, Hoe kan een mensch geboren worden nu oud zijnde? Kan hij ook andermaal in zijns Moeders buik ingaan, ende geboren worden? Waarom Christus hem scherpelyk bestraft / zeggende vers 10, Zijt gij een Leeraar Israëls, ende en weet gij deze dingen niet? Daar spreekt Christus van deze zaak als van eene misdaad / dat men iemand tot een Leeraar in de kerk zoude aanstellen / die een vreemde-

ling is van het werk der Genade; want wat kan er anders dan eene doode fleurdiengst volbragt worden van dezulken / die dood zijn door de zonden en de misdaden?

5. Zij hielden zich gedurig op met staatkundige dingen, zich overgevende aan de bestieringe van de vleeschelijke wijsheid en beleid in de zaken Gods en van de Kerke, en door deze vleeschelijke wijsheid zijn ze gebragt om den Heere der heerlijkheid te kruisigen; Gij verstaat niets; noch gij overlegt niet, dat het ons nut is, dat een mensche voor het Volk sterve, *Joh. XI: 50*; en vers 48 zeiden ze / Indien wij Hem alzo laten geworden, zij zullen allen in Hem gelooven, ende de Romeinen zullen komen, en wegnemen beide onze plaatse ende Volk. Wanneer rene Kerke maar eens begint te staan op het bezrotte steunsel van vleeschelijke wijsheid en beleid / dan is zij nabij haar ondergang. 't Is waar / de Leeraars moeten wel wijs en arglistig zijn als de slange; maar de wijsheid en de arglistigheid van de slange zullen ons zeer ligt van den weg brengen tot verderfelijke wegen / indien dezelve niet gepaard gaan met de opregtheid van de duive; en daarom is het noodig / dat wij in eenvoudigheid ende opregtigheid Gods, niet in vleeschelijke wijsheid, maar in de Genade Gods in de Wereld verkeeren, *2 Cor. I: 12*.

6. De Joodsche *Bouwlieden* hadden een grooten dunk van zich zelve, wegens hunne verbindtenisse met de regenten en de groote lieden van dien tijd / en overmits zij een gemeen

neen intrest met dezelve bezkregen hadden/ zoo behandelde zij het gemeene Volk/ inzonderheid degenen die Christus en zijne leere/ gelijk ook die van zijne Apostelen aanhingen/ als een onheilig graauw; als blijkt Matth. VII: 45, en vervolgens/ alwaar zij eenige dienaren uitgezonden hebbende om Hem te grijpen/ en de dienaren wederkerende zeiden/ Nooit heeft een mensche alzo gesproken, gelijk als deze mensche; de pharizeën daarop antwoordden/ Zijt ook gijlieden verleid? Heelt iemand uit de oversten in Hem geloofd, ofte uit de Pharizeën? Maar deze schare, die de Wet niet weet, is vervloekt, vers 47. 48, 49. Als of het gemeene Volk verplicht had geweest om hen/ en de oversten met welken zij zich bezonden hadden/ door een ingetwikkeld Geloof en Gehoorzaamheid te volgen; zonder hunne leere en handelingen te mogen brengen boor de vierschare van de wet ende het getuigenisse/ om aldaar beproefd te worden.

7. Zij, ende de oversten in het Sanhedrin en in andere Vierscharen de overhand gekregen hebbende, zoo droegen ze zorge om de magt aan hunne zijde te behouden, door niemand onder hen in te laten, dandezulken die van hun eigen soort en van hun eigen geest waren; en zoo iemand maar bestond om zijn mond te openen/ of tegen hunne verdorvenheden te getuigen/ hetzij in beginselen of praktijk/ aanstonds wierden er aanslagen geoesend/ zamenrottingen belegd/ en de scherpte van de discipline der Kerke/ welke

zij aangegrepen hadden / tegen hem uitgeboerd / als tegen een Oproerigen en een Vijand van de Wet en van den Tempel; als uit hunne behandelingen van Christus / zijne Apostelen / en den eersten martelaar Stephanus blijkt. En nogtans / niettegenstaande hunne gewaande hoogachtinge voor den tempel / zoo lieten zij begenen die ossen, ende schapen, ende duiven verkochten, ende de wisselaren daarin komen, waardoor zij die heilige plaats tot een kuil der moordenaren maakten, als Christus hen openlijk verwijt / Joh. II: 16, en Matth. XXI: 13. En wat achtinge zij ook voor de Wet beztoonen mogten / door een schijn van heilichheid voor de wereld / zoo gaven zij zich nogtans over aan alle soorten van verborgene goddeloosheid en verdorvenheid des harten. Hierom vergelijkt de Heere Jezus hen bij witgepleisterde graven, die van buiten wel schoon schijnen; maar van binnen zijn ze vol doodsbeenderen ende alle onreinheid, Matth. XXIII: 27.

8. Hoe begeerig en zorgvuldig zij ook waren, om hunne verborgene goddeloosheid te bedekken en te bemantelen, zoo brak die nogtans nu en dan uit, tot groote ergernisse en aanstoot voor het arme volk Gods; waardoor zij zichzelven berachtelijk maakten / en belen beden struikelen in de Wet en een afkeer hebben van de offeranden des Heeren / die door hen bediend wierden; als klaar blijkt / Mal. II: 8, 9, Maar gij zijt van den weg afgeweken, gij hebt er velen doen struikelen in de Wet; gij hebt het verbond Levi verdorven, zegt de Heere der Heir-

Heirscharen. Daarom hebbe Ik ook u verachtelijk ende onwaard gemaakt voor den ganschen volke, dewijl gij mijne wegen niet en houdt, maar het aangezigte aanneemt in de Wet. Hebbende dus het harte van het volk verloren / zoo gaben zij zich over tot allerlei soort van verzuim en ongevoeligheid / zoo dragende om hun eigen buik te weiden / en zichzelf te verrijken met de goederen van deze wereld; daar zij ondertuſſchen de kudde en het erfdeel des Heeren geheel verzuimden. Hier van daan is die zware beschuldiging tegen hen / Aes. LVI: 9, 10, 11, Hare wachters zijn allen blind, zij weten niet; zij allen zijn stomme honden, zij kunnen niet bassen; zij zijn slaperig, zij liggen neder, zij hebben het sluimeren lief. Ende deze honden zijn sterk van begeerte, zij kunnen niet verzadigd worden; ja het zijn herders die niet verstaan kunnen; zij allen keeren zich na haren weg, elk een na zijn gewin, elk uit zijn einde. Komt herwaarts, zeggen zij, ik zal wijn halen, ende wij zullen sterken drank zuipen; ende de dag van morgen zal zijn als deze, ja grooter, veel voortreffelijker.

9. Deze Joodsche Regenten regeerden des Heeren Volk met groote gestrengheid: zij beroofden hen van hunne vrijheden / en leidden hen zware lasten op / die zij zelven niet met eenen vinger aanroerden; en langs dezen weg wierd het volk Gods verstrooid van des Heeren dienst in hunne Synagogen / als schapen die geen herder hebben. Hierom worden zij van Ezechiël ook brjmoediglijk

bestraft/ Ezechj. XXXIV: 2—6, Alzoo spreekt de Heere: Wee den herderen Israëls, die zich-zelfen weiden; zullen niet de herders de schapen weiden? Gij eet het vette, ende gij bekleedt u met de wolle, gij slagtet het gemeste, maar de schapen weidet gij niet. De zwakken sterket gij niet, ende het kranke heelet gij niet, en het gebrokene verbindet gij niet, ende het weggedrevene brengt gij niet weder, ende het verlorene zoekt gij niet, maar gij heerschet over haar met gestrengigheid ende met hardigheid. Alzoo zijn ze verstrooid omdat er geen herder is; ende zij zijn al het wild gedierte des velds tot spijs geworden, dewijl ze verstrooid waren. Mijne schapen dolen op alle bergen, ende op allen hoogen beuvel; ja mijne schapen zijn verstrooid op den ganschen aardbodem; ende daar is niemand, die er na vraagt, ende niemand die ze zoekt. Kortom/ zij waren tot zulk een trap van bezoozenheid gekomen / dat het heilige en het snoode / het reine en het onreine bij hen gelijk geworden was / mitz dat zij van hunnen weg en partij waren; Ezechj. XXII: 25, 26, De verbindtenisse harer Propheten is in 't midden van haar, als een brullende leeuw die eenen roof rooft; zij eten de ziele op, den schat en het kostelijke nemen ze weg; hare weduwen vermenigvuldigen zij in 't midden van haar. Hare priesteren doen mijne Wet geweld aan, ende zij ontheiligen mijne heilige dingen; tusschen het heilige en het onheilige maken zij geen onderscheid, ende het verschil tusschen het onreine ende het reine geven ze niet te kennen, enz.

Dus zien wij / hoe de Joodsche Kerke /
 en inzonderheid hare gewaande Bouwlieden
 perzonken lagen in het schuim der verdorben-
 heid. En hierom gebeurde het / dat / doe de
 heerlijke en lang verwachte Messias da-
 derlijk onder hen verscheen in de Wereld / zij
 n plaats van Hem behoorlijk te ontvangen /
 overeenkomstig zijne uitmuntendheid / als de
 Emmanuël God-Mensch / Hem met de al-
 seruiterste versmadinge gehandeld hebben.
 Schoon Hij zijne Commissie te kennen gaf /
 en dezelve door zijne Leere / Wonderwe-
 zen en zijn geheelen wandel aan de wereld
 openbaar maakte / dat Hij niemand anders
 was dan het Afschijnsel van zijns Vaders
 Heerlijkheid, zoo hebben zij nogtans zijn Per-
 soon veracht / zijne hoogste Godheid geloo-
 chend / Hem noemende den Zoon des Tim-
 mermans; zijne Leere tegengesproken / en
 zijne Mirakelen zoeken te verdonkeren / door
 dezelve toe te schrijven aan de magt van
 Beëlzebub den obersten der duivelen; zij
 maakten Hem verachtelijk door lasteringen /
 alsof Hij een Draat en Wijnzuiper / een vriend
 van tollenaars en zondaars geweest was;
 en eindelijk hebben zij Hem / alsof Hij een
 haarblijkselijken Verleider en Wedrieger ware
 geweest / tusschen twee moordenaren schan-
 delijk gekruist; en wanneer Hij na zijne Op-
 standinge door de bedieninge zijner Aposte-
 len tot hen kwam en zijne Gerechtigheid en
 Zaligheid hen nabij bracht / zoo hebben zij
 Hem met alle de aanbiedinge zijner Genade
 ten eenemale verworpen. Om welke reden
 God

God zoo is beztoornd geworden / om hen door een zwaar bonnigse van excommunicatie af te snijden / dat ze geene kerk noch volk meer zouden zijn ; waarondez zij tot op dezen dag liggen / overmits zijn bloed over hen en over hunne kinderen gekomen is / gelijk zij bij zijne kzuifiging begeerd hadden. Dus zien wij / hoe de Steen, dien God had uitverkoren, door de Bouwlieden is verworpen. Dat dan hun voorbeeld en ondergang ons tot een baken diene / opdat wij / die uit de kerk der Heidenen zijn / ons niet stooten aan diezelfde kerk-bezwoestende en zielbederpende klippen ; zijnde dit hetzelfde gebruik / dat de Apostel Paulus daaruit maakt / Rom. XI: 20, 21, 22, 't is wel ; zij zijn door ongeloove afgebroken , ende gij staat door het geloove. Zijt niet hooggevoelende , maar vreest. Want is 't dat God de natuurlijke takken niet gespaard heeft , ziet toe , dat Hij ook mogelijk u niet spare. Ziet dan de Goedertierenheid , ende de Gestrengigheid Gods ; de Strengigheid wel over degenen die gevallen zijn ; maar de Goedertierenheid over u , indien gij in de Goedertierenheid blijft ; anderzins zult ook gij worden afgesneden. Welk jammerlijk gevolg dadelijk gebeurd is aan de kerk Christi te Rome , als wij heden voor onze oogen zien / wijs het nu de troon des Antichrists / en eene Synagoge des satans is.

Het eenige dat nu nog omtrent dit Hoofdstuk overblijft / is een antwoord op de volgende vrage ; te weten / van waar het gekomen is , dat de Joodsche *Bouwlieden den Steen*, dien God

God uitverkoren, beproefd en gelegd had, verworpen hebben? Ik antwoorde:

1. Deze hunne verbeuzelfelijke Dwalinge en Misdaad is voortgekomen uit onkunde van de uitmuntendheid van den Persoon van Christus, en van de heerlijke verborgenheid der verlossinge en zaligheid door Hem; Hand III: 17, Ende nu, broeders, ik weet, dat gij het uit onwetendheid gedaan hebt, gelijk als ook uwe oversten. En 1 Cor. II: 7, 8, Maar wij spreken de Wijsheid Gods, bestaande in verborgenheid, enz. Welke niemand van de oversten dezer wereld gekend heeft. Want indien zij ze gekend hadden, zoo zouden zij den Heere der heerlijkheid niet gekruisd hebben. Zij waren mannen / die geene geringe gaven en bekwaamheden hadden / welke genoeg in staat waren om een argument te formeren; zij hielden zichzelven voor de eenigste ziener in Israëel in dien tijd; zijn wij ook blind? zeggen ze; en nogtans verklaart Christus / dat zij in de dingen van zijn Koninkrijke zoo blind als mollen waren. De minste van Christi kinderken / die zij voor het verbloekte graauw aanzagen / had meer zaligmakende kennisse Gods / en van de dingen Gods / als zij; de blinden nu de blinden leidende / hebben zij beide zich gestooten aan den Steen des aanstonds / en zijn beide gevallen in de gracht.

2. Verkeerde Begrippen van de Nature van het Koninkrijke van den Messias was eene andere reden, waarom zij dezen kostelijken Steen verworpen hebben. Zij hadden een concept gehoord /

vormd/ zonder eenigen grond uit de Propheeten van de Schriftuur/ dat de Messias verschijnen moest in de gestalte van een aardgch monarch; en dat Hij de Joodsche Natie bezhoogen zoude/ en de Romeinen en alle andere volkeren van de wereld aan hen onderwerpen en cijnsgbaar maken; doch zich zelven bedrogen ziende/ zoo verwierpen en kruisigden zij Hem als een Bedzieler. Dit dient in 't voorbijgaan/ om aan te toonen wat eene gebaazlijke zaak het is/ geene regt bebattingen te hebben van de geestelijke nature van Christus Koninkrijke. Ook houdt ik mij verzekerd/ dat de vleeschelijke begrippen van het Koninkrijke Christi/ hetwelk doch niet van deze wereld is/ de oorzaken zijn van velen van die kwaden en verdorvenheden van onzen tijd.

Het Vijfde Hoofdstuk dat van ons was voorgesteld/ is/ om te onderzoeken/ wat het insluit dat Christus, niettegenstaande de pogingen van de *Bouwlieden*, om Hem uit zijne plaatse te stooten, tot een *Hoofd des hoeks* geworden is?

1. Het sluit de Verhooginge en de Overwinninge van Christus over alle zijne vijanden en tegenstanders in; Hij zal over hen/ zij mogen brj het slimste doen dat zij kunnen/ de overhand hebben; schoon Christus zijne Zaak/ zijn Intzejt/ en zijn Volk voor een tijd mogen onderdrukt worden/ zoo zal de zaak nogtans omgekeerd worden/ en zij zullen gelijk het huis van David sterker en sterker worden/ en de overhand verkrijgen.

Christus

Christus is Personeel verdzult geworden / want Hij heeft op den weg uit de beke gedronken, doch daarna heeft Hij het hoofd omhoog geheven, Ps. CX: 7. Ook heeft Hem God uitermate verhoogd, ende heeft Hem eenen Naam gegeven boven allen Naam, Phil. II: 9. En gelijk het met Christus Personeel gemeest is / zoo zal het ook met alle zijne bezongelijste leden gaan. Hoe zeer zij ook verdrukt, door onweder voortgedreven, en ongetroost zijn; zoo zal de Heere nogtans hare steenen gansch sierlijk leggen, ende haar op saphyren grondvesten, Jes. LIV: 11. Schoon Zion gelegd mogt worden in de asche / zoo zal zij nogtans wederom door de hand des Almachtigen Gods gekouwd worden; en wanneer Hij haaz in 't licht brengt / dan zullen zij beschaamd worden / die gezegd hebben / waar is de Heere uw God?

2. Het sluit ook in / dat God eene groote achtinge heeft voor de Heerlijkheid van zijnen Zoon, als zijnde het Hoofd en de Koning zijner Kerke; en dat Hij wil / dat zij allen den Zoon eeren, gelijk zij den Vader eeren. Dit is door een Koninklijk Bevel bekend gemaakt van de hoogwaardige Heerlijkheid / Deze is mijn geliefde Zoon, in denwelken Ik mijn welbeagen hebbe; hoort Hem, Matth. XVII: 5. De Heere rekent het Hem als Schepper geene oneere / dat wij Hem in den Persoon van den Verlosser dienen en eeren; want zijn Naam is in Hem; zijne Heerlijkheid / zijne Majesteit en andere uitnemende Volmaaktiheden zijn in Hem / gelijk ze in den
Va

Vader zijn; en daazom wil Hij ook/ dat in den Name Jezu zich zoude buigen alle knie dergenen die in den hemel, ende die op de aarde, ende die onder de aarde zijn, Phil. II: 10.

3. Het sluit in/ dat het geheele Geestelijk Gebouw der Kerke aan Hem hangt, gelijk het Gebouw vast staat op het Fondament en den uitersten Hoeksteen; Hij zal den Tempel des Heeren bouwen, ende Hij zal den sieraad dragen, Zach. VI: 13, en Hes. XXII: 24, Ende men zal aan Hem hangen alle heerlijkheid des huizes zijnes Vaders. Alle de Leeringen der Kerke en de waarheden des eeuwigen Evangeliums zijn op Hem gegrond; Hij is de Alpha ende de Omega van dezelve; hierom lezen wij van de waarheid, gelijk zij in Jezu is, Eph. IV: 21. Alle de Beloften komen in Hem te samen/ gelijk de spaken van een rad in den as; zij zijn in Hem Ja ende Amen. Alle de Geboden rusten op zijne Auctoriteit; want de Wet is de Wet Christi/ zij is zijn jok en zijn last, Matth. XI: 29. De gansche discipline der Kerke hangt aan Hem; Hij heeft de sleutels der Leere en der Discipline aan zijnen Gordel. De heerschappye der Kerke komt Hem toe/ want Hij heeft die op zijn schouder. De ordonnantiën en de godsdienst der Kerke hangen aan Hem; daar kan geene soort van godsdienst/ of eenig deel deszelfs worden toegelaten/ van hetgene van Hemzelfs is ingesteld. De bedienaren der Kerke hangen aan Hem/ om hunne commissie en den voorspoed van hun werk. Kortom/ alle

Alle de leden der Kerke hangen aan Hem; alle de uitspruitelingen ende de afkomelingen; ook alle de kleine vaten, van de vaten der bekens af, zelfs tot alle de vaten der flesschen, hangen aan Hem als aan eenen Nagel in eene vaste plaatse, Jes. XXII: 24.

4. Dat Hij tot een Hoofd des hoeks gevormd is, sluit in / dat Hij het eenigste middelpunt van alle Eenheid in de Kerke is, want de Hoofdsteen des hoeks bindt het gansche Gebouw te zamen / en wanneer dit wordt weggenomen / dan vallen de muren uit mekaar / en het gansche gebouw wordt bedorven. Indien wij niet den Hoofdsteen des hoeks bewaren / op welken het geheele gebouw te zamen gevoegd, en te zamen vastgemaakt is / [Eph. II: 21] zoo kan het gebouw eener Kerke niet lang staande blijven / hoe staatkundiglijk hetzelfde ook gevormd mag zijn. En de reden / waarom het Huis in deze dagen aan 't waggelen is / is / omdat men te zeer afwijkt van den Hoeksteen. 't Is waar / in tijden van verval zullen de Predikstoelen van zulke Bouwlieden, wier handen het diepste daar in zitten / doorgaans het meest klinken van brede / doch zoo er maar een mond wordt opengegaan tegen de bezkeerde en bedorvene maatregelen daar zij mede te werk gaan / zoo is onstonds het geroep / Deze, die de wereld roere hebben gesteld, zijn ook hier gekoelen, Hand. XVII: 6; daar het onbezugschen bezukken zijn / die van den Hoeksteen afwijken / die het gebouw ondermijnen en bederven.

ben; maar niet degenen die aan het huis en de familie waarschnwinge geven / dat zij in gebaaz zijn van te vallen. Zij die waarschnwinge geven / mogen zich wel voorstellen / van hunne Mede-Bouwlieden, die van den Hoeksteen afwijken / geslagen te zullen worden; maar zulks moet hen niet ontzetten / want de getuigen Christi hebben in alle eeuwen degenen gepijnigd, die op de aarde wonen. Openb. XI: 10. Hierover hebben zij niet moebeloog te worden / want schoon zij gedood en begraven mogen worden / zoo zal er nogtans eene opstandige zijn / zoo wel van namen als van personen.

5. Dat Christus het Hoofd des Hoeks is / sluit in / dat Hij het sieraad en de schoonheid is van zijne Kerke; want een groot gedeelte van de schoonheid en sieraad van het gebouw is gelegen in den Hoeksteen. Wij lezen / dat de dochteren Zions als Hoeksteen en zijn uitgebouwen na de gelijkenisse van een Paleis, Ps. CXLIV: 12. Christus is de Heerlijkheid van zijn volk Israël; en geen wonder / want Hij is het afschijnsel van zijns Vaders Heerlijkheid. Hebr. I: 3. Wanneer Hij in 't midden zijner Kerke is / zijne ordonnantiën en gerechtsplaatsen zegenende en begunstigende / dan is het / dat zij er uitziet als de Dageraad, schoon gelijk de Mane, zuiver als de Zonne, schrikkelijk als Slagordens met Banieren, Hoogl. VI: 10. Doch wanneer Hij weggaat / dan wijkt alle de Heerlijkheid / en daar komt eene nare Ichabod in deszelfs plaats. Want ook Ween, als Ik van hen zal geweken zijn, Hoogl. IX: 12; gelijkt

gelijk wij heden ten dage zien kunnen in de
voormaals beroemde Kerken van Klein-Azië
en in andere plaatsen/ daar Christus eertijds
vloeiende Gemeentens heeft gehad. Zij we-
zen in de leere en discipline / in de Gods-
dienst en regeringe der Kerke af van den uiter-
sten Hoeksteen; waardoor Hij zoo getergd is
geworden om van haar af-te wijken; en op
zijne afwijkingen zijn de lofzangen hunner
Tempelen veranderd in gehuil.

6. Het sluit in/ dat degenen die de Kerke
Christi willen *Bouwen*, Hem geduriglijk in 't ooge
moeten houden. en dat hun geheele beleid en
bedieninge in het Huis Gods gereguleerd moet
zijn tot zijne Heerlijkheid. Indien men in het
Bouwen van een huis den uitersten Hoeksteen
niet in 't ooge houdt/ zoo moet er noodzakel-
ijk een onregelmatig werk op volgen. Even
zoo is het ook hier gelegen; indien wij voor-
geven het huis Gods te Bouwen, en wij hou-
den Christus/ zijne eere en intrest niet in
het ooge/ hetzij in de zaken der Discipline
af der leere/ zoo brengen wij de Kerke in
veroordeeling/ bisordere en verwazringe/ in de
plaatse van dezelve op te bouwen; wanneer
wij door vleeschelijk beleid het werk begin-
nen/ of een verkeerd oogmerk hebben om de
lusten en humeuren der menschen te dienen/
grooten of kleinen/ of ook onze eigene we-
eldsche intresten/ en niet de heerlijkheid
van onzen grooten Verlosser/ zoo bederven en
verpesten wij de Kerke Christi omver/ in de
plaatse van die op te bouwen; en wij staan ook
reer schoon/ om onzen name/ onze dienst/

onze zielen / en de zielen van eene gansche menigte te begraven onder het puin derzelve. En daarom is het grootelijks noodzakelijk / dat wij geen eigen baat of belang beoogen in de bestieringe van de zaken Christi. Wij leeraren / zooveel als iemand / hebben noodig om de lesse van zelfverloocheninge te leeren; om onze eigen wijsheid en wereldsch belang te verloochenen / als eene beuzeling ten aanzien van zijne Heerlijkheid / en de uitscheiding van zijn Koninkrijk.

7. Het sluit ook in / dat God, en de bedorven Bouwlieden een gansch onderscheiden oogmerk hebben. De Bouwlieden verwerpen den Steen, maar God wil dat Hij tot een Hoofd des hoeks zal worden: welke partij nu de overhand zal hebben / is gemakkelijk te oordeelen. Christus zal zitten aan zijns Vaders rechterhand, tot dat Hij zijne vijanden zal gesteld hebben tot een voetbank zijner voeten. Ps. CX: 1. Alle die tegen Hem opstaan / zal Hij als pottelbakkers vaten vermorselen. Ik doch hebbe mijnen Koning gezalfd, zegt de Heere / over Zion den Berg mijner Heiligheid; wie is Hij dan / die Hem ontzoonen zal?

Nu komen wij tot het laatste Hoofdstuk, dat in de ordere was voorgesteld; namelijk / de Toepassing. Al het gebruik / dat ik van het gezegde maken zal / zal in deze navolgende besluiten opgelouden zijn.

1. Uit hetgene reeds gezegd is / kunnen wij de uitnemendheid zien van de Kerke Christi. Zij is een gebouw / een huis voor God om onder de kinderen der menschen in

te

te wonen. Ja dit Gebouw is van zulke eene
 waardij / dat deze geheele zichtbare Schep-
 ping maar alleen een tooneel of stelsel is
 / om het huis op te bouwen; en zoo ras
 als maar het gebouw volkomen is / zoo zal
 het tooneel worden afgebroken en met vuur
 verbrand worden. Om nu die hoogachtinge/
 welke God voor zijne Kerk heeft / te open-
 baaren / zoo noemt Hij haar met de allerbe-
 minnelijkste namen; gelijk als zijne Bruid, zijne
 liefste, zijne duive, zijne schoone, zijn schat,
 zijn deel, zijn Chepzibab en Beulah, zijne bed-
 stede, zijne rustplaats, zijne woon- en wandel-
 plaats, enz. Eene geheele Drieëenheid /
 Vader / Zoon en Heilige Geest / komen in
 hunne bijzondere huishoudinge te zamen ter
 opbouwinge van dit Huis; de Genade des
 Vaders / de Liefde en het Bloed des Zoons /
 en alle de genadige Inbloeden en Werkingen
 des Heiligen Geestes / worden ten koste ge-
 legt om het werk te bevorderen. Het gan-
 sche werk der Voorzienigheid in het rege-
 ren van de wereld is geschikt tot voordeel van
 de Kerk en de getrouwe leden van dezelve.
 Tot dit einde zijn de zenuwen der regeringe/
 en de sleutels der helle en des doods / aan
 Christus toebetrouwd / want God heeft Hem
 der gemeente gegeven tot een Hoofd boven alle
 dingen, welke zijn Ligchaam is, Eph. I: 22,
 23. De Vader heeft alle magt gegeven aan
 den Zoon / opdat zoo alle de raderen der
 Voorzienigheid mogten omgerold en gekieerd
 worden ten goede van degenen die God lief
 hebben, en naar zijn voornemen geroepen zijn.

De geheele instelling en bediening van de ordonnantiën des Evangeliums / met alle deszelfs bedienaren / hetzij ordinaire of extra-ordinaire / zijn alle tot hare ophouding gegeven / gelijk wij zien kunnen uit die voorgemelde plaats / Eph. IV: 11, 12, enz. En hieruit kunnen wij zien / wat een waardig en hoogwigtig ambt God ons toebetrouwt heeft / in ons de zaken van de Kerk in handen te geven; en hoe teeder wij dezelve te behandelen hebben / als zulken die eens aan den grooten Heere des Huizes renschap zullen moeten geven.

2. Als Christus bij uitnemendheid de Steen. Dan kunnen wij hieruit zien, hoe noodzakelijk en nuttig het is, om Christus te Prediken; omdat Hij de Steen is bij uitnemendheid / de Steen dien God gelegd / dien Hij zelven uitverkoren heeft / en die Hij wil dat tot een Hoofd des hoeks gesteld zal worden. Paulus heeft als een wijs Bouwmeester dit fondament onder zijne toehoorders gelegd / verklarend dat niemand een ander Fondament leggen kan, 1 Cor. III: 11. Het is Christus dien wij prediken; Ik hebbe niet voorgenomen iets te weten onder u (zegt hij) dan Jezum Christum ende dien gekruist, 1 Cor. II: 2. De geheele Openbaring der Schrifture loopt in Hem als in een middelpunt te zamen; alle de historien / prophetien / voorbeelden / geboden / leeringen en ordonnantiën van het Woord / zijn alle vol van Christus. Wat is de geheele Bijbel anders / dan het Testament van Christus; als ook het getuigenis dat Hij uit den

ben Hemel heeft gezagt; Deze zijn 't die van Mij Getuigen, zegt Hij / Joh. V: 39, en Joh. XX: 31, Maar deze zijn geschreven, opdat gij geloovet dat Jezus is de Christus, de Zone Gods; ende opdat gij geloovende, het leven hebbet in zijnen name. En het is zeker / dat hetgene hetwelk het oogmerk is van de geheele Openbaringe van den wille Gods in het Woord / ook het oogmerk moest zijn van alle onze Predikatiën. Welke bijzondere leeringen wij ook behandelen / die moeten steeds worden ingeënt in het gezegende Scheutken, dat voortkomt uit den wortel Isaï; want de waarheid wordt alleen recht bediend en recht gekend gelijk zij in Jezus is. Hierom zegt ons de groote DURHAM in zijne eerste Predikatie over Jes. LIII, dat Christus eene vierboudige betrekkinge heeft op het Prediken: »(a) Hij is de *Tekst* van de Predikatie; alle Predikinge strekt maar om Hem te verklaren; ook is al dat Prediken, dat niet betrekkelijk is op Christus, maar een afwijken van den *Tekst*. (b) Hij is de *Grond en het Fondament* van het Prediken; zoodat het Prediken zonder Hem geen *Fondament* heeft, en maar een bouwen van Kasteelen is in de lucht. (c) Hij is het groote *Einde* van de Predikinge, namelijk, om Hem in de herten en genegenheden van onze Toehoorders verhoogd te krijgen. Dit *Einde* van de Predikinge is niet om ons zelve, maar om onzen grooten Meester groot te maken, en om zijnes Naams te doen gedenken. (d) Hij is het *Leven en de Kracht* van de Predikinge, want *Hij is de Kracht*

• *Gods en de Wijsheid Gods*, 1 Cor. 1: 24, en
 • het Evangelium wordt genaamd *eene Kracht*.
 • *Gods tot Zaligheid*, omdat de *Regtvaardigheid*
 • *Gods in hetzelfde geopenbaard wordt uit Geloove*
 • *tot Geloove*, Rom. 1: 16, 17." *Dus verre*
die groote Man.

3. *Indien de Leeraren des Evangeliums*
Bouwlieden zijn van het Huis / ziet hier dan
uit / hoe noodig het is, om iemand te beproe-
ven omtrent zijne kennisse van Christus en de
kracht van de Religie, eer men hem tot de Be-
dieninge als een Medebouwer van het Huis
Gods toelaat. Zulk een mensch / die geene
ware bebindelijke kennisse van Christus
heeft / ligt open om den Steen, dien God
heeft uitverkoren / te bezwerpen; en om dus
het Gebouw te bedekken / en hemzelven met
vele zielen onder dezelfde puinhoopen te be-
graven. De Metselaren kennen inalkander /
zij hebben zekere woorden en teekenen / door
welke zij magtig zijn om lieden van hun
eigen kunste te kunnen onderscheiden van an-
deren; zoo zijn ook de ezbaren Bouwlieden in
Gods huis bekwaam / om door eene Geeste-
lijke onderscheidinge te weten / wie bekwaam
is om toegelaten te worden tot het Werk
Gods / en wie niet? Indien aan de Le-
den der Kerke zelve zulk eene onderscheidinge
gegeven is / om de Geesten te beproeven of zij
uit God zijn, omdat vele valsche Propheten
zijn uitgegaan in de Wereld, 1 Joh. IV: 1,
mogen wij dan niet wel denken / dat dit
onderscheidend vermogen nog veel meer ge-
bonden wordt onder de getrouwe Bedienaars
des

des Evangeliums? Hierom schrijft de Apostel Paulus aan Timotheus / Hetgene gij van mij gehoord hebt onder vele Getuigen, betrouwt dat aan Getrouwe menschen, welke bekwaam zullen zijn om ook anderen te leeren, 2 Tim. II: 2.

4. Als het zoo / dat de Steen verworpen wordt van de Bouwlieden? Ziet hier dan ook uit / wat eene doodelijke en verderfelijke zaak eene bedorvene, dwalende en onkundige dienst is voor de ware Kerke Christi; het bederft en bezwoegt het geheele Gebouw; en het loopt regtdraads in tegen het groote oogmerk Gods / dewijl daardoor de Steen, dien God geordend heeft om den uitersten Hoeksteen te zijn / verworpen wordt. Die nieuwe mode van Prediken / daar sommigen toe vervallen zijn / met hunne vertoogen en gezwets van Moraliteit of Zedelijkheid / daar Christus naauwlijks genaamd wordt / die zie ik aan als eene uitbindinge van de Helle / om den Hoeksteen uit het Gebouw weg te werpen / en om ons te doen wederkeeren tot de Heidensche of Anti-christische duisternisse. Christus is het licht der wereld, en wanneer men Hem verwerpt / waar zijn wij dan anders dan in de duistere plaatsen des Lands, welke vol woningen des Gewelds zijn? Ps. LXXIV: 20. Zoo dat een bedorven dienst / zegge ik / wat ook iemand's schoone gaven zijn mogen / de Pest is voor de Kerke Christi.

5. Indien het Gods oogmerk is / dat Christus de uiterste Hoeksteen zijn zal / indien dit / zegge ik / het Dessein des Hemels

is / ziet hier dan ook uit / dat alle de aanslagen van de Helle, om Christus te onderdrukken en om zijne zake te bederven, hetzij door openbare vijanden, of door gewaande *Bouwlieden*, in de uitkomst een misdragt zullen zijn; want Gods raad zal bestaan / en Hij zal al zijn welbehagen doen / in spijt van de Helle en van de Aarde. En wat is nu zijn raad en welbehagen? De Steen, dien de Bouwlieden verworpen hebben, is tot een Hoofd des hoeks geworden. De poorten der Helle hebben vele aanslagen gedaan / om den Steen dien God bezkoren heeft / te bezwerpen / ten einde de Kerk te bedorven mogt worden; maar zij hebben nooit kunnen overmogen / en zullen het ook nooit kunnen doen; de on-eindige Wijsheid heeft de Wijzen altijd gevangen in hare argelistigheid, dat de Raad der Verdraaiden gestort wordt, *Joh V: 13*, doende diezelvde lieten van de Helle en hare instrumenten dienstig zijn om den Hoeksteen te hoogen in het Gebouw te verheffen / tot schande en schaamte / ja tot verdoem van degenen die onbezonnen hadden om Hem te bezwerpen. Deze kleine Steen, die uit den Berg zonder handen afgebouwen is geworden, [*Dan. II: 45*] is altijd te sterk gebonden voor alle de Metalen, die tegen Hem gestreden hebben / en Hij zal ze ook blijven vermaken tot aan het einde van de Wereld.

6. Ziet hier ook uit / wat het is, dat eene bloeiende Kerke veroorzaakt. Het is niet haar uitswendige brede / veelheid of voorspoed; noch ook hare Verbindtenisse met de
Do.

Politieken / Koningen / Parlementen / Patroonen / Erf-heeren / of eenig ander soort van Volk; maa? haaz vezband met den uitersten Hoeksteen. Dit / ja dit alleen is het / dat het geheele Gebouw versiert / en het zelve doet opwassen met een Goddelijken wasdom, Col. II: 19.

7. Ziet hier ook uit / hoeveel grond van geklag en vernederinge wij in deze dagen hebben; wijl de *Steen* dien God tot den uitersten Hoeksteen gelegd wil hebben, *Verworpen wordt*. Wordt Hij niet verworpen in zijn Prophëtisch ambt door de overheerschende onkunde en het ongeloof / die onder de Toehoorders van het Evangelium gebonden worden? Die oude klagte mag steeds in onze dagen vernieuwd worden / Wie heeft onze Predikingen geloofd? Jes. LIII: 1. Wordt Hij niet verworpen in zijn Priester-ambt / terwijl de meesten met de Joden eene eigen-geregtigheid zoeken op te rigten, en de Regtvaardigheid Gods niet onderworpen zijn? En wordt Hij ook niet verworpen in zijn Koninklijk Ambt / en Oppershoofdigheid in de Kerke / door de toenemende goddeloosheid / atheïsterne en onzedelijkheid van dezen tijd; bewijl de meesten die zich zelven Chzistenen belijden / zijne banden verscheuren / en zijne touwen van zich wezen? - Ik kan mij voor tegenwoordig niet inlaten om een volkomen verhaal te doen van alle het ongelijk / dat er gedaan is aan het Koninklijk voorzigt van dezen Koning der Koningen en Heere der heeren.

De Roomsche Antischrist heeft een langen tijd

tijd het vooregt van den Zoon Gods met geweld besprongen en aangerand/ door eene opperhoofdigheid aan te nemen over de Kerk. Hij zit in den Tempel Gods, hemzelven verhef- sende boven al dat God genaamd wordt, 2 Thess. II: 4. Wij het onvolkomen werk der Reformatie in Engeland, wanneer de Paus als het Hoofd der Kerk verwoopen wierd/ zoo hebben zij dezelfde magt in den Koning doen beruften/ hem verklarende als Opperhoofd in alle gevallen/ hetzij Burgerlijke of Kerkelijke. In de onlangs geleden dagen van Schotland's afval van God/ is ook onder ons op eene heillooze wijze de Koon van Christus hoofd genomen/ en dezelfde gezet op een vervolgenden Apostaat. Wat zijn er geene vreeselijke invallen en benadeelingen toegebracht aan de Koninklijke Koon van Zions Koning/ door den Koning/ parlementen/ en door personen van allerlei rang? Anzonderheid door het besluit van vernietiging/ waar door men met bijlen en hamez op het uitgehouwen werk des Tempels aangeballen is/ en het heestlijk werk der Reformatie afgehouwen/ de afgezworen Bisschoppelijkheid heesteld/ en de verbindtenissen van onze solemnele verbonden afgesneden heeft; ja dezelfde door den ordinaren schezpregetz openlijk op de markt te Edinburg heeft doen verhzanden/ een iegelijk ter dood verhzolgende/ die een werk der Reformatie voozstond.

In die bloedige dagen is door velen van des Heeren getzouwde knechten vooz de Opperhoofdigheid en Souvereiniteit van Christus

tus gestreken / zelfs tot den dood toe. Ook is het de bijzondere eere geweest van de Kerk van Schotland, inzonderheid in die dagen der bezolginge / dat zij getuigenisse voor Christus geborgen heeft / als die alleen Opperhoofd en Koning zijner Kerk is / in tegenstellinge van die gebaazlijke en Hemelstegende indzinkingen die daar in gedaan wierden. Ook is het zeer te beklagen / dat wij sedert de onlangs wonderlijke omkeeringe / waarvoor de Heere onze gevangnisse eenigezmate wedergebragt heeft / en waarvoor wij van het juk van eene overheerschende Bisschoppelijkheid bevrijd geworden zijn / niet zoo ijverig hebben geweest voor onzen grooten Koning en voor zijne Koninklijke voorregten / welke zoo besprougen en benadeeld waren / als van ons verwacht mocht worden / op onze bezolginge van zulke Egyptische slavernije. Al weet van geen een bijzonder besluit van onze Kerkvergaderinge sedert die omkeeringe / waarin de voorregten van Christus Kzoone vastgesteld zijn / in tegenstellinge van die aanvallen en benadeelingen van dezelve in die dagen van openbaren afval en bezolgingen. Ja worden er niet in plaatse van zulk een besluit / zelfs van dien tijd af aan / aanvallen gedaan op de autoriteit van Christus / en op de vruchten van zijn Koninkrijk / inzonderheid in 't laatste van de regeringe van Koninginne Anna / toen men aanslagen formeerde om eene Protestantische successie om te keeren en te vernietigen? Als toen zijne opperhoofdigheid en autoriteit niet benadeeld door eene bijna on-

be

bepaalbe Tolerantie van alle dwalingen in de
 Leere/ en bedorvenheden in de Godsdienst;
 behalve de paperje en lafteringe van de
 Heilige Drieëenheid; welke twee kwaaden nooit
 meer bij menschen geheugen de overhand ge-
 kegen hebben/ dan sedert dat besluit van
 de Tolerantie? Zijne autoriteit wierd ook
 ter zelver tijd geschonden door dat Besluit/
 waazin de patzoonnaatschappen wederom hez-
 steld wierden/ daardoor aan een kwaadwil-
 lig Landheer of Lord de magt gegeven wordt/
 om iemand aan te stellen om het opzigt te
 hebben over de kostelijke zielen der men-
 schen/ die mogelijk alzo min belang heeft
 omtrent hare Zaligheid/ als de groote Turk.
 Is het ook geen stoffe van beklag/ dat wij
 eenige Judicatoren van deze Kerk/ wier win-
 gewest het is om door de souvereinheid van
 Christus/ en voor de voorregten van zijne
 onbezdanen te strijden/ zien zamenspannen
 met de patzoonen en eyskeren van deze na-
 tie/ in tegenstellinge van de bekende regten
 van het Christenvolk/ om hun eigen leeraars
 te verkiezen? Hoe worden niet de voorreg-
 ten van des Heeren volk aangevallen en met
 voeten getreden door gewelbige vaststellin-
 gen over het geheele Land? Daar is een
 geroep tegen de Bouwlieden opgeklimmen in
 den Hemel door de Zuid Christi/ dat niet
 ongelijk is aan hetgene men leest Hoogl.
 V: 7, De Wachters die in de Stad omme-
 gingen, vonden mij, zij sloegen mij, zij ver-
 wonden mij; de Wachters op de muren namen
 mijnen sluijer van mij. Daar is voor het ge-
 rigte

igitte van de laatste Synodus eene klagte en ge-
 roep gekomen om hulpe en herstellinge van
 deze en vele andere bezwaarnissen/ zoo wel van
 Leeraren als van het volk; doch in plaatse
 van behoorlijk daarop acht te geven/ zoo is
 een Besluit gemaakt/ waarmede de magt
 der bezittinge van Leeraars bepaald gewor-
 den is aan Erfsheeren en Ouderlingen; en hier-
 mede is eene nieuwe wonde toegebragt aan
 het voorrecht van Christus/ en aan dat van
 zijne onderdanen. Ik zal voer tegenwoordig
 te minder van dit Besluit zeggen/ oorzake
 ik gelegenheid gehad heb om mij zelven
 daaromtrent te ontlasten voer de Nationale
 vergaderinge/ daar hetzelve genomen is; Ik
 zal alleen maar zeggen/ dat/ wat Kerkelijke
 authoriteit is ook in dat Besluit zoude mogen
 zijn/ het echter de authoriteit van den Zoon
 Gods ontbreekt. Alle Kerkelijke authoriteit
 die onder den Hemel is/ moet van Hem
 worden afgeleid; en daarom heeft elk Besluit
 dat zijne authoriteit ontbreekt/ in 't geheel
 geene authoriteit. En bewijl nu de eervolste
 Synodus mij hier in deze plaatse heeft ge-
 steld/ daar ik in de plaatse van Christus sta/
 zoo moet mij bijheid worden gegeven om
 van dit Besluit te zeggen/ hetgene ik voordeele
 dat Christus zelve daarvan zeggen zoude/
 indien Hij personeel tegenwoordig was daar
 nu ben; en dat is/ dat men voer dit Be-
 sluit van den Hoeksteen afgeweken is; dat Hij
 in zijne arme Leden bezwoopen/ en dat de
 ziele der wereld in hare plaatse gesteld
 worden; Ik zegge/ indien Christus hier te-
 gen-

genwoozdig waag/ zoo oorzdeele ik/ dat H^j me
 hetzelklinge op dit Besluit zeggen zoude
 Voor zooveel gij dit een van deze mijne minst
 broeders gedaan hebt, zoo hebt gij dat Mⁱ
 gedaan. Dooz dit Besluit woort Ch^ristu
 bezwoopen in zijne authoriteit/ omdat er in
 het Woord van God geen regt gegeven woort
 om de geestelijke woortregten van zijn H^u
 mee² te geven aan de rijken/ als aan de
 azmen; daar nogtans dooz dit Besluit d^e
 Man met zijn gouden ring aan den vinger in
 sierlijke kleedinge, bezheben woort boven den
 armen man met zijne slechte kleedinge, Jac
 II: 2, 3. Ik zal hiez nog bij doen/ dat dit
 Besluit ook onbestaanlijk is met de begin
 selfs en p^ractijken van de beste Gereformeezde
 Kerken/ welke vastgesteld zijn in huune pu
 blicke belijdenissen des Geloofs; en inzon
 derheid ook met de bekende beginsels van
 deze Kerke sebez de reformatie/ uitgedrukt
 in onze boeken der Discipline, welke wij dooz
 een solenmeel bezbond gehouden zijn dooz te
 staan. Ik ben ten volle verzekerd/ dat zoo
 ez geen tijdige remedie bezorgd woort/ dat
 dit Besluit in korten tijd zal uitloopen in
 de omkeeringe van de Kerke van Schotland
 en van eene getzouwte bedieninge in dezelve;
 ovezmits de magt van leeraren te bezkie
 zen daardoor woortnamelijk in handen woort
 gesteld van een soort van volk/ dat dooz
 gaans misnoegd en afkeerig is van de kracht
 der Godzaligheid/ van de Leere/ Discipli
 ne/ Godsdienst en Kegeringe van deze Ker
 ke; als ook tegen de Kegeringe van onzen
 Ge-

Genadigen Souverein den Koning GEORGIVS,
 en de protestantsche successie in zijne familie.

Alle regtzinnige Presbyterianen, die de hystorie van onze Doorbaderg lezen/ keuren algemeen de praktijk van SAMUEL RETHERPORT, JACOBUS GUTHRIE, en andere waardige Leer-aars van deze Kerke/ voor goed; welke geprotesteezd hebben tegen de publieke Resolutiën, als eene zaak die onbestaanlijk was met onze Verbonden, en verderfelijk voor het werk der Reformatie; schoon daardoor de deure maar alleen geopend wierd voor de malignanten of kwaadwilligers/ om tot ambten van den burgerstaat of de militie/ geborbezd te worden. Ook kunnen wij die heiden leven/ de verderfelijke bruchten zien/ welke die Resolutiën gehad hebben in de Kerke van Schotland. Doch wat zouden onze Doorbaderg gedacht hebben/ en wat zullen onze nakomelingen in volgende geslachten denken van dit Synodale besluit/ waardoor de malignanten niet alleen gevestigd worden met eene burgerlijke en militaire/ maar ook met eene kerkelijke magt/ in het aanstellen van de meeste Leeraren in de Kerke van Schotland? waardoor deze Kerke en hare heilige voorregten uitnemende gering gesteld worden/ zelfs in de oogen van hare openbare vijanden; zijnde dit eene dienst/ welken zij van onze handen niet verwacht noch begerd zouden hebben. Doch na dit alles/ zoo hebbe ik veel grond om te gelooven/ dat dit besluit zeer verre af is van de goedkeuringe van de meeste ouderlingschappen

door deze Nationale Kerk; waarop ik met blijdschap zoude hopen / dat er nog een tijdig staan tegen hetzelfde zal gedaau worden ten einde deszelfs verderfelijke gevolgen voortgekomen en gestuit mogen worden.

8. Mijn laatste besluit zal een woord van Vermaninge zijn. Zijn de Dienaren des Evangeliums de Bouwlieden der Kerk; en is het het groote dessein des hemels / dat Christus tusn verhoogd zal worden als de uiterste Hoeksteen? Laat mij dan toe / om mijne eerwaarde broeders ende vaders te roepen en te vermanen / (en ik wensche ook de vermaninge op mijzelven toe te passen) om met harten en handen zamen te spannen om den uitersten *Hoeksteen* te verhoogen, en om zijnes Naams te doen gedenken van elke geslachte tot geslachte, opdat de Volkeren Heeren loven mogen eeuwiglijk en altoos. En ho zeer Hij van andere Bouwlieden is verworpen geworden, of nog verworpen wordt, en laat ons Hem echter zoeken te verhoogen de een tot den anderen zeggende / Maak den Heere met mij groot, ende laat ons zijne Name te zamen verhoogen, Ps. XXXIV: 4.

Ik zal na alles wat gezegd is / mij niet ophouden met vele beweegredenen te gebruiken; laat ons alleen maar overwegen de uitnemendheid van zijn Persoon, en de Betrekkinge die Hij heeft op ons, en op andere van ons geslachte, zoo wel uit hoofsde van zijne nature / als uit hoofsde van zijn ambt terwyl Hij de Emmanuël, God met ons is welke aangesteld is tot den grooten Prophet

pheet/ Priester en Koning van zijne Kerke/
om ons te verlossen van alle die ellenden
van onkunde/ schuld en slavernij/ daar wij
onder zijn gebragt door de zonde van den
eersten Adam. Laat ons overwiegē/ dat het
de wille des Vaders is/ dat zij alle den Zone
eeren, gelijk zij den Vader eeren, Joh. V: 23;
ja zijn Vader heeft Hem zelfs uitermate ver-
hoogd, en Hem eenen Naam gegeven, welke
boven allen Naam is, opdat in den Name Je-
zu zich zoude buigen alle knie dergenen die
in den hemel, ende die op de aarde, ende die
onder de aarde zijn; ende alle tonge zoude be-
lijden, dat Jezus Christus de Heere zij, tot
heerlijkheid Gods des Vaders, Phil. II: 9, 10,
11. Laat ons ook overwiegē/ dat het het
grootte Werk des Heiligen Geestes is; wijl
het grootte oogmerk van alle zijne uitspraaken
in het Woord/ van alle zijne genaden/ in-
bloeden/ en weztingen in het harte/ daar
heen leiden/ om dezen Hoeksteen te verhoogen;
Joh. XVI: 14, Hij zal Mij verheerlijken, want Hij
zal het uit het mijne nemen, ende u verkondigen.
Dit is ook het werk daar de Engelen met
blijdschap in gebruikt worden; met wat eene
baardigheid bieren zij zijne geboorte/ en bren-
gen zij de blijde boodschap van dezelve niet
aan de Herderen? Luc. II: 10, 11, Ziet ik
verkondige u groote Blijdschap, die alle den
Volke wezen zal. Namelijk dat u heden ge-
geboren is de Zaligmaker, welke is Christus de
Heere in de Stad Davids; en daarop was, vers
13. van stonden aan met den Engel eene me-
nigte des Hemelschen Heirlegers, prijzende God,

en zeggende, Eere zij God in de hoogste hemelen ende vrede op aarde, in den menschen een welbehagen. Dit was het werk van alle de Propheten onder het Oude Testament; zij hebben alle van Hem gepropheteerd / getuigende van het Lijden dat op Christum komen zoude, ende de heerlijkheid daarna volgende. I Petri I: 11. Zij waren als zoo vele boozlooperen die boozuit gezond waren / om de wereld te bereiden om dezen Heerlijken Persoon te ontvangen. Wile de Apostelen / Propheten / Evangelisten / Herders en Leeraars / dewelke van Hem gegeven zijn aan de Kerk des Nieuwen Testaments / hebben dit als het groote oogmerk van hunne bedieninge gehouden / om het Ligchaam Christi op te bouwen / door de Heerlijkheid van dezen uitersten Hoeksteen groot te maken / Openb. IV: 10. Kortom / dit is geweest en is nog het werk van de stribende Kerk op de aarde; en het zal het eeuwige werk zijn van de triumpherende Kerk in den Hemel. Zij roepen alle met eene eenparige stemme / Het Lam dat geslagt is, is waardig te ontvangen de kracht, ende de rijkdom, ende de wijsheid, ende sterkte, ende eere, ende heerlijkheid ende dankzegginge. Als dat van geene heerlijke aanmoediging voor ons / om de eere van onzen Verlosser te verhoogen / wanneer wij zulk een goed gezelschap hebben / dat met ons in dit werk zamenpant. Nog eens. Laat ons ook overwegen / dat Christus de Steen is, zonder welke daar geen Gebouw zijn kan; want Hij is het Al van

van de Kerke. Christus is Alles ende in allen. Hij is haar Licht / haar Leben / hare Gerechtigheid / hare Sterkte / haar Vrede / haar Spijze en Drank / hare Kleedinge / hare Wijsheid en hare Heiligheid; zoo dat wanneer Hij ontbreekt / alles ontbreekt / en dan is de Kerke verwoest. Wij kunnen onze commissie / welke wij van onzen grooten Meester ontvangen hebben / niet uitvoeren / indien wij den uitersten Hoeksteen niet verhoogen. 't Is Christus / welken wij verkondigen, Col. 1: 28. Wij moeten van Paulus geeft zijn / om onder onze toehoorders niets te weten, dan Jezum Christum, en dien gekruist, 1 Cor. 11: 2. Wij moeten altijd triumpheren in Christo, opdat de reuk zijner kennisse door ons openbaar worde in alle plaatsen, 2 Cor. 11: 14. Eindelijk / wij kunnen onzen loop niet met blijdschap volbrengen, noch ook onze dienst welken wij van den Heere Jezu ontvangen hebben, (Hand. XX: 24) tenzij dit ons groote oogmerk zij / hetzij in de Leere / Discipline / Godsdiensst / of Heeringe.

Nu zal ik deze rebevoeringe besluiten met eenige weinige raadgevingen / ten einde wij boosspoedige Bouwlieden van dit heerlijk Gebouw bebonnen mogen worden / waavan Christus de uiterste Hoeksteen is.

1. Laten wij ons wachten voor die bederfelijke dwalingen, die te voren gemeld zijn, waardoor de Joodsche Bouwlieden huneertijds heerlijk Gebouw omver geworpen, en zich onder deszels puinhopen begraven hebben. La-

ten wij ons wachten van die Leeringen/ welke in onze dagen worden verspreid/ daar door de Persoon van onzen Heerlijken Verlosser wordt benadeeld/ en zijne Hoogste en Onafhankelijke Godheid/ zijne Opperhoofdigheid en Souvereinheid over zijne Kerk verhoort wordt. Laten wij ons wachten/ om niet te walgen van de Geestelijkheid van zijne Leere/ en van die hooge bezorgenheden van onze heilige religie/ zoo dat wij die be-
toogen der zedekindigen daar boven zouden verheffen. Wanneer wij de Wet prediken/ laat ons van derzelver uitgebreidheid en geestelijkheid verklaren; zoodat wij derzelver scheep-
mogen indringen op het harte en de consciëntiën der menschen/ opdat zij een oordeelster der gedachten en der overlegginge des herten zijn mag/ Heb. IV: 2. Laat ons de eeuwige gerechtigheid prediken van den Zoon Gods/ als de eenige Grond van des Zondars Rechtvaardigmakinge/ en ons wachten voor het-
gene dat de minste aanleidinge geeft om een zondaar aan te slechten in zijne hope van zaligheid uit de werken der Wet. Laten wij ons wachten/ om de deure van toegang tot Christus op te sluiten/ door Wet-
tische hoedanigheden/ welke nevens te verkrijgen zijn/ van bij Christus zelve. Laten wij ons wachten voor sleurdienstigheid/ hetzij in het prediken/ of in het bidden/ waarvoor wij de ordonnantien Gods voor onze eigene zielen en voor de zielen van anderen schach-
teloos zouden maken; en laat ons tot dat einde niemand toelaten of de handen opleg-
gen/

gen / dan bezulken dien wij naar den aard
 der Liefde oordeelen moeten aan de kracht
 der Godzaligheid kennis te hebben / al wa-
 ren zij schoon in allerlei soort van geleerdheid
 opgetrokken aan de voeten van een Profes-
 sor der Godgeleerdheid. Laten wij ons wacht-
 en voor vleeschelijk beleid in de zaken van
 Christus Koninkrijke en Heerlijkheid; als ook/
 dat wij onszelven niet wegens de gunste van
 menschen / hetzij van grooten of van kleinen/
 hoog schatten en waarbeeren. Doch laten wij
 ons inzonderheid wachten / dat wij door de
 gunste der grooten in de zaken Christi niet be-
 wogen of verboerd worden; want dit is me-
 nigmaal een strik geweest in Mispa, en een
 valstrik op Tabor. Laten wij ons benaarsti-
 gen om onpartijdig te zijn in de oefeninge
 der discipline / en ons zorgvuldig wachten
 dat de schezpte deszelfs niet gekeerd worde
 tot degenen die zulks het minste verdienen.
 En laten wij ons eindelijk opmaken / om al-
 le die doorgangen toe te stoppen / door wel-
 ke doorgaang de dieven en moordenaars in
 het Huis Gods komen / opdat hetzelfde niet
 gemaakt mag worden tot een moordenaars-
 huil.

2. Ten einde wij voorspoedige Bouwlieden
 mogen zijn / zoo laat ons het Woord der Bouw-
 lieden zoeken te ontvangen van den Grooten
 Bouwmeester; want daar is een Woord het-
 welk Christus aan zijne Getrouwe Diena-
 ren geeft / waardoor Hij hun de Bouwkunst
 mededeelt / Joh. XVII: 14, Ik hebbe haar
 uw Woord gegeven. Zonder dat wij dit

Woord uit den Mond van Christus ontvangen/ zoo zullen wij nooit de rechte kunst verstaan/ om de Iezike Christi te kuinen Bouwen; door dit Woord wordt de Mensche Gods een volmaakt Bouwmeester/ tot alle goed werk volmaaktelijk toegerust, 2 Tim. III: 17. Zoo gij mij nu mogt vragen/ wat dat Woord is? Zoo antwoorde ik: het is eene verbindelijke Kennisse van de Kragt des Woords in onze eigene zielen/ en inzonderheid van die groote Verborgeneheid der Godzaligheid, God geopenbaard in het Vleesch, 1 Tim. III: 16.

3. Laat ons zorg dragen, dat elke Steen van het Gebouw zijne Overeenkomste heeft met het Fondament en den uitersten Hoeksteen. Alle Leeringen en Praktijken/ die niet volgens dezen Steen gereguleerd zijn/ laat ons die bezwezen; en laat ons tot dat einde onze eigene/ als ook de Leere en Wandel van anderen beproeven bij het Pas-lood en den onfeilbaren Regel van het Woord/ Hes. VIII: 20, Tot de Wet en tot het Getuigenisse; zoo zij niet spreken na dezen woorden, het zal zijn dat ze geen en dageraad zullen hebben.

4. Laat ons de Teekenen der Tijden onderscheiden; en zoo wanneer wij het gebaazien komen/ hetzij van openbare Vijanden/ of van gewaande Vrienden/ zoo laat ons als Getrouwe Wachters tezond alazn roepen; en schoon onze Mede-Bouwlieden daardoor gestoord en geëergerd worden/ zulks kan niet geholpen worden. Het is eene zeer zware Beschuldiging die God tegen sommigen inbrengt/

grengt/ als wij boven hebben gezien/ dat zij
stomme bonden waren, die niet bassen kon-
den, maar dat zij hun eigen vleeschelijk ge-
mak waardeerden boven de heiligheid der
kerke; ziet Jes. LVI: 10, 11, 12.

5. Laat ons veel worstelen voor den Troon
der Genade om de gunste van den grooten
Bouwmeester, en om den bijstand zijnes Gees-
tes; want zoo de Heere het Huis niet bouwt,
te vergeefs arbeiden deszelven Bouwlieden daar
aan, Ps. CXXVII: 1. Paulus heeft geplant,
Apollos heeft nat gemaakt; maar God heeft den
wasdom gegeven. Zoo is dan, noch hij die
plant iet, noch hij die nat maakt; maar God
die den wasdom geeft, 1 Cor. III: 6, 7.

E I N D E.

E E N E L E E R R E D E

OVER

JESAIA IX: 5.

Want een Kind is ons geboren, een Zone is ons gegeven, ende de Heerschappije is op zijn schouder.

Het groote oogmerk Gods / in het gansche Werk der Scheppinge en der Voorzienigheid / is om de Heerlijkheid van zijne Magt / Wijsheid / Goedheid en Grootheid te openbaren en bekend te maken aan de kinderen der menschen. Hierom zeide David / Ps. XIX: 2, 3, enz. De hemelen vertellen Gods Eere, ende het uitspansel verkondigt zijner handen werk. De dag aan den dag stort overvloediglijk sprake uit; ende de nacht aan den nacht toont wetenschap. En vraagt men / wat is het groote Oogmerk Gods in de Schriftuur? Zoo antwoorde ik: het is anders niet / als om eene verlorene wereld te brengen tot de kennisse van een Zaligmaker / die het afschijnsel is van zijns Vaders heerlijkheid,

heid, en het uitgedrukte Beeld zijner zelfstandigheid, Heb. 1: 3. Alle de Propheeten / Beloften / Historiën en Leeringen van het Doord / wijzen ons Hem aan / gelijk de naalde van het kompas de Zeelieden de Noord-sterre aanwijst; Hem geven alle de Propheeten getuigenisse; en wanneer het Nieuwe Testament onder alle Volkeren met de zilveren Sazune des Eeuwigen Evangeliums in hunne monden / uitgezonden wierden / wat was het onderwerp van al hun prediken? Niet anders / dan Christus bekend te maken onder de Volkeren; Hij was de Alpha en de Omega van hunne geheele Dienst; 't is Christus, zegt Paulus / welken wij Prediken, Col. 1: 28; en schryvende aan de Corintiërs / verklaart hij / niets voorgenomen te hebben onder haar te weten, dan Jezum Christum, ende dien gekruist, 1 Cor. II: 2. Kortom / mijne Vrienden / onze predikingen en u liebez hooren is alles te vergeefs / tenzij wij u brengen tot de Kennisse Christi; Hij is de Grondsteen die God in Sion heeft gelegd; en daaz is niemand die een ander Fondament leggen aan. Ons oogmerk in het prediken / en het alwe in het hooren moest zijn / om u waarlijk Wegenadigd en Godsdienschtig te maken. Doch hoe zal iemand ooit Kennisse bekomen van de Kracht der Godzaligheid / indien hij bezweemd blijft van Hem die de groote Verborgenschap daarvan is / namelijk God geopenbaard in het Vleesch? Hoe zullen wij ooit de Wet als een Verbond verbullen / dan door Hem te kennen / die het einde der Wet is

tot Regtvaardigheid een iegelijk die gelooft? Rom. X: 4. Hoe zullen wij dezelve ver-
 bullen als een regel / dan door het Geloof-
 ve in Hem / die de Heerlijkheid is van onze
 Sterkte? Ps. LXXXIX: 18. En hoe zullen
 wij / die van God zijn afgescheiden / ooit tot
 Hem kunnen komen / dan door Hem die de
 Weg is / de bezsche en levendige Weg / zonder
 welchen niemand tot den Vader komt? Joh.
 XIV: 6. Zoo dat alle de Lineamenten van
 de Godsdiensgt in Hem te zamenloopen / als
 in hun Middelpunt. Ten einde ik Hem u
 verbez aanprijze / zoo heb ik dezen tekst af-
 gelezen / die zoo vol van Christus is / als een
 die ons in de Schiztuur voorkomt. Hoe meer
 daar van Christus in eenigen tekst is / hoe
 meer smeer en vettigheid / hoe meer geuz
 en zoetigheid daarin zijn zal voor eene ziele
 die Hem kent; Want een Kind is ons geho-
 ren, een Zone is ons gegeven, ende de Heer-
 schappije is op zijn schouder, enz.

De Propheet in het slot van het voorgeaan-
 de kapittel van duistere en zware tijden van
 verdrinkinge gesproken hebbende / komt in
 't begin van dit kapittel om de harten der
 ware Geloobigen te vertroosten en te ver-
 sterken / met de groote en heugelijke dingen /
 welke in de dagen van den Groten Messias
 aanstaande waren. Tot dit einde stelt de
 Propheet drie groote Evangelische Zegenin-
 gen voor.

De eerste Zegen is / dat er een Groot Licht
 schijnen zoude aan eene verlorene wereld /
 vers 1, Het Volk dat in duisternisse wandelt,
 zal

al een groot Licht zien; degenen die wonen in het Land van de schaduw des Doods, overlezelve zal een Licht schijnen. Deze wereld/ zonderheid van de Heidensche Volkeren/ was door de komste van Christus eene spelonke van duisternisse/ een land van de schaduw des doods/ wegens het gebrek van het Licht des Evangeliums; want als er geen Prophetie is, wordt het Volk ontbloot, Spr. XXIX: 18. Maar door de komste van Christus/ wiens uitgang is als de Dageraad, in de Bedeeling van het eeuwige Evangelium/ wordt het leven en de onverderfelijkheid aan het licht gebracht, 2 Tim. II: 10; om welke reden wij in dit Land met Zacharia's zingen mogen/ Door de innerlijke bewegingen der Barmhartigheid onzes Gods, met welke ons bezocht heeft de opgang uit der hoogte: Om te verschijnen den genen die gezeten zijn in duisternisse, ende de schaduw des doods; om onze voeten te rigten op den Weg des Vredes, Luc. I: 78, 79. ô! Dat er eene behoorlijke waarderinge was van het Licht des Evangeliums onder degenen/ die hetzelve in de uitwendige Bedeeling daarvan ontvangen hebben. Maar helaas! is dat woord van Christus niet al te zeer op velen toepasselijk/ Joh. III: 19. Het Licht is in de wereld gekomen, ende de menschen hebben de Duisternisse liever gehad dan het Licht; want hare werken waren boos?

De Tweede Evangelische zegen/ daar de Propheet van spreekt/ is de Blijdschap in den Heere/ vers 2, Gij hebt dit Volk vermenig-

nigvuldigd, maar Gij hebt de Blijdschap niet groot gemaakt; zij zullen nogtans blijde wezen voor uw aangezigte, gelijk men zich verblijdt in den Oogst, gelijk men verheugd is wanneer men den buit uitdeelt. Het Heilige Volk van de Kezke des Nieuwen Testaments zoude vermenigvuldigd worden door de Verkondiginge van het Licht des Evangeliums, zoo dat Christus de Daanlu zijner Jeugd, door het toebloeyen der Volkereu in den schoot der Kezke/ ontvangen heeft; echte zoude de vleeschelijke Blijdschap van Israëel daazdoor niet vermeerderd worden; gelijk als die der Joden/ toen zij onder hunnen Wijnstok en Vijgeboom zaten/ de melk en honig etende van het Land Kanaän; maar zij zouden een overbloed van Geestelijke Blijdschap in den Heere genieten/ waazdoor de ware Bekeezden meer vreugde in hunne harten ontvangen zouden/ dan degenen die zich verblijden in den Oogst/ of die zich verheugen in het uitdeelen van den Buit. Merkt hier/ dat de Blijdschap des Geloofs/ die in den Persoon/ in de Gerechtigheid en Volheid Christi/ en in de gunste Gods door Hem/ eindigt/ alle vleeschelijke blijdschap en vermaakt van eene voortijgaande wereld oneindig overtreft; want gelijk het geluid der doornen onder een pot, alzoo is het lagchen eenes zots, Pred. VII: 6. Maar de Blijdschap des Geloofs is eene heerlijke en onuitsprekelijke vreugde, 1 Petri 1: 8.

De derde zegen/ die onder het Evangelium door den Messias geschonken zoude worden.

norden/ is eene geestelijke Vrijheid/ bezg 3.
 1. Want het jok hares last, ende de stok harer
 houderen, ende staf desgenen die haar dreef,
 hebt Gij verbroken, gelijk ten dage der Midiani-
 ten. Toen de gansche strijd dergener die stre-
 den, met gedruisch geschiedde, ende de kleede-
 ren in 't bloed gewenteld, ende verbrand wier-
 den tot een voedsel des vuurs. Gelijkertwijg
 als Gideon een middel is getweegt in de
 hand Gods/ om het zware jok der Verzuuk-
 kinge te verzuken/ die de Midianiten re-
 tijds op hunnen halze gelegd hadden; zoo
 zoude ook Christus/ komende als een mag-
 tig Held/ doortrekken in zijne groote kracht/
 de arme zondaren Verlossen uit de hand van
 alle hunne Vijanden/ namelijk/ de zonde/ den
 satan/ de wereld en den bloek van eene ver-
 zolkene Wet/ daar zij aan onderworpen wa-
 ren. Doch hier moet aangemerkt worden/
 dat er eene groote ongelijheid is tusschen
 de wijze/ hoe Gideon de kinderen Israëls
 verlost heeft; en de wijze/ hoe Christus
 zijn Volk verlost uit hunne Geestelijke sla-
 vernij. Want Gideon verloste Israël toen-
 maals door het geweld van vleeschelijke wa-
 penen; met het gedruisch dergener die streden,
 ende de kleederen in 't bloed gewenteld; maar
 de wapenen van Christus Koninkrijke zijn
 zoodanig niet/ ô! neen/ zij zijn niet vleesche-
 lijk, maar krachtig door God, tot nederwerpin-
 ge der sterkten, 1 Cor. X: 4. Het Konink-
 rijke van Christus moet opgericht/ en de
 Geestelijke Vrijheid te weeg gebragt wor-
 den door verbrandinge, en door voedsel des
 vuurs,

vuurs, of door den Geest des Oordeels ende de Uitbrandinge, Jes. IV: 4; dat is/ door de kizach van den Geest Christi / die de Bediening van het Licht des Evangeliums vergezelschapt / die de lusten en bezozvenheden der menschen / en alle de werken des satans verbrandt en vertert; eben gelijk het vuur eenige brandstoff evertet / die daar ingeworpen wordt.

Zoo iemand nu mogt vragen / Wie, en waar is Hij, die alle deze dingen uit zal werken? Dat wordt in de woorden van mijn tekst beantwoord / Want een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, ende de Heerschappij is op zijn Schouder, enz. De Propheet had / Cap. VII: 14, hun gezegd dat een Maagd zoude zwanger worden, en eenen Zoon baren, en zijnen Name Immanuel beeten; en nu zegt hij dat Hij alle deze groote en wonderlijke dingen doen zoude / wanneer Hij in de wereld verschijnen zoude; want voor ons is Hij geboren, en aan ons is Hij gegeven.

In de woorden mogen wij op deze navolgende dingen acht geven: (1) Op de Menschwordinge van den grooten Messias; want de Propheet spreekt hier van zijne Geboorte. (2) Dat Hij ons gegeven is: Hij is eene Gave Gods aan eene verlorene wereld; Een Zoon is ons gegeven. (3) Zijne Verhooginge tot de Opperheerschappij en Authoriteit / Ende de Heerschappij is op zijn schouder. (4) Zijn Kenmerk in Vijf Namen / welke Hem hier gegeven worden; waardoor aangewezen wordt / dat Hij een Naam heeft

boven allen Naam; Ende men noemt zijnen
 Name Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader
 der Eeuwigheid en Vrede-vorst. (5) Op zijne
 trekkinge daar Hij in staat met verloren
 daaars van Adams Nakomelingschap; Hij
 ons Geboren, en Hij is aan ons Gegeven.
 niet aan de geballen Engelen. (6) Wij
 inden hier ook de Toepassing en de Tri-
 umphe des geloofs omtrent dit alleg; want
 Kerk eigent Hem hier haarzelven toe/
 Triumpheert ook in deze hare Toeëige-
 ninge/ overmits de Woorden bij wege van
 heiligen Hoem worden uitgesproken: Een
 Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven!
 het ongelyk zijnde aan die Triumphe van
 Zuid/ Hoogl. V : 16, Zulk een is mijn
 liefste, ja zulk een is mijn Vriend, gij doch-
 ters van Jeruzalem! alsof zij de geheele wo-
 rd uitdaagde/ om zijns gelijkt te kunnen
 antoonen. Al heb reeds van de Twee eerste
 van deze Bijzonderheden gehandeld/ en nu
 ik voort tot de Derde; namelijk/ de Au-
 thoriteit/ waarmede Christus/ door zijns Va-
 ders Aanstelling/ bekleed is in de Kerk/
 de Heerschappij is op zijn Schouder.
 Mijne Vrienden/ gij hebt Hem heden na-
 chvolgd op Golgatha en Calvaria, alwaar gij
 hem het Kruis hebt kunnen zien dragen/ ja
 hem ook genageld zien aan hetzelfde/ zijne
 heele uitstortende in den dood/ om Voldoe-
 nge te doen aan de Goddelijke Vegtbaar-
 ghed voor onze zonden; maar nu wilde ik
 leiden tot den Berg Zion, opdat gij Hem
 en Scepter des Hemels moogt zien zwaaien;
 6. Dl. D want

Want de Heerschappij is op zijn Schouder de Vader heeft Hem alle dingen in zijn Magt gegeven ten goede zijner Kerke. Men geen verder tot Verklaringe van deze woorden noodig is/ zal ons in het Verhandelen van deze Leeringe ontmoeten; namelijk/

Dat gelijk de Kerke het bijzonder Koninkrijk van Christus is in deze wereld; de Vader heeft ook tot de *Heerschappij* deszelfs aangesteld dezelve aan Hem toebetrouwd, en op zijn Schouder gelegd heeft.

Tot Bevestiginge van deze Leere is alre maar noodig/ om de woorden van den Tekst te herhalen/ schoon vele andere Schizistun plaatsen daar bijgebaan zouden kunnen worden/ welke ik om tijd te winnen voor tegenwoordig zal voorbijgaan; Een Kind is on Geboren, een Zone is ons Gegeven, ende de Heerschappij is op zijn Schouder. In 't Verhandelen van deze Leeringe zal ik door de Heeren bijstand deze dingen trachten te doen. (I) Zal ik eenige dingen aangaande de Kerke of het Koninkrijk van Christus in de Wereld voordragen. (II) Zal ik een weinig spreken van de Regeringe van dit Koninkrijk. (III) Zal ik aantoonen/ hoe hetzelfde Hem van de Vader toebetrouwd is. (IV) Waarom het Hem is toebetrouwd/ of op zijn Schouder is gelegd. En (V) zal ik van alles eenige Toelassing maken.

Belangende het Eerste Hoofdstuk; namelijk/ om eenige dingen voor te dragen omtrent de Kerke of het Koninkrijk van Christus in deze Wereld/ zoo mekt op deze navolgende Zaken:

1. Door de Kerke versta ik dat Overblijfsel van Adams Nakomelingschap/ hetwelk bepaald is om zijn Verbond met den dood/ en zijn voorzigtig gedrag met de helle te verbeeten; dat zichzelven aan Christus als naar Propheet/Priester en Koning overgeeft/ hetzij waarlijk/ of door eene zichtbare en gewooswaardige Belijdenisse des Geloofs in Hem. Dit Overblijfsel van Adams Nakomelingschap/ hetwelk over den ganschen Aardbodem verstrooid is/ maakt de Algemeene Kerk uit; en elst bijzonder Lid hiervan/ hetzij in een Land/ in eene Vergaderinge/ of in een huisgezin/ wordt eene Gemeente of Kerke geaamd; hetzij Nationaal/ Parochiaal/ of Dominicaal; echter zijn die alle maar Gedeeltes of Takken van de Algemeene Kerke, die het verborgen Ligchaam van Christus in de Wereld uitmaakt.

2. De Kerk of het Koninkrijke Christi gedurende de Bedeeling des Ouden Testaments bepaald geweest aan het Nakomelingschap van Abrahams/ aan de Joodsche Natie/ uitgenomen een weinig Joden-geboorten uit de Heidenen; maar hetzelve is nu weder de komste van Christus in het vleesch/ en zijne Opstandinge uit den dooden/ tot de Heidensche volkeren uitgebreid/ volgens Ps. I: 8. De Middelmuur des Afscheidsels afgebroken/ en eene deure des Geloofs voor de Heidenen geopend zijnde/ wordt Christus gesteld tot rene Baniere der Volkeren; Hes. XI: 10, Want het zal geschieden ten zelve dage, dat de Heidenen na den Wortel Isai, die

staan zal tot eene Baniere der Volkeren, zullen vragen, ende zijne Ruste zal heerlijk zijn.

3. Alle de Onderdanen van Christus Koninkrijke zijn oorspronkelijk uit de Territiën of Grenzen van de helle voortgebragt/ overmits zij van Nature Kinderen des Toorn zijn, gelijk ook de anderen, Eph. II: 3. El menſch komende in de wereld/ draagt van nature des duibels liberij van oorspronkelijke zonden en van eene verdoornene nature/ tot dat Christus op een dag van zijne heilzacht de Gevangenen des magtigen komt verlossen; de Sterk gewapende bewaart het Huig tot dat Christus/ die sterke is dan hij/ daarin komt/ en hem zijne Valen ontrooft, [Matth. XII: 29.] en de arme ziele uit de magt der duigternisse tzeit/ en haar overzet in het Koninkrijke van zijn wonderbaar Licht.

4. Het groote Werktuig/ baazdoor Christus in deze wereld een Koninkrijke voor Hemzelven oprigt/ is de Verkondiginge van het Eeuwige Evangelium/ gepaard met de kracht van zijn Geest. Dit wordt genaamd de Scepter zijner sterkte, waardoor Hij een gewillig Volk maakt/ Ps. CX: 2, 3. Het Evangelium is eene kracht Gods tot Zaligheid, Rom. I: 16. Het is door deze Wapenen/ welke nie vleeschelijk zijn, maar krachtig door God waardoor Hij alle Sterkten ter nederwerpt 2 Cor. X: 4.

5. De Kerk en het Koninkrijke van Christus/ van Hem gesticht en geregeerd zijnde, in wien alle de Schatten van Wijsheid en van Kennisse verborgen zijn, Col. II: 3, moet
noob-

nodzakelyk onder zijne Bestieringe eene van
 allergereguleerdste Maatschappijen zijn van
 Wereld; welke ongeregeldeheden daar ook
 anders in dezelve/ door de verborvenheden
 der menschen/ zich innengende met de Be-
 dingens van het Koninkrijke/ gebonden mo-
 ten worden. De Kerkte wordt wegens hare
 goone Orde en Geregeldheid/ zoo als zij van
 haren Koning/ die in het midden van haar is/
 bezond is/ vergeleken bij eene Stad die vier-
 kant ligt, Openb. XXI: 16. Zij wordt ge-
 roemd schoon van gelegenheid te zijn/ eene
 vreugde der gansche Aarde, Ps. XLVIII: 3.
 Maar wordt ook alles/ wat er tot een wel-
 reguleerd Koninkrijke of Maatschappije
 vereischt wordt/ in de Kerkte of het Konink-
 rijke van Christus gebonden/ gelijk als:

a. Een Koninkrijke dat welgesteld is/ heeft
 goede Wetten. Zoo heeft ook de Kerkte Christi
 hare Wetten van haren Koning/ welke Hei-
 ligh/ Reetvaardig en Goed zijn; ook hebben
 de ware en regtgeaarde Ouderdanen van
 het Koninkrijke een vermaak in de Wetten
 van hunnen Koning/ als zijnde die het Af-
 schrift van zijne Oneindige Wijsheid en
 Reetmatigheid.

b. Een Koninkrijke heeft zijne Bedienden
 onder den Koning. Even zoo heeft ook de
 Kerkte Christi hare Bedienaars; want Hij
 heeft gegeven sommigen tot Apostelen, ende
 sommigen tot Propheten, ende sommigen tot
 Evangelisten, ende sommigen tot Herders ende
 Overaars. Tot de Volmakinge der Heiligen, tot
 het Werk der Bedieninge, tot Opbouwinge van

het Ligchaam Christi. Tot dat wij allen zullen komen tot de Eenigheid des Geloofs ende de Kennisse des Zoons Gods tot eenen volkomene Man, tot de mate der grootte der Volheid Christi, Eph. IV: 11, 12, 13. En het is door zijne Bedienaars/ dat gijlieden op dezen dag aan zijne Tafel volgens zijn Bevel gebieden geworden zijt.

c. Een Koninkrijke heeft zijne Hoven, alwaar de Onderdanen oppasssen om den Willen van hunnen Koning te ontvangen/ en om de Weldaden van zijne Kegeringe te genieten. Even zoo heeft ook de Kerk hare Gerichtshoven. David van de Kerk des Ouden Testaments/ en inzonderheid van Jeruzalem sprekende/ (dat een Voorbeeld was van de Kerk des Nieuwen Testaments) zegt ons dat daar de Stoelen des Gerichts gezet zijn op de Stoelen des huizes Davids; waarhenen de Stammen opgaan, de Stammen des Heeren tot het Getuigenisse Israëls, Ps. CXXII: 4. 5. De Kerk Christi/ zelfs de Strijdende Kerk heeft hare Gericht-plaatsen van Kegeringe alwaar de Sleutel der Discipline geoefend wordt; ook heeft zij hare Gericht-plaatsen voor de Godsdienst/ alwaar de Leere en de Ordonnantien van de Godsdienst worden bediend.

d. Een Koninkrijke heeft zijn Zegel; wij hooren doorgaans van het groote Zegel van het Koninkrijke spreken/ hetwelk gewoonlijk aan Voorregten wordt gehangen tot zijne Bevestiginge. Zoo heeft Hij ook in het Koninkrijke van Christus twee publieke Zegelen

hangingen aan het Voorrecht van het Ver-
bond der Genade/ namelijk den Doop en des
leeren Avondmaal; welk laatste wij op de-
zen dag aan ulieden uitgedeeld hebben/ tot
bevestiginge van uw Geloof in de Vastig-
heid van het Voorrecht. ô! Hoe Gelukkig
is die mensche/ die het inwendige Zegel van
het Sacrament/ en ook het geheime Zegel
des Heiligen Geestes daarbij ontvangen heeft;
want zulke een is Verzegeld tot den dag der
Verlossinge, Eph. IV: 30.

e. Een Koninkrijke heeft gewoonlijk zijne
Vijanden, daar het mede te Strijden heeft/
zoo wel van buiten als van binnen. Zoo ook
het Koninkrijke Christi; de Poorten der
helle en hare hulp-troepen hebben in alle
eeuwen het Koninkrijke Christi in de we-
reld zoeken te verwoesten en te bederven;
de Dwaal en zijne Engelen en Heirleegers
voeren krijg tegen Michaël en zijne Enge-
len; ook is die Oorlog tusschen het Zaad
der Vrouw/ en tusschen het Zaad der Slan-
ge/ gelijk als de Oorlog tusschen Agraël en
tusschen Amalek/ een onberzoenlijke Oorlog/
die nooit zal ophouden zoo lang als de we-
reld staat. Doch behalve de Uitwendige Vij-
anden/ zoo heeft de Kerk Christi ook te
strijden met inwendige Vijanden/ met bedor-
ven Opzieneers/ Leeraren en Ledematen/
welke voorgebende de Kerk te bouwen/
het Werk nogtans/ zoo veel in hen is/ be-
derven. Ja de ware Onderdanen van dit Ko-
ninkrijke Christi hebben ook den Vijand van
een bedriegelijk en verdorven harte binnen

in hen/ die gereed is om met de Vijander van buiten zamen te spannen. Het Koninkrijke Christi is een Tooneel van gedurige Oozlogen/ welke altijd door de Beroeringen van een of anderen van deze Vijanden verwekt worden; en het zal ook Strijdbende blijven zoo lang het in deze wereld is; Want wij hebben den Strijd niet tegen Vleesch en Bloed; maar tegen de Overheden, tegen de Magten, tegen de Geweldhebbers der Wereld, den duisternisse dezer Eeuwe, tegen de Geestelijke Boosheden in de Lucht, Eph. VI: 12.

f. Een Koninkrijke heeft zijne Heirlegers en Hulp-troepen. Zoo ook de Kerkle Christi; want dewijl zij in een Verbond staat met den Heere der Heirscharen/ zoo zijn de Heirlegers des Hemels gereed om haren Twist te twisten/ en om een waar Geloovige bij te staan en te ondersteunen/ die pogende is om den goeden Strijd des Geloofs te Strijden/ onder het geleide van den Oversten Leidman der Zaligheid. En omdat alle de Onderdanen van dat Koninkrijke Christus Soldaten zijn/ zoo is er ook eene gepaste krijgstocrustinge voor hen bezorgd/ gelijk als het Schild des Geloofs, de Helm der Zaligheid, het Zwaard des Geestes, enz. Eph. VI.

g. Een Koninkrijke heeft zijne Fortificatiën en Sterkten. Zoo ook de Kerkle Christi; Jes. XXVI: 1, Te dien dage zal dit Lied gezongen worden in den Lande Juda: Wij hebben eene sterke Stad, God stelt heil tot Muren ende Voorschansen. De sterke Bolwerken van het Koninkrijke Christi zijn de Goddelijke Eigenschap.

chappen; Rondom Jeruzalem zijn Bergen, al-
 so is de Heere rondom zijn Volk, van nu aan
 tot in der eeuwigheid, Ps. CXXV: 2. De Kerk
 heeft een God in Christus tot hare Toe-
 vlucht/ Ps. XLVI: 1, God is ons eene Toe-
 vlucht, ende Sterkte; Hij is krachtelijk bevon-
 den eene hulpe in benaauwdheden.

Het Tweede Hoofdstuk, van ons voorge-
 steld/ is om een weinig te spreken van de
 Heeringe en de Bedieninge van het Konink-
 rik. Al wat ik hier van te zeggen heb/ zal
 ik in de volgende Bijzonderheden voordragen.

1. Wij zien hier in den Tekst/ dat Chris-
 tus zelve de Grootte en Heerlijke Koning is;
 want de Heerschappije is op zijn Schouder.
 Ik doch hebbe mijnen Koning Gezald over
 Zion den berg mijner Heiligheid, Ps. II: 6.
 Ende gij Bethlehem Ephrata, zijt gij klein om
 te wezen onder de duizenden van Juda? Uit u
 zal Mij voortkomen, die een Heerscher zal zijn
 in Israël; ende wiens Uitgangen zijn van Ouds,
 van de dagen der Eeuwigheid, Micha V: 1.
 Ende heeft alle dingen zijnen Voeten onder-
 worpen, ende heeft Hem der Gemeinte gege-
 ven tot een Hoofd boven alle dingen; welke zijn
 Ligchaam is, ende de Vervulling desgenen,
 die alles in allen Vervult, Eph. I: 22, 23.

2. Aan Christus zijn ten voordeele van de
 Heeringe zijner Kerk alle dingen in Hemel,
 op Aarde en in de Helle, onderworpen gemaakt
 en in zijne magt gesteld; als uit de eben
 aangehaalde plaatse/ Eph. I: 22, 23/ blijkt/
 en uit Phil. II: 9, 10. Zoo dat niet alleen
 de Heeringe der Kerk/ maar ook de He-

geringe der Engelen/ der Menschen en der Duivelen/ van alle de Zienlijke en Onzienlijke dingen in de hand van Christus is gesteld om zijner Kerke wille. Hier vandaan die Belofte of Artikel van zijn uitersten Wille/ Rom. VIII: 28, Ende wij weten, dat dengenen die God liefhebben, alle dingen mede werken ten goede; namelijk, dengenen die na zijn Voornemen geroepen zijn.

3. Christus de Koning van Zion is ook wonderlijkt van zijnen Vader tot de Regering en de Bediening bekwaam gemaakt. Van zijne Begaaftheden en Bekwaammakinge lezen wij Jes. XI: 2, 3, 4, Ende op Hem zal de Geest des Heeren rusten; de Geest der Wijsheid ende des Verstands; de Geest des Raads ende der Sterkte; de Geest der Kennisse ende der Vreeze des Heeren; Ende zijn rieken zal zijn in de Vreeze des Heeren; ende Hij zal na het Gezigt zijner Oogen niet rigten, Hij zal ook na het Gehoor zijner Ooren niet bestraffen. Maar Hij zal den Armen met Gerechtigheid rigten, ende de Zachtmoedigen des Lands met Regtmatigheid bestraffen; doch Hij zal de Aarde slaan met de roede zijnes Monds, ende met den Adem zijner lippen zal Hij den goddeloozen dooden. Is er nu wel ooit zulk een Begaafte en welgeschikt Dozent en Heerscher op Aarde gekweest? En dus is 't onmogelijk/ dat Hij in zijne Regering dwalen kan. Ook is hetgene dit alles nog verzoet/ dat de Hoedanigheden van den Koning mededeelbaar zijn/ en ook badelijk aan alle de getrouwe Onderdanen van het Koninkrijk medege-
beeld

zeeld worden; want Hij is niet alleen een Hoofd van Regeringe/ maar ook van In-
vloeden/ wijl wij alle uit zijne Volheid ontvan-
gen, ook Genade voor Genade, Joh. I: 16.

4. De Regeringe van Christus is zeer Won-
derlijk en Verbazende; waarom ook de Naam
van dezen Vorst Wonderlijk wordt genaamd.
Hij is Wonderlijkt in zijn Persoon/ en ook in
zijne Regeringe; want Hij brengt door de
Wijsheid van zijne Bestieringe in zijn Ko-
ninkrijke het Licht uit de Duisternisse/ de
Orde uit de Verwarringe/ het Leven uit
den Dood/ de Sterkte uit de Zwakheid;
en daarom mogen de Onderdanen gerust zijn
in 't midden van de grootste Schijn-verwar-
ringen; ja zelfs al wierden de Bergen ver-
zet in 't harte van de Zee/ en al wierden
de Hemel en de Arde ondezeen gesmolten;
want Hij is de Heere die Wonderen doet, en
die heerscht over de Opgeblazenheid der Zee,
enz. Ps. LXXXIX: 10.

5. De Regeringe van Christus in zijne
Kerke en van zijn Volk is uitnemende Wijs;
gelijkt dat zijn Naam/ Raad, te kennen geeft;
Raad ende het Wezen zijn mijne, Spr. VIII:
14. Daar is geene doorgrondinge van zijn Ver-
stand, Jes. XL: 28. De diepste Raadslagen
van de helle zijn alle naakt en geopenb
voor Hem; Hij openbaart de diepten uit de
duisternisse/ ende des doods schaduwte brengt
Hij voort in 't licht; Hij heerscht in 't mid-
den zijner Vijanden/ en maakt alle hunne
Raadslagen tot zotheid. En wat zijne Ge-
trouwe Onderdanen aanbelangt/ die zal Hij lei-

leiden door zijn Raad, en daarna in Heerlijkheid opnemen, Ps. LXXIII: 24.

6. De Kegeringe van Christus is onwonderstaandelijk; want de Kegerende is de Sterke God, die met zijne Oogenzken door zal wezen; want wie kan zijne hand afslaan/ of tot Hem zeggen/ Wat doet Gij? Laat de Berg Zion blijde zijn, laten de dochteren van Juda haar verheugen, want haar Koning/ die in 't midden van haar is/ is Sterk; ja Hij is de Almagtige God/ die zijne Dienstknechten kan beschezen/ en die ook magtig en bereid is om zijne Vijanden te verderben; want de regterhand des Heeren is verhoogd; de Regterhand des Heeren doet krachtige daden, Ps. CXVIII: 16. Hoe krachtiglijk heeft Hij de Overheden en Magten aan het Kruis niet uitgelogen, en over haar getriumpheerd? Col. II: 15. En nu is Hij nog zoo krachtig/ als ooit te voren.

7. Christus is in de Kegeringe van zijne Kerk en Volk uitnemende Teederhartig en Medelijdende; want zijn Naam is Vader der Eeuwigheid, die vol van Goedertierenheid is. Gelijk hem een Vader ontfermt over de Kinderen, ontfermt Hem de Heere over degenen die Hem vreezen, Ps. CIII: 13 en vers 17, De Goedertierenheid des Heeren is van Eeuwigheid tot Eeuwigheid over degenen die Hem vreezen. Hij zal de Lammerkens in zijne armen vergaderen, ende in zijnen schoot dragen; de Zoogenden zal Hij zachtkens leiden, Jes. XL: 11. Immers zal eene Weeze bij Hem ontfermd worden, Mo3. XIV: 4. Het gekrookte riet zal Hij niet verbreken, ende de

ookende vlaswieke zal Hij niet uitblusschen, Jes. XLII:3.

8. De Kegeringe Christi over zijne Kerke is zeer Vreedzaam; want zijn Naam is Vrede-vorst. Der Grootheid dezer Heerschappij ende des Vredes zal geen einde zijn, Jes. IX:5. 't Is waar/ Hij heeft aan zijne Getrouwe Onderdanen verzekeringe gedaan/ dat zij in de Wereld verdrukkinge zullen hebben; maar in Hem zullen zij Vrede hebben, omdat Hij de Wereld overwonnen heeft, Joh. XVI:33. Vrede late Ik u, mijnen Vrede geve Ik u; niet gelijkerwijs de Wereld hem geeft, geve Ik u hem u, Joh. XIV:27.

9. Deze Kegeringe van Christus is eene Eeuwige Heerschappij; want der Grootheid zijner Heerschappij zal geen einde zijn, bez. 6. Zijn Koninkrijk is een Eeuwig Koninkrijk/ en zijne Heerschappij zal niet verbroken worden; Zijn Zaad zal tot in eeuwigheid bevestigd worden, ende zijn Troon gebouwd worden van Geslachte tot Geslachte, Ps. LXXXIX:5. Andere Koningen sterben/ en hunne Koninkrijken bergaan tot niets; maar Hij is de Koning der Eeuwen, de Onverderfelijke, enz. en zijn Koninkrijk is eeuwiglijk en altoos/ Uw Troon, ô! God, is eeuwiglijk ende altoos; het Scepter uwes Koninkrijks is een Scepter der Regtmatigheid, Ps. XLV:7. Gerechtigheid ende Gerigte zijn de Vastigheid uwes Troons, Ps. LXXXIX:15. Dit is het dat zijne Kegeringe eeuwig doet zijn/ omdat deze Koning in Gerechtigheid heerscht/ ende zijn Troon bevestigd is in Gerechtigheid.

Het

Het Derde Hoofdstuk van ons voorgesteld / is / om te onderzoeken / hoe de Heerschappij der Kerke aan Christus toebetrouwd, of op zijn Schouder is gelegd? De Mitleggeren denken / dat hier in deze Mitdrukkinge gezinspeeld wordt op die aloude gewoonte van de Keizers der Kiezeringe te dragen op de schouder dergenen die daarmede bekleed waren / of op de schouder van hare Dienaren. De duidelijke meeninge is / dat de Heerschappijen en de Opperste Authoriteit der Kerke / hetzelve Strijdende of Triumpherende / op Hem vervallen is. Men vindt dezelve Spreekwijze bijna tot hetzelfde Einde gebuikt / Ies. XXII: 22, Ende Ik zal den Sleutel des huizes Davids op zijn schouder leggen; ende Hij zal open doen, ende niemand zal sluiten, ende Hij zal sluiten, ende niemand zal open doen. Deze Heerschappij is Christus nu toebetrouwd / of op zijn schouder gelegd, door eene vierboudige Plegtigheid.

1. Door een Plegtig en Onveranderlijk Besluit. Ps. II: 6, 7, 8, Ik doch hebbe mijnen Koning gezalfd over Zion, den Berg mijner Heiligheid. Ik zal van 't Besluit verhalen; de Heere heeft tot mij gezeid: Gij zijt mijn Zone, heden heb Ik u Gegenereerd. Eischt van Mij, ende Ik zal de Heidenen geven tot uw erfdeel, ende de Einden der aarde tot uwe bezittinge. Kan nu dit Besluit des Hemels wel vernietigd / of die hopenen Bezgen omgekeerd worden? a! Neen / de Raad des Heeren zal bestaan; en daarom zal de Kroone blijven op het Hoofd van onzen Verlosser / en de Heerschappij op zijn schouder.

2. Door

2. Door een plegtig Verbond tusschen Hem en zijn Eeuwigen Vader, toen de Raad des Vredes tusschen hen beiden was. Wat is u de uitkomst van dien grooten Raad / die aan de dagen der Eeuwigheid in den Hemel gehouden is? Even dit / dat de Man, wiens naam Spruite is, uit zijne plaatse spruiten oude, den sieraad dragen, en zitten en heerschen op zijnen Troon, Zach. VI: 13, 14.

3. Door de plegtigheid van een Eed, de bepalinge van den Raad des Vredes in deze zaak bevestigende. Ps. LXXXIX: 4, 5, Ik hebbe een verbond gemaakt met mijnen uitverkorenen; Ik hebbe mijnen knecht David geworen: Ik zal uw Zaad tot in eeuwigheid bevestigen; ende uwen Troon opbouwen van geslachte tot geslachte. En vers 36 zien wij hoe Hij door zijn Eed zijne Heiligheid verbindt (welke het uitmuntende en glanzende juweel is van zijne Kroone) tot verdere verzekeringe van deze zaak / Ik hebbe eens gezworen bij mijne Heiligheid, zoo ik aan David liegel Dat is / Ik zal zoo ras ophouden een Heilig God te zijn / als dat ik mijnen Zoon uit de Kegeringe zal zetten; neen / de Heerschappije zal op zijn schouder liggen / zoo lang als Ik Heilig ben / en dat is voor eeuwig.

4. De Kegeringe is Hem toebetrouwd / door eene Solemneele verkiezinge en investiginge. Hij is tot de Kegeringe verkoren door zijn eigen Vader / en ook met de gemeene betwilliginge van alle zijne onderdanen; Jes. XLII: 1, Ziet mijn Knecht, dien Ik ondersteune,

steune, mijn Uitverkoren, in denwelken mijn ziele een welbehagen heeft. Ziet ook Ps. LXXXIX: 20, 21, Ik hebbe eenen Uitverkoren uit den Volke verhoogd. Ik hebbe David mijnen Knecht gevonden. Ook stemt het gansche geslacht in Hemel en op Aarde in deze Verkiezinge overeen / zonder een die daar tegen heeft; en daarom / wanneer Hij den Troon beklimt en opbaart in de hoogte / zoo klappen zij allen in hunne handen / zeggende / God vaart op met gejuich, de Heere met geklank der Bazuine. Psalmzinget Gode, Psalmzinget: Psalmzinget onzen Koning, Psalmzinget, Ps. XLVII: 6, 7. Het wordt van sommige verstandige uitleggers / en inzonderheid van den grooten OWEN, gedacht / dat die plaats / Openb. V: 11, 12, opzigt heeft op die inhalinge / die Christus ontmoet is / toen Hij ten Hemel voer / en in onze nature is gaan zitten op zijnen Troon; Ende ik zag, ende ik hoorde eene stemme vieler Engelen rondom den Troon, ende de dieren, ende de ouderlingen; ende haar getal was tienduizendmaal tienduizenden, ende duizendmaal duizenden. Wat zeggen zij nu? ô! Hoe hartelijk geven zij hunne stemme niet / dat Hij heerschen zoude? Zeggende met eene groote stemme, Het Lam dat geslagt is, is waardig te ontvangen de Kracht, ende Rijkdom, ende Wijsheid, ende Sterkte, ende Eere, ende Heerlijkheid, ende Dankzegginge.

Het Vierde Hoofdstuk van ons boorgestrib / is / om de Redenen van deze Leere te geven, *Waarom de Heerschappije op zijn schou-*

chouder is gelegd? Hierop antwoorde ik:

1. Omdat zijn Schouder alleen bekwaam was, om het gewigte van de Bedieninge ende Regeringe der Kerke te kunnen dragen. Zij die deze bedieninge zich aanmatigen / die laten zich te veel voorstaan; want het is een last die voor de schouders van alle de Engelen en Aelchangelen te zwaar is om te dragen; hoe zouden dan eenige zondige wormen die kunnen dragen? God de Vader zag / dat niemand in hemel of op aarde voor zo'lk eene regeringe bekwaam was / als zijn eigen eeuwige Zone; en daarom heeft Hij dezelve aan Hem toebetrouwd / met eene belofte van zijn' bijstand en ondersteuninge in de Regeringe; Ps. LXXXIX: 20, 21, 22, Ik hebbe hulpe besteld bij eenen Held; Ik hebbe David mijnen knecht gevonden; met mijne heilige Olie hebbe Ik Hem gezalvd. Met welken mijne hand vast blijven zal; ook zal Hem mijn arm versterken.

2. De Heerschappije is Hem toebetrouwd / of op zijn schouder gelegd / opdat Hij te beter bekwaam mogte zijn, om de zaligheid van zijn Volk te volmaken, en om vele kinderen tot de Heerlijkheid te leiden. Hierom binden wij doorgaans / dat zijn Koninkrijke en de zaligheid bij malkander worden geboegd; gelijk als Ps. LXXIV: 12, Evenwel is mijn God mijn Koning van onds af; die Verlossinge werkt in 't midden der aarde. Zoo ook Zach. IX: 9, Verheugt u zeer, gij Dochter Zions, juicht gij Dochter Jeruzalems, ziet uw Koning zal u komen, Regtvaardig, ende Hij is een Heiland.

Laat zijn Koninkrijke nog zoo veracht zijn, en zijne onderdanen in de uiterste slavernij en ellende wezen/ hetzij naaz den uit- of inwendigen mensche; indien hun Vorst en Gebieder maa2 één woord spreekt/ te2stond komt de Verlossinge / Ps. XLIV: 5, Gij zelfs zijt mijn Koning, ô! God, gebiedt de verlossingen Jacobs. Door zijn Gebod is de Hoode Zerk opgedroogd/ de Jordane gekloven/ en Israël gebragt in het belofte Land.

3. De Heerschappije is op zijn Schouder gelegd / opdat Hij den vijand en den wraakgierigen zoude doen ophouden, Ps. VIII: 8. Dat Hij zijns Vaders twi2st mogt wekeren tegen den satan / en Hem geheel den kop bezmorselen/ wegens het verbe2ken van zijn en zijns Vaders Weeld in onze eerste voorouders/ en wegens het verstoren van zijne Kiegeringe/ welke Hij in den staat der rechtheid had opgericht. Het groote Werk van Christus / toen Hij personeel in de werelt verscheen/ en wanneer Hij nu nog verschijnt in de Bedeeling des Evangeliums / en in de kracht van zijn Geest / is / om de werken des duivels te verbreken, 1 Joh. III: 8 en om zijn eigen Koninkrijke/ in het verbreken van de oude slang en haar zaad/ op te rigten. Hierom is 't/ dat / wanneer Hij ten st2j2de uittrekt/ Hij tegen den vijand een oorlogs-gekteits opheft/ zeggende/ De dag der wrake was in mijn herte, ende het jaar mijner verlost en was gekomen, Aes. LXIII: 4.

4. De Heerschappije is op zijn Schouder gelegd / of aan Hem toebetrouwd / omdat Hij

er een regtmatigen titel of regt op heeft. (a) Hij heeft er een regt op door Geboorte; Hij is Gods Eerstgeborene / en daazom zal Hij Hem stellen ten Hoogsten over de Koningen der aarde; ja Hij is de Koning der koningen, en de Heere der heeren, Openb. XIX: 16. (b) Hij heeft er een regt op door Koopinge; Hij heeft zijne Gemeente verkregen door zijn eigen bloed, Hand. XX: 28, en daarom heeft Hij ook het beste regt om haar te hegeren; zijn kruis was de weg / langs welken Hij tot de kroone gekomen is; Hij moest eerst lijden / ende alsoo in zijne Heerlijkheid ingaan. (c) Hij heeft er een hegt toe door zijns Vaders Belofte en Vergunninge op grond van zijn Dood en Volboeninge; Jes. LIII: 12, Daarom zal Ik Hem een deel geven van velen, ende Hij zal de magtigen als een roof deelen, omdat Hij zijne ziele uitgestort heeft in den dood. En Phil. II: 8, 9, 10, wordt ons gezegd / dat Hem God, omdat Hij het kruis gedragen en de schande veracht heeft / uitermate verhoogd, en een Naam gegeven heeft boven allen naam. (d) Hij heeft er een hegt op door Overwinninge; Hij randt de grenzen van den god bezcer eeuwte aan; Hij rigt zijne Banieren op in zijne Heerschappije; de overheden en magten stelt Hij ten toone; de gevangenen des magtigen stelt Hij in vrijheid / doortrekende in zijne groote Kracht / Hemzelven vertoonende als magtig om te bezlossen / de zondaars aan Hem onderwerpen / en alle gebachten gevangen leidende tot zijne Gehoorzaamheid; en omdat Hij zulks doet / daazom

is de Heerschappije aan Hem toebetrouwd / en op zijn schouder gelegd.

Het vijfde Hoofdstuk van ons voorgesteld / is de Toepassing dezer Leere.

Het *Eerste Gebruik* zal zijn tot *Onderrichting*, in deze volgende bijzonderheden. Als het 300 / dat de Heerschappije door des Vaders aanstelling gelegd is op den Schouder van den Verlosser? Ziet hier dan uit /

1. De wonderlijke Liefde Gods, die Hij zijne Kerke en Volk toedraagt, in voor haar zulk een Koning en Regeerder te bezorgen. Als hezinnere mij hier de koninginne van Scheba, die in hare aanspraak tot Salomo zeide / Omdat de Heere Israël in eeuwigheid bemint, daarom heeft Hij u tot koning gesteld, om regt en gerechtigheid te doen, 1 Kon. X: 9. Zoo mogen wij ook hier wel zeggen: Omdat de Heere zijne Kerke en Volk bemint / daarom heeft Hij zijn eigen eeuwigen Zone tot Koning gesteld in het midden van haar / en de Heerschappije gelegd op zijn schouder. ô! Wat een wonderlijk blijkt van zijne Liefde is dat niet? Moest dit de onder-regenten van zijne Kerke niet zeer teederhartig doen zijn; en moest dit hen niet zorgvuldig doen zijn / om niet met strengheid te regeren / en om toe te zien welke opzieners zij over haar aanstellen?

2. Ziet hier ook uit / onder wat eene zalige Heerschappije de Geloovigen gebragt zijn; namelijk onder de Heerschappije van het Kind dat ons geboren, en van den Zone die ons gegeven is; wiens Naam is Wonderlijk, Raad, Ster-

Sterke God, enz. Toen de Koninginne van Scheba in die evangemelde plaats/ 1 Kon. X, de heerlijkheid van Salomo en de wijsheid van zijne regeringe zag/ 300 was in haar geen geest meer, uitroepende vers 8, Welgelukzalig zijn uwe mannen, welgelukzalig deze uwe knechten, die gedurig voor uw aangezichte staan, die uwe wijsheid hooren. Maar ziet/ een meerder dan Salomo is hier. Salomo met alle zijne wijsheid en heerlijkheid was maar een slaauw voorbeeld van de Heerlijkheid en Wijsheid van Christus Jezus/ en van de Heerlijkheid van zijn Persoon en Bedieninge; en daarom mogen wij op een veel beter grond van de onderdanen van Christus Koninkrijke zeggen/ als Mozes van Israël zeide/ Deut. XXXIII: 29, Welgelukzalig zijt gij ó Israël! wie is u gelijk? Gij zijt een volk verlost door den Heere, den Schild uwer hulpe, en die een zwaard is uwer hoogheid.

3. Ziet hier ook uit/ de ellende van eene Goddelooze ongeloovige wereld, die niet hebben wil/ dat Hij/ op wiens schouder de Heerschappije is, over haaz heerschen zal; maar die zijne handen verscheurt/ en zijne touwen van haar weypt; want Hij/ die in den hemel woont zal lagchen over hare zwakke aanballen tegen de Kegeringe van zijnen Zoon; ook heeft Hij Hem geauthoriseerd/ om allen die aan zijne Kegeringe niet onderworpen willen zijn/ te verbijten; Hij zal ze verpletteren met eenen ijzeren scepter; Hij zal ze in stukken slaan als een pottbakkers vat, Ps. II: 9. Zelfs zal Hij de groote Potentaten/ die zich

aan Hem niet willen onbezwezen/ afsnijden; want Hij is het/ die den geest der vorsten als druiven afsnijdt; die den koningen der aarde vreesselijk is, en die de koningen verslaat ten dage zijns toorns, Ps LXXVI: 13, en Ps. CX: 5.

4. Is het zoo/ dat de Heerschappije op zijn Schouder gelegd is? Ziet hier dan ook uit/ de nietigheid van alle besluiten, wetten en instellingen, die het merkteeken van Christus niet dragen, en die onbestaanlijk zijn met die Orde en Wetten die Hij tot Kieginge zijner Kerk nagelaten heeft; zij moeten allen gewisselijk op niet uitkomen/ omdat Zions Koning dezelve met zijnen Scepter nooit heeft aangeraakt/ en omdat ze geen grond hebben in het Woord Gods; en tenzij de Besluiten en Wetten daarop gegrond zijn/ zoo hebben zij gansch geen fondament/ omdat er geene Kerkelijke Authoriteit is/ van die welke van Hem wordt afgeleid.

5. Ziet hier ook uit/ wat een gevaar dezulken loopen, die zijne onderdanen ongelijk aandoen; of hen van eenige voorregten en vrijheden berooven, die Hij hen vergund en verworven heeft met den prijs van zijn eigen bloed. Onder andere voorregten die Zions Koning zijne onderdanen heeft vergund/ is deze geen van de minste/ dat zij de verkiezinge van hunne eigene Leeraars hebben; om welke reden Hij hun beveelt/ om de geesten en gaven der Leeraars te beproeven/ of ze ook geschikt zijn tot stichting hunner zielen/ 1 Joh. IV: 1. Dit is een gebod/ dat niet alleen gegeven is aan erfheeren en oudeelingen; maar

maar zelfs ook aan kinderkenſ / jongelingen
 en Vaders. Geliefden, zegt de Apoſtel / en ge-
 looft niet een iegelyken geest, maar beproeft
 de geesten, namelijk der Leeraren / of zij uit
 God zijn; en de reden die Hij daarvan geeft/
 is aanmerkelyk in 't ſlot van 't bezg / Want
 vele valsche propheten zijn uitgegaan in de we-
 relde. In overeenkomſte met deze beproebinge
 van de geesten der Propheten vinden wij /
 dat het de menigte der Discipelen was / die
 Hand. VI uitdrukkellyk bevolen wordt / om
 uit te zien om mannen te verkiezen uit hun-
 zelfven / die vol des Heiligen Geestes en der
 wijsheid waren. De Apoſtelen zelf / de exta-
 ordinaire bedienaren der Kerke / die men zeg-
 gen zoude de allecompetentſte regteſ te zijn
 van dezulken / die vol des Heiligen Geestes en
 der wijsheid waren / wilden nogtand die Magt
 niet aannemen / die nu in eſſheeren en ouder-
 lingen moet beruſten. O! Al! bzeze / dat die
 partydigheid die in onze publiſke beſluiten
 getoond wordt / (waardoor de grooten / de ede-
 len / de rijken / de man met zijn gouden ring
 en sierlyke kleedinge, bezheben worden boven
 de armen dezer wereld, die God doorgaand uit-
 verkoren heeft om rijk te zijn in het Geloove,
 en om erſgenamen des Koninkrijks te wezen,
 Mat. II: 3, 5.) een grond legt voor een zwa-
 ren twiſt tuſſchen God en deze natie / die
 niet heel raſ een einde hebben zal. Chriſtus
 kleine kinderkenſ worden nu maar weinig
 geacht in deze dagen; doch die hen nu mis-
 handelen / om de grooten dezer aarde te be-
 gunſtigen / die zullen in de uitkomſte daar ſmaz-

telijk voor tijden moeten. Het is een ontzagge-
lijk woord/ dat door Hem/ op wiens Schouder
de Heerschappij is, is uitgesproken/ Matth.
XVIII: 6, 7, Maar zoo wie een van deze kleinen,
die in Mij gelooven, ergert, het ware hem beter
dat een molensteen aan zijnen hals gehangen, en
de dat hij verzonken ware in de diepte der Zee.
Wee der wereld van de ergernisse; want het is
noodzakelijk dat de ergernissen komen; doch wee
dien mensche, door welken de ergernisse komt.

6. Indien de Heerschappij op Christus Schou-
der is, dan besluit ik hieruit/ dat zij eene bar-
de taak hebben, die ondernemen willen om Hem
uit de Regeringe te stooten, en dezelve op hun
eigen schouder nemen. Vraagt men: Wie zijn
die? Ik antwoorde:

a. De Papisten, die den mensche der zonde
aanstellen als het Hoofd der Kerke/ Hem noe-
mende Christus Stedehouder. Hij is de An-
tichrist/ dien de Heere verdoen zal door den
Geest zijnsmonds, en te niere maken door de
verschijninge zijner toekomst, 2 Thess. II: 8.

b. Prelaten, die Aarts-bisdommen en ande-
re Bisdommen in de Kerke oprigten; opzie-
ners die Christus nooit in zijn Koninkrijke
geordend heeft/ of uit het Woord eenig regt
hebben. Wij lezen van geen opzienez of amb-
tenaaz in de Kerke/ die boven een ouderling
is; en daarom hebben de Aarts-bisdommen
en andere Bisdommen geen grond in het
Woord; waazom zij dan ook geen dienaren
zijn van Christus Koninkrijke.

c. De Erastianen, die de Heerschappij van
Christus Schouder afnemen/ en dezelve leg-
gen

gen op den Schouder van de buizerlijke overheid / hem dezelfde in zijne Magt gevende / om de regeringe der Kerke Christi in zulk een vorm te gieten / als meest met zijne wereldsche intrest overeenkomt. Wat een hoon is dat niet voor den Zoon Gods / dat eenig sterfelijk mensch als het hoofd van alle gevallen / niet alleen in 't buizerlijke / maar ook in 't kerkelijke / verklaard wordt? Dit is een geweldig indringen op de Kroone van Christus geweest onder eenige voorgaande Regeringen / welke ik vreeze dat op dezen dag nog niet geheel vernietigd noch afgeschast is.

d. Die Potentaten, welke op hen nemen om eenige Leeringen of Godsdiensten te tolleren of toe te staan / die onbestaanlijk zijn met de Leere / Godsdienst en Regeringe / welke Christus in zijn Koninkrijke opgericht en bevestigd heeft.

e. Ook zulke Presbyterianen, die onder dat voorwendsel eene Bischoppelijke Heerschappij en Regeringe oefenen over de Kerke Christi / door de Gemeenten Leeraren op te dringen / zonder en tegen de vrije bezkezingen die haer koning haer vergund heeft. Al ik vreeze / dat er eene nare rekening zal / eer alles nog een einde heeft / wegens alle die geweldige schendingen van Christus Bruid / welke gepleegd worden over het geheele Land; Christus wordt in zijne leden gewond in het huis van zijne gewaande liefhebbers; doch het zal een wonder zijn / zoo zij geene wonde voor wonde ontvangen zullen

len / eez de vertroeninge geëindigd zal zijn.

7. Indien de Heerschappije op Christi schouder is, zoo besluite ik / dat alle ongelijk veressend zal worden, en dat Christus bezdruktinge bezgelden zal aan allen / die zijn arme volk bezdrukt / gekweld en afgemat hebben in hunne geestelijke vlijheden en voorregten. Om de bezwoestinge der ellendigen / om het keuzen der noodduftigen zal de Heere opstaan; en dan zal de wrake zijnes Tempels zwaar vallen op den kop van allen / die denzelven beroofd en bezwoest hebben.

Du zal ik ten Tweede met een *Gebruik* van *Vertrouwing* voor het arme Volk Gods besluiten; inzonderheid voor dezulken die van hunne vlijheden en voorregten als Christenen beroofd zijn; want schoon zij verlaten zijn van degenen wiez werk het is om de grootste zorg voor hen te dragen / zoo zijn ze nogtans niet verlaten van hunnen God; ook leidt onze Commissie ons inzonderheid om den armen het Euangelium te verkondigen; om den treurigen Zions te troosten, en te beschikken dat hen gegeven worde sieraad voor asche, vreugde-olie voor treurigheid. Wij moeten de slappe handen versterken; en de struikelende kniën vaststellen, Aes. XXXV: 3. Daar zijn deze weinige gronden van vertroosting / welke ik u in uwe tegenwoordige omstandigheden voor zal dragen.

1. Uw God staat niet als een bloot en onbekommerd aanschouwer van al het ongelijk dat u in deze dagen aangedaan wordt; ô! Neen; Hij merkt en wreekt ook het ongelijk

gelijkt dat u geschiedt. Gij moogt die vzeesfelijke beschuldiging lezen / waarmede de Heere hen beschuldigt / Aes. III : 12—15, De drijvers mijns Volks zijn kinders, ende wijven heerschen over betzelve; ô! Mijn Volk, die u leiden, verleiden u, ende den weg uwer paden slokken zij in. De Heere stelt zich om te pleiten, ende Hij staat om de Volkeren te rigten. De Heere komt ten gerigte tegen den oudsten zijns Volks, ende deszelfs Vorsten, want gij lieden hebt dezen Wijngaard verteerd; de roof des ellendigen is in uwe huizen. Wat is ulieden, dat gij mijn Volk verbrijzelt, ende de aangezigten der ellendigen vermaalt? spreekt de Heere der Heirscharen.

2. Wetet ook tot ulwer vertrooſtinge / dat God Zion gegrondet heeft. Dit is eene hoofdzakelijke vertrooſtinge / die inzonderheid aan de armen des Volks wordt voorgeſteld / en die ook door de bodeu des Volks verkondigd moet worden / Aes. XIV : 32. Wat zal men dan antwoorden den bodeu des Volks? (name-lijk / wanneer zij in eenen duisteren tijd / als deze is / naar den staat en de omſtandigheden van Gods Israëel vragen zullen) dan is het antwoord dit : Dat de Heere Zion gegrondet heeft, opdat de bedrukten zijns Volks eenen toevlugt daarin hebben zouden; dat is / laat het verkondigd worden in de Wereld / dat Hij die Zion gegrondet heeft, haar zekerlijk op zal bouwen; en wanneer Hij zulks doet / dan zal Hij in zijne heerlijkheid verſchijnen / en zijn arme Volk / hoe zeez het ook onbezadikt mag zijn / zal daar op

op beztroutwen als eene onbewegelijke waarheid / dat Hij die Zion gegrondet heeft, haar ook beschermen zal / met allen die hare zaak zijn toegebaan.

3. Weet ook / dat Hij die de heerschappije op zijn schouder heeft, in het midden van zijne vijanden heerscht, en zoo veel verstand van de Regeringe heeft, dat Hij het goede uit het kwade kan en zal voortbrengen, als ook het voordeel van zijn arme Volk uit zulke dingen, die tot haar schade en verderf strekken. Jacobs zonen hadden te zamen een listigen raad tegen het leven van hunnen broeder / en zij bezochten hem in de handen der Ismaëlitische kooplieden; in dit alles hadden zij geen ander oogmerk als de voldoeninge van hunne wraak-lust; maar God had het ten goede gedacht / als in de uitkomst gebleken is.

4. Weet ook / dat de allerduisterste bedee-lingen omtrent de Kerke en het Volk Gods in de uitkomst bevonden worden vol te zijn van Liefde en van Barmhartigheid; Hij die de Heerschappije op zijn schouder heeft / keert dezelve zoo om / dat zijne liefde en goedertierenheid gezien worden in die allen.

5. Weet ook tot uwer vertroosting / dat Hij, op wiens schouder de heerschappije is, magt heeft om u met vrome en getrouwe Leer-
 raars te kunnen voorzien, niettegenstaande alle de beletselen die in den weg zijn om u dus troostelijk te verzorgen, ja zijne magt is zelfs in eene belofte veranderd / opdat gij Geloof omtrent dezelve zoudt mogen oefenen; Jes. XXX: 20, 21, De Heere zal ulieden
 wel

wel Brood der Benaauwdheid, en Wateren der Verdrukkinge geven; maar uwe Leeraars zullen niet meer als met Vleugelen wegvliegen, maar uwe Oogen zullen uwe Leeraars zien. Ende uwe Ooren zullen hooren het Woord desgenen die achter u is, zeggende: dit is de Weg, wandelt in denzelven, als gij zoudt afwijken ter regter, of ter slinkerhand. Zoo ook Jer. III: 15, Ende ik zal ulieden Herders geven na mijn herte, die zullen u Weiden met Wetenschap en Verstand. Onze groote Koning heeft de Sterren in zijne Regterhand, Openb. I: 16. Hij noemt ze allen bij name; vzeegt derhalve niet/ Beloost alleenlijk.

Du zal ikt eindelijk deze Nedevoeringe eindigen/ (1) met eenige Geheimen van Christus Regeringe voor te stellen; en (2) met eenige Raadgevingen aan des Heeren Volk.

Eerst. Belangende de Geheimen van Christus Regeringe omtrent zijn Volk in deze wereld/ zoo weet/

1. Dat zijne openbare Bedeelingen der Voorzienigheid menigmaal schijnen in te loopen tegen zijne Beloften; gelijk als in het geval van Abrahām / wanneer hem bevolen werd zijnen Zoon opteofferen / de Belofte aan het Koninkrijke van David gedaan/ enz.

2. De daden zijner Regeringe hebben zoo wel eene lichte, als eene duistere zijde. Alle kastijdinge, als die tegenwoordig is, schijnt geene zake van vreugde, maar van droefheid te zijn; doch daarna geeft zij van haar eene vreedzame vrucht der Geregtigheid, Hebr. XII: 11.

3. Daar is in zijne geheele Regeringe eene
aan-

aangename *Regelmatigheid, hoe verward dezelve ons ook voorkomen mag; en wanneer het Werk volbragt zal zijn / dan zal de Schoonheid van dezelve gezien worden / gelijk er eene schoone wereld uit de Chaos te voorschijn kwam.

4. Hij heeft in zijne Regeringe wonderlijke Behendigheden welken wij niet terstond kunnen doorzien; het zijn maar alleen eenige Schakelen van den Ketten der Voorzienigheid / die ons ontdekt worden; God moet zijn eigen tijd hebben om zijn Werk te volbrengen.

5. Zijne Bedieningen nemen menigmaal een wonderlijken keer; gelijk als toen Israëel gezagt was aan de Grenzen van Kanaän / verwachtede om maar terstond in de bezittinge van het beloofde Land in te gaan / zoo moest het nogtans terug gaan en op de Bezegen der Woestijne veertig jaren omdolen. Wanneer de Vogmezzien zijner Regeringe tot aan de Geboorte schijnen gebragt te zijn / dan toen er zich menigmaal eenige nieuwe Doorvallen op / welke in onze oogen alles tot een misbragt schijnen te brengen.

6. Die daden zijner Regeringe, welke ons toeschijnen het uiterste verderf der Kerke en van zijn Koninkrijke in de wereld te zullen toebrengen, worden menigmaal bevonden de eigenlijke Middelen van hare Verlossinge. Daar was geene Bedeeling der Voorzienigheid / die Josephs Verhooginge zoo ras bevorderde / als dat hij geworpen wierd in den kelder / en gesteld wierd in de ijzer.

Israëls

Israëls engte en benaauwdheid aan de roode-Zee was de tijd dat de Heere bezscheen tot zijner Verlossinge / en tot Bederf van Pharao en zijn Heir.

• Nu zal ik ten tweede eenige weinige Raadgevingen aan Sions onderdanen voordragen / inzonderheid in deze dagen van Verdrukkinge en Vertredinge.

1. Houdt de oogen des Geloofs geslagen op Hem die aan het Roer zit, en de Bestieringe in handen heeft, geloobende met een verzekerd Geloove / dat de Heere in eeuwigheid Regeert; uw God, ô! Sion, is van Geslachte tot Geslachte. Hij die de Regeringe in handen heeft / is de Immanuël, God met ons; en niet een God tegen ons / maar met ons / of aan onze zijde; Ps. XLVI: 8, De Heere der Heerscharen is met ons; de God Jacobs is ons een hoog vertrek, Sela. Daarom zullen wij niet vreezen, al wierden de Bergen verzet in het herte der Zeeën.

2. Houdt de Beloften, die aan die Kerke gedaan zijn, onder het Ooge, in het midden van de duisterste Bedeelingen. Ziet niet zoo zeer op hetgene dat voor oogen is in den loop der Voorzienigheid / als wel op Gods Belofte; want niemand weet Gods liefde of haat, uit al hetgene dat voor zijn Aangezichte is, Pzeb. IX: 1. Maar de Belofte is eene Schilderij / en het onmiddelfijk voortgebragte van zijn oneindig Verstand. Toen Asaph te sterk zag op de uitwendige Bestieringe der Voorzienigheid / zoo waren zijne voeten bijna uitgeweken tot Atheïsterij en Ongodsdienschtigheid / tot dat
hij

hij in Gods Heiligdom inging [Ps. LXXIII: 13, 17 ;] en met het Woord Gods geraadpleegd had.

3. Wacht op den Heere en haast niet ; wande Heere is een God des Gerigtes ; welgelukzalig zijn alle die Hem verwachten , Jes. XXX : 18 zij zullen niet beschaamd worden.

4. Wentelt uwen Weg op den Heere ; en al gij in duisternisse wandelt en geen licht hebt , ver trouwt dan op den Name des Heeren , en steun op uwen God ; zoo zult gij allerlei brede bewaren / en de Oprechtigheid en de Vromigheid zullen u behoeden. Bewaart uzelve in de Liefde en in de Dreeze Gods / verwachtende de Zalige Hope , en de Verschijninge der heerlijkheid des grooten Gods ende onzes Zaligmakers Jezu Christi , [Tit. II : 13 ;] welke alle die schijn-kzomme bogten zijner Heegeringe recht en effen maken zal.

E I N D E.

13.
14.
15.
16.
17.
18.
19.
20.
21.
22.
23.
24.
25.
26.
27.
28.
29.
30.
31.
32.
33.
34.
35.
36.
37.
38.
39.
40.
41.
42.
43.
44.
45.
46.
47.
48.
49.
50.
51.
52.
53.
54.
55.
56.
57.
58.
59.
60.
61.
62.
63.
64.
65.
66.
67.
68.
69.
70.
71.
72.
73.
74.
75.
76.
77.
78.
79.
80.
81.
82.
83.
84.
85.
86.
87.
88.
89.
90.
91.
92.
93.
94.
95.
96.
97.
98.
99.
100.

een met wonder

he

het waagstog

door god geroept

hoe diep in last

verborgen

en met den last

als overmecht

is nog niet te

verworgen

